

Agatha Christie

IZABRANA DJELA

ČOVJEK U
SMEĐEM ODIJELU

AGATHA CHRISTIE

KOLEKCIJA 14.

ČOVJEK U SMEĐEM ODJELU

Prvo izdanje na hrvatskom jeziku.

Naslov izvornika

THE MAN IN THE BROWN SUIT

First published in Great Britain by The Bodley Head

1924. Copyright Agatha Christie 1924.

© Agatha Christie Limited

All rights reserved.

© 2007. VEDIS

Sva prava pridržana.

ISBN 978-953-6838-49-3

Nema nikakve dileme da među stotinama, pa i tisućama pisaca koji su većinu ili čak cijelo svoje književno stvaralaštvo posvetili kriminalističkom žanru, Agathi Christie (1890 - 1976) pripada počasno, pa i jedno od najistaknutijih mjesta. Ne samo zbog njezine iznimne produktivnosti - 79 romana i zbirki priča u karijeri koja je trajala nešto duže od pola stoljeća, ne stoga što pripada među najizdavanije pisce svih vremena, nego još više zbog kvalitete i neodoljivog šarma njezinih djela, zahvaljujući čemu je stekla titulu "kraljice zločina", odnosno čime je postala jednim od sinonima cijelog žanra.

Raskošni ambijenti u kojima se događaju, neobična, pa i svirepa ubojstva, na prvi pogled nevidljivi veo tajni kojim su ti zločini obavijeni, beskrajno zamršeni zapleti i, na kraju, uvijek iznenađujuća pronicljivost spisateljičinih junaka, belgijskog detektiva Herculea Poirota i engleske seoske usidjelice Jane Marple, predstavljali su, a predstavljaju i danas neodoljivi mamac milijunima čitatelja diljem svijeta - knjige Agathe Christie prodane su u nakladi većoj od dvije milijarde primjeraka na 103 jezika.

Književnica koja je živjela u sretnom braku s arheologom Sir Maxom Mallowanom i za koju je poznato da je zaplete smišljala grickajući jabuke u kadi, počela je - podsjetimo se - pisati tijekom Prvog svjetskog rata, kada se, radeći kao medicinska sestra, upoznala s otrovima. Njezin prvi roman *The Mysterious Affair at Styles* odbijen je najmanje šest puta prije nego što je objavljen 1920., što je jedan od najbizarnijih detalja iz povijesti popularne kulture XX stoljeća. A sve ostalo je, kao što je svima poznato, povijest...

Agatha Christie

ČOVJEK U SMEĐEM ODJELU

Prijevod

MARIJA RAZUM

Lektura

JASENKA MAJPRUZ

Korektura

TEA GRGURIĆ

Oblikovanje i prijelom

BRANKO GREDELJ

Urednik

VELJKO KRULČIĆ

*Posvećeno E.A.B.-u,
U sjećanje na jedno putovanje, pustolovne priče i zamolbu
da jednog dana napišem „Tajnu Mili Housea“*

AGATHA CHRISTIE

ČOVJEK U SMEĐEM ODJELU

V.D.T.

Sadržaj:

PROLOG

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

KRAJ

PROLOG

Nadina, ruska plesačica koja je svojim nastupima osvojila Pariz, naklonila se oduševljenoj publici koja joj je pljeskala. Ponovila je to nekoliko puta. Njene uske crne oči još su se više suzile, a duga linija njenih grimiznih usana nakrivila se blago prema gore. Oduševljeni Francuz nastavio je zadivljeno udarati nogom po podu dok se spuštao zastor, zakrivajući crvene, plave i žute boje impresivnog dekora pozornice. U vrtlogu plavih i narančastih nabora, plesačica je napustila pozornicu. Bradati gospodin oduševljeno ju je zagrlio. Bio je to upravitelj.

“Prekrasno, *petite*, prekrasno”, uzviknuo je. “Noćas si nadmašila samu sebe.” Poljubio ju je otmjeno u oba obraza.

Madame Nadina je pomalo ravnodušno prihvatila pohvale i krenula prema svojoj garderobi. Ondje su je čekale gomile buketa cvijeća, nemarno odloženih posvuda po prostoriji. Zrak je bio vruć i sladak od nakupljenih mirisa. Jeanne, njena garderobijerka, priskočila joj je u pomoć, ne prestajući pričati i obasipati je komplimentima.

Udarac na vrata prekinuo je nezaustavljivu bujicu riječi. Jeanne je pošla otvoriti vrata. Vratila se s posjetnicom u ruci.

“Hoće li madame primati?”

“Da vidim.”

Plesačica je nezainteresirano ispružila ruku, no čim je spazila ime na posjetnici, Grof Sergius Paulovitch, oči su joj iznenada oživjele.

“Primit ću ga. Žuti ogrtač, brzo. Kad grof uđe, ti si slobodna.”

“Bien, madame.”

Jeanne je donijela ogrtač, neobičnu kombinaciju sifona i hermelina boje kukuruza. Nadina ga je obukla pa sjela, smješeći se samoj sebi, dok je prstima svoje duge bijele ruke pomalo nestrpljivo lupkala po staklu toaletnog stolića.

Grof je bio muškarac prosječne građe, vrlo vitak i elegantan, no neobično klonula izgleda. Njegove su crte lice, pak, bile posve obične, neupadljive. Radilo se o čovjeku kojeg biste teško prepoznali da ga negdje ponovno sretnete. U njegovoj je pojavi upadljiv bio samo ruski naglasak.

Ušavši u garderobu, on se s pretjeranom udvornošću nagnuo nad ruku plesačice.

“Madame, ovo je zaista pravo zadovoljstvo.”

Toliko je Jeanne uspjela čuti prije nego što je izašla i za sobom zatvorila vrata. Kad je ostala sama sa svojim posjetiteljem, Nadinin je smiješak omekšao.

“Premda smo oboje patrioti, pretpostavljam da nećemo razgovarati na ruskom”, primijetila je.

“Budući da nijedno od nas ne zna ni riječi ruskog, mislim da će tako biti bolje”, složio se njen gost.

Zajedničkom su odlukom prešli na engleski i nitko, sad kad je grof odbacio svoj naglasak, nikada ne bi posumnjao da to nije bio njegov materinji jezik. On je, uostalom, i započeo svoju karijeru kao glumac u londonskim kazalištima.

“Večeras si bila osobito divna”, primijetio je.

“Čestitam.”

“Ipak”, rekla je plesačica, “vrlo sam uznemirena. Moj se položaj znatno promijenio. Sumnje koje su se pojavile tijekom rata nikada nisu u potpunosti utihnule. I dalje sam pod stalnom prismotrom.”

“No, nikada nisu podignute nikakve optužbe za špijunažu protiv tebe, zar ne?”

“Naš je šef previše pažljiv da bi to dopustio.”

“Dug život za našeg Pukovnika”, uzviknuo je grof smješeći se. “Iznenadujuće su vijesti da se namjerava povući u mirovinu. Zamisli to, u mirovinu! Poput kakvog liječnika, mesara ili zubara -”

“Ili bilo kojeg drugog poslovnog čovjeka”, dovršila je Nadina. “Ne bismo se trebali čuditi. Pukovnik je oduvijek i bio to - izvanredan poslovni čovjek. Upravljaio je kriminalnim poslovima na način na koji bi netko drugi upravljao tvornicom cipela. Bez osobnog uplitanja, isplanirao je i vodio čitav niz zapanjujućih poduhvata, obuhvaćajući svaku granu onoga što bismo mogli nazvati njegovom ‘profesijom’. Krađe dragulja, krivotvorenje, špijunaža (osobito profitabilna u vrijeme rata), sabotaze, ubojstva... Gotovo da nema kriminalnih radnji kojima se on nije bavio. A najmudrijim se pokazao u tome što je znao kad treba prestati. Igra postaje preopasna? - dostojanstveno se povlači - s ogromnim bogatstvom!”

“Hm!” reče grof sumnjičavo. “To je prilično uznemirujuće za sve nas. Naime, ostali smo bez posla.”

“Ipak, Pukovnik će nas vrlo darežljivo isplatiti.”

Nešto, poput traga poruge u njenom glasu, natjeralo ga je da je oštro pogleda. Osmijehivala se. Međutim, on je nastavio u diplomatskom tonu:

“Da, Pukovnik je poznat po tome. I po činjenici da je oduvijek nalazio prikladno žrtveno janje. U tome leži velik dio njegova uspjeha. Sjajan mozak, bez sumnje! Pravi

apostol uzrečice, ‘Ako želiš da se nešto napravi sigurno, nemoj to činiti sam!’ Svi smo mi do grla upleteni i potpuno u njegovoj moći, a nitko nema ni trunke dokaza protiv njega.”

Zastao je, kao da očekuje da mu se plesačica usprotivi, no ona je nastavila šutjeti. Samo se i dalje smiješila.

“Nitko od nas”, zamislio se. “Ipak, stari je vrlo praznovjeran, znaš li to? Prije nekoliko godina, mislim, otišao je jednoj od onih vračara. Prorekla mu je život pun užitaka i uspjeha, ali i da će za njegovu propast biti zaslužna jedna žena.”

Zainteresirao ju je. Pogledala ga je znatiželjno.

“To je čudno, vrlo čudno! Kažeš, propast će zbog žene?”

Nasmijao se i slegnuo ramenima.

“Vjerojatno će se sad kad je u mirovini oženiti nekom mladom ljepoticom koja će potrošiti njegove milijune brže no što ih je on uspio prikupiti.”

Nadina je zavrtila glavom.

“Ne, ne, neće to ići tako. Slušaj, prijatelju, sutra odlazim u London.”

“A što je s tvojim obvezama ovdje?”

“Otići ću samo na jednu noć. A putovat ću inkognito, poput plemstva. Nitko neće ni znati da sam otišla iz Francuske. Što misliš, zašto idem?”

“Sumnjam da je riječ o putovanju na odmor, ne u ovo doba godine. Siječanj, tako odvratan maglovit mjesec! Onda se sigurno radi o poslu, zar ne?”

“Upravo tako.” Ustala je i stala pred njega. Svaka crta njenog lica sjala je od ponosa. “Maloprije si rekao da nitko od nas nema dokaza protiv ‘Pukovnika’. Bio si u krivu. Ja imam. Ja, žena, bila sam toliko pametna i, da, hrabra - jer za to treba hrabrosti - da ga prevarim. Sjećaš li se De Beerovih dijamanata?”

“Da, sjećam se. Kod Kimberleya je to bilo, upravo prije početka rata, zar ne? Ja sam nisam imao veze s tim, i nikada nisam saznao detalje. Slučaj je iz nekog razloga zataškivan. No, plijen je bio dobar.”

“Kamenje vrijedno sto tisuća funti. Dvoje nas je radilo na tome - pod Pukovnikovim vodstvom, naravno. Tada sam spazila svoju priliku. Plan je bio da zamijenimo neke od De Beerovih dijamantata uzorcima dijamantata koje su dva mlada istraživača donijela iz Južne Amerike. Oni su se u to vrijeme zatekli upravo u Kimberleyu i sumnja je trebala pasti na njih.”

“Vrlo pametno”, prekinuo ju je grof s odobravanjem.

“Pukovnik je uvijek imao pametne ideje. Uglavnom, ja sam odradila svoj dio posla - ali sam napravila i nešto što Pukovnik nije predvidio. Zadržala sam neke od uzoraka iz Južne Amerike - jedan ili dva dijamanta koji su jedinstveni i za koje se vrlo lako moglo dokazati da nikada nisu prošli kroz De Beerove ruke. S tim dijamantima u svom posjedu, imala sam našeg cijenjenog šefa u svojoj vlasti. Jednom kad padne sumnja s dvojice mladića, stvar će se zasigurno dovesti u vezu s Pukovnikom. Svih ovih godina nisam ništa govorila, bila sam zadovoljna time da imam to oružje u svojim rukama, no stvari su se sada promijenile. Želim svoj novac - i to mnogo novca.”

“Izvanredno”, rekao je grof. “I, nesumnjivo, te dijamante imaš neprestano uz sebe?”

Pogledom je prešao preko sobe.

Nadina se nasmiješila.

“Nipošto. Pa nisam budala. Dijamanti se nalaze na sigurnom mjestu - negdje gdje ih nitko nikada ne bi tražio.”

“Nisam ni pomislio da si budala, draga moja, ali smijem li primijetiti da si pomalo smiješna? Pukovnik nije čovjek koji će tek tako dopustiti da ga se ucjenjuje.”

“Ne bojim ga se”, nasmijala se. “Bojala sam se samo jednog čovjeka - a on je sada mrtav.”

Muškarac ju je znatiželjno pogledao.

“Nadajmo se onda da neće oživiti”, rekao je ležerno.

“Kako to misliš?” povikala je oštrim tonom plesačica.

“Samo sam želio reći da bi bilo prilično čudno kad bi uskrsnuo”, objasnio je. “Obična šala.”

Uzdahnula je od olakšanja.

“Oh, ne, on je sigurno mrtav. Poginuo je u ratu. On je bio muškarac koji me je - volio.”

“U Južnoj Africi?” upitao je grof nehajno.

“Da, kad već pitaš, bilo je to u Južnoj Africi.”

“Ti si se rodila ondje, zar ne?”

Kimnula je glavom.

Njezin je posjetitelj ustao i posegnuo za svojim šeširom.

“Pa”, primijetio je, “ti najbolje znaš što radiš. No, da sam na tvom mjestu, bojao bih se Pukovnika, mnogo više od bilo kojeg razočaranog ljubavnika. On je čovjek kojeg je osobito lako - podcijeniti.”

Nasmijala se prezrivo.

“Kao da ga ne poznajem dobro nakon svih ovih godina!”

“Pitam se je li doista tako”, primijetio je. “Stvarno se pitam.”

“Već sam ti rekla da nisam budala! I nisam sama u ovome. Južnoafrički poštanski brod pristaje sutra u Southamptonu, a na njemu se nalazi čovjek koji je doputovao izravno iz Afrike na moj zahtjev, i koji je izvršio neke naredbe u moje ime. Dakle, Pukovnik će se trebati obračunati s nas oboje.”

“Je li to pametno?”

“Nužno je.”

“Vjeruješ li tom čovjeku?”

Prilično neobičan smiješak zatitrao joj je na licu.

“Naravno. Nije baš učinkovit, ali je savršeno povjerljiv.” Zastala je, a zatim dodala drukčijim tonom glasa: “Zapravo, on je moj muž.”

1

Sa svih su me strana nagovarali da zapišem ovu priču, od onih velikih (koje je predstavljao lord Nasby), do onih malih (u čije je ime govorila naša bivša domaćica Emily, koju sam srela kad sam posljednji put bila u Engleskoj. “Zamislite samo, gospođice, kakvu biste knjigu mogli napisati - bilo bi to baš kao na filmu!”)

Priznat ću da posjedujem određene kvalifikacije potrebne za taj zadatak. Od samog sam početka bila umiješana u čitavu stvar, a tako je ostalo i do kraja. Sretna je okolnost, naravno, da se pukotine, koje ne mogu ispuniti vlastitim znanjem, vrlo uspješno mogu prekriti dnevnikom sir Eustacea Pedlera, kojeg je ljubazno ponudio ustupiti.

Dakle, krenimo. Anne Beddingfeld počinje pripovijedati svoje pustolovine.

Oduvijek sam težila pustolovinama. Vidite, moj je život bio prilično monoton. Moj otac, profesor Beddingfeld, bio je jedan od vodećih engleskih autoriteta za područje koje se bavi primitivnim čovjekom. Doista je bio genij - svi su to priznavali. Njegov je um počivao u paleolitiku, a tijelo u modernom svijetu, što je bilo poprilično nezgodno. Tatica nije mario za modernog čovjeka - čak je i onog iz neolitika prezirao i smatrao tek pukim goničem stada.

Nažalost, nitko se ne može u potpunosti osloboditi utjecaja suvremenog svijeta i ljudi koji ga nastanjuju. Prisiljeni ste imati neku vezu s mesarima, pekarima, mljekarima i prodavačima voća i povrća. Dakle, s ocem duboko uronjenim u prošlost i majkom koja je umrla dok sam bila dijete, na mene je pao teret bavljenja praktičnim stvarima. Iskreno govoreći, mrzim paleolitskog čovjeka - bez obzira je li on iz Aurignaca, Mousteriana ili Chelliana, i iako sam pretipkala i pregledala veći dio njegove knjige *Neandertalac i njegovi preci*, sami me neandertalci ispunjavaju prijezirom i uvijek naglašavam kako je sretna okolnost da su izumrli tako davno.

Ne znam je li tata bio svjestan mojih osjećaja glede toga, vjerojatno nije, no to ga ionako uopće ne bi zanimalo. Mišljenja drugih ljudi nisu ga nimalo interesirala. Mislim da je to bio znak njegove veličine. Na isti je način živio prilično odvojeno od svakodnevice običnog života. Jeo je ono što su stavili pred njega, ali činio se blago uznemirenim kad bi se postavilo pitanje plaćanja istog. Nikada nismo imali dovoljno novca. Njegova slava nije donosila i novac. Iako je bio prisutan u svakom važnijem i uglednijem društvu, šira javnost gotovo uopće nije znala za njega, a njegove učene knjige, premda su predstavljale velik doprinos sveopćem ljudskom znanju, nisu bile nimalo privlačne za široke mase. Samo se jednom prilikom njegovo ime našlo u žaru interesa. Pred nekim je društvom čitao rad o mladuncima čimpanze. Mladunče ljudske rase pokazivalo je neke antropoidne karakteristike, dok je čimpanzino mlado više nalikovalo čovjeku nego odrasla čimpanza. To je, čini se, dokazivalo da su naši preci bili mnogo više majmunoliki nego što su danas, no, s druge strane, nekadašnje su čimpanze bile razvijenije od današnje vrste - drugim riječima, današnja je čimpanza degenerik. *Daily Budget*, uvijek u potrazi za senzacijama,

odmah je objavio velik naslov *Mi nismo potekli od majmuna, već su majmuni potekli od nas?*

Ubrzo nakon toga, novinar je nazvao taticu i pokušao ga nagovoriti da napiše čitavu seriju članaka o toj teoriji. Rijetko sam kad vidjela taticu toliko ljutog. Na moju veliku žalost, budući da smo u to vrijeme bili osobito kratki s novcem, izbacio je novinara iz kuće. Na trenutak sam čak razmišljala da potrčim za mladićem i kažem mu da se otac predomislio i da pristaje na ponuđeni zadatak. I sama sam vrlo lako mogla napisati članke, a kako otac nije bio čitatelj *Daily Budgeta*, najvjerojatnije nikada ne bi saznao za naš dogovor. Međutim, zaključila sam da je to ipak previše riskantno, stoga sam jednostavno na glavu stavila svoj najbolji šešir i otišla u selo razgovarati s našim jednako bijesnim mesarom.

Novinar *Daily Budgeta* bio je jedini mladić koji je ikada ušao u našu kuću. Bilo je trenutaka kad sam zavidjela Emily, našoj sluškinji, koja je, kad god bi joj se ukazala prilika, “izlazila” s krupnim mornarom za kojeg je bila zaručena. U međuvremenu, “da joj ruka ne bude prazna”, kako se sama izrazila, viđala se s mladim pekarom i pomoćnikom ljekarnika. Tužno sam zaključila kako ja nemam nikoga da ispuni moju ruku. Svi tatićini prijatelji bili su profesori u godinama - najčešće s dugim bradama. Istina, profesor Peterson me je jednom zagrilo i primijetio “moj skladni struk”, a onda me je pokušao i poljubiti. No, to je bilo posve beznačajno, budući da sam u to vrijeme bila još uvijek u kolijevci.

Žudila sam za avanturom, ljubavlju, romantikom, ali bila sam, čini se, osuđena na posvemašnju jednoličnost. U selu se nalazila knjižnica, prepuna pohabanih knjiga, no ja sam uživala u opasnostima i ljubavi iz drugog izvora. Odlazila sam na spavanje maštajući o snažnim i tihim

Rodezijancima, o muškarcima koji su uvijek “obarali svoje protivnike jednim jedinim udarcem”. U selu nije bilo nikoga tko bi barem izgledao kao netko tko može “oboriti” protivnika, s jednim ili više udaraca.

Bilo je tu i kino koje je jednom tjedno prikazivalo po jednu epizodu iz serijala *Pameline aventure*. Pamela je bila izvanredna mlada žena. Ništa je nije moglo zastrašiti. Iskakala je iz aviona, plovila u podmornicama, penjala se po neboderima i šuljala svijetom podzemlja. No, nije bila osobito pametna, pa ju je Gospodar Podzemlja uhvatio svaki put. Ipak, kako ovaj nije bio sklon jednostavnim rješenjima - običnom udarcu u glavu, naprimjer, uvijek ju je osuđivao na smrt u plinskoj komori ili bi smislio neki još neobičniji način kako ju ubiti. Naravno, junak bi je uvijek spašavao na početku nove tjedne epizode. Izlazila bih iz kina s glavom u oblacima - no onda bih se vratila kući i pronašla opomenu plinske kompanije s prijetnjom da će nam isključiti plin ako ne platimo ogromni račun.

A ipak, iako nisam ni pomišljala na to, pustolovina je svakim trenutkom bila sve bliža.

Moguće je da mnogi ljudi na svijetu nisu nikada čuli za otkriće lubanje na Broken Hill Mineu u sjevernoj Rodeziji. Jednog sam jutra sišla dolje i pronašla taticu neizmjenno uzbuđenog. Odmah mi je ispričao čitavu priču.

“Razumiješ li, Anne? Nesumnjivo postoje sličnosti s lubanjom iz Jave, ali samo površinske. Ne, ovdje imamo ono što sam uvijek tvrdio - pretka neandertalca. Uzimamo zdravo za gotovo da je gibraltarska lubanja najprimitivnija. Zašto? Kolijevka rase je u Africi -”

“Ne stavljam marmeladu na ribu, tata”, rekla sam brzo. “Da, što si govorio?”

“Kolijevka rase je u Africi -”

U tom trenu je zastao pogođen teškim napadajem

gušenja prouzrokovanim ustima punim ribljih kosti.

“Ali moramo odmah krenuti”, izjavio je ustajući od stola. “Ne smijemo gubiti vrijeme. Moramo otići na nalazište - zasigurno ćemo pronaći još neke neprocjenjivo vrijedne dokaze u susjedstvu. Zanima me jesu li tipični za period Mousteriana - rekao bih da ćemo naići na ostatke primitivnog vola, ali ne i nosoroga. Da, uskoro će onamo stići čitava vojska. Moramo biti brži od njih. Hoćeš li danas pisati Cook’su, Anne?”

“A što je s novcem, tata?” natuknula sam mu pažljivo. Oštro me pogledao.

“Tvoja praktičnost me uvijek deprimira, dijete moje. Ne smijemo biti škrti. Ne, ne, kad je znanost u pitanju, čovjek ne smije biti škrt.”

“Bojim se da će oni u Cook’su možda biti škrti, tata.” Izgledao je uznemireno.

“Draga Anne, platit ćeš im gotovinom.”

“Nemamo gotovine.”

Bio je potpuno razdražen.

“Dijete moje, zaista se ne želim zamarati tim prizemnim detaljima. Banka - jučer sam dobio izvještaj, spominjali su nekih dvadeset i sedam funti.”

“Toliko je tvoje prekoračenje, pretpostavljam.”

“Aha, znam! Piši mom izdavaču.”

Pristala sam protiv volje. Njegove su knjige donosile više slave nego novca. Sviđala mi se ideja o putovanju u Rodeziju. “Snažni tihi muškarci”, promrmljala sam uzbuđeno. Onda sam bacila pogled na taticu. Nešto je na njemu bilo neobično.

“Imaš dvije različite čizme”, rekla sam mu. “Skinu ovu smeđu i obuj drugu crnu. I ne zaboravi šal. Vrlo je hladno.”

Za nekoliko se trenutaka tatica ponovo pojavio, obuven kako treba i dobro ogrnut.

Vratio se kasnije te večeri i, na moje veliko nezadovoljstvo, primijetila sam da mu nedostaju šal i kaput.

“Zaboga, Anne, posve si u pravu. Skinuo sam ih na ulasku u špilju. Čovjek se tako zaprlja ondje.”

Kimnula sam suosjećajno, prisjećajući se jednog slučaja kad se vratio prekriven, doslovno, od glave do pete u pleistocensku glinu.

Glavni razlog našeg preseljenja u Little Hampsey bilo je susjedstvo hampseyske špilje. U selu smo imali mali muzej, a kustos i tatica su većinu svojih dana provodili u unutrašnjosti špilje, iskopavajući ostatke nosoroga i pećinskih medvjeda.

Tatica je kašljao čitavu večer. Sljedećeg je jutra imao povišenu temperaturu pa sam pozvala liječnika.

Jadni tatica, nije bilo šanse da preživi. Bila je to dvostruka upala pluća. Umro je četiri dana kasnije.

2

Svi su bili vrlo ljubazni. Cijenila sam to. Nisam osjećala preveliku tugu. Tata me nikada nije volio. Dobro sam to znala. Da me je volio, možda bih i ja njemu uzvratila osjećaje. Ne, između nas nikada nije bilo ljubavi, no pripadali smo jedno drugome; ja sam brinula o njemu i potajno se divila njegovom radu te beskrajnoj predanosti znanosti. Pogodilo me to što je morao umrijeti baš u trenutku kad je njegov život bio na vrhuncu. Bila bih sretnija da sam ga mogla pokopati u špilji, sa slikama sobova i oruđem od kremenca, ali javnost je zahtijevala prikladnu grobnicu (s mramornom oplatom) na našem groznom lokalnom groblju. Vikarove utješne riječi, iako posve dobronamjerne, nisu me nimalo utješile.

Trebalo mi je neko vrijeme da shvatim da je ono za čime sam žudjela - sloboda - napokon moja. Bila sam siročić, gotovo potpuno bez novca, ali slobodna. U isto sam vrijeme postala svjesna neobične ljubaznosti svih ovih dobrih ljudi. Vikar je učinio sve kako bi me nagovorio da je njegovoj ženi očajnički potrebna družbenica. Naša majušna lokalna knjižnica odjednom je odlučila zaposliti dodatnog knjižničara. Napokon, nazvao je i liječnik i, nakon niza smiješnih izlika u vezi toga zašto još nije poslao račun,

iznenada mi je rekao da bih se trebala udati za njega.

Bila sam zaprepaštena. Doktor, okrugli debeljko, bio je već blizu četrdesete. Nije bio nimalo nalik junacima iz "Pamelinih avantura", a još manje neslomljivim, tihim Rodezijancima. Razmišljala sam trenutak-dva, a onda ga upitala zašto me želi oženiti. To ga je, činilo se, prilično zbunilo. Promrmljao je da bi supruga bila izvrсна pomoć liječniku opće prakse. Odgovor je bio još neromantičniji, a ipak, nešto me je tjeralo da prihvatim ponudu. Sigurnost, to je bilo ono što mi se nudilo. Sigurnost - i udoban dom. Kad danas razmišljam o tome, mislim da sam bila nepravedna prema tom malenom čovjeku. Bio je doista zaljubljen u mene, no krivo protumačena tankoćutnost spriječila ga je da nastavi u tom pravcu. U svakom slučaju, presudna je bila moja ljubav prema romantici.

"To je vrlo ljubazno od vas", rekla sam. "No, ne mogu pristati na to. Nikad se ne bih mogla udati za čovjeka u kojeg nisam zaljubljena."

"Ne mislite da biste -?"

"Ne, ne mislim", odgovorila sam odlučno.

Uzdahnuo je.

"Ali, drago moje dijete, što namjeravate sa sobom?"

"Putovati svijetom i doživljavati pustolovine",

odgovorila sam bez imalo oklijevanja.

"Gđice Anne, vi ste, velikim dijelom, još uvijek dijete.

Ne razumijete -"

"Život i njegovu praktičnu stranu? Da, razumijem ja sve to, doktore. Nisam sentimentalna školarka - ja sam tvrdoglava, proračunata rospija! Znali biste to kad biste me oženili!"

"Ima li šanse da se predomislite -"

"Ne."

Ponovno je uzdahnuo.

“Imam još jedan prijedlog za vas. Moja tetka koja živi u Walesu traži mladu damu koja bi joj pomagala. Što kažete na to?”

“Ne, doktore, ja idem u London. Sve se bitno događa ondje. Držat ću oči širom otvorene i nešto će zasigurno iskrsnuti.”

Moj sljedeći posjetitelj bio je gospodin Flemming, tatičin londonski odvjetnik. I sam gorljiv antropolog, bio je veliki obožavatelj tatičinog rada. Bio je visok, suhonjav muškarac uskog lica i sijede kose. Ustao je kad sam ušla u sobu i čvrsto me uhvatio za ruke. Nježno ih je protresao.

“Jadno moje dijete”, rekao je. “Jadno, jadno dijete.”

Bez svjesnog osjećaja licemjerja, zatekla sam se kako preuzimam ulogu uciviljenog siročeta. On me je nekako poticao na to. Bio je dobronamjeran, ljubazan i smatrao me je, bez sumnje, budalastom djevojkom koja se odjednom, posve sama, trebala suočiti s ovim opakim svijetom. Odmah sam shvatila kako je potpuno uzaludno da ga pokušam uvjeriti u suprotno. Kako su se stvari razvijale, možda je tako bilo i bolje.

“Drago moje dijete, hoćete li me saslušati dok vam pokušam razjasniti neke stvari?”

“Da, hoću.”

“Vaš otac je, kao što znate, bio velik čovjek. Iduće će ga generacije cijeniti. No, nije se razumio u posao.”

I to sam dobro znala, ako ne i bolje od samog gospodina Flemminga. Ipak, nisam ništa rekla. On je nastavio: “Pretpostavljam da ne razumijete većinu tih stvari. Nastojat ću biti što jasniji.”

Njegovo se objašnjavanje poprilično oduljilo. No, na kraju se sve svodilo na to da mi je za život ostavljena suma od 87 funti. Bila je to prilično nezadovoljavajuća svota. S nestrpljenjem sam očekivala njegove sljedeće riječi.

Pobojala sam se da i gospodin Flemming ima neku tetku u Škotskoj koja žudi za pametnom mladom družbenicom. Izgleda da ipak nije.

“U pitanju je”, nastavio je, “vaša budućnost. Nemate živućih rođaka?”

“Posve sam sama na svijetu”, odgovorila sam. Opet sam bila iznenađena sličnošću s filmskom junakinjom.

“Imate li prijatelje?”

“Svi su bili vrlo ljubazni prema meni”, odvratila sam zahvalno.

“Tko ne bi bio ljubazan prema tako mladoj i šarmantnoj dami?” upitao je udvorno. “Pa, dijete moje, moramo vidjeti što se može učiniti.” Oklijevao je nekoliko trenutaka, a onda rekao: “Što kažete na to - da dođete kod nas na neko vrijeme?”

Odmah sam skočila na tu priliku. London! Centar svijeta, svemira!

“Neobično ste ljubazni”, rekla sam. “Mislite li to doista? Ostat ću, naravno, samo dok se ne snađem. Moram početi zarađivati za život, znate?”

“Da, da, drago moje dijete. Posve vas razumijem. Tražit ćemo nešto prikladno.”

Instinktivno sam osjetila da se poimanje gospodina Flemminga o “nečemu prikladnom” u potpunosti razlikuje od mog. Ipak, sada nije bilo vrijeme za iznošenje mojih stavova.

“Znači, to smo sredili. Zašto ne biste već danas pošli sa mnom?”

“Oh, hvala vam, no hoće li gospođa Flemming -”

“Moja će vas supruga dočekati s oduševljenjem.” Pitala sam se koliko on doista poznaje svoju ženu. Da ja imam muža, ni najmanje mi ne bi bilo drago da dovede kući neko siroče, a da se prethodno ne konzultira sa mnom.

“Poslat ćemo joj brzojav s kolodvora”, nastavio je odvjetnik.

Brzo sam spakirala većinu svojih stvari. Tužno sam pogledala svoj šešir. Bio je to model koji se nazivao “Mary” - onaj šešir koji bi sluškinja trebala nositi na svoj slobodni dan - ali ne nosi! Mlohava stvar od crne slame s odgovarajuće depresivnim obodom. U naletu inspiracije sam ga udarila, dvaput okrenula, udubila poput krune i namjestila na glavu. Konačni je rezultat bio još depresivniji.

Sada sam u potpunosti odgovarala popularnoj predodžbi o izgledu jednog siročeta. Pribojavala sam se reakcije gospođe Flemming, ali sam se, istovremeno, nadala da će moj izgled imati razoružavajući učinak na nju.

I gospođa Flemming je bila nervozna. Shvatila sam to kad smo se uspinjali stepenicama visoke kuće na tihom trgu Kensington. Dočekala me je prilično ljubazno. Bila je krupna, blaga žena. Povala me je do besprijeckorno čiste spavaće sobe, upitala imam li sve što mi je potrebno, obavijestila me da će čaj biti gotov za pola sata i ostavila me da se malo osvježim.

Čula sam kako je blago podigla glas kad je ušla u salon koji se nalazio na prvom katu.

“Dakle, Henry, zašto si zaboga -” Nisam uspjela čuti ostatak rečenice, no iz glasa joj je, bilo je očito, izbijala gorčina. Nekoliko je trenutaka kasnije još jedna rečenica doprla do mene. Ton je bio još ljući: “Slažem se s tobom! Doista je vrlo privlačna!”

Život zaista nije lak. Muškarci neće biti ljubazni s vama ako niste zgodni, a sa ženama je suprotno - one će vas prezirati ako ste privlačni.

Duboko sam uzdahnula i nastavila se baviti svojom kosom. Imam lijepu kosu. Crna je - potpuno crna, ne tamnosmeđa - i spušta se sa čela preko ušiju. Nemilosrdno

sam je podigla prema gore. Što se mojih ušiju tiče, one su sasvim u redu, ali, nema sumnje, njihov je oblik u današnje vrijeme demode. Kad sam završila s dotjerivanjem, izgledala sam posve nalik na onu siročad koja hoda u redu s malim šeširima i crvenim ogrtačima.

Kad sam sišla dolje, primijetila sam da su se oči gospođe Flemming zadržale prilično dugo na mojim otkrivenim ušima. Gospodin Flemming je bio u nevjerici. Zasigurno se pitao, “Što je ta djevojka učinila sa sobom?”

No, dan je u cjelini prošao prilično dobro. Dogovorili smo se da odmah počnem tražiti neki posao.

Kad sam otišla u krevet, dugo sam promatrala svoje lice u ogledalu. Jesam li zaista bila privlačna? Iskreno, nisam to mislila. Nisam imala pravilan grčki nos ili usne poput pupoljka niti išta drugo što se smatralo lijepim. Istina, kustos našeg muzeja mi je jednom rekao da su moje oči bile nalik “zarobljenoj sunčevoj svjetlosti u tamnoj, tamnoj šumi” - ali kustosi su vješti s citatima i ispaljuju ih samo tako. Bilo bi mi draže da imam irski plave oči nego tamnozelene sa žutim mrljama! Ipak, zelena je boja simbol pustolovine.

Ogrnula sam se kućnom haljinom, ostavljajući ramena i ruke golima. Onda sam opet iščetkala kosu i raspustila je preko ušiju. Stavila sam dosta pudera, tako da mi lice izgleda još svjetlije nego obično. Usne sam namazala jarkocrvenim ružem. Preko ramena sam položila crveni šal, u kosu sam stavila pero te cigaretu ujedan kut usana. Bila sam zadovoljna cjelokupnim dojmom.

“Anna pustolovka”, rekla sam naglas. “Anna pustolovka. Epizoda 1., ‘Kuća u Kensingtonu’!”

Djevojke su zaista budalasta stvorenja.

3

U tjednima koji su slijedili prilično sam se dosađivala. Gospođa Flemming i njezine prijateljice bile su neizmjereno nezanimljive. Satima su pričale o sebi, svojoj djeci i problemima s mljekarima. Zatim bi prelazile na služinčad raspravljajući o tome kako je teško naći dobru posluđu ovih dana. Čini se da nikada nisu čitale novine ili marile za ono što se događa u svijetu. Prezirale su putovanja - izvan Engleske im se sve činilo nekako drugačijim. Rivijera je bila u redu, naravno, jer ste tamo mogli sresti sve svoje prijatelje.

Slušala sam ih i jedva se suzdržavala. Većina ovih žena bila je bogata. Čitav ovaj prekrasni svijet bio je njihov i mogle su lutati njime, ali ne - one su ostajale u prljavom, i dosadnom Londonu i razgovarale o mljekarima i slugama! Kad sad razmislim o tome, mislim da sam bila pomalo netolerantna prema njima. No, bile su glupe - čak ni onaj posao kojeg su odabrale - vođenje kućanstva - nisu obavljale dobro.

Moja se situacija nije promijenila mnogo. Kuća i namještaj su prodani, no dobiveni novac bio je jedva dovoljan da pokrije naše dugove. Ni u traženju zaposlenja nisam nimalo napredovala. Istina je, međutim, da nisam ni željela posao! Bila sam čvrsto uvjerena da će me, ako

krenem u potragu za pustolovinom, ta ista pustolovina sustići na pola puta. Moja je teorija, naime, da čovjek uvijek dobije ono za čim žudi.

Ta se teorija uskoro trebala ostvariti i u praksi.

Bio je početak siječnja - 8. siječnja, da budem preciznija. Vraćala sam se s neuspješnog razgovora za posao s damom koja je rekla da traži tajnicu i družbenicu, iako je zapravo željela radišnu dvorkinju koja će raditi dvanaest sati na dan za 25 funti na godinu. Krenula sam Edgware Roadom (razgovor je vođen u kući na St. John's Woodu) preko Hyde Parka do bolnice St. George. Tamo sam ušla na postaju podzemne željeznice i kupila kartu za Gloucester Road.

Kad sam se našla na platformi, odšetala sam do samog ruba stanice. Željela sam zadovoljiti svoju znatiželju i utvrditi postoji li doista otvor između dva tunela iznad stanice u smjeru ulice Down. Sa zadovoljstvom sam otkrila da sam bila u pravu. Na platformi nije bilo mnogo ljudi, a na njenom samom kraju našli smo se samo jedan muškarac i ja. Kad sam prošla pokraj njega, nešto mi je zasmrdilo. Ako postoji miris koji ne mogu podnijeti, onda je to miris kuglica protiv moljaca. Muškarčev je kaput bio njima sav natopljen. No, kako većina ljudi ipak počinje nositi svoje zimske kapute prije siječnja, miris je do sada već trebao ispariti. Muškarac je stajao na samom rubu tunela. Činilo se da je izgubljen u mislima. Mogla sam zuriti u njega, a da ne ispadnem neodgojena. Bio je nizak i mršav, tamne puti, sa svijetlim plavim očima i malom tamnom bradom.

“Upravo je došao iz inozemstva”, zaključila sam.

“Zato mu kaput toliko smrdi. Vratio se iz Indije. Nije vojnik, inače ne bi imao bradu. Možda je plantažer.”

Muškarac se u tom trenutku okrenuo i stao koračati platformom. Pogledao me je, a onda su se njegove oči zaustavile na nečemu iza mene. Lice mu se posve

promijenilo - iskrivilo se od straha. Uzmaknuo je jedan korak, nehotično bježeći od opasnosti i pritom zaboravivši gdje stoji. Spotaknuo se i pao. Začuo se oštar tresak kad je prizemljio na tračnice. Zavrisknula sam. Ljudi su mi trčali ususret. Odnekud su se stvorili i službenici postaje i preuzeli stvar u svoje ruke.

Ja sam ostala na svom mjestu, kao prikovana tom strašnom slikom. Jedan dio mene bio je šokiran iznenadnom nesrećom, a drugi je posve hladnokrvno i nezaintersirano promatrao kako podižu tijelo muškarca na platformu.

“Pustite me da prođem, molim vas. Ja sam liječnik.”

Visoki muškarac smeđe brade prošao je pored mene i nagnuo se nad nepokretno tijelo.

Dok ga je pregledavao, obuzeo me čudan osjećaj irealnosti. Ovo nije stvarno - ne može biti. Napokon, doktor se uspravio i zavrteo glavom.

“Ništa se ne može učiniti. Mrtav je.”

Svi smo se još više približili. Nosač je podigao glas.

“Odmaknite se, hoćete li? Nema smisla da se gurate ovdje.”

Odjednom mi je postalo mučno. Okrenula sam se i potrčala prema liftu. Bilo je strašno. Trebala sam svježeg zraka. Liječnik koji je pregledao tijelo bio je nekoliko koraka ispred mene. Lift je upravo namjeravao krenuti i liječnik je potrčao prema njemu. U trku mu je iz džepa ispao komad papira.

Zastala sam, podigla ga i potrčala za njim. No, lift je već krenuo. S papirićem u ruci ostala sam stajati pred zatvorenim vratima lifta. U vrijeme kad je sljedeći lift dosegnuo razinu ulice, doktora više nije bilo nigdje na vidiku. Nadala sam se da nije izgubio ništa važno. Bacila sam tada pogled na papirić. Radilo se o običnom papiru istrgnutom iz notesa na kojem su kemijskom olovkom bili ispisani neki brojevi i riječi:

Naizgled se činilo da papirić nema nikakvu važnost. Ipak, nisam se usuđivala baciti ga. Odjednom sam se namrštila. Miris kuglica protiv moljaca! Primaknula sam papirić nosu. Da, vonjao je po njima. Ali, kako -

Pažljivo sam savila papir i metnula ga u torbicu. Nisam žurila s povratkom kući. Trebala sam dobro razmisliti o svemu.

Objasnila sam gospođi Flemming da sam svjedočila strašnoj nesreći i da sam prilično uznemirena. Predložila je da legnem. Inzistirala je na tome da mi donese šalicu čaja, no nakon toga me je ostavila samu. Nastavila sam provoditi plan koji sam smislila na putu do kuće. Željela sam znati što je to proizvelo onaj neobični osjećaj nestvarnosti dok sam promatrala liječnika kako pregledava tijelo. Najprije sam legla na pod u istom položaju u kojem je bio mrtvac, zatim sam pored sebe stavila jastuk i nastojala ponoviti, koliko sam se prisjećala, svaki doktorov pokret i kretnju. Kad sam završila, dobila sam ono što sam tražila. Sjela sam na pete i namrštila se.

U večernjim je novinama objavljena kratka vijest o smrti u podzemnoj željeznici, a izražena je sumnja u to je li u pitanju nesreća ili samoubojstvo. To je samo učvrstilo moju odluku, a kad je gospodin Flemming čuo čitavu priču, složio se sa mnom.

“Policija će, nema sumnje, htjeti razgovarati s vama. Kažete da nitko nije bio dovoljno blizu da vidi što se dogodilo?”

“Imala sam osjećaj da je netko iza mene, ali ne mogu biti sigurna.”

Održana je istraga. Gospodin Flemming je napravio sve pripreme i poveo me sa sobom na sud. Činilo se kako

strahuje da je sve to veliko mučenje za mene, a ja sam pak pred njim morala skrivati svoju posvemašnju smirenost.

Pokojnik je identificiran kao L. B. Carton. U njegovim džepovima nije pronađeno ništa osim obavijesti agenta za nekretnine da pogleda kuću u blizini Marlowa. Obavijest je glasila na ime L. B. Cartona, Russell Hotel. Hotelski je službenik izjavio da je potonji stigao u hotel dan ranije i uzeo sobu pod tim imenom. Prijavio se kao L. B. Carton. Stigao je iz Kimberleya u Južnoj Africi. Čini se da je došao ravno s parobroda.

Ja sam bila jedina osoba koja je vidjela što se dogodilo. “Mislite li da je u pitanju nesreća?” upitao je istražitelj.

“Sigurna sam u to. Nešto ga je uznemirilo pa je napravio korak unatrag, potpuno nesvjestan onoga što čini.”

“Što ga je moglo uznemiriti?”

“To ne znam. No činio se prestrašenim.”

Jedan je član porote ravnodušno primijetio da se neki ljudi boje mačaka. Čovjek je možda ugledao mačku. Sugestija je bila posve neprikladna, no, kako se činilo, zadovoljila je porotu. Porotnici su očito bili nestrpljivi da odu svojim kućama i prezadovoljni mogućnošću da donesu presudu.

“Neobično je to”, izjavio je sudac istražitelj, “što se nije javio liječnik koji je prvi pregledao tijelo. Policija je trebala zapisati njegovo ime i adresu. Čudim se što nije učinjeno tako.”

Nasmiješila sam se u sebi. Imala sam vlastitu teoriju o dotičnom liječniku. U skladu s njom, sljedećeg sam dana odlučila posjetiti Scotland Yard.

No, naredno je jutro počelo s iznenađenjem. Flemmingovi su kupili *Daily Budget* koji je na prvim stranicama donio sljedeću vijest:

JEZOVITI NASTAVAK NESREĆE U PODZEMNOJ ŽELJEZNICI ŽENA PRONAĐANA ZADAVLJENA U NAPUŠTENJOJ KUĆI

“Jučer je došlo do senzacionalnog otkrića u Mill Houseu u Marlowu. Mill House, u vlasništvu sir Eustacea Pedlera, privukao je pozornost nakon što je obavijest o razgledavanju ovog posjeda pronađena u džepu muškarca za kojeg se pretpostavljalo da je počinio samoubojstvo bacanjem pod vlak na postaji podzemne željeznice u Hyde Parku. U sobi na katu Mill Housea jučer je otkriveno tijelo prekrasne mlade žene. Pretpostavlja se da je zadavljena. Dosad još nije utvrđen njezin identitet, no smatra se da je strankinja. Policija nas je izvijestila da slijedi određene tragove. Sir Eustace Pedler, vlasnik Mill Housea, trenutno boravi na Rivijeri.”

4

Nitko se nije javio kako bi identificirao mrtvu ženu. Istragom su utvrđene određene činjenice.

Nešto poslije jedan poslijepodne 8. siječnja, skupocjeno odjevena žena ušla je u ured gospode Butlera i Parka, agenata za nekretnine, u Knightsbridgeu. Objasnila im je da želi unajmiti ili kupiti posjed na Temzi, u neposrednoj blizini Londona. Ponudili su joj nekoliko posjeda, između ostalog i Mill House. Predstavila se kao gospođa de Castina i ostavila adresu iz Ritza, no utvrđeno je da nitko pod tim imenom nije odsjeo ondje, pa osoblje hotela nije moglo identificirati tijelo.

Gospođa James, žena vrtlara sir Eustacea Pedlera, koja se brinula o kući i živjela u maloj prizemnici uz glavnu cestu, također je dala svoj iskaz. Oko tri sata tog popodneva, neka je žena došla vidjeti kuću. Pokazala je obavijest od agenata za nekretnine pa joj je, kao što je bio običaj, gospođa James dala ključeve od kuće. Posjed je bio prilično udaljen od njene kuće, a ona nije imala naviku onamo pratiti potencijalne stanare. Nekoliko minuta kasnije stigao je i jedan mladić. Gospođa James ga je opisala kao visokog muškarca širokih ramena, preplanulog lica i svijetlosivih očiju. Bio je svjež obrijan i odjeven u smeđe odijelo.

Objasnio je gospođi James da je prijatelj dame koja je došla pogledati kuću, te da se morao zaustaviti na pošti kako bi poslao brzopjav. Uputila ga je prema kući i više nije razmišljala o tome.

Pet minuta kasnije mladić se opet pojavio, vratio joj ključeve i objasnio da im kuća ne odgovara. Gospođa James nije vidjela damu, no pomislila je da je već otišla. Ipak, zapazila je da je mladić vrlo uznemiren. “Izgledao je poput čovjeka koji je vidio duha. Mislila sam da mu je pozlilo.”

Sljedećeg je dana posjed došao pogledati još jedan par. Oni su otkrili tijelo na podu jedne od soba na katu. Gospođa James je identificirala ženu koja je dan ranije bila ovdje. Agenti za nekretnine su također prepoznali “gospođu de Castine”. Policijski je mrtvozornik ustanovio da je žena bila mrtva najmanje dvadeset i četiri sata. *Daily Budget* je naprečac zaključio kako je muškarac iz podzemne željeznice ubio ženu, a zatim počinio samoubojstvo. Međutim, budući da je žrtva iz podzemne željeznice poginula u dva sata, dok je žena bila živa i zdrava u tri sata, jedini je logičan zaključak bio da dva događaja nemaju nikakve veze jedan s drugim te da je obavijest o razgledavanju kuće u Marlowu, pronađena u pokojnikovu džepu, samo jedna od onih slučajnosti koje se događaju u životu.

Donešena je presuda o ubojstvu jedne ili više osoba, a policija, kao i *Daily Budget*, su se dali u potragu za “Čovjekom u smeđem odijelu”. Budući da je gospođa James bila uvjerena da u kući nije bilo nikoga kad je žena stigla onamo i da nitko, osim mladića, nije bio ondje do tog poslijepodneva, bilo je logično zaključiti da je upravo on ubojica nesretne gospođe de Castine.

Zadavljena je komadićem čvrste crne uzice i očito je uhvaćena posve nespremna, budući da nije imala vremena ni pozvati u pomoć. U crnoj svilenj torbici pronađeni su

novčanik, čipkasta maramica (bez monograma) i povratna karta prvog razreda za London. Ništa što je moglo pomoći u istrazi.

Te je detalje objavio i *Daily Budget*, a poziv “Pronađite Čovjeka u smeđem odijelu” bio je njihov dnevni ratni poklič. Svakog se dana u prosjeku javljalo petstotinjak ljudi tvrdeći kako su imali uspjeha u potrazi, a visoki mladići brončane puti proklinjali su dan kad su ih njihovi krojači nagovorili da kupe smeđe odijelo. Nesreća u podzemnoj željeznici, shvaćena na kraju kao puka slučajnost, bila je ubrzo zaboravljena.

Je li se doista radilo o slučajnosti? Ja sam sumnjala u to - nesreća u podzemnoj željeznici bila je zagonetka koju sam nastojala dokučiti - no zasigurno je, kako mi se činilo, postojala neka veza između dva tragična događaja. U oba je slučaja bila riječ o tamnoputom muškaracu - očito nekom Englezu koji je živio u inozemstvu - a bilo je i drugih sličnosti. Upravo su me one potaknule da poduzmem onaj odlučujući korak. Pokucala sam na vrata Scotland Yarda i zatražila da me povežu s osobom koja je bila zadužena za slučaj Mill House.

Moja molba nije izvršena trenutno, budući da sam, posve nesmotreno, izabrala Odjel za izgubljene stvari, no, naposljetku su me ipak uveli u malu sobu i predstavili inspektoru Meadowsu.

Inspektor Meadows je bio oniži muškarac crvenkastožute kose i osobito neugodnog ponašanja. Njegov pomoćnik, također u civilu, sjedio je nenametljivo u kutu sobe.

“Dobro jutro”, rekla sam nervozno.

“Dobro jutro. Hoćete li sjesti? Dakle, želite mi ispričati nešto što je od važnosti za naš slučaj.”

Ton njegova glasa ukazivao je na to da takvo što

smatra potpuno nevjerojatnim. Osjetila sam navalu bijesa.

“Zasigurno vam je poznat slučaj muškarca koji je ubijen u podzemnoj željeznici. Onog u čijem je džepu pronađena obavijest o razgledavanju kuće u Marlowu.”

“Ah!” reče inspektor. “Vi ste Gospođica Beddingfeld koja je dala svoj iskaz tijekom istrage. Muškarac je doista u svom džepu imao tu obavijest. Mogli su je imati i mnogi drugi ljudi - samo što oni nisu ubijeni.”

Skupila sam svu snagu koju sam mogla izmaći.

“Ne smatrate li čudnim što muškarac u svom džepu nije imao nikakvu kartu?”

“Možda ju je izgubio. I meni se to dogodilo nekoliko puta.”

“Nije imao ni novca.”

“Pronašli smo nešto sitniša u džepovima njegovih hlača.”

“No ne i novčanik.”

“Neki muškarci ne nose novčanike.”

Pokušala sam s drugim pristupom.

“Nije li vam čudno što se liječnik koji je pregledao tijelo nikada nije javio?”

“Možda je bio toliko zaposlen da uopće nije čitao novine. Vjerojatno je posve zaboravio na nesreću.”

“Vi ste, inspektore, vrlo odlučni u namjeri da ne vidite ništa čudnog”, dodala sam dražesnim glasom.

“A vi se, s druge strane, previše trudite da pronađete nešto čudno, gđice Beddingfeld. Znam da su mlade dame romantične - obožavaju misterije i slične stvari. No, budući da ja imam mnogo posla -”

Shvatila sam što mi želi reći i ustala.

Muškarac koji je sjedio u kutu odjednom je progovorio blagim glasom:

“Možda da nam mlada dama iznese ukratko svoje ideje

o slučaju?”

Inspektor je pristao bez mnogo oklijevanja.

“Pa, samo izvolite, gđice Beddingfeld. Nadam se da se niste uvrijedili. Ipak, nemojte okolišati, recite izravno što vam je na pameti.”

Moje je dostojanstvo bilo povrijeđeno, ali istovremeno sam osjećala ogromnu želju da mu izložim svoje teorije.

“Tijekom istrage ste izjavili da ste uvjereni da se nije radilo o samoubojstvu?”

“Da, prilično sam sigurna u to. Čovjek je bio prestrašen. Tko ga je prestrašio? Ja zasigurno nisam. No možda je netko hodao platformom prema nama - netko koga je prepoznao.”

“Vi niste vidjeli nikoga?”

“Ne”, priznala sam. “Nisam se okrenula. A onda, čim je tijelo podignuto s tračnica, neki se muškarac progurao naprijed tvrdeći da je liječnik.”

“Ne vidim ništa neobično u tome”, primijetio je inspektor suho.

“Ali on nije bio liječnik.”

“Što?”

“Nije bio liječnik”, ponovila sam.

“Kako to znate, gđice Beddingfeld?”

“Zapravo, to je teško objasniti. Radila sam u bolnici tijekom rata i vidjela sam liječnike kako pregledavaju tijela. Osim toga, liječnik ne traži srce na desnoj strani tijela.”

“On je to učinio?”

“Da, no to nisam odmah primijetila - osim što sam imala osjećaj da nešto nije u redu.”

“Hm”, rekao je inspektor i posegnuo za papirom i olovkom.

“Na taj je način dobio priliku da uzme sve što je htio iz pokojnikovih džepova.”

“To mi se ne čini vjerojatnim”, izjavio je inspektor.
“No ipak - možete li ga opisati?”

“Bio je visok i širokih ramena, odjeven u tamni kaput i crne čizme, a na glavi je imao šešir. Imao je također tamnu zašiljenu bradu i naočale sa zlatnim okvirima.”

“Ako izostavimo kaput, bradu i naočale, ne ostaje nam mnogo za njegovu identifikaciju”, promrmljao je inspektor.
“Mogao je začas promijeniti svoj izgled - što je zasigurno i učinio, ako je tako vješt džepar kao što tvrdite.”

Nisam tvrdila takvo što. No, u tom sam trenutku posve odustala od inspektora. Bio je izgubljen slučaj.

“Možete li nam reći još nešto o njemu?” upitao je kad sam ustala.

“Da”, odgovorila sam. Nisam namjeravala propustiti priliku da mu se osvetim. “Bio je prilično brahikefalan¹. To neće moći promijeniti tako lako.”

Promatrala sam sa zadovoljstvom kako je zadrhtala olovka u ruci inspektora Meadowsa. Bilo je očito da ne zna napisati riječ “brahikefalan”.

¹ onaj koji ima kratku i široku lubanju, kratkoglav (op. prev.)

5

U prvom naletu ljutnje, neočekivano sam lako poduzela svoj sljedeći korak. Kad sam otišla u Scotland Yard, u glavi sam već imala gotovo dovršeni plan. Onaj koji sam trebala provesti u slučaju da razgovor bude neuspješan (a upravo se i pokazao takvim). Naravno, ako bih skupila dovoljno hrabrosti za njegovu provedbu.

Stvari izgledaju mnogo drukčije u stanju bijesa. Bez vremena za razmišljanje, uputila sam se ravno do kuće lorda Nasbyja.

Lord Nasby je bio milijunaš i vlasnik *Daily Budgeta*. Posjedovao je i druge novine - nekolicinu njih, ali *Daily Budget* je bio njegovo čedo. Naime, upravo je kao vlasnik *Daily Budgeta* bio poznat svakom kućanstvu u Ujedinjenom Kraljevstvu. Uzevši u obzir činjenicu da je dnevni raspored ovog velikog čovjeka također bio objavljen u njegovim novinama, posve sam precizno znala gdje ću ga pronaći u ovom trenutku. Upravo je sada bio kod kuće gdje je diktirao svojoj tajnici.

Nisam, naravno, pretpostavljala da će me dotični odmah primiti i razgovarati sa mnom. No, i tom sam problemu posvetila nešto vremena. Na poslužavniku na kojem su se ostavljale posjetnice, u predvorju Flemmingove

kuće, primijetila sam posjetnicu markiza Loamsleya, jednog od najpoznatijih engleskih plemića. Uzela sam posjetnicu i napisala: “Molim vas, posvetite gđici Beddingfeld malo svog vremena.” Pustolovi nisu nikada previše skrupulozni kad su u pitanju metode kojima se koriste.

Uspjela sam. Sluga je preuzeo posjetnicu i predao je. Ubrzo se pojavio blijedi tajnik. Ni s njim nisam imala problema. Povukao se, poražen. Uskoro se vratio i molio me da ga slijedim. Učinila sam to. Ušla sam u veliku sobu, a stenografkinja prestrašena izgleda lica proletjela je uz mene poput posjetitelja iz svijeta duhova. Onda su se zatvorila vrata i ja sam ostala nasamo, licem uz lice, s lordom Nasbyjem.

Velik čovjek. Velike glave. Velikog lica. Velikih brkova. Velikog trbuha. Nastojala sam se sabrati. Nisam došla ovamo kako bih komentirala trbuh lorda Nasbyja. Već je ionako bjesnio na mene.

“Dakle, u čemu je stvar? Što Loamsley želi? Jeste li vi njegova tajnica? O čemu se radi?”

“Najprije”, počela sam najmirnije što sam mogla, “uopće ne poznajem lorda Loamsleya, a niti on, posve sigurno, ne zna ništa o meni. Našla sam njegovu posjetnicu u kući ljudi kod kojih sam odsjela i sama sam napisala ovu poruku. Bilo je važno da vas vidim.”

Za trenutak sam se bavila mišlju da je doživio srčanu kap. Naposljetku je samo rekao:

“Divim se vašoj srčanosti, mlada damo. Pa, uspjeli ste doći do mene. Ako me zainteresirate, možda ću imati koju minutu za vas.”

“To će biti i više nego dovoljno”, odgovorila sam. “I zainteresirat ću vas. Riječ je o slučaju Mill House.”

“Ako ste pronašli ‘Čovjeka u smeđem odijelu’, pišite uredniku”, naglo me je prekinuo.

“Ako ćete me prekidati, trebat će mi više od dvije minute”, primijetila sam grubo. “Nisam pronašla ‘Čovjeka u smeđem odijelu’, ali vjerojatno ću to učiniti.”

U kratkim sam mu crtama ispričala o nesreći u podzemnoj željeznici i zaključcima do kojih sam došla. Kad sam završila, neočekivano je upitao, “Što znate o brahikefalnim lubanjama?”

Spomenula sam taticu.

“Čovjeka majmuna? Ha? Pa, čini se da i vi nosite pametnu glavicu na svojim ramenima, mlada damo. Ali, sve je ovo vrlo nategnuto, znate. I uopće nam ne koristi.”

“Savršeno sam svjesna toga.”

“Što onda želite?”

“Želim posao u vašim novinama kako bih mogla istražiti slučaj.”

“To nije moguće. Već imamo čovjeka koji radi na tome.”

“Ali ja znam mnogo više o samoj stvari.”

“Mislite na ono što ste mi ispričali, je li?”

“Oh, ne, lorde Nasby. Imam još jednog asa u rukavu.”

“A je li? Doimate se kao vrlo pametna djevojka. Pa, o čemu se radi?”

“Kad je taj takozvani liječnik ušao u lift, iz džepa mu je ispao komadić papira. Podigla sam ga. Imao je miris po kuglicama protiv moljaca. Jednako je mirisao i pokojnik. Međutim, kod liječnika nisam primijetila miris. Odmah sam, dakle, zaključila kako je papirić vjerojatno uzeo od pokojnika. Na njemu su bile napisane dvije riječi i nekoliko brojeva.”

“Da vidim.”

Lord Nasby je nehajno ispružio ruku.

“Oh, ne”, rekla sam smiješeći se. “To je moje otkriće.”

“Bio sam u pravu. Doista ste vrlo pametna djevojka.

Naravno da mi ga ne želite dati. A što je s policijom?"

"Jutros sam bila ondje. Međutim, oni smatraju da ovo nema nikakve veze sa slučajem iz Marlowa i stoga sam, s obzirom na okolnosti, odlučila sačuvati papirić. Osim toga, inspektor me je razljutio."

"Kratkovidan čovjek. Pa, draga djevojko, evo što mogu učiniti za vas. Nastavite raditi na slučaju. Ako nešto otkrijete - nešto što možemo objaviti - pošaljite nam to i dobit ćete svoju priliku. U *Daily Budgetu* uvijek ima mjesta za prave talente. Ali najprije se morate dokazati. Jesmo li se razumjeli?"

Zahvalila sam mu i ispričala se zbog svojih metoda.

"Ne brinite se. Sviđaju mi se lijepe odvažne djevojke. Osim toga, rekli ste da će vam trebati dvije minute, a ostali ste tri. Za jednu ženu, to je izvanredno! Valjda je u pitanju vaš znanstveni odgoj."

Opet sam se našla na ulici, dišući teško kao da sam trčala. Lord Nasby je bio, zaključila sam, prilično težak čovjek.

6

Vratila sam se kući s osjećajem trijumfa. Moj se plan odvijao mnogo bolje nego što sam mogla zamisliti. Lord Nasby je bio jednostavno sjajan. Sad je samo bilo na meni da se “dokažem”, kako se izrazio. Kad sam se našla u svojoj sobi, izvadila sam dragocjeni komadić papira i stala ga proučavati. Ovdje se nalazilo rješenje zagonetke.

Najprije je trebalo odgonetnuti što su predstavljali brojevi. Bilo ih je pet, s točkom nakon prva dva.

“Sedamnaest - sto dvadeset i dva”, promrmljala sam.

To mi nije ništa značilo.

Zatim sam zbrojila znamenke. To su često radili u detektivskim romanima i obično bi vodilo do nekog iznenađujućeg zaključka.

“Jedan plus sedam je osam, plus jedan je devet; devet plus dva je jedanaest i jedanaest plus dva je trinaest!”

Trinaest! Nesretni broj! Je li to bilo upozorenje da se okanim ovog? Vrlo moguće. U svakom slučaju, osim kao upozorenje, ovaj podatak nije imao nikakvo značenje. Nisam baš smatrala vjerojatnim da bi neki zavjerenik, barem ne u stvarnom životu, koristio ovaj način za pisanje broja trinaest. Da je mislio na trinaest, to bi jednostavno i napisao. “13” - ništa lakše.

Između brojeva sedamnaest i sto dvadeset i dva postojao je razmak. Zbrojila sam ih. Dobila sam sto trideset i devet. Ove su aritmetičke operacije, bez sumnje, bile sjajna vježba, ali su se za rješenje zagonetke činile potpuno neučinkovitima. Zanimarila sam aritmetiku, ni ne pokušavajući s množenjem i dijeljenjem i usmjerila svoju pažnju na riječi.

Kilmorden Castle. To je bilo nešto određeno. Mjesto. Vjerojatno dom kakve aristokratske obitelji. (Nestali nasljednik? Netko tko je polagao pravo na titulu?) Ili možda pitoreskna ruševina. (Skriveno blago?)

Da, u cjelini sam naginjala teoriji o blagu. Brojevi su uvijek vodili do skrivenog blaga. Jedan korak udesno, sedam ulijevo... Takve stvari. Mogla sam se i kasnije pozabaviti time. Sada sam samo trebala što prije stići do Kilmorden Castlea.

Iz svoje sam sobe krenula u juriš i vratila se natovarena mnoštvom knjiga. *Tko je tko?*, *Povijest škotskih plemićkih obitelji*, *Rječnik zemljopisnih naziva* i slično.

Vrijeme je prolazilo. Marljivo sam pretraživala, ali ništa. Naposljetku sam s treskom zatvorila posljednju knjigu. Čini se da nije postojalo mjesto po imenu Kilmorden Castle.

To nisam očekivala. Mora postojati takvo mjesto. Zašto bi netko izmislio takvo ime i zapisao ga na komadić papira? To bi bilo apsurdno!

Na pamet mi je pala još jedna ideja. Možda je to bilo ime kakve ogromne grozote nalik dvorcu koja se nalazila u predgrađu, a kojoj je njezin ponosni vlasnik nadjenuo ovo zvučno ime. Ako je tako, bit će je izrazito teško pronaći. Sjela sam tužno na pod (uvijek sjedim na podu kad radim nešto stvarno važno) i zapitala se kako ću, zaboga, riješiti ovu situaciju.

Je li postojao još neki trag koji sam mogla slijediti?

Zamislila sam se i onda s oduševljenjem skočila na noge. Naravno! Moram posjetiti "mjesto zločina". Najbolji detektivi su uvijek to činili! I bez obzira koliko je vremena prošlo otkad je počinjen zločin, oni bi uvijek pronašli nešto što je policija previdjela. Bilo je jasno da moram otići u Marlow.

Ali kako ću ući u kuću? Odbacila sam nekoliko avanturističkih ideja i odlučila se za posvemašnju jednostavnost. Kuća se davala u najam - vjerojatno je još uvijek bilo tako. Zaigrat ću ulogu potencijalnog stanara.

Odlučila sam pogledati i ponudu lokalnih agenata za nekretnine.

Ovdje sam, međutim, pravila račun bez krčmara. Ljubazan službenik ponudio mi je obavijesti o nekolicini mogućih imanja. Trebala sam upotrijebiti svu svoju maštu kako bi im pronašla zamjerke.

"Doista nemate ništa drugo?" upitala sam zagledavši se patetično u službenikove oči. "Nešto uz rijeku, s malim vrtom i kolibicom", dodala sam nabrajajući glavne karakteristike Mill Housea.

"Pa, naravno, tu je imanje sir Eustacea Pedlera", rekao je čovjek sumnjičavao. "Mill House, znate."

"Ne valjda ono...", počela sam zamuckivati. (Doista, zamuckivanje postaje moja jača strana.)

"Da, upravo to! Mjesto gdje se dogodilo ubojstvo. No, možda vam se ne bi svidjelo -"

"Oh, mislim da mi ne bi smetalo", odvratila sam hitro. Osjetila sam da je sada stekao povjerenje u mene. "A možda bih ga mogla dobiti i jeftinije - s obzirom na okolnosti."

Vrhunska završnica, pomislila sam.

"Pa, moguće je. Neću se pretvarati da ćemo lako iznajmiti kuću. I stoga, ako vam se sviđa i nakon što je pogledate, savjetujem vam da napravite ponudu. Da vam

napišem nalog?”

“Molim vas.”

Četvrt sata kasnije našla sam se u Mill Houseu. Nakon što sam pokucala, na vratima se pojavila visoka sredovječna žena.

“Ne puštam više nikog u kuću, razumijete li? Već mi je dosta vas novinara. Sir Eustace je naredio da -”

“Rečeno mi je da se kuća daje u najam”, odvratila sam hladno, pokazujući nalog za razgledavanje kuće. “Naravno, ako je već zauzeta -”

“Oh, ispričavam se, gospođice. Ti su me novinari već prilično nagnjavili. Ni trenutka mira od njih. Ne, kuća još nije iznajmljena - a vjerojatno ni neće biti.”

“Jesu li cijevi u kvaru?” prošaptala sam zabrinuto.

“Oh, zaboga, gospođice, sve je u redu s cijevima! Ali zacijelo ste čuli za damu koja je ubijena ovdje?”

“Mislim da sam nešto o tome pročitala u novinama”, odgovorila sam nehajno.

Moja je ravnodušnost izazvala dobru ženu. Da sam pokazala ikakvo zanimanje za slučaj, vjerojatno bi se zatvorila poput školjke. No, ovako se činila pomalo uvrijeđenom.

“I trebali ste pročitati, gospođice! Bilo je u svim novinama. *Daily Budget* još uvijek traga za čovjekom koji je počinio ubojstvo, budući da naša policija nije ni za što. Pa, nadam se da će ga uhvatiti - iako je to, bez sumnje, bio prilično zgodan momak. Imao je nešto vojničko u sebi - ah, pa, usuđujem se pretpostaviti da je bio ranjen u ratu. Takvi kao on kasnije postanu malo čudni; to je bio slučaj s mojim nećakom. Možda se loše odnosila prema njemu - svi su ti stranci jednaki. Iako je i ona bila privlačna žena. Stajala je na istom mjestu na kojem sad vi stojite.”

“Je li bila tamnokosa ili svijetlokosa?” odvažila sam se

upitati. "Na fotografijama iz novina se ne vidi dobro."

"Imala je tamnu kosu i vrlo blijedo lice - preblijedo da bi bilo prirodno, pomislila sam - i izrazito crvene usne. To mi se ne dopada - malo pudera ovdje ili ondje je posve druga stvar."

Sada smo već razgovarale kao stare prijateljice. Postavila sam još jedno pitanje.

"Je li se doimala nervozno ili uznemireno?"

"Nimalo. Stalno se smiješila, kao da je nešto zabavlja. Zato sam se i iznenadila kad su sljedećeg dana oni ljudi istrčali iz kuće tražeći da pozovem policiju, jer se dogodilo ubojstvo. Nikad se neću oporaviti od toga, a što se tiče ulaska u tu kuću poslije mraka, to možete zaboraviti. Ne bih uopće ostala ovdje na imanju da me sir Eustace nije preklinjao na koljenima da ne odlazim."

"Mislila sam da je sir Eustace Pedler u Cannesu?"

"I bio je, gospođice. Vratio se u Englesku kad je čuo što se dogodilo, a ono preklinjanje na koljenima, to je samo fraza, gospođice. Njegov mi je tajnik, gospodin Pagett, ponudio dvostruku plaću ako ostanem, a, kao što moj John kaže, novac je novac."

Složila sam se s Johnovom nimalo originalnom primjedbom.

"No, momak je", počne gospođa James vraćajući se iznenada na prijašnju temu razgovora, "bio nešto drugo. On je bio uznemiren. Njegove su oči, svijetle oči, što sam osobito zapazila, blistale. Od uzbuđenja, pomislila sam. Ali nisam posumnjala da nešto nije u redu. Čak ni onda kad se vratio i izgledao vrlo čudno."

"Koliko se dugo zadržao u kući?"

"Oh, vrlo kratko, ni pet minuta."

"Koliko je otprilike bio visok, oko sto osamdeset?"

"Tako nekako."

“Bio je, kažete, svjež obrijan?”

“Da, gospođice - nije imao čak ni one male brčice.”

“Je li mu se brada sjajila?” upitala sam iznenada.

Gospođa James me je zbunjeno pogledala.

“Pa, sad kad ste to spomenuli, gospođice, da, sjajila se. Kako ste to znali?”

“To je vrlo zanimljivo. Čini se da ubojice često imaju sjajnu bradu”, objasnila sam uzbuđeno.

Gospođa James je dobronamjerno prihvatila ovu tvrdnju.

“Zaista, gospođice, nikada još nisam čula za takvo što.”

“Pretpostavljam da niste primijetili kakvu je glavu imao?”

“Najobičniju, gđice. Donijet ću vam ključeve, u redu?”

Uzela sam ih i uputila se prema Mill Houseu. Svoja sam zapažanja, barem zasada, smatrala vrlo korisnim. Zaključila sam da su razlike između muškarca kojeg je opisala gospođa James i “liječnika” iz podzemne željeznice posve neznatne. Ogrtač, brada, naočale sa zlatnim okvirima. “Liječnik” se doimao sredovječnim čovjekom, ali sjećam se da se nagnuo nad tijelo pokojnika poput kakvog mladića. Zapazila sam gipkost koja je ukazivala na mlade zglobove.

Žrtva nesreće (Čovjek s kuglicama protiv moljaca, kako sam ga zvala u sebi) i strankinja, gospođa de Castina, ili kako god se zvala, dogovorili su sastanak u Mill Houseu. Barem sam ja tako povezala čitavu stvar. Zato što su se bojali da ih netko ne bi slijedio, ili možda iz nekog drugog razloga, odabrali su prilično maštovit način sastajanja. Oboje su dobili nalog za razgledavanje iste kuće. Tako je njihov sastanak ondje mogao ostaviti dojam puke slučajnosti.

Bila sam prilično sigurna i u ono što se potom dogodilo: Čovjek s kuglicama protiv moljaca spazio je

“liječnika”, a to je bilo posve neočekivano i unemirujuće za njega. “Liječnik” je zatim skinuo svoju masku i slijedio ženu do Marlowa. No, zasigurno ju je skinuo prilično brzo, jer su mu na bradi ostali tragovi ljepila. Otuda i ono pitanje upućeno gospođi James.

Zakupljena svojim mislima, stigla sam do vrata Mill Housea. Nakon što sam ih otključala, ušla sam unutra. Predvorje je bilo nisko i mračno, a čitava je kuća mirisala po ustajalom zraku i plijesni. Zadrhtala sam. Pitala sam se je li žena koja je došla ovamo prije par dana imala predosjećaj što je čeka kad stupi u kuću. Je li joj smiješak iščeznuo s lica i je li joj je neka bezimena prijetnja stegla srce? Ili se uputila na kat, i dalje se smiješeći, nesvjesna sudbine koja će je uskoro stići? Srce mi je brže zakucalo. Je li kuća doista bila prazna? Zar je i mene ovdje čekala moja sudbina? Po prvi sam put shvatila značenje riječi “atmosfera”. U ovoj je kući vladala atmosfera okrutnosti, prijetnje i zla.

7

Otresajući osjećaje koji su me obuzeli, brzo sam se uputila gore. Bez poteškoća sam pronašla sobu u kojoj se dogodila tragedija. Onog dana kad je otkriveno tijelo padala je kiša, pa su posvuda po podu bili vidljivi tragovi blatnih čizama. Zapitala sam se je li i ubojica ostavio svoje otiske dan ranije. Policija bi vjerojatno šutjela o svojim pronalascima, no na kraju sam zaključila da je to malo vjerojatno. Vrijeme je bilo lijepo i suho.

Što se same sobe tiče, nije bila ni po čemu zanimljiva. Imala je oblik kocke, dva velika prozora, jednostavne bijele zidove i goli pod. Pažljivo sam je pretražila, ali bez uspjeha. Nadareni mladi detektivi nisu ništa prepustili slučaju.

Ponijela sam sa sobom olovku i notes. Činilo se da ne postoji ništa vrijedno što bih mogla zabilježiti, ali svejedno sam napravila skicu sobe kako bih prikrla svoje razočarenje neuspjelim zadatkom. Dok sam u torbicu vraćala olovku, skliznula mi je iz ruke i otkotrljala se po podu.

Kuća je bila doista stara, a podovi su bili neravni. Olovka se kotrljala sve većom brzinom, sve dok se nije zaustavila ispod jednog od prozora. U udubljenju svakog od prozora nalazila se široka daska ispod koje je bio smješten ormarić. Moja se olovka zaustavila ispred vrata ormarića.

Ormarić je bio zatvoren, ali palo mi je na pamet da bi se, u slučaju da je bio otvoren, moja olovka otkotrljala unutra. Otvorila sam vrata i olovka se odmah otkotrljala do najudaljenijeg kutka. Posegnula sam za njom, ali sam se prilično namučila da ju izvučem. Budući da nije bilo svjetla, i zahvaljujući osobitoj strukturi ormarića, morala sam unutra gurnuti ruku i napipkati je. Ormarić je bio prazan, no kako sam po prirodi bila vrlo temeljita, pretražila sam i ormarić ispod suprotnog prozora.

Na prvi se pogled činio praznim, ali sam nastavila pretraživati te sam uskoro bila nagrađena. Pod prstima sam osjetila neki smotuljak od papira. Čim sam ga uzela u ruke, znala sam o čemu je riječ. Bila je to rola Kodak filma. To je bio pravi pravcati detektivski pronalazak!

Shvatila sam, naravno, da je to jednako tako mogao biti stari film sir Eustacea Pedlera koji se otkotrljao ovamo kad su ispražnjavali ormarić. Međutim, nije bio. Crveni je papir izgledao previše nov. A, osim toga, po količini se nakupljene prašine moglo zaključiti da je stajao ovdje tek dva ili tri dana - dakle, onoliko vremena koliko je prošlo od ubojstva. Da je dulje ležao ovdje, bio bi prekriveniji gušćim slojem prašine.

Kome je ispao film? Muškarcu ili ženi? Sjetila sam se da je sadržaj ženine torbice bio nedirnut. Da su se borili oko torbice i da je pritom ispala rola s filmovima, na podu bi se sigurno našlo i nešto sitniša. Ne, filmovi vjerojatno nisu ispali ženi.

Odjednom sam sumnjičavo onjušila zrak. Jesam li postala opsjednuta mirisom kuglica protiv moljaca? Mogla sam se zakleti da je rola s filmovima mirisala po njima. Približila sam je nosu. Da, bio je to upravo taj neugodni miris. Ubrzo sam otkrila izvor. Komadić je tkanine zapeo za dovratnik, a bio je natopljen sredstvom protiv moljaca. Rola s

filmovima se, dakle, neko vrijeme nalazila u džepu kaputa muškarca koji je nastradao u podzemnoj željeznici. Jesu li njemu ispali? Teško. Njegovo se kretanje vrlo lako moglo odrediti.

Ne, zasigurno se radilo o drugom muškarcu, "liječniku". On je uzeo filmove u isto vrijeme kad i onaj papirić. On je bio taj kome su ispali tijekom borbe sa ženom.

Imala sam konačno željno iščekivani trag! Dat ću razviti filmove, a zatim ću odlučiti o svojim daljnjim koracima.

Napustila sam kuću dobro raspoložena, vratila ključeve gospođi James i hitro se uputila prema stanici. Na putu do grada izvadila sam papirić i ponovo ga proučila. Brojevi su odjednom dobili novo značenje. Što ako se radilo o datumu? 17 i 22. 17. siječnja 1922. godine. To je sigurno to! Kako se ranije nisam sjetila toga? No, u tom sam slučaju morala brzo pronaći Kilmorden Castle, budući da je danas već bio 14. siječnja. Još samo tri dana. Nedovoljno vremena - osobito zbog toga što nisam znala gdje tražiti!

Bilo je prekasno da danas razvijem filmove. Morala sam se požuriti kući kako ne bih zakasnila na večeru. Palo mi je na pamet da vrlo lako mogu provjeriti je li koji od mojih zaključaka ispravan. Upitala sam gospodina Flemminga je li među pokojnikovim stvarima pronađen fotoaparat. Znala sam da ga je slučaj osobito zanimalo i da je bio upoznat sa svim detaljima.

Na moju veliku žalost, odgovorio je da nije bilo spomena o fotoaparatu. Bio je siguran da nisu pronađeni nikakvi slični uređaji.

To me je neugodno iznenadilo. Ako nije imao fotoaparat, zašto je nosio rolu s filmovima?

Sljedećeg dana rano ujutro, odnijela sam filmove na razvijanje. Otišla sam čak do ulice Regent, gdje je bilo

veliko Kodakovo središte. Predala sam rolu i zatražila kopiju svih filmova. Čovjek ju je preuzeo i zbunjeno me pogledao.

“Mislim da ste pogriješili”, rekao je smiješeći se.

“Oh, ne”, odgovorila sam. “Sigurna sam da nisam.”

“Dali ste mi krivu rolu. Na ovoj nema ničeg.”

Skupila sam ono malo dostojanstva što mi je preostalo i udaljila se. Usuđujem se reći da je ponekad dobro da se čovjek prisjeti kakav idiot može biti! Međutim, nitko ne uživa u toj spoznaji.

I onda, baš kad sam prolazila pored ureda jedne od većih brodskih kompanija, doživjela sam svojevrсно prosvjetljenje. U izlogu je stajao prekrasan model jednog od kompanijinih brodova, nazvan “Kenilworth Castle”. Glavom mi je prošla suluda misao. Gurnula sam vrata i ušla unutra. Približila sam se blagajni i zamuckujući (ovaj put nisam glumila!) promrmljala:

“Kilmorden Castle?”

“Kreće 17. iz Southamptona. Za Cape Town? Prvi ili drugi razred?”

“Koliko stoji karta?”

“Za prvi razred osamdeset i sedam funti -”

Prekinula sam ga. Slučajnost je bila prevelika. Točan iznos mog nasljedstva!

“Prvi razred”, odvratila sam.

Sada sam u potpunosti bila posvećena svojoj pustolovini.

(Ulomci iz dnevnika sir Eustacea Pedlera)

Nevjerojatno je kako nikada ne mogu uživati u svom miru. Ja sam čovjek koji voli tih i miran život. Volim svoj Klub, povremenu partiju bridža, dobro jelo, izvrsno vino. Volim Englesku ljeti i Rivijeru zimi. Nemam nikakvu želju sudjelovati u senzacionalnim događajima. Ponekad, pored vatre, nemam ništa protiv da čitam o tome u novinama. Ali, dalje od toga ne želim ići. Moj je jedini cilj - potpuna udobnost. Utrošio sam određeno vrijeme i znatnu količinu novca kako bih to postigao. Međutim, ne mogu reći da sam uvijek bio uspješan. Ako se neočekivane stvari ne događaju izravno meni, dešavaju se oko mene i često, unatoč mom protivljenju, postajem umiješan u njih. Mrzim postati umiješan.

A sve to zbog toga što je Guy Pagett tog jutra došao u moju sobu s brzojavom u ruci i mrtvačkim izrazom lica.

Guy Pagett je moj tajnik, revan, brižljiv, radišan momak, cijenjen u svakom pogledu. Ne poznajem nikoga tko me više živcira. Dugo sam vremena razbijao glavu time kako da ga se riješim. Ali ne možete otpustiti tajnika samo zato što uživa u radu, što voli ustajati rano ujutro i nema apsolutno

nikakvih poroka. Jedina zabavna stvar u pogledu tog momka je njegovo lice. Ima lice četrnaestostoljetnog profesionalnog trovača - čovjeka kojeg bi uposlila obitelj Borgia da obavlja za njih prljave poslove.

Sve me to ne bi toliko smetalo da Pagett ne tjera i mene da radim. Ja posao zamišljam kao nešto lagano i neobvezno - nešto čime se povremeno zabavlja! Sumnjam da se Guy Pagett ikada zabavljao u svom životu. Sve poima tako ozbiljno. Zbog toga je toliko teško živjeti s njim.

Prošlog sam tjedna došao na sjajnu ideju da ga pošaljem u Firenzu. Pričao mi je o Firenzi i o tome kako bi želio onamo otići.

“Dragi momče”, uzviknuo sam, “otputovat ćeš već sutra. Platit ću sve troškove.”

Siječanj nije najpogodnije vrijeme za odlazak u Firenzu, ali Pagettu to uopće ne bi smetalo. Mogao sam ga zamisliti kako šeće uokolo s vodičem u ruci i smjerno obilazi sve galerije. Tjedan dana slobode bio je neprocjenjivi užitak.

Bio je to prekrasan tjedan. Radio sam sve što sam želio i ništa što nisam želio. Ali kad sam tog jutra otvorio oči i spazio Pagetta kako stoji između mene i svjetla, shvatio sam da je moja sloboda bila kratkog vijeka.

“Dragi momče”, rekao sam, “je li pogreb već završio ili je otkazan za kasnije?”

Pagett ne shvaća crni humor. Samo je zurio u mene.

“Dakle, vi znate, sir Eustace?”

“Znam što?” upitao sam ljutito. “Prema izrazu tvog lica zaključio sam da je netko od tvojih bliskih i dragih rođaka jutros pokopan.”

Pagett je ignorirao primjedu.

“Pretpostavio sam da niste čuli za ovo.” Pokazao je brzojav. “Znam da ne volite da vas se uznemiruje rano ujutro - ali već je devet sati” - Pagett smatra da je devet sati

ujutro gotovo sredina dana - "i pomislio sam, s obzirom na okolnosti -" Ponovo je pokazao brzojav.

"Što je to?" upitao sam ga.

"To je brzojav od martovske policije. Neka je žena ubijena u vašoj kući. "

Ovo me je zaista naljutilo.

"Kako se usuđuje", uzviknuo sam. "Zašto u mojoj kući? Tko ju je ubio?"

"Ne piše u brzojavu. Pretpostavljam da ćemo se odmah vratiti u Englesku? "

"Ne trebate pretpostavljati ništa takvog. Zašto bismo se vratili? "

"Policija -"

"Kakve ja imam veze s policijom?"

"Pa, to se dogodilo u vašoj kući."

"To je, čini se", rekao sam, "više moja nesreća nego krivica."

Guy Paged je zlovoljno zavrtio glavom.

"To će vrlo nepovoljno odjeknuti među vašim biračima", primijetio je potišteno.

Nisam znao zašto bi se to dogodilo - međutim, vjerovao sam Pagettovom instinktu u takvim stvarima. Naime, niti jedan član Parlamenta ne bi bio ništa manje učinkovit u obavljanju svog posla samo zato što je neka zabludjela žena ubijena u praznoj kući koja je u njegovom vlasništvu - ali nitko nije mogao znati kako će uvažena britanska javnost reagirati na čitavu stvar.

"Štoviše, ona je strankinja", nastavio je Paged zlovoljno.

Opet sam znao da je u pravu. Ako je već sramotno da žena bude ubijena u vašoj kući, još je sramotnije ako je pritom i strankinja. Nešto mi je palo na pamet.

"Kriste!", uzviknuo sam, "nadam se da ovo neće

uznemiriti Caroline.”

Caroline je moja kuharica. Slučajno je i žena mog vrtlara. Kakva je supruga, to nisam znao, ali je, bez sumnje, bila izvrsna kuharica. James, s druge strane, nije dobar vrtlar - no, podržavao sam ga u njegovom (ne)radu zbog Carolineinog kuhanja.

“Pretpostavljam da neće htjeti ostati nakon ovog”, rekao je Paged.

“Uvijeksi bio vrlo vedar momak”, odvratio sam.

Čini se da ću se morati vratiti u Englesku. Paged je vrlo jasan što se toga tiče. A tu je i Caroline koju moram umiriti.

Tri dana kasnije.

Posve mi je neshvatljivo da netko tko zimi može otići iz Engleske to ne čini! Klima je ovdje nepodnošljiva. Sve je ovo vrlo uznemirujuće. Agent za nekretnine kaže da će biti gotovo nemoguće iznajmiti Mill House. Caroline je umirena - udvostručio sam joj plaću. Mogli smo joj poslati brzopjav iz Cannesa i obavijestiti je o tome. Zapravo, kao što sam govorio cijelo vrijeme, uopće nije bilo razloga da dođemo ovamo. Sutra se vraćam u Francusku.

Dan kasnije.

Dogodilo se nekoliko vrlo iznenađujućih stvari. Za početak, sreo sam Augustusa Milrava, savršenog primjerka glupana kakve proizvodi naša sadašnja vlada. Ponašao se prilično tajnovito te me je povukao u jedan vrlo tihi kutak Kluba. Raspričao se bio. O Južnoj Africi i tamošnjoj industrijskoj situaciji. O sve češćim glasinama o štrajku tamošnje banke. Slušao sam pažljivo koliko sam mogao. Naposljetku je glas snizio do šapta i objasnio mi da su se pojavili neki dokumenti koji bi trebali biti predani generalu

Smutsu².

“Ne sumnjam nimalo u to da ste u pravu”, odvratio sam suzdržavajući se da ne zijevnem.

“Ali, kako da mu ih predamo? Naša je pozicija vrlo delikatna.”

“Što ne valja s poštom?” upitao sam veselo. “Stavite marku i bacite pismo u najbliži sandučić.”

Činio se prilično šokiran mojim prijedlogom.

“Dragi moj Pedleru! Običnom poštom!”

Uvijek me je zanimalo zašto su razne vlade upošljavale posebne kurire i tako privlačile pažnju na svoje povjerljive dokumente.

“Ako vam se ne sviđa pošta, pošaljite jednog od svojih momaka. Uživat će u putovanju.”

“Nemoguće”, odvratio je Milray odmahujući glavom.

“Mnogo je razloga, dragi Pedleru - uvjeravam vas.”

“Pa”, rekao sam ustajući, “sve je ovo vrlo zanimljivo, ali trebao bih krenuti -”

“Još jednu minutu, dragi moj Pedleru, jednu minutu, preklinjem vas. Recite mi, u povjerenju, zar niste i sami namjeravali uskoro posjetiti Južnu Afriku? Znam da imate neka ulaganja u Rodeziji, a upravo je pitanje priključivanja Rodezije Uniji ono koje je od presudne važnosti i za vas.”

“Pa, planirao sam otputovati otprilike za mjesec

² Jan Christian Smuts (1870 - 1950), poznati južnoafrički državnik, general i filozof. Dva puta premijer Južne Afrike. Bio je protivnik rasne segregacije, a među njegova najznačajnija dostignuća ubraja se ideja za osnivanje Lige naroda te kasnije Ujedinjenih naroda. Ustanovio je i Commonwealth, zajednicu država koje su nekoć tvorile Britansko Carstvo.

dana.”

“Zar ne biste mogli ranije? Ovog mjeseca? Ovog tjedna, zapravo?”

“Mogao bih”, odvratio sam, “ali nisam siguran želim li.”

“Učinili biste ovoj vladi veliku uslugu - doista veliku uslugu. A ni mi ne bismo ostali - pa - nezahvalni.”

“Dakle, želite da budem poštar?”

“Upravo tako. Vaša je pozicija posve neslužbena, a putovanje opravdano. Da, bilo bi to zaista idealno za sve nas.”

“Pa”, odvratio sam polako, “učinit ću to. Ionako što prije želim otići iz Engleske.”

“U tom će vam slučaju klima u Južnoj Africi svakako odgovarati.”

“Dragi moj momče, poznata mi je tamošnja klima. Bio sam ondje nedugo prije rata.”

“Doista sam vam zahvalan, Pedleru. Poslat ću paket preko kurira. Dokumenti moraju završiti u rukama generala Smutsa, razumijete li? Kilmorden Castle isplovlja u subotu - prilično dobar brod.”

Zajedno smo pošli do Pall Malta, a onda smo se razdvojili. Energično mi je stisnuo ruku i srdačno zahvalio. Uputio sam se kući razmišljajući o neobičnim stranputicama vladine politike.

Sljedeće me je večeri Jarvis, moj batler, obavijestio o tome da me želi vidjeti jedan gospodin koji odbija dati svoje ime. Nikada nisam imao strpljenja za agente osiguravajućih društava, pa sam Jarvisu rekao da mu kaže da ga ne mogu primiti. Guy Pagett je, nažalost, kad mi je i mogao biti od neke koristi, ležao u krevetu oporavljajući se od napada žuči. Ti ozbiljni, radišni mladi ljudi slabog želuca bili su uvijek podložni napadu žuči.

Jarvis se vratio.

“Sir Eustace, gospodin mi je rekao da vam kažem da ga šalje gospodin Milray.”

To je jasno promijenilo moj stav. Nekoliko minuta kasnije stajao sam oči u oči sa svojim posjetiteljem u knjižnici. Bio je to mladić krupnije građe i prilično preplanulog lica. Od kuta desnog oka pa do čeljusti prolazio mu je ožiljak koji je nagrđivao njegovu prilično zgodnu, iako ponešto nemarnu pojavu.

“Pa,” rekao sam, “o čemu se radi?”

“Gospodin Milray me je poslao k vama, sir Eustace. Pratit ću vas u Južnu Afriku kao vaš tajnik.”

“Dragi moj momče”, počeo sam, “već imam tajnika. Ne želim još jednog.”

“Mislim da želite, sir Eustace. Gdje je sada vaš tajnik?”

“Oporavlja se od napada žuči”, objasnio sam.

“Jeste li sigurni da se radi samo o tome?”

“Naravno. Nije mu prvi put.”

Moj se posjetitelj nasmijao.

“Možda je doista riječ o žuči, a možda i nije. Vrijeme će pokazati. No, reći ću vam ovo, sir Eustace. Gospodin Milray ne bi bio nimalo iznenađen pokušajem uklanjanja vašeg tajnika. Oh, ne morate strahovati za vlastiti život - ni na koji način niste ugroženi. No, ako uklone vašeg tajnika, olakšat će pristup vama. U svakom slučaju, gospodin Milray želi da pođem s vama.”

Izgledao je vrlo odlučno. Zurili smo jedan u drugoga. Prvi sam oborio pogled.

“U redu”, odvratio sam napokon.

“Nikome ne smijete ispričati ništa o ovome.”

“U redu”, ponovio sam.

Naposljetku, možda je i bolje da je ovaj momak uz

mene, no imao sam predosjećaj da ću duboko zaglibiti. Baš kad sam se poveselio da ću napokon uživati u miru!

Zaustavio sam svog posjetitelja kad je krenuo prema vratima.

“Možda bi bilo dobro da znam ime svog novog tajnika”, primijetio sam sarkastično.

Razmišljao je nekoliko trenutaka.

“Harry Rayburn je posve prikladno ime”, naglasio je. Bio sam iznenađen načinom na koji je to izrekao.

“U redu”, rekao sam po treći put.

9

(Anne nastavlja svoje pripovijedanje)

Prilično je nedostojanstveno za jednu junakinju da pati od morske bolesti. Draže joj je kad se u knjigama brod što više ljulja i okreće. Kad su svi drugi bolesni, junakinja sama hrabro korača palubom i suočava se s razornim silama prirode. Sa žaljenjem ističem da sam, s prvim okretom Kilmordena, problijedila i odjurila u kabinu. Simpatična mi je poslužiteljica predložila suhi dvopek i čaj od džumbira.

Iz kabine nisam izlazila tri dana. Moja je potraga bila

zaboravljena. Uopće nisam imala želju rješavati zagonetke. Bila sam posve drukčija od one Anne Beddingfeld koja je tako trijumfalno dojurila iz ureda brodske kompanije u kuću u South Kensingtonu.

Kad se sada sjetim svog naglog uleta u salon gđe Flemming, ne mogu a da se ne nasmijem. Gospođa Flemming je bila sama. Okrenula se kad sam ušla unutra.

“Jesi li to ti, Anne, draga? Želim razgovarati s tobom.”

“Da?” upitala sam nestrpljivo.

“Gospođica Emery me napušta”. Gospođica Emery je bila njena družbenica. “Budući da još nisi uspjela pronaći nikakav posao, pitala sam se bi li željela - bilo bi tako lijepo da ostanesh s nama.”

Bila sam dirnuta. Znala sam da me nije željela. Radilo se o čistom kršćanskom milosrđu. Osjetila sam žaljenje što sam je toliko kritizirala. Impulzivno sam potrčala prema njoj i zagrlila je.

“Dragi ste”, rekla sam. “Najdraži. I hvala vam. Ali sve je u redu, u subotu putujem u Južnu Afriku.”

Moj ju je zagrljaj iznenadio. Nije bila naviknuta na ovakvo iskazivanje osjećaja. No, još je više bila zaprepaštena mojim riječima.

“U Južnu Afriku? Anne, draga moja. Morat ćemo dobro razmisliti o tome.”

To je bilo posljednje što sam željela. Objasnila sam joj da sam već kupila kartu te da ću, nakon dolaska, prihvatiti mjesto družbenice. U tom mi je trenutku to jedino palo na pamet. U Južnoj je Africi, rekla sam, navodno vladala velika potražnja za družbenicama. Uvjerila sam je da se mogu brinuti za sebe. Na kraju je, s uzdahom olakšanja što se više ne mora brinuti za mene, prihvatila ideju bez daljnjeg protivljenja. Na rastanku mi je gurnula omotnicu u ruku. Unutra sam pronašla pet novih novčaninca od pet funti i

poruku: “Nadam se da se nećeš uvrijediti te da ćeš prihvatiti novac s ljubavlju.” Bila je dobra, draga žena. Ne bih mogla podnijeti živjeti s njom u istoj kući, ali prepoznala sam njezinu unutarnju vrijednost.

I, eto me ovdje, s dvadeset i pet funti u džepu, kako se suočavam sa svijetom i idem u potragu za svojim pustolovinama.

Četvrtog me je dana poslužiteljica napokon nagovorila da izađem na palubu. Uvjerena da ću brže dočekati smrt u kabini, odbila sam napustiti svoje skrovište. Onda je spomenula Madeiru. U meni se pojavila nova nada. Mogla bih otići s broda i ondje potražiti posao. Dala bih sve za kopno.

Umotana u ogrtače i deke, slaba poput tek rođenih mačića, uputila sam se na palubu i smjestila se na ležaljku. Ležala sam zatvorenih očiju, mrzeći svoj život. Konobar, mladić svijetle kose i okruglog dječakog lica, sjeo je pokraj mene.

“Zdravo! Osjećate se prilično loše, zar ne?”

“Da”, odvratila sam gorko.

“Ah, za par dana nećete se ni sjećati ovoga. Najgore je prošlo. Pred nama je mirno more.”

Nisam ništa odgovorila.

“Mislite da se nikada nećete oporaviti, ha? Ipak, vidio sam ljude i u gorem stanju od vašeg. No, za dva ili tri dana postali bi srce i duša čitavog broda. Isto će biti i s vama.”

Nisam se osjećala dovoljno ratoborno da mu kažem da je lažljivac. Međutim, nadoknadila sam to pogledom. Zadržao se još nekoliko minuta, a onda se milostivo udaljio. Ljudi su neprestano prolazili pokraj mene, živahni postariji parovi, nestašna djeca i nasmiješeni mladići i djevojke. Nekoliko drugih bljedih mučenika poput mene, smjestilo se u udobnim ležaljka.

Zrak je bio ugodan, svjež, ali ne prehladan, a sunce je sjalo visoko na horizontu. Posve nesvjesno, počela sam se osjećati bolje. Stala sam promatrati ljude. Osobito me je privukla jedna žena. Stara oko tridesetak godina i srednje visine imala je vrlo svijetlu kosu, okruglo lice i izrazito plave oči. Njezina odjeća, iako posve jednostavna, nepogrešivo je odavala posljednju parišku modu. Također, činilo se kao da posjeduje brod!

Poslužitelji na palubi trčali su naokolo ispunjavajući svaku njenu zapovijed. Imala je posebnu ležaljku i, činilo se, neiscrpivu zalihu jastučića. Tripot je promijenila mišljenje oko toga gdje ih želi postaviti. Ipak, u svemu je tome djelovala privlačno i šarmantno. Čini se da je bila jedna od onih rijetkih osoba koje su savršeno dobro znale što žele i kako to postići. Odlučila sam da ću, ako se ikada oporavim - što mislim da neću - porazgovarati s njom.

Oko podneva smo stigli do Madeire. I dalje sam bila preslaba da se mičem, ali sam uživala promatrajući lokalne trgovce pitoresknog izgleda koji su stigli na brod i ondje izložili svoju robu. Sa sobom su donijeli i mnogo cvijeća. Uronila sam nos u veliku kiticu svježih ljubičica i odjednom se osjećala bolje. Zapravo, pomislila sam da bih mogla poživjeti do kraja putovanja. Kad mi je poslužiteljica ukazala na privlačnost krepke pileće juhe, samo sam blago protestirala. No, kad ju je donijela, neizmjereno sam uživala u njoj.

Moja je privlačna dama bila na obali. Vratila se u pratnji visokog muškarca vojničkog izgleda. Imao je izrazito brončani ten i tamnu kosu. Primijetila sam ga bila ranije tog dana kad je hodao palubom. U mojoj je glavi odmah postao snažan šutljivi muškarac iz Rodezije. Imao je četrdesetak godina, poneku sijedu vlas i zacijelo je bio najzgodniji muškarac na brodu.

Kad mi je poslužiteljica donijela još jedan ogrtač, upitala sam je zna li tko je moja privlačna dama.

“To je poznata dama iz visokih društvenih krugova, supruga Clarenca Blaira. Zasigurno ste čitali o njoj u novinama.”

Kimnula sam, promatrajući je s još većom znatiželjom. Gospođa Blair je doista bila poznata kao jedna od najpametnijih žena današnjice. Primijetila sam da je uvijek bila u centru pažnje. Nekolicina putnika je iskoristila ugodnu neformalnost brodskog okruženja za upoznavanje s njom. Divila sam se načinu na koji ih je gospođa Blair prihvaćala. Činilo se da je prihvatila snažnog, šutljivog muškarca kao svog posebnog zaštitnika, a on je bio itekako svijestan zadobivene privilegije.

Na moje veliko iznenađenje sljedećeg je jutra, nakon nekoliko krugova po palubi sa svojim privlačnim pratiocem, gospođa Blair zastala pokraj moje ležaljke.

“Osjećate li se danas bolje?”

Zahvalila sam joj na brizi i odvrtila da se napokon počinjem osjećati poput ljudskog bića.

“Jučer ste izgledali doista loše. Pukovnika Racea i mene razveselila je ideja pogreba na moru, ali razočarali ste nas.”

Nasmijala sam se.

“Boravak na zraku mi je osobito koristio.”

“Ništa do svježeg zraka”, rekao je pukovnik Race smiješeći se.

“Mislim da bi svakoga uništio boravak u onim malim, zagušljivim kabinama”, izjavila je gospođa Blair sjedajući pokraj mene. Blagim kimanjem glave otpustila je svog pratioca. “Nadam se da imate kabinu s pogledom na more?”

Zavrtila sam glavom.

“Draga djevojko! Zašto je ne promijenite? Ima mnogo

mjesta. Dosta se ljudi iskrcalo u Madeiri. Brod je gotovo prazan. Porazgovarajte s brodskim ekonomom o tome. Čini se kao drag mladić - dopustio je da se preselim u prekrasnu novu kabinu jer mi se nije sviđala ona koju sam dobila. Porazgovarajte s njim za ručkom.”

Zadrhtala sam.

“Ne mogu se micati.”

“Ne budite smiješni. Ustanite i prošećite sa mnom.”

Pomogla mi je da se pridignem. Isprva sam bila vrlo slaba na nogama, ali dok smo živahno koračale gore-dolje palubom, u mene se vratio nekadašnji duh.

Uskoro nam se pridružio i pukovnik Race.

“S druge se strane pruža prekrasan pogled na Grand Peak.”

“Doista? Što mislite, bih li ga mogla fotografirati?”

“Ne, ali to vas zasigurno neće spriječiti u tome.”

Gospođa Blair se nasmijala.

“Uopće niste ljubazni. Neke od mojih fotografija su vrlo dobre.”

“Da, ako se na njima uopće išta vidi,” primijetio je.

Svi smo se uputili na drugu stranu palube. Ondje se, bijel i pokriven snijegom i umotan u blagu ružičastu maglicu, uzdizao spomenuti vrh. Zadovoljno sam uzdahnula. Gospođa Blair je otrčala po svoj fotoapararat.

Nepokolebana pukovnikovim sarkastičnim primjedbama, energično je fotografirala planinu.

“Dakle, to je kraj filma”, primijetila je tužno nakon nekog vremena.

“Uvijek mi je drago vidjeti dijete s novom igračkom”, promrmrljao je pukovnik.

“Strašni ste - ali imam još jednu rol.”

Izvadila ju je pobjedonosno iz džepa pulovera.

Iznenadni pomak broda poremetio je njenu ravnotežu i dok

se hvatala za ogradu, filmovi su odletjeli preko palube.

“Oh!” uzviknula je gospođa Blair naginjući se preko ograde. “Mislite li da su pali u more?”

“Možda su sletjeli nekom jadnom poslužitelju na glavu”, primijetio je pukovnik Race.

Dječak se neprimjetno približio do nas i glasno udario u gong.

“Ručak”, izjavila je gospođa Blair uzbuđeno. “Nisam ništa jela od doručka. Popila sam samo dvije šalice čaja. Hoćete li ručati, gospođice Beddingfeld?”

“Pa”, rekla sam oklijevajući, “da, hoću, *prilično* sam gladna.”

“Sjajno. Koliko znam, vi sjedite za stolom broorskog ekonomista. Pitajte ga za kabinu.”

Spustila sam se do blagovaonice i bacila se na ručak. Na kraju sam pojela ogromne količine hrane. Brodski mi je ekonom čestitao na brzom oporavku. Rekao mi je da danas svi mijenjaju kabine. Obećao je da će se pobrinuti za to da moje stvari budu premještene u jednu od vanjskih kabina.

Za našim je stolom sjedilo samo četvero ljudi. Ja, dvije postarije dame i misionar koji je pričao mnogo o “našoj jednoj crnoj braći”.

Osvrnula sam se na druge stolove. Gospođa Blair je sjedila za kapetanovim stolom. Pukovnik Race se smjestio do nje. Nasuprot kapetana sjedio je naočiti prosijedi muškarac. Većinu prisutnih sam već ranije zapazila na palubi, no našao se ovdje i jedan čovjek kojeg prije nisam vidjela. Mislim da bih ga, da je to bio slučaj, zasigurno upamtila. Bio je visok i tamnopus, a njegovo je držanje u meni izazivalo blagu jezu. Broorskog ekonomista sam znatiželjno upitala tko je taj čovjek.

“Onaj tamo? Oh, to je tajnik sir Eustacea Pedlera. Jadnik, imao je gadan napad morske bolesti. Tek se sada

pojavi. Sir Eustace putuje s dvojicom tajnika, a čini se da je more bilo previše za njih obojicu. Drugog momka još nismo vidjeli. Ovaj se zove Pagett.”

Dakle, sir Eustace Pedler, vlasnik Mill Housea, bio je na brodu. Vjerojatno se radilo samo o slučajnosti, ali ipak -

“Ono je sir Eustace”, nastavio je moj doušnik, “sjedi pokraj kapetana. Pompозна stara budala.”

Što sam više proučavala tajnikovo lice, to mi se manje dopadalo. Njegove blijede, tajnovite, teške oči, zanimljivo pljosnata glava - sve je to odavalo osjećaj nelagode, straha.

Napuštajući blagovaonicu u istom trenutku kad i on, našla sam se odmah iza njega dok smo se uspinjali prema palubi. Govorio je nešto sir Eustaceu. Načula sam djelić razgovora.

“Odmah ću se pobrinuti za kabinu. Nemoguće je raditi u vašoj uz sve one kovčege.”

“Dragi momče”, počeo je sir Eustace, “moja je kabina namijenjena za (a) spavanje i (b) za odijevanje. Nikada vas nisam ni namjeravao pustiti unutra s onim vašim писаćim strojem.”

“O tome i govorim, sir Eustace. Moramo imati neko mjesto gdje možemo raditi -”

Ovdje sam se odvojila od njih i krenula u potpalublje provjeriti kako napreduje moje preseljenje. Moj je poslužitelj bio zaposlen time.

“Vrlo lijepa kabina, gospođice. Na palubi D, broj 13.”

“Oh, ne!” uzviknula sam. “*Samo ne 13.*”

Broj 13 je bila jedina stvar oko koje sam bila praznovjerna. Ipak, radilo se o lijepoj kabini. Međutim, prevladalo je moje budalasto praznovjerje. Sa suzama u očima okrenula sam se prema poslužitelju.

“Ima li možda još koja slobodna kabina?”

Poslužitelj je razmišljao.

“Pa, tu je kabina 17, desno od kormila. Jutros je bila prazna, ali mislim da je dodijeljena nekome. Ipak, ako gospodin još nije smjestio svoje stvari unutra i ako nije toliko praznovjeren, mislim da neće biti problema sa zamjenom.”

Zahvalno sam pozdravila ovaj prijedlog, a poslužitelj je pošao dobiti odobrenje brodskog ekonoma. Vratio se sa smiješkom na licu.

“U redu je, gospođice. Možemo nastaviti.”

Poveo me je prema kabini broj 17. Nije bila velika poput kabine broj 13, ali učinila mi se posve zadovoljavajućom.

“Odmah ću donijeti vaše stvari, gospođice”, rekao je poslužitelj.

No, u tom se trenutku na vratima pojavio čovjek sa zlokobnim izrazom lica.

“Ispričavam se”, počeo je, “ali ova je kabina rezervirana za sir Eustacea Pedlera.”

“Sve je u redu, gospodine”, objasnio je poslužitelj. “Pripremit ću vam kabinu broj 13 umjesto ove.”

“Ne, želio sam broj 17.”

“Ali broj 13 je bolja kabina - veća.”

“Inzistirao sam na kabini broj 17 i brodski je ekonom rekao da je mogu dobiti.”

“Žao mi je”, rekla sam hladno, “ali kabina broj 17 je dodijeljena meni.”

“Ne mogu se složiti s time.”

Poslužitelj se nije dao smesti.

“Druga je kabina posve ista, još i bolja.”

“Želim broj 17.”

“U čemu je problem?” umiješao se novi glas.

“Poslužitelju, stavite unutra moje stvari. To je moja kabina.”

Radilo se o mom susjedu za ručkom, velečasnom

Edwardu Chichesteru.

“Ispričavam se”, rekla sam, “to je moja kabina.”

“Dodijeljena je sir Eustaceu Pedleru”, dodao je gospodin Pagett.

Svi smo se prilično uzбудili.

“Žao mi je što moram raspravljati s vama o ovome”, rekao je Chichester s blagim smiješkom koji nije uspio prikriti njegovu odlučnost da dobije ono što želi.

“Možete dobiti kabinu broj 28”, rekao je poslužitelj. “I ona je vrlo dobra.”

“Ne dolazi u obzir. Obećana mi je kabina broj 17.”

Stigli smo do mrtve točke. Nitko od nas nije želio odustati. Iskreno govoreći, ja sam se bez pretjeranog žaljenja mogla povući iz natjecanja i smiriti stvar prihvaćanjem kabine broj 28. Bilo mi je posve svejedno, samo da ne bude broj 13. No, i moja je krv uzavrela. Nisam namjeravala odustati prva. Osim toga, Chichester mi se nije dopadao. Imao je lažne zube koji su škljocali kad je jeo. Ljude su mrzili i zbog većih sitnica.

Neprestano smo ponavljali isto. Poslužitelj nas je uvjeravao, čak i s većim zanosom, da su druge dvije kabine mnogo bolje. Nitko od nas nije obraćao pažnju na njega.

Pagett je počeo gubiti živce. Chichester se dobro držao. I ja sam uspjela ostati prilično hladnokrvna. Ipak, nismo napredovali.

Poslužitelj mi je lagano kimnuo glavom. Shvatila sam njegov znak. Udaljila sam se neprimjetno s mjesta događaja. Imala sam sreću što sam gotovo odmah naišla na broskog ekonomu.

“Oh, molim vas”, počela sam, “rekli ste da mogu dobiti kabinu broj 17. Ostali ne žele odustati. Gospodin Chichester i gospodin Pagett. *Dat* ćete mi kabinu, zar ne?”

Uvijek sam držala da su mornari najpristojniji prema

damama. Moj se mali ekonom savršeno ponio. Došetao je do dvojice muškaraca i obavijestio ih da je broj 17 moja kabina. Oni su, pak, ili mogli prihvatiti kabine broj 13 i 28 ili ostati gdje jesu - što im se god više dopadalo.

Očima sam mu iskazala svoje divljenje i poručila mu da ga smatram junakom, a onda sam se smjestila u svoju novu kabinu. More je bilo mirno, a vrijeme je svakim danom postajalo sve ljepše. Morska je bolest bila stvar prošlosti!

Otišla sam na palubu gdje su me odmah uveli u čudesan svijet igara na palubi. Zabilježila sam se za bezbroj aktivnosti. Nakon stanke za čaj, igrala sam shovel-board³ s nekolicinom izuzetno ugodnih mladića. Bili su osobito ljubazni prema meni. Moj mi se život napokon činio zadovoljavajućim i zabavnim.

Uskoro se oglasio gong za večeru i ja sam požurila u svoju novu kabinu. Ondje me je čekala poslužiteljica. Bila je vrlo uznemirena.

“U vašoj kabini užasno zaudara, gospođice. Ne znam o čemu se radi, ali sumnjam da ćete moći spavati ondje. Na palubi C je slobodna jedna kabina. Mogli biste se preseliti onamo - samo preko noći.”

Smrad je doista bio strašan - prilično mučan. Rekla sam poslužiteljici da ću razmisliti o pitanju preseljenja dok se presvlačim. Požurila sam u kupaonicu ne mogavši izdržati smrad.

Kakav je to bio miris? Mrtvi štakor? Ne, još gore od toga - i posve drugačije. Ipak, bio mi je poznat! Kao da sam ga već negdje osjetila. Nešto - ah! Sjetila sam se. Asafoetida! Neko sam vrijeme tijekom rata radila u bolnici i postala sam poprilično dobro upoznata s raznim lijekovima.

³ shovel-board - igra u kojoj se lopaticom gura pločica po nacrtanom liku (obično se igra na brodskoj palubi).

Asafoetida, da - to je bilo to. Ali kako -

Utonula sam u fotelju odjednom shvaćajući o čemu se radi. Netko je ostavio malo asafoetide u mojoj kabini. Zašto? Da odem iz nje? Zar me je netko želio maknuti s puta? Razmislila sam o jutrošnjem događaju iz posve drugog kuta gledišta. Što se nalazilo u kabini broj 17 da su je svi željeli? Druge su dvije kabine bile bolje; zašto su oba muškarca inzistirala baš na broju 17?

17. Pa taj se broj neprestance ponavlja! 17. sam isplovila iz Southamptona. 17. je - odjednom sam zastala. Brzo sam otvorila kovčeg i izvadila dragocjeni papirić iz njegovog skrovišta među čarapama.

17 1 22 - mislila sam da je to datum, datum isplovljavanja *Kilmorden Castlea*. Što ako sam bila u krivu? Kad bolje razmislim o tome, zašto bi netko smatrao potrebnim zabilježiti, uz dan i mjesec, i godinu? Što ako se broj 17 odnosio na *kabinu* pod brojem 17? A 1? Možda je to znak za vrijeme - jedan sat. Onda se 22 zasigurno odnosi na datum. Pogledala sam na svoj kalendar.

Sutradan je bio 22.!

10

Preplavilo me je uzbuđenje. Bila sam sigurna da sam sada napokon na pravom tragu. Jedna je stvar bila jasna, ni u kom slučaju ne smijem napustiti svoju kabinu. Miris asafoetide će polako ispariti. Ponovo sam preispitala sve činjenice.

Sutra je 22., a u jedan sat ujutro ili popodne nešto će se dogoditi. Smatrala sam vjerojatnijim da će to biti u jedan sat ujutro. Sada je bilo sedam. Za šest sati bit ću sigurna.

Ne znam kako sam uopće preživjela tu večer. Prilično sam se rano povukla u svoju kabinu. Rekla sam poslužiteljici da mi miris ne smeta. Bila je uznemirena zbog toga, ali ja sam inzistirala na svojoj odluci.

Činilo se kao da večer neće nikada završiti. Otišla sam u krevet, ali sam se za svaki slučaj ogrnula debelim flanelskim ogrtačem, a na noge sam navukla papuče. Tako opremljena, mogla sam brzo iskočiti iz kreveta i biti spremna za akciju ako se štogod dogodi.

Što sam zapravo očekivala? Nisam pojma imala. Većina mojih pretpostavki bila je posve nevjerojatna. No, u jednu sam stvar bila sigurna, u jedan sat *nešto će se dogoditi*.

U više navrata sam tijekom noći čula svoje suputnike kako se vraćaju u kabine. Djelići razgovora, smijeh,

pozdravi, dopirali su do mene. Zatim je uslijedila tišina. Ugasila se većina svjetala. Jedno je još uvijek gorjelo u hodniku pa je nešto svjetlosti dopiralo u moju kabinu. Sat koji je uslijedio činio se kao najdulji u mom životu. Sumnjičavo sam pogledavala na svoj sat kako bih se uvjerila da nisam pogriješila vrijeme.

Ako su moja predviđanja bila pogrešna, ako se ništa ne dogodi u jedan sat, napravila sam budalu od sebe i uzalud potrošila sav novac koji sam imala. Srce mi je bolno udaralo.

Čula su se dva zvona. Jedan sat! Ništa. Samo malo - što je to? Začula sam zvuk koraka - dolazio je iz hodnika.

Onda su se iznenada, i to s praskom, otvorila vrata moje kabine nakon čega je unutra gotovo pao muškarac.

“Spasite me”, rekao je promuklo. “Za petama su mi.”

To nije bio trenutak za svađu ili objašnjavanje. Jasno sam čula korake izvana. Imala sam otprilike četrdesetak sekundi da odlučim što ću dalje. Skočila sam na noge i našla se licem u lice sa svojim posjetiteljem.

Kabina nije pružala dovoljno mjesta da se u nju sakrije muškarac visok gotovo dva metra. Jednom sam rukom izvukla svoju putnu škrinju. Uvukao se iza nje. Drugom sam rukom u isto vrijeme podigla posudu za umivanje. Ubrzo sam svoju kosu pričvrstila u malen čvor na vrhu glave. Dama koja ima kosu svezanu u čvor i koja se sprema uzeti sapun iz svoje škrinje kako bi oprala lice teško bi mogla biti optužena za skrivanje bjegunca.

Netko je pokucao na vrata, a potom su se, bez čekanja da kažem “Uđite”, vrata širom otvorila.

Ne znam što sam očekivala da ću vidjeti. Mislim da sam pretpostavljala da ću zateći gospodina Pagetta s revolverom u ruci ili svog prijatelja misionara s vrećom pijeska ili nekim drugim smrtonosnim oružjem. Ali, ni najmanje nisam očekivala noćnu poslužiteljicu s upitnim

izrazom lica i nastojanjem da bude sama srž pristojnosti.

“Ispričavam se, gospođice, mislila sam da ste me pozvali.”

“Ne”, odgovorila sam. “Nisam.”

“Žao mi je što vam smetam.”

“U redu je”, odvratila sam. “Ionako nisam mogla zaspati. Mislila sam da će mi tuširanje koristiti.” To je pomalo zvučalo kao da je to nešto što inače ne običavam činiti.

“Žao mi je, gospođice”, ponovila je poslužiteljica. “Ali primijećen je neki gospodin, vrlo pijan, kako se kreće ovuda, pa smo pomislili da bi mogao ući u kabinu jedne od dama i napraviti pomutnju.”

“Strašno!” uzviknula sam nastojeći zvučati uznemireno. “Neće ući ovamo, zar ne?”

“Oh, mislim da neće, gospođice. Samo pozvonite ako se što dogodi. Laku noć.”

“Laku noć.”

Otvorila sam vrata i provirila niz hodnik. Osim poslužiteljice koja se udaljavala, na vidiku nije bilo nikog drugog.

Pijan! To je, dakle, bilo objašnjenje. Moji su talenti uzalud potraćeni. Povukla sam malo škrinju i prilično kiselim glasom rekla: “Izađite odmah, molim vas.”

Nije bilo odgovora. Provirila sam iza. Moj je posjetitelj ležao nepomičan. Činilo se da spava. Prodrmala sam ga. Nije se micao.

“Mrtav pijan”, pomislila sam uznemireno. “Što da radim?”

Onda sam spazila nešto što me je nagnalo da zadržim dah, malu grimiznu točku na podu.

Koristeći svu svoju snagu, uspjela sam odvući muškarca na sredinu kabine. Mrtvačka bljedoća njegovog

lica govorila mi je da se onesvijestio. Prilično sam lako otkrila uzrok njegove nesvijestice. Imao je duboku ranu od uboda ispod lijevog ramena. Skinula sam mu kaput i poslala se pobrinuti za ozljedu.

Na dodir hladne vode se promeškoltio, a onda i sjeo.

“Budite mirni, molim vas”, rekla sam.

Očito je bio tip čovjeka koji brzo prikuplja snagu.

Ustao je i blago zateturao.

“Hvala, ne trebam ništa od vas.”

Njegovo je ponašanje bilo prkosno, gotovo agresivno.

Ni riječi zahvale - ili elementarne pristojnosti!

“To je opasna rana. Morate mi dopustiti da se pobrinem za nju.”

“Nikako. Nećete učiniti ništa slično.”

Bacio mi je ove riječi u lice kao da sam ja bila ta koja ga je molila za uslugu. Razbjesnila sam se.

“Ne mogu vam čestitati na ponašanju”, rekla sam hladno.

“Ali napokon vas mogu osloboditi svoje prisutnosti.”

Krenuo je prema vratima. Odjednom se srušio. Povukla sam ga prema fotelji.

“Ne budite glupi”, rekla sam bezosjećajno. “Ne želite valjda krvariti po čitavom brodu?”

Čini se da je shvatio da mu mogu pomoći. Sjedio je mirno dok sam, najbolje što sam mogla, previjala ranu na glavi.

“Ovo će, dakle, zasad biti dovoljno. Mislite li da biste mi sada mogli ispričati što se dogodilo?”

“Žao mi je, ali ne mogu udovoljiti vašoj znatiželji.”

“Zašto ne?” upitala sam.

Nasmijao se zlobno.

“Ako želite da se nešto pročuje, ispričajte to ženi.

Inače, držite jezik za zubima.”

“Mislite da ne mogu čuvati tajnu?”

“Ne mislim - već znam.”

Pridigao se.

“Dobro, kad ste već tako sigurni u to”, počela sam prkosno, “nema mi onda druge nego da raširim vijest o večerašnjim događajima.”

“Nimalo ne sumnjam u to”, odvratio je nehajno.

“Kako se usuđujete!” uzviknula sam ljutito.

Stajali smo licem u lice, promatrajući jedan drugoga očima zakletih neprijatelja. Po prvi sam put zapazila pojedinosti njegovog izgleda: kratko ošišanu crnu kosu, mršavu čeljust, ožiljak na tamnom obrazu i znatiželjne zelene oči koje su promatrale moje nekom vrstom nehajne poruge koju je teško opisati. Odisao je opasnošću.

“Još mi niste zahvaliti na tome što sam vam spasila život!” rekla sam s lažnom dragošću u glasu.

Čini se da sam pogodila u živac. Spazila sam kako se trgnuo. Shvatila sam da mu je prilično mrsko to što ga podsjećam na to da mi duguje svoj život. Nisam marila. Željela sam ga povrijediti, kao nikoga prije.

“Da barem niste!” odvratio je naglo. “Bilo bi bolje da sam mrtav.”

“Drago mi je što priznajete svoj dug. Ne možete se izvući. Spasila sam vam život i čekam da mi kažete ‘Hvala’.”

Da pogledi mogu ubijati, mislim da bi me ubio na mjestu. Progurao se grubo pokraj mene. Kad je stigao do vrata, okrenuo se i progovorio preko ramena.

“Neću vam zahvaliti - sada ni nikada. Međutim, priznajem dug. Jednog ću vam ga dana platiti.”

Otišao je ostavljajući me sa stisnutim šakama i srcem koje je luđački udaralo.

11

To su bila sva uzbuđenja za tu noć. Doručkovala sam u krevetu i prilično sam kasno ustala. Kad sam stigla na palubu, odmah me je pozvala gospođa Blair.

“Dobro jutro, ciganko. Sjednite do mene. Izgledate kao da niste spavali dobro.”

“Zašto me zovete tako?” upitala sam nakon što sam poslušno sjela do nje.

“Smeta li vam? Nekako vam pristaje. Tako vas zovem u sebi od početka putovanja. Vaš pomalo ciganski izgled čini vas toliko drukčijom od svih ostalih. Isto sam tako odlučila, također u svojoj glavi, da ćete vi i pukovnik Race biti jedine dvije osobe s kojima ću razgovarati i koje me neće udaviti svojim pričama.”

“Smiješno”, rekla sam. “I ja sam pomislila isto o vama - samo što je to razumljivije u vašem slučaju. Vi ste - vi ste poput savršeno brušenog dragulja.”

“Nije loše”, odvratila je gospođa Blair kimajući glavom. “Pričajte mi o sebi, ciganko. Što vas nosi u Južnu Afriku?”

Ispričala sam joj nešto o tatičinom radu.

“Dakle, vi ste kći Charlesa Beddingfelda? Mislila sam da ste tek obična provincijalka! Hoćete li posjetiti Broken

Hill i ondje iskopati neke lubanje?”

“Možda”, odgovorila sam oprezno. “Imam i drugih planova.”

“Kako ste zagonetni. Ipak, jutros izgledate vrlo loše. Zar niste spavali dobro? Ja ne mogu ostati budna na brodu. Deset sati sna je za budale, kažu! Ja bih mogla spavati i dvadeset!”

Zijevnula je. Nalikovala je pospanom mačiću. “Budalasti me je poslužitelj probudio usred noći kako bi mi vratio one filmove koji su mi jučer odletjeli preko palube. Učinio je to na najčudnovatiji način - gurnuo je ruku kroz otvor za ventilaciju i bacio ih točno na moj trbuh. Na trenutak sam pomislila da se radi o bombi!”

“Evo vašeg pukovnika”, rekla sam kad se visoka vojnička figura pukovnika Racea pojavila na palubi.

“On nije moj pukovnik. Zapravo, čini se da se osobito divi vama, ciganko. Stoga, nemojte pobjeći.”

“Želim svezati nešto oko glave. Bit će udobnije od šešira.”

Brzo sam se izgubila. Iz ovog ili onog razloga, bilo mi je neugodno u društvu pukovnika Racea. On je bio jedna od rijetkih osoba koje su me činile sramežljivom.

Spustila sam se u kabinu kako bih potražila nešto čime bih ukrotila svoje divlje kovrče. Naime, ja sam prilično uredna osoba. Volim svoje stvari držati u određenom redu. Tek što sam otvorila ladicu, shvatila sam da je netko petljao po njoj. Sve je bilo prevrnuo i razbacano. Isto je bilo i s drugim ladicama i malim visećim ormarićem. Izgledalo je kao da je netko na brzinu i posve neuspješno nešto tražio.

Sjela sam zamišljeno na rub kreveta. Tko je bio u mojoj kabini i što je tražio? Možda onaj poderani komad papira s načrčkanim brojevima i riječima? Nezadovoljno sam odmahнула glavom. To je bila gotova priča. No, što je

još moglo biti ovdje?

Stala sam razmišljati. Noćasnji događaji, iako uzbudljivi, nisu nimalo rasvijetlili stvar. Tko je bio onaj mladić koji je onako naglo upao u moju kabinu? Nisam ga ranije spazila na brodu. Je li bio član posade ili jedan od putnika? Tko je zario nož u njega. Zašto? I zašto je, zaboga, kabina broj 17 bila tako važna? Sve je to bila zagonetka, ali nije bilo ni trunke sumnje da se na Kilmorden Castleu događalo nešto vrlo čudno.

Na prste sam izbrojala osobe koje sam od sada odlučila promatrati.

Stavljajući na stranu mog sinoćnjeg posjetitelja, ali odlučujući da ću još danas razotkriti njegov identitet, izabrala sam sljedeće potencijalne sumnjivce:

(1) Sir Eustace Pedler. Bio je vlasnik Mill Housea, a njegova je prisutnost na Kilmorden Castleu možda bila više od puke slučajnosti.

(2) Gospodin Pagett, tajnik zlokobnog izgleda. Njegovo nastojanje da se domogne kabine broj 17 nije ostalo nezamijećeno.

Nap. - Provjeriti je li pratio sir Eustacea u Cannes.

(3) Velečasni Edward Chichester. Jedino što sam imala protiv njega bila je njegova upornost da dobije kabinu broj 17, a to se možda moglo pripisati njegovom osobitom karakteru. Upornost je čudesna stvar.

Ipak, odlučila sam da mali razgovor s gospodinom Chichesterom neće naškoditi. Na brzinu sam omotala rubac oko glave i uputila se na palubu. Imala sam sreće. Moj se plijen naginjao preko ograde ispijajući čaj. Prišla sam mu.

“Nadam se da ste mi oprostili zbog kabine broj 17”, rekla sam, nabacivši svoj najljepši osmijeh.

“Nije kršćanski zamjerati”, odvratio je hladno

gospodin Chichester. "No brodski ekonom mi je obećao tu kabinu."

"Oni su prilično zaposleni ljudi, zar ne?" rekla sam neodređeno. "Pretpostavljam da ponekad zaborave nešto."

Gospodin Chichester nije odgovorio.

"Je li ovo vaš prvi posjet Južnoj Africi?" upitala sam trudeći se održati razgovor.

"Da, ali posljednje sam dvije godine radio s plemenom kanibala u unutrašnjosti istočne Afrike."

"Kako uzbudljivo! Koliko ste puta izbjegli smrt?"

"Izbjegao smrt?"

"Da vas ne pojedu, mislim."

"Ne biste smjeli govoriti o svetim stvarima s takvom lakoumnosću, gđice Beddingfeld."

"Nisam znala da je kanibalizam sveta stvar", rekla sam bockajući ga.

No onda mi je na pamet pala još jedna stvar. Ako je gospodin Chichester doista proveo posljednje dvije godine u unutrašnjosti Afrike, zašto nije bio tamniji? Njegova je koža bila ružičasta i bijela poput bebine. Nešto je tu bilo sumnjivo. Ipak, svojim je ponašanjem i govorom odavao tipičnog svećenika. Možda i pretipičnog. A da nije možda samo glumatao?

Prisjetila sam se svećenika koje sam poznavala u Little Hampsleyu. Neki su mi se sviđali, neki nisu, ali nijedan od njih nije bio poput gospodina Chichestera. Svi su imali ono nešto ljudsko u sebi, a gospodin Chichester se baš i nije uklapao u taj profil.

Razmišljala sam o svemu tome kad se pojavio sir Eustace Pedler. Prolazivši uz gospodina Chichestera, odjednom se sagnuo i podignuo komadić papira uz riječi, "Isपालo vam je nešto."

Nastavio je dalje bez zaustavljanja i vjerojatno nije

primijetio kako se gospodin Chichester uznemirio. Ja jesam. Što god da mu je ispalo, prilično ga je uznemirilo. Pozelenio je u licu i skupio komadić papira u lopticu. Moje su sumnje iznenada porasle.

Uhvatio je moj pogled i požurio s objašnjenjem.

“Dio - djelić propovijedi koju sam sastavljao”, rekao je uz smiješak.

“Doista?” upitala sam ljubazno.

Djelić propovijedi, doista! Ne, gospodine Chichester - ne vjerujem vam!

Promrmljao je neku ispriku i udaljio se od mene. Poželjela sam, oh kako sam poželjela, da sam ja, a ne sir Eustace Pedler, podignula taj komadić papira! Jedna je stvar bila jasna, gospodin Chichester nikako nije mogao biti izuzet s moje liste sumnjivaca. Zapravo, sada se našao na njenom vrhu.

Nakon ručka sam u salonu zatekla sir Eustacea Pedlera i Pagetta kako sjede u društvu gospođe Blair i pukovnika Racea. Pridružila sam im se na poziv gospođe Blair.

“Ali uistinu je zbunjujuće”, inzistirala je gospođa Blair. “Aqua calda mora biti hladna voda - a ne topla.”

“Vidi se da niste učili latinski”, primijetio je sir Eustace smiješeći se.

“Muškarci toliko inzistiraju na svom znanju latinskog”, počela je gospođa Blair, “ali kada ih zamolite da vam prevedu natpise u starim crkvama, nikada ne uspijevaju. Žale se i prigovaraju i uvijek se nekako izvuku.”

“U pravu ste”, rekao je pukovnik Race, “i ja to činim.”

“Ipak, volim Talijane”, nastavila je gospođa Blair.

“Tako su uslužni - iako i to ima svoju lošu stranu. Na primjer, upitate ih za smjer i umjesto da vam kažu ‘prva ulica desno, a zatim druga lijevo’, ili nešto po čemu biste se već mogli orijentirati, oni vas zaspu bujicom nerazumljivih

uputa, da bi vas na kraju, kad shvate da ste posve zbunjeni, uhvatili za ruku i sami povelili do željenog mjesta.”

“Jeste li i vi to doživjeli u Firenzi, Pagette?” upitao je sir Eustace okrećući se prema svom tajniku.

Pitanje je, čini se, iz nekog razloga, uznemirilo gospodina Pagetta. Zacrvenio se i promućao.

“Oh, pa, da, jesam - jesam.”

Onda je promrmljao ispriku i brzo se udaljio od stola.

“Počinjem sve više sumnjati da je Guy Pagett počinio neko strašno djelo u Firenzi”, primijetio je sir Eustace prateći pogledom svog tajnika. “Kad god spomenem Firenzu ili Italiju, odmah promijeni temu razgovora.”

“Možda je ubio nekoga ondje”, dodala je gospođa Blair puna nade. “Izgleda - nadam se da time ne vrijeđam vaše osjećaje, sir Eustace - ali doista izgleda kao da bi mogao ubiti nekoga.”

“Da, slika i prilika ubojice! Smiješno je to - osobito kad se zna, kao što ja to znam, koliko jadni momak poštuje zakon i društvene norme.”

“Već je dulje vrijeme u vašoj službi, zar ne, sir Eustace?” upitao je pukovnik Race.

“Šest godina”, odvratio je sir Eustace i uzdahnuo.

“Čini se da vam je od neprocjenjive važnosti”, dodala je gospođa Blair.

“Oh, da! Zaista, od neprocjenjive važnosti.” Jadni je čovjek zvučao još depresivnije, kao da je neprocjenjivost gospodina Pagetta teški teret s kojim se mora nositi. Onda je dodao živahnije: “Ipak, njegovo bi vam lice zapravo trebalo ulijevati povjerenje. Nijedan ubojica koji imalo drži do sebe ne bi dopustio da izgleda poput sirotog Pagetta.”

Iza nas se začula nekakva buka. Brzo sam se okrenula. Gospodinu Chichesteru je ispala šalica iz ruke.

Naše se društvanice uskoro razišlo; Gospođa Blair je

otišla u svoju kabinu, a ja sam se uputila na palubu. Pukovnik Race je krenuo za mnom.

“Teško vas je uhvatiti, gđice Beddingfeld. Posvuda sam vas tražio jučer nakon večere.”

“Rano sam legla”, objasnila sam.

“I večeras ćete pobjeći? Ili ćete ipak zaplesati sa mnom?”

“Sa zadovoljstvom ću plesati s vama”, promrmljala sam sramežljivo. “Ali gospođa Blair -”

“Naša prijateljica, gospođa Blair, ne mari za plesanje.”

“A vi?”

“Meni je stalo do plesanja s vama.”

“Oh!” primijetila sam nervozno.

Pomalo sam se bojala pukovnika Racea. Ipak, moram priznati da sam se zabavljala. Ovo je bilo daleko bolje od razgovora o fosiliziranim lubanjama sa starim ukočenim profesorima! Pukovnik Race je bio moj ideal snažnog, šutljivog Rodezijanca. Možda bih se mogla i udati za njega! Naravno, još me nije zaprosio, ali kao što izviđači kažu, uvijek treba biti spreman! Osim toga, svaka žena, a da toga uopće nije ni svjesna, u svakom muškarcu kojeg sretno vidi potencijalnog muža za sebe ili svoju najbolju prijateljicu.

Te sam večeri nekoliko puta plesala s njim. Bio je izvrstan plesač. Kad sam već bila spremna za krevet, predložio je da prošetamo palubom. Nakon trećeg kruga, smjestili smo se u ležaljke. Nikoga nije bilo na vidiku. Ostali smo razgovarati neko vrijeme.

“Znate li, gđice Beddingfeld, da sam jednom sreo vašeg oca? Vrlo zanimljiv čovjek, u svom polju rada, naravno - iako je to upravo polje koje i mene zanima. Na svoj sam skroman način i sam pridonio nekim istraživanjima. Naime, kad sam bio u Dordogni -”

Ovdje je naš razgovor skrenuo u stručne vode.

Pukovnik Race se nije uzalud hvalio. Znao je mnogo toga. No, u isto je vrijeme načinio nekoliko vrlo zanimljivih pogrešaka - lapsusa, rekla bih. Ipak, brzo bi prihvćao moje ispravke i nastavljao dalje. Tako je, na primjer, govorio o razdoblju Mousteriana kao o onom koje slijedi iza Aurignaca. Apsurdna pogreška koja se ne bi smjela dogoditi nekome tko je poznavao predmet.

Prošla je ponoć kad sam se vratila u svoju kabinu. I dalje sam razmišljala o ovim čudnim nepodudarnostima. Je li moguće da se unaprijed pripremio za razgovor - i da doista nije imao pojma o arheologiji? Zavrtila sam glavom, ne želeći vjerovati da bi to mogla biti istina.

Onda mi je, upravo kad sam se spremala zaspati, pala na pamet još jedna ideja. Je li me testirao? Jesu li te male pogreške bile tek provjera - da vidi znam li doista o čemu govorim? Drugim riječima, sumnjao je da nisam prava Anne Beddingfeld.

Zašto?

12

(Ulomci iz dnevnika sir Eustacea Pedlera)

Jedno se mora priznati životu na brodu. Miran je. Moja sijeda kosa spašava me, na sreću, od takvih poniženja kao što su hvatanje jabuke zubima, jurcanje palubom s krumpirima i jajima te još mnogih drugih bolnijih sportova. Oduvijek me je zanimalo kakav užitak nalaze ljudi u takvim stvarima. Ipak, mnogo je budala na ovome svijetu. Čovjek može samo zahvaljivati Bogu na njihovom postojanju i držati se podalje od njih.

Na sreću, dobro podnosim more. Isto se ne može reći za Pagetta, jadnog momka. Postao je zelen u licu čim smo napustili Solent. Pretpostavljam da i moj drugi, takozvani, tajnik također boluje od morske bolesti. U svakom slučaju, još uvijek se nije pojavio. Ipak, možda se ne radi o bolesti; vjerojatno je u pitanju kakav tajni zadatak. Sjajno je, međutim, to što me još uvijek nije počeo gnjaviti.

Sve u svemu, ljudi na brodu su vrlo šarolika gomila. Tek dva pristojna igrača bridža i jedna privlačna dama - Gospođa. Clarence Blair. Sreo sam je već u gradu, naravno. Jedna je od rijetkih žena kojoj se može priznati smisao za humor. Uživam razgovarajući s njom, a uživao bih još i više

da nema onog dugonogog šutljivog glupana koji se prilijepio uz nju poput raka. Ne mogu vjerovati da je taj pukovnik Race uistinu zabavlja. Zgodan je na svoj način, ali nevjerojatno dosadan. Jedan od onih pouzdanih šutljivih muškaraca za kojima čeznu spisateljice ljubavnih romana i mlade djevojke.

Guy Pagett dovukao se na palubu nakon što smo napustili Madeiru i počeo brbljati nešto o poslu. Zašto bi itko, do vraga, želio raditi išta na krstarenju? Istina je da sam obećao izdavačima svoja "Sjećanja" do početka ljeta, ali što onda? Kome su uistinu potrebna moja sjećanja? Starim usidjelicama u predgrađima. I kakva je njihova vrijednost? Upoznao sam određeni broj takozvanih slavnih osoba u svom životu. Uz Pagettovu pomoć, izmislio sam nezanimljive anegdote o njima. Zapravo, prava je istina da je Pagett prepošten za taj posao. Ne dopušta mi da izmišljam priče o ljudima koje sam mogao sresti, ali nekim slučajem nisam.

Pokušao sam ljubazno s njime.

"I dalje izgledate strašno, mladiću," počeo sam blago.

"Ne bi vam škodilo da malo odmorite na ležaljci na ovom divnom suncu. Ne, ne želim čuti ni riječi. Posao će pričekati."

Ubrzo me je zasuo prigovaranjima o dodatnoj kabini.

"U vašoj nema mjesta za rad, sir Eustace. Puna je kovčega."

Prema njegovom tonu, mogli biste pomisliti da su kovčezi neka otrovna gamad, nešto što ne pripada ondje.

Objasnio sam mu da je, ako još uvijek nije bio upoznat s time, posve uobičajeno da čovjek ponese sa sobom dodatnu odjeću kad putuje. Blijedo se nasmiješio. To je bio način na koji je uvijek reagirao na moje pokušaje zbijanja šale. Nije odustao od svojih prigovora.

"A u mojoj maloj jazbini uopće ne možemo raditi."

Bile su mi poznate te njegove “male jazbine” - obično je dobivao najbolje kabine na brodu.

“Žao mi je što vam kapetan ovoga puta nije bio na usluzi,” rekao sam sarkastično. “Možda biste željeli odložiti višak svoje prtljage u moju kabinu?”

Sarkazam je opasan kad su u pitanju ljudi poput Pagetta. Odjednom se razvedrio.

“Pa, ako bih se mogao riješiti pisaćeg stroja i stola - ?”

Spomenuti je stol težio preko stotinu kilograma i bio je razlog neprekidnih sporova s nosačima. Smisao Pagettova života je da mi to neprestano predbacuje. Čini se da je on smatrao stol mojim vlasništvom. Ja sam, s druge strane, u njemu vidio jedinu stvar oko koje je tajnik mogao biti doista koristan. “Uzet ćemo dodatnu kabinu,” odgovorio sam žurno.

Stvar je bila posve jednostavna, ali Pagett je od svega volio stvarati zagonetke. Vratio se sljedećeg dana s izrazom lica poput renesansnog urotnika.

“Rekli ste da uzmem kabinu broj 17 za svoj novi ured?” upitao je.

“Pa, u čemu je problem? Zar je stol zaglavio u dovratku?”

“Ne, veličina dovratka je jednaka u svim kabinama,” odgovorio je ozbiljno. “No, kažem vam, sir Eustace, nešto je vrlo čudno s tom kabinom.”

“Ako mislite da je ukleta,” rekao sam, “ionako nećemo spavati ondje, stoga ne vidim razloga brizi. Duhovi ne uznemiruju pisaće strojeve.”

Pagett je odgovorio da se ne radi o duhovima i da na kraju ipak nije uspio dobiti kabinu broj 17. Ispričao mi je dugu, dosadnu priču. Navodno su se on, gospodin Chichester i neka djevojka po imenu Beddingfeld umalo

potukli oko kabine. Nije potrebno spominjati da je djevojka na kraju pobijedila i da je Pagett, naravno, bio vrlo ogorčen zbog toga.

“Kabine broj 13 i 28 su mnogo bolje,” ponavljao je, “ali nitko od njih nije želio ni čuti o njima.”

“Pa,” odvratio sam, suzdržavajući se od zijevanja, “što se toga tiče, niste ni vi, dragi momče.”

Pogledao me je prijekorno.

“Ali vi ste mi rekli da uzmem kabinu broj 17.”

“Dragi momče,” počeo sam razdražljivo, “spomenuo sam kabinu broj 17 jer sam spazio da je prazna. Međutim, nisam mislio da ćete se boriti do smrti za nju - 13 i 28 bile bi jednako dobre.”

Izgledao je povrijeđeno.

“Ipak, to nije sve,” inzistirao je. “Gospođica Beddingfeld je dobila kabinu, ali jutros sam primijetio Chicheстера kako vrlo žurno izlazi iz nje.”

Pogledao sam ga oštro.

“Ako pokušavate izvući kakav ružan skandal o Chichesteru koji je misionar - iako neizmjereno odvratna osoba - i tom privlačnom djetetu, Anne Beddingfeld, neću vjerovati ni riječi,” odvratio sam hladno. “Anne Beddingfeld je vrlo draga djevojka - s osobito dobrim nogama. Što se toga tiče, rekao bih da ima daleko najbolje noge na brodu.”

Pagettu se nije sviđala moja primjedba o nogama Anne Beddingfeld. On je tip muškarca koji nikada ne primijećuje noge - ili, ako to već i čini, zadržava to za sebe. Naime, on moje zanimanje za takve stvari smatra posve frivolnim. Obožavam nervirati Pagetta, stoga sam nastavio pomalo zlobno:

“Kad ste se već upoznali s njome, mogli biste ju pozvati sutra navečer za naš stol. Priređuju krabuljni ples. I, usput, svratite do brijača i izaberite neku otmjenu haljinu za

mene.”

“Pa nećete valjda odjenuti haljinu?” upitao je zaprepašteno Pagett.

Vidio sam da je ta ideja posve neprimjerena njegovom poimanju mog dostojanstva. Izgledao je šokirano. Zapravo, i nisam imao namjeru obući haljinu, međutim, posvemašnja zbunjenost koja se pojavila na Pagettovu licu bila je previše primamljiva da bih je propustio.

“Kako to mislite?” upitao sam ga. “Naravno da ću obući haljinu. I vi ćete učiniti isto.”

Pagett je zadrhtao.

“Dakle, pobrinite se za to kod brijača”, završio sam.

“Mislim da se neće naći niti jedna vaše veličine”, promrmljao je Pagett odmjeravajući moju figuru.

Iako nenamjerno, Pagett je ponekad bio prilično neugodan.

“I rezervirajte stol za šestero u salonu”, dobacio sam.

“Imat ćemo kapetana, djevojku s krasnim nogama, gospođu Blair -”

“Nećete dobiti gospođu Blair bez pukovnika Racea”, primijetio je Pagett. “Već ju je pozvao da večera s njim. Znam to.”

Pagett uvijek sve zna. Spravom sam bio iznerviran.

“Tko je taj Race?” upitao sam nervozno.

Kao što sam prije spomenuo, Pagett uvijek sve zna - ili misli da zna. Ponovo je izgledao zagonetno.

“Kažu da je pripadnik Tajne službe, sir Eustace. I da je prilično velika zvjerka. Međutim, ne mogu reći sa sigurnošću da je tako. No, tako se priča.”

“Nije li to slično našoj Vladi?” uzviknuo sam. “Na brodu imamo čovjeka čija je dužnost prenositi tajne dokumente, a oni ih daju potpunom autsajderu koji samo želi da ga se ostavi na miru.”

Pagett je izgledao još zagonetnije. Približio mi se i spustio glas.

“Ako mene pitate, čitava je stvar vrlo čudna, sir Eustace. Sjetite se samo moje bolesti prije nego što smo krenuli -”

“Dragi momče”, prekinuo sam ga iznenada, “riječ je o morskoj bolesti. Uvijek obolijevate od nje.”

Pagett je malo zadrhtao.

“Nije bilo poput obične morske bolesti. Ovoga puta -”

“Za ime Božje, ne ulazite u detalje vaše bolesti, Pagette. Ne želim ih čuti.”

“U redu, sir Eustace. No čvrsto vjerujem da sam namjerno otrovan.”

“Ah!” uzviknuo sam. “Razgovarali ste s Rayburnom.” Nije to negirao.

“U svakom slučaju, sir Eustace, on tako misli - a on je instruiran da to zna.”

“Usput, gdje je taj momak?” upitao sam. “Nisam ga vidio još otkako smo se ukrkali.”

“Nastoji ostaviti dojam da je bolestan i stoga boravi u svojoj kabini, sir Eustace.” Pagett je opet spustio glas.

“Međutim, vjerujem da je to samo krinka. Tako da može bolje paziti.”

“Paziti?”

“Na vas, sir Eustace. U slučaju da vas napadnu.”

“Vi ste tako vedar momak, Pagette”, rekao sam. “Da sam na vašem mjestu, pošao bih na sutrašnji ples odjeven poput smrti ili krvnika. Posve pristaje vašem raspoloženju.”

Ove su ga riječi malo ušutkale. Uputio sam se na palubu. Mlada Beddingfeldova se duboko zapričala s misionarom Chichesterom. Žene se uvijek okupljaju oko svećenika.

Čovjek moje figure mrzi saginjanje, no ljubazno sam

pokupio papirić koji se našao ispod svećenikovih nogu.

Nisam dobio ni riječi zahvale. Ipak, nisam mogao ne primijetiti što je bilo napisano na njemu. Radilo se samo o jednoj rečenici.

“Ne pokušavajte igrati sami jer će vam se to obiti o glavu.”

Krasna stvar za jednog svećenika. Pitao sam se tko je uopće taj Chichester. Izgledao je meko poput kruha. No, izgled može varati. Pitat ću Pagetta što misli o njemu. Pagett uvijek sve zna.

Utonuo sam u ležaljku pokraj gđe. Blair, usput prekidajući njen razgovor s Raceom i primijećujući da doista ne znam u što se pretvorilo današnje svećenstvo.

Onda sam je pozvao da večera sa mnom sutra navečer, u noći krabuljnog plesa. Ne znam kako, ali ispalo je da je i pukovnik Race uključen u poziv.

Za kavom nakon ručka pridružila nam se mlada Beddingfeldova. Bio sam u pravu što se tiče njenih nogu. Imala je najbolje noge na brodu. Zasigurno ću je pozvati da večera s nama.

Doista bih želio znati kakve je nestašluke Pagett izvodio u Firenzi. Kad god spomenem Italiju, čini se da se sav raspadne. Da ga ne poznajem tako dobro, pomislio bih da se radi o kakvoj nedopuštenoj ljubavnoj avanturi...

Pitam se! Čak i najrazumniji ljudi ponekad... Neizmjereno bi me razveselilo da se radi o kakvom nestašluku.

Pagett - s prljavom tajnom! Prekrasno!

13

Bila je to doista zanimljiva večer.

Jedini kostim koji mi je odgovarao bio je onaj plišanog medvjeda. Nemam ništa protiv toga da se poigram medvjeda s nekim krasnim djevojkama za hladnih zimskih večeri u Engleskoj - ali teško da je to bila prihvatljiva odjeća za ekvator. Ipak, čini se da je izazvao poprilično veselja, a, osim toga, odnio je i prvu nagradu na krabuljnom plesu.

Gospođa Blair je odbila maskirati se. Izgleda da se u tome slagala s Pagettom. Pukovnik Race je slijedio njen primjer. Anne Beddingfeld je unajmila kostim Ciganke koji joj je nevjerojatno dobro pristajao. Pagett se ispričao glavoboljom i nije se pojavio. Zatražio sam čudnovatog malog momka Reevesa da ga zamijeni. Reeves je bio uvaženi član južnoafričke radničke stranke. Strašan čovječuljak, ali također i koristan, budući da me je opskrbljivao neophodnim informacijama.

Plesanje nije bilo nimalo lak zadatak. Plesao sam dvaput s Anne Beddingfeld, a ona se morala pretvarati da uživa. Zaplesao sam jednom i s gđom. Blair, koja se nije trudila pretvarati, a zagnjavio sam i druge pripadnice ljepšeg spola čiji mi se izgled svidio.

Onda je uslijedila večera. Naručio sam šampanjac;

poslužitelj mi je savjetovao Clicqout iz 1911., obzirom da je to bio najbolji kojeg su imali na brodu. Prihvatio sam njegov prijedlog. Čini se da je to bio pravi potez jer sam tako uspio razvezati jezik pukovnika Racea. Od prilično ćutljive spodobе, pretvorio se u doista razgovorljivu osobu. To me je zabavljalo neko vrijeme, a zatim sam shvatio da je upravo pukovnik Race, a ne ja, postao duša zabave. Zagnjavio me govorom o manama vođenja dnevnika.

“Jednog od ovih dana razotkrit će sve vaše tajne, Pedleru.”

“Dragi moj Race”, rekao sam, “nisam budala kakvom me smatrate. Možda sam i počinio kojekakve gluposti, ali zasigurno ih ne zapisujem samo tako. Nakon što umrem, izvršitelji moje oporuke će doznati moje mišljenje o mnogim ljudima, ali sumnjam da će pronaći nešto što će promijeniti njihovu sliku o meni. Dnevnik je koristan za bilježenje tuđih gluposti - ali ne i vlastitih.”

“Ipak, postoji nešto što se zove nesvjesno samootkrivanje.”

“U očima psihoanalitičara sve je pomalo podlo”, odvratio sam lukavo.

“Zasigurno ste vodili prilično zanimljiv život, pukovniče Race?” upitala je gospođica Beddingfeld promatrajući ga svojim širokim, zainteresiranim pogledom.

Tako to rade, te djevojke! Othello je šarmirao Desdemonu pričajući joj priče, ali, nije li i Desdemona očarala Othella time što ga je slušala?

U svakom slučaju, djevojka je pogodila žicu. Počeo je nadugačko i naširoko pripovijedati o lovu na lavove. Muškarac koji je ustrijelio nebrojeno mnogo lavova ima nepoštenu prednost pred drugim pripadnicima svog spola. Smatrao sam da je vrijeme da i ja, također, ispričam priču o lavovima. Neku vedrije tematike.

“Usput”, primijetio sam, “to me je podsjetilo na prilično uzbuljivu priču koju sam čuo. Jedan je moj prijatelj bio u lovu negdje u istočnoj Africi. Jedne je večeri, iz nekog razloga, izašao iz svog šatora i ostao zaprepašten kad je začuo riku lava. Naglo se okrenuo i spazio lava koji se spremao skočiti na njega. Nož je ostavio u šatoru. Bez razmišljanja se sagnuo i lav je skočio preko njegove glave. Ljutit što ga je promašio, lav je riknuo i ponovno skočio. Ovaj se opet sagnuo, a lav ga je opet promašio. To se ponovilo i po treći put, ali sada je moj prijatelj bio posve blizu ulaza u šator. Ušao je unutra i uzeo nož. Kad se vratio s nožem u ruci lav je nestao. To ga je zaintrigiralo. Otpuzao je iza šatora gdje se nalazila mala čistina. Ovdje je, posve pouzdano, stajao lav i užurbano uvježbavao skok u dalj.”

Ova je priča dočekan s bukom aplauza. Popio sam malo šampanjca.

“U jednoj drugoj prilici”, primijetio sam, “taj je moj prijatelj doživio još nešto vrlo zanimljivo. Putovao je Afrikom i kako je želio stići do odredišta prije najveće vrućine, naredio je slugama da krenu dok je još bio mrak. Imali su malih poteškoća jer su mazge bile vrlo neposlušne, ali na kraju su ipak uspjeli krenuti. Mazge su jurile kao nošene vjetrom, a kad se razdanilo, shvatili su i zašto. U mraku su sluge pogreškom zauzdale i lava.”

I ovo je, također, bilo dobro primljeno; žamor oduševljenja prolomio se za stolom, no jedini koji je ostao smrtno ozbiljan i blijed bio je moj prijatelj iz stranke.

“Zaboga”, uzviknuo je.

“Moram otići u Rodeziju”, rekla je gospođa Blair.

“Nakon ovoga što ste nam ispričali, pukovniče Race, jednostavno moram. Iako je putovanje strašno; putuje se pet dana vlakom.”

“Pridružite mi se u mom vagonu”, predložio sam

galantno.

“Oh, sir Eustace, to je vrlo ljubazno od vas! Doista mislite tako?”

“Mislim li doista!” uzviknuo sam prijekorno i iskapio još jednu čašu šampanjca.

“Otprilike još tjedan dana i bit ćemo u Južnoj Africi”, uzdahnula je gospođa Blair.

“Ah, Južna Afrika”, primijetio sam tugaljivo i počeo citirati govor koji sam nedavno održao u Kolonijalnom institutu. “Što Južna Afrika može ponuditi svijetu? Doista, što? Svoje voće i farme, svoju vunu i šibljje, svoju stoku i kožu, svoje rudnike zlata i dijamante -”

Žurio sam jer sam znao da će me, čim zastanem, Reeves prekinuti i obavijestiti da je koža bezvrijedna jer se životinje zapliću u žičane ograde ili nešto slično, i završavaju na stolovima rudara u Randu. Nisam bio raspoložen da me napada zbog toga što sam kapitalist. Međutim, prekid je stigao iz drugog izvora. Potaknula ga je čarobna riječ dijamant.

“Dijamanti!” rekla je uzbuđeno gospođa Blair.

“Dijamanti!” uzdahnula je gospođica Beddingfeld.

Obje su se obratile pukovniku Raceu.

“Pretpostavljam da ste bili u Kimberleyu?”

I ja sam bio u Kimberleyu, ali to nisam uspio izreći na vrijeme. Racea su obasuli pitanjima. Kakvi su rudnici? Je li istina da su domoroci zatvoreni unutra? I tako dalje.

Race je odgovarao na njihova pitanja pokazujući pritom dobro znanje o predmetu. Opisivao je metode smještaja domorodaca, iskapanja i raznih mjera opreza koje su poduzeli De Beerovi.

“Dakle, gotovo je nemoguće ukrasti dijamante?” upitala je gospođa Blair pomalo razočarano, kao da je onamo putovala upravo s tim ciljem.

“Ništa nije nemoguće, gospođo Blair. Krađe se događaju - kao u slučaju kad je Kafir sakrio jedan dijamant u živu ranu.”

“Da, ali krađa većih razmjera nije bilo?”

“Samo jednom, prije par godina. Upravo prije rata. Vjerojatno se sjećate slučaja, Pedleru. Bili ste u Južnoj Africi u to vrijeme, zar ne?”

Kimnuo sam.

“Ispričajte nam”, uzviknula je gospođica Beddingfeld.

“Oh, ispričajte nam!”

Race se nasmijao.

“U redu, ispričat ću vam tu priču. Pretpostavljam da ste svi čuli za sir Laurencea Eardsleya, velikog južnoafričkog rudarskog magnata. Rudnici zlata bili su njegovi, ali ova se priča više odnosi na njegovog sina. Sjetit ćete se da su prije rata kružile glasine o novom potencijalnom nalazištu dijamantata skrivenom negdje u džunglama britanske Gvajane. Dva su se mlada istraživača vratila iz tog dijela Južne Amerike, noseći sa sobom znatnu kolekciju neobrađenih dijamantata od kojih su neki bili poprilično veliki. Manji su dijamanti već prije nađeni u okolini Essequiboa i Mazaruni rijeka, ali ta dva mladića, John Eardsley i njegov prijatelj Lucas, tvrdili su da su otkrili još veće nalazište. Dijamanti su bili u svim bojama; ružičasti, plavi, žuti, zeleni, crni i najčišći bijeli. Eardsley i Lucas su stigli u Kimberley gdje su trebali provjeriti njihovo kamenje. U isto se vrijeme odigrala seznacionalna pljačka kod De Beerovih. Prilikom slanja dijamantata u Englesku, oni se spremaju u paket. Paket se pohranjuje u veliki sef čije ključeve posjeduju dvije osobe, dok je trećoj poznata kombinacija sefa. Paket se potom predaje banci koja ga šalje u Englesku. Vrijednost svake pošiljke iznosi, ugrubo, oko 100 000 funti.

Tom je prilikom zamijećeno nešto čudno u načinu na koji je paket bio zapečaćen. Otvorili su ga i shvatili da je ispunjen kockicama šećera!

Kako je u svemu tome bačena sumnja na Johna Eardsleya, nije mi poznato. Ipak, svi su počeli govoriti o njegovim divljim danima na Cambridgeu i o tome kako je njegov otac više nego jednom morao plaćati njegove dugove. U svakom slučaju, uskoro se proširila vijest da je ta priča o južnoameričkim dijamantima puka izmišljotina. John Eardsley je uhićen. Na njegovom je posjedu pronađena veća količina De Beerovih dijamantata.

Međutim, slučaj se nikada nije našao na sudu. Sir Laurence Eardsley je isplatio svotu jednaku vrijednosti nestalih dijamantata i De Beerovi nisu podigli tužbu. Nikada nije otkriveno kako je točno izvedena pljačka. Ipak, spoznaja da mu je sin lopov slomila je starčevo srce. Uskoro je doživio srčani napad. Što se tiče Johna, njegova je sudba, u neku ruku, bila milostiva. Prijavio se u vojsku, otišao u rat i hrabro se borio, da bi na kraju poginuo u jednoj bitci i time sprao ljagu sa svog imena. Sir Laurence je doživio i treći napad od kojeg je umro prije mjesec dana. Umro je bez nasljednika, ostavivši svoje ogromno bogatstvo jedinom rođaku, čovjeku kojeg je jedva poznavao. ”

Ovdje je pukovnik zastao. Uslijedila je gomila pitanja i uzvika. Nešto je, čini se, privuklo pažnju gospođice Beddingfeld koja se okrenula prema vratima. Na njen mali uzdah i ja sam se okrenuo.

Moj novi tajnik, Rayburn, stajao je na dovratku. Ispod tamne, osunčane kože njegovo je lice problijedilo. Doimao se kao da je upravo vidio duha. Čini se da ga se Raceova priča osobito dojmila.

Odjednom se, svjestan naših pogleda, naglo okrenuo i nestao.

“Znate li tko je to?” upitala je Anne Beddingfeld.

“To je moj drugi tajnik”, objasnio sam. “Gospodin Rayburn. Dosad se nije pokazivao.”

Počela se poigravati s kruhom na tanjuru.

“Već je dugo u vašoj službi?”

“Ne tako dugo”, odgovorio sam oprezno.

Međutim, oprez je beskoristan kad je u pitanju žena.

Što se više suzdržavate, ona više inzistira. Anne Beddingfeld nije bila iznimka.

“Koliko dugo?” upitala je izravno.

“Pa - pa - zaposlio sam ga upravo prije nego što smo isplovili. Preporučio mi ga je jedan stari prijatelj.”

Više nije ništa rekla - samo je utihnula. Činilo se da razmišlja o nečem. Okrenuo sam se prema Raceu osjećajući da je vrijeme da i ja pokažem zanimanje za njegovu priču.

“Tko je najbliži rođak sir Laurencea? Znate li?”

“Dakako da znam”, odvratio je sa smiješkom. “Ja!”

14

(Anne nastavlja svoje pripovijedanje)

U noći krabuljnog plesa odlučila sam da je stiglo vrijeme da se povjerim nekome. Dosada sam djelovala sama i prilično uživala u tome. Odjednom se sve promijenilo. U mene se uvukla sumnja i po prvi me je put uhvatio osjećaj usamljenosti i izoliranosti.

Sjela sam na rub kreveta, još uvijek odjevena u svoj ciganski kostim, i počela razmišljati o situaciji. Iz misli mi nije izlazio pukovnik Race. Čini se da sam mu se dopadala. On je vrlo ljubazan muškarac, bila sam sigurna u to. I nije bio glup. Ipak, kad sam bolje razmislila, odbacila sam tu mogućnost. On je bio čovjek kojemu je zapovijedanje bilo u krvi. Preuzet će mi slučaj! To je bila moja tajna istraga! Bilo je i drugih razloga koje sam nerado željela priznati, a koji su učinili nemogućim da se povjerim pukovniku Raceu.

Onda sam se sjetila gospođe Blair. I ona je bila vrlo ljubazna prema meni. Nisam se zavaravala mislju da je to doista značilo nešto. Bio je to vjerojatno samo hir trenutka. U svakom slučaju, mogla sam pokušati. Gospođa Blair je bila žena koja je proživjela većinu uobičajenih situacija u životu. A ja sam joj trebala ponuditi jednu neuobičajenu!

Uostalom, bila mi je draga; dopadala mi se lakoća njezinog ophođenja, nedostatak sentimentalnosti, njena sloboda od svakog oblika prenemaganja.

Donijela sam odluku. Odlučila sam je potražiti tog istog trenutka. Bilo je malo vjerojatno da je već legla.

Onda sam se sjetila da uopće ne znam broj njezine kabine. Moja prijateljica, noćna poslužiteljica, bi to vjerojatno trebala znati.

Pozvonila sam na zvonce. Nakon nekoliko trenutaka, javio se muški glas. Dao mi je informaciju koju sam trebala. Gospođa je Blair bila u kabini broj 71. Ispričao se zbog kašnjenja na moj poziv objašnjavajući da u isto vrijeme mora posluživati sve kabine.

“Gdje je poslužiteljica?” upitala sam ga.

“Svima prestaje smjena u deset sati.”

“Ne, mislim na noćnu poslužiteljicu.”

“Nema niti jedne noćne poslužiteljice, gospođice.”

“Ali - ali neku mi je večer, oko jedan sat ujutro, došla poslužiteljica.”

“Vjerojatno ste to sanjali, gospođice. Poslije deset sati nema poslužiteljica u službi.”

Povukao se, a ja sam morala *probaviti* ovu informaciju. Tko je bila žena koja je došla u moju kabinu one noći? Lice mi je postalo još blijede dok sam razmišljala o lukavosti i drskosti svog nepoznatog neprijatelja. Onda sam, nastojeći se pribrati, napustila svoju kabinu i pošla potražiti gospođu Blair. Pokucala sam na vrata njene kabine.

“Tko je?” upitao je glas iznutra.

“Ja sam - Anne Beddingfeld.”

“Oh, uđi, ciganko.”

Poslušala sam je. Na podu kabine ležalo je mnogo odjeće, a gospođa je Blair bila umotana u jedan od najljepših kimona koje sam vidjela u životu. Bio je narančasto-zlatne

boje; oči su mi zasjale od samog pogleda na njega.

“Gospođa Blair”, rekla sam naglo, “želim vam ispričati svoju životnu priču - to jest, ako nije prekasno i ako vas neću zagnjaviti time.”

“Nikako. Uvijek mi je mrsko ići spavati”, odvratila je gospođa Blair smiješeći se. “I voljela bih čuti vašu životnu priču. Vi ste najneobičnija djevojka koju poznajem. Nikome drugome ne bi palo na pamet tako banuti u moju sobu u jedan sat ujutro i ispričati mi svoju životnu priču. Osobito nakon što ste tjednima golicali moju znatiželju. Sjednite i olakšajte svoju dušu.”

Sve sam joj ispričala. Potrajalo je neko vrijeme, budući da sam inzistirala na svim detaljima. Duboko je uzdahnula kad sam završila, ali nije rekla ni riječi od onog što sam očekivala. Umjesto toga me je kratko pogledala, nasmijala se i rekla:

“Znate li, Anne, da ste vi vrlo neobična djevojka? Zar vi nemate nikakvih sumnji?”

“Sumnji?” upitala sam zbunjeno.

“Da, sumnji! Upustiti se u ovakvu pustolovinu posve sami i gotovo bez novca. Što ćete učiniti kad se nađete u stranoj zemlji bez ijednog novčića?”

“Nema smisla brinuti o tome. Preostalo mi je još dovoljno novca. Dvadeset i pet funti koje mi je dala gospođa Flemming su netaknuti, a tu je i novac koji sam jučer osvojila. Novih petnaest funti. Dakle, imam dovoljno novca. Četrdeset funti!”

“Dovoljno novca! Zaboga!” promrmljala je gospođa Blair. “Ja to ne bih mogla učiniti, Anne, a imam i previše zaliha. Ne bih mogla bezbrižno otputovati s nekoliko funti u džepu i bez ikakve ideje što radim i kamo idem.”

“Ali zbog toga je upravo i zabavno”, uzviknula sam uzbuđeno. “Daje vam osjećaj nevjerojatne avanture.”

Pogledala me je, kimnula jednom ili dvaput, a onda se nasmijala.

“Sretnice! Na svijetu nema mnogo ljudi poput vas.”

“Pa”, rekla sam nestrpljivo, “što mislite o svemu ovome, gospođo Blair?”

“Mislim da je to najuzbuljivija stvar koju sam čula!

No, za početak, prestanite me zvati *gospođa Blair*. Suzanne će biti mnogo bolje. Jesmo li se složile?”

“Voljela bih to, Suzanne.”

“Dobra djevojka! A sada prijedimo na posao. Kažete da ste u tajniku sir Eustacea - ne u onom Pagettu, već u drugom momku - prepoznali muškarca koji je proboden i koji je potražio sklonište u vašoj kabini?”

Kimnula sam.

“To su već dvije poveznice sa sir Eustaceom. U njegovoj je kući ubijena žena, a upravo njegov tajnik biva proboden na brodu u jedan sat ujutro. Ne sumnjam u samog sir Eustacea, ali sve to ne može biti tek puka slučajnost. Zsigurno postoji neka veza, iako je ni on sam nije svjestan.

Onda je tu i ta misteriozna poslužiteljica”, nastavila je zamišljeno. “Kako je izgledala?”

“Jedva da sam je primijetila. Bila sam vrlo uzbuđena - a njezin je dolazak bio svojevrsni antiklimaks. Ali - da - njezino mi se lice učinilo poznatim. Naravno, trebalo bi mi biti poznato ako sam ga imala prilike vidjeti na brodu.”

“Njezino vam se lice učinilo poznatim”, ponovila je Suzanne. “Jeste li sigurni da to nije bio muškarac?”

“Bila je vrlo visoka”, priznala sam.

“Hm. Onda teško da je riječ o sir Eustaceu ili gospodinu Pagettu - Pričekajte!”

Dohvatila je komad papira i počela grozničavo crtati. Provjerila je rezultat naginjanjem glave na jednu stranu.

“Veoma sliči velečasnom Edwardu Chichesteru. A

sada detalji.” Pružila mi je papir. “Je li to vaša poslužiteljica?”

“Pa, da”, uzviknula sam. “Suzanne, kako ste pametni!”

Odbacila je kompliment laganim pokretom ruke.

“Taj mi je Chichester otpočetak bio sumnjiv. Sjećate li se kako mu je ispala šalica iz ruke i kako je pozelenio kad smo neki dan razgovarali o Crippenu?”

“I pokušao je dobiti kabinu broj 17!”

“Da, sve se uklapa. Ali, što to sve znači? Što se doista trebalo odigrati u kabini broj 17 u jedan sat ujutro? Ne radi se zasigurno o probadanju tajnika. Nema smisla određivati posebno vrijeme, poseban dan i posebno mjesto za takvo što. Ne, zasigurno se radilo o nekom sastanku na koji se upravo uputio kad su ga uboli nožem. No, s kim se trebao sastati? S vama ne, to je jedino što znamo. Možda s Chichesterom. Ili s Pagettom.”

“To se ne čini vjerojatnim”, primijetila sam, “oni se mogu sastati u bilo koje vrijeme.”

Obje smo zašutjele na nekoliko trenutaka, a onda se Suzanne upalila svijećica.

“A što ako je nešto bilo skriveno u kabini?”

“To je vjerojatnije”, složila sam se. “To bi objasnilo i to što su moje stvari sljedećeg jutra bile ispremetane. No, ondje nije ništa skriveno, sigurna sam u to.”

“Mladić je mogao nešto spustiti u ladicu noć prije, nije li?”

Zavrtjela sam glavom.

“Primijetila bih to.”

“Možda su tražili vaš dragocjeni komad papira?”

“Možda, ali to nema smisla. Na njemu je bio samo datum i vrijeme - datum koji je već iza nas.”

Suzanne je kimnula glavom.

“U pravu ste, naravno. Nisu imali razloga to tražiti.

Usput, imate li još uvijek taj papir? Rado bih ga vidjela.”

Ponijela sam papirić kao dokaz A i predala joj ga. Proučavala ga je mršteći se.

“Poslije 17 dolazi točka. Zašto je nema i nakon 1?”

“Stavljen je razmak”, naglasila sam.

“Da, tu je razmak, ali -”

Odjednom je ustala i zablujala se u papir, prinoseći ga što bliže svjetlu. Jedva je obuzdavala uzbuđenje.

“Anne, to nije točka! To je greška na papiru! Greška, vidite li? Ignorirajte je i samo promatrajte razmake - razmake!”

Ustala sam i stala pokraj nje. Pročitala sam brojke.

“1 71 22.”

“Vidite?”, rekla je Suzanne. “Iste su, ali ne posve. Ako se radi o vremenu, i dalje bi to moglo značiti: jedan sat, 22. dan u mjesecu - ali radi se o kabini broj 71! Mojoj kabini, Anne!”

Promatrala smo jedna drugu, tako zadovoljne našim novim otkrićem i tako ponesene uzbuđenjem da bi čovjek pomislio da smo riješile čitavu zagonetku. Onda sam se s treskom spustila na zemlju.

“Ali, Suzanne, ništa se u vašoj kabini nije dogodilo u to vrijeme?”

I njezino je oduševljenje splasnulo.

“Ne - nije.”

Još mi je nešto palo na pamet.

“Ovo nije vaša kabina, Suzanne, zar ne? Ona koja vam je izvorno dodijeljena?”

“Ne, mijenjala sam se za nju.”

“Pitam se nije li bila rezervirana za nekoga - za nekoga tko se nije pojavio. Pretpostavljam da to možemo otkriti.”

“Ne moramo”, uzviknula je Suzanne. “Znam to već. Poslužitelj mi je sve ispričao. Kabina je rezervirana na ime

gospođe Grey - no čini se da je gospođa Grey bio samo pseudonim poznate madame Nadine, proslavljene ruske plesačice. U Londonu nije nikada nastupala, ali Pariz je prilično lud za njom. Bila je vrlo uspješna ondje za vrijeme rata. Poslužitelj je bio podosta razočaran što se nije pojavila, a onda mi je pukovnik Race ispričao još neke detalje o njoj. Izgleda da Parizom kruže svakojake priče. Bila je optužena za špijunažu, ali nisu mogli ništa dokazati. Mislim da je pukovnik Race bio ondje upravo iz tog razloga. Ispričao mi je neke vrlo zanimljive stvari. Čini se da je ondje djelovala organizirana zločinačka skupina koja nije imala nikakve veze s Nijemcima. Zapravo, na njenom je čelu bio čovjek, poznat pod imenom Pukovnik, koji je vrlo vjerojatno bio Englez, iako nikada nisu otkrili njegov identitet. Ipak, nema sumnje da je upravljao čitavom organizacijom međunarodnih lopova. Pljačke, špijunaže, napadi - sve je to bilo na njihovom repertoaru, a obično bi stradavalo neko nedužno žrtveno janje. Da, bio je vraški pametan! Nadina je, čini se, bila jedan od njegovih agenata. Oh, Anne, na pravom smo putu. Nadina je osoba koja bi itekako mogla biti umiješana u ovakvo što. Onaj je sastanak zasigurno trebao biti s njom. Ali gdje je ona? Zašto nije isplovila?"

Iznenada mi se upalila lampica.

"*Namjeravala je isploviti*", odvrtila sam ushićeno.

"Ali, zašto nije?"

"Zato što je mrtva, Suzanne. Nadina je žena koja je ubijena u Marlowu!"

Mislila sam se vratila u ogoljelu sobu u praznoj kući, a onda me je opet zapljusnuo neobjašnjiv osjećaj prijetnje i zlokobnosti. S njime se povratilo sjećanje na olovku koja je pala te otkriće role filmova. Role s filmovima - gdje sam još čula o njima? I zašto sam povezala tu misao s gospođom Blair?

Potom sam se nesvjesno zaletjela u nju. Umalo je nisam srušila u svom uzbuđenju.

“Vaši filmovi! Oni koje ste dobili kroz ventilaciju? Nije li to bilo dvadeset i drugog?”

“Oni koje sam izgubila?”

“Kako znate da su to ti isti filmovi? Zašto bi vam ih itko vratio na taj način - usred noći? To je ludost. Ne, oni su bili poruka - filmovi su izvađeni iz žute kutijice i nešto je drugo stavljeno unutra. Imate li još uvijek tu kutijicu?”

“Možda sam je bacila. Ne, ovdje je. Sjećam se da sam je bacila pokraj kreveta.”

Pružila mi ju je.

Radilo se o običnom okruglom limenom cilindru u kakav se pohranjuju filmovi. Ruke su mi se tresle, a srce mi je luđački udaralo. Kutijica je bila znatno teža nego što je trebala biti.

Drhtavim sam je prstima otvorila. Niz staklenih piku la otkotrljalo se po krevetu.

“Pikule”, rekla sam vidno razočarana.

“Pikule?” uzviknula je Suzanne.

Nešto me je u njenom glasu uzбудilo.

“Pikule? Ne, Anne, to nisu pikule! To su dijamanti!”

15

Dijamanti!

Opčinjeno sam zurila u staklenu hrpicu na krevetu. Podigla sam jedan, no meni su se činili poput komadića razbijene boce.

“Jeste li sigurni, Suzanne?”

“Oh, da, jesam, draga moja. Toliko sam već puta vidjela neobrađene dijamante da ne mogu pogriješiti. Prekrasni su, Anne - a neki od njih su prilično jedinstveni, rekla bih. U njima leži čitava povijest.”

“Povijest koju smo čuli večeras”, uzviknula sam.

“Mislite - ”

“Priča pukovnika Racea ne može biti slučajnost. Ispričao ju je s nekom namjerom.”

“Kako bi vidio njen učinak, mislite?”

Kimnula sam.

“Njen učinak na sir Eustacea?”

“Da.”

No, tek što sam to izrekla, počela sam sumnjati. Je li sir Eustace uistinu bio taj koji je bio podvrgnut testu ili je priča ispričana zbog mene? Iz ovog ili onog razloga, pukovnik je Race bio sumnjiv. Ali, kako se on uklapao u sve to? Koja je bila njegova veza sa slučajem?”

“Tko je pukovnik Race?” upitala sam.

“To je pravo pitanje”, odvratila je Suzanne. “Prilično je poznat kao lovac na krupnu divljač i, kao što ste i sami čuli večeras, bio je daljnji rođak sir Laurencea Eardsleya. Nisam ga poznavala sve do ovog putovanja. Jako često putuje u Afrike. Vlada mišljenje da radi za tajnu službu. Ne znam je li to točno ili ne. Prilično je zagonetna osoba.”

“Pretpostavljam da je naslijedio gomilu novca od sir Laurencea Eardsleya?”

“Draga moja Anne, vjerojatno se kupu u njemu. Znete, bio bi savršena prilika za vas.”

“Uz vas na brodu to je prilično nemoguće”, rekla sam smiješeći se. “Oh, te udane žene!”

“Da, mi posjedujemo određenu privlačnost”, promrmljala je Suzanne zadovoljno. “Osim toga, svi znaju da sam potpuno odana Clarenceu - svom suprugu, znate. Tako je sigurno i ugodno voljeti odanu ženu.”

“Clarence je vjerojatno zahvalan na ženi poput vas.”

“Pa, nastojim živjeti s time. Ipak, on uvijek može pobjeći u svoje Ministarstvo gdje će namještati svoje naočale i spavati u velikom naslonjaču. Možemo mu poslati brzojav i upitati ga što zna o Raceu. Obožavam slati brzojave. A oni užasno živciraju Laurencea. Tvrdi da bi pismo bilo jednako dobro. No, mislim da nam neće ništa otkriti. Pretjerano je diskretan. Iz tog je razloga teško živjeti s njime na duge staze. Brinimo se mi radije o našem sparivanju. Sigurna sam da vas pukovnik Race smatra vrlo privlačnom, Anne. Uputite mu nekoliko pogleda tim svojim zavodljivim očima i bit će vaš. Svi se zaručuju na brodovima. Kad nemaju što drugo raditi.”

“Ne želim se udati.”

“Ne želite?” upitala je Suzanne. “Zašto ne? Obožavam biti udana - čak i za Laurencea!”

Prezirala sam njezinu lakomislenost.

“Ono što želim znati je”, počela sam odlučno, “što pukovnik Race ima sa slučajem? Sigurno je nekako upleten.”

“Mislite da nije puka slučajnost što je ispričao onu priču?”

“Ne, ne mislim”, odgovorila sam brzo. “Sve nas je podrobno proučavao. Sjećate se, pronađeni su samo neki od dijamanata. Ne svi. Možda su ovo oni koji nedostaju - ili možda -”

“Možda što?”

Nisam odgovorila izravno.

“Željela bih znati”, rekla sam, “što se dogodilo s drugim mladićem. Ne Eardsleyem, već - kako se zvao? - Lucasom!”

“Doznat ćemo već. Svi ovi ljudi tragaju za dijamentima. Vjerojatno je iz tog razloga ‘Čovjek u smeđem odijelu’ ubio Nadinu.”

“Nije ju ubio”, odgovorila sam oštro.

“Naravno da ju je ubio. Tko je drugi to mogao učiniti?”

“Ne znam. Međutim, sigurna sam da je on nije ubio.”

“Ušao je u kuću tri minute poslije nje i izašao blijed kao plahta.”

“Zato što ju je pronašao mrtvu.”

“Ali nitko drugi nije ušao unutra.”

“Ubojica je onda već vjerojatno bio u kući ili je ušao drugim putem. Zašto bi prolazio kroz kapiju? Mogao je preskočiti zid.”

Suzanne mi je uputila oštar pogled.

“‘Čovjek u smeđem odijelu’”, promrmljala je. “Tko je to, pitam se? U svakom slučaju, istog je izgleda kao ‘liječnik’ iz podzemne željeznice. Imao je dovoljno vremena da skine svoju masku i slijedi ženu u Marlow. Ona i Carton

su se trebali sastati ondje jer su oboje dobili naredbu pogledati istu kuću i ako su poduzeli takve mjere opreza da njihov susret izgleda kao slučajnost, zasigurno su sumnjali da ih netko prati. Sve u svemu, Carton nije znao da je ta sjenka 'Čovjek u smeđem odijelu'. Kad ga je prepoznao, njegov je šok bio toliki da je u potpunosti izgubio glavu i pao na tračnice. Sve mi se čini posve jasnim. Zar ne mislite tako, Anne?"

Nisam odgovorila.

"Da, dogodilo se upravo tako. Uzeo je papir s mrtvačeva tijela i u žurbi da pobjegne s mjesta zločina slučajno ga izgubio. Onda je slijedio ženu u Marlow. Što je učinio kad je otišao od tamo, kad ju je ubio - ili, prema vama, kad ju je pronašao mrtvu? Kamo je otišao?"

Još uvijek nisam ništa rekla.

"Pitam se", nastavila je Suzanne. "Je li moguće da je naveo sir Eustacea Pedlera da ga povede na putovanje kao svog tajnika? To bi mu pružilo jedinstvenu priliku da sigurno napusti Englesku. Ali kako je nagovorio sir Eustacea? Čini se da ga je nekako držao u šaci."

"Ili Pagetta", predložila sam napokon.

"Čini se da vam se Pagett nimalo ne dopada, Anne. Sir Eustace ga hvali kao izvanredno sposobnog i radišnog mladića. Ali, doista, koliko znamo, mogao bi djelovati i protiv njega. Pa, da nastavim sa svojim zaključcima. Dakle, Rayburn je 'Čovjek u smeđem odijelu'. Pročitao je papirić koji je bio ispao. Stoga, zaveden poput vas onom točkom, pokušava stići do kabine broj 17 u jedan sat ujutro 22., nastojeći prije toga dobiti kabinu preko Pagetta. Na putu onamo netko ga napada nožem -"

"Tko?" prekinula sam je.

"Chichester. Da, sve se poklapa. Pošaljite brzopjav lordu Nasbyju da ste pronašli 'Čovjeka u smeđem odijelu' i

vaše je bogatstvo osigurano, Anne!”

“Ali, previdjeli ste neke stvari.”

“Koje stvari? Rayburn ima ožiljak, znam - ali ožiljak se može vrlo lako lažirati. On je prave građe i visine. Kako ste ono bili opisali njegovu glavu, čime ste ih zbunili tamo u Scotland Yardu?”

Zadrhtala sam. Suzanne je bila vrlo obrazovana i načitana žena, ali molila sam se da nije upoznata s tehničkim terminima iz antropologije.

“Opisala sam je kao dolikokefalnu”, odgovorila sam tiho.

Suzanne me pogleda zbunjeno.

“Je li to bilo u pitanju?”

“Da. Duga glava, znate. Glava čija je širina za sedamdeset i pet posto manja od njezine dužine”, objasnila sam stručno.

Nastupila je stanka. Počela sam ponovo disati tek kad je Suzanne iznenada upitala:

“Što je suprotnost tomu?”

“Kako to mislite - *suprotnost*?”

“Pa, mora postojati suprotnost tomu. Kako se nazivaju glave čija je širina veća za sedamdeset i pet posto od dužine?”

“Brahikefalne”, promrmljala sam nevoljko.

“Tako je. I mislila sam da ste to rekli.”

“Jesam li? Pogriješila sam. Mislila sam dolikokefalne”, rekla sam prilično uvjerljivo.

Suzanne me je upitno pogledala, a onda se nasmijala.

“Izvršno lažete, ciganko. Ali uštedjet ćemo i vrijeme i trud ako mi ispričate sve o tome.”

“Nema se što reći”, rekla sam nevoljko.

“Nema?” upitala je Suzanne blago.

“Pretpostavljam da ću vam morati reći”, rekla sam

polako. "Ne sramim se toga. Ne možete se sramiti nečega za što ne snosite nikakvu krivicu. To je on učinio. Bio je odvratan - grub i nezahvalan - ali mislim da ga razumijem. Bio je poput zlostavljanog psa ili onog zavezanog na lancu, onog koji je spreman ujesti sve koji mu se nađu na putu. Takav je bio i on - ogorčen i pun bijesa. Ne znam zašto mi je stalo - ali tako je. Užasno mi je stalo. Čitav mi se život okrenuo naglavačke. Volim ga. Želim ga. Bosonoga ću pješačiti čitavom Afrikom sve dok ga ne pronađem i ne natjeram da me zavoli. Umrijet ću za njega. Radit ću za njega, bit ću njegova robinja, krast ću za njega, čak ću i prosjačiti za njega! Dakle - sada znate!"

Suzanne me je dugo promatrala.

"Niste nimalo poput tipične Engleskinje, moja Ciganko", rekla je napokon. "Nema ni trunčice sentimentalnosti u vama. Nikada nisam upoznala nekoga tko je od početka bio tako praktičan i strastven. Meni nikada neće biti toliko stalo do nekoga - zahvalna sam na tome - a ipak vam zavidim, ciganko. Divno je voljeti na takav način. Većina ljudi nije sposobna za to. Koja sreća za onog vašeg doktora što se niste udali za njega. Ne zvuči nimalo poput čovjeka koji bi uživao držati takav eksplozivni materijal u kući! Dakle, nećemo obavijestiti lorda Nasbyja?"

Zavrtjela sam glavom.

"I vjerujete mu da je nevin?"

"Vjerujem i u to da nevini ljudi mogu završiti na vješalima."

"Hm, da. Ali, Anne, draga moja, morate se suočiti s činjenicama. Usprkos svemu što kažete, možda je doista ubio onu ženu."

"Ne", rekla sam. "Nije."

"Sad su vas nadvladali osjećaji."

"Ne, nisu. Mogao ju je ubiti. Možda ju je čak i slijedio

onamo s tom idejom u glavi. Međutim, on ne bi uzeo komad crne trake i zadavio je njome. Da ju je zadavio, učinio bi to svojim golim rukama.”

Suzanne se malo stresla.

“Hm, Anne, počinjem shvaćati zašto vam se taj mladić toliko sviđa!”

16

Već sam sljedećeg jutra dobila priliku porazgovarati s pukovnikom Raceom. Zajedno smo prošetali palubom.

“Kako se naša ciganka osjeća jutros? Žudi za kopnom i svojom karavanom?”

Zavrtjela sam glavom.

“Sada kada se more umirilo, osjećam da bih zauvijek mogla ostati ovdje.”

“Kakav entuzijizam!”

“Pa, zar ovo jutro nije prekrasno?”

Naslonili smo se zajedno na ogradu. More je bilo posve mirno. Izgledalo je kao da je netko prolio ulje po njemu. Na njegovoj su se površini ocrtavale svakojake boje - plave, blijedozelene, tirkizne, ljubičaste i narančaste; izgledalo je poput kubističke slike. Povremeno bi se pojavljivali i bljeskovi srebrene boje, koji su zapravo bili ribe koje su plivale blizu površine. Zrak je bio vlažan i topao, gotovo ljepljiv.

“Jučer ste nam ispričali vrlo zanimljivu priču”, rekla sam prekinuvši tišinu.

“Na koju mislite?”

“Na onu o dijamantima.”

“Čini se da žene uvijek najviše zanimaju dijamanti.”

“Naravno. Usput, što se desilo s onim drugim mladićem? Rekli ste da su bila dvojica.”

“S mladim Lucasom? Pa, naravno, nisu mogli optužiti samo jednog, stoga je i on oslobođen.”

“Što se s njim dogodilo - na kraju, mislim? Zna li netko?”

Pukovnik Race je usmjerio svoj pogled prema moru. Lice mu je bilo posve bezizražajno, ali činilo mi se da mu se nije svidjelo moje zapitkivanje. Ipak, spremno je odgovorio.

“Otišao je u rat gdje se vrlo hrabro borio. Govorilo se da je bio ranjen te da je nestao - pretpostavljam da je poginuo.”

Rekao mi je sve što sam željela znati. Nisam više ispitivala. Ali, više nego ikad pitala sam se koliko je pukovnik Race zaista znao. Zbunjivala me je uloga koju je imao u svemu ovome.

Učinila sam još nešto. Porazgovarala sam s noćnim poslužiteljem. S malim financijskim ohrabrenjem brzo sam ga navela na razgovor.

“Dama se nije uplašila, zar ne, gospođice? Izgledalo je kao bezopasna šala. Oklada ili takvo što.”

Malo pomalo, izvukla sam sve iz njega. Na putu iz Cape Towna u Englesku jedan od putnika predao mu je rolu filma s uputama da je treba ostaviti u kabini broj 71 u jedan sat ujutro 22. siječnja. U kabini je u to vrijeme trebala biti jedna dama, a čitava je stvar opisana kao oklada.

Pretpostavljam da je poslužitelj bio dobro plaćen za svoj dio posla. Damino ime nisam uspjela saznati. Naravno, kako je gospođa Blair odmah dobila kabinu broj 71, poslužitelju nikada nije palo na pamet da ona nije *ta* dama. Ime putnika koji je uredio predaju bilo je Carton, a njegov se opis u potpunosti slagao s opisom muškarca koji je stradao u podzemnoj željeznici.

Dakle, jedna je zagonetka ipak bila riješena, a dijamanti su očito bili ključ čitave situacije.

Posljednji su dani na Kilmordenu prolazili izrazito brzo. Kako smo se približavali Cape Townu, bila sam prisiljena razmisliti o svojim budućim planovima. Bilo je toliko ljudi koje sam željela zadržati na oku. Gospodin Chichester, sir Eustace i njegov tajnik i - da, pukovnik Race. Što sam mogla učiniti? Naravno, Chichester je bio na vrhu popisa mogućih sumnjivaca. No, kad sam bila već gotovo odbacila sumnje sa sir Eustacea i gospodina Pagetta, slučajni je razgovor povratio već pomalo usnule nedoumice.

Posve sam zaboravila na neobjašnjive emocije gospodina Pagetta koje se jave na sam spomen Firenze. Posljednje smo večeri na brodu svi sjedili na palubi, kad je sir Eustace svom tajniku uputio sasvim nevino pitanje. Zaboravila sam o čemu se radilo, nešto u vezi kašnjenja vlakova u Italiji, ali odmah sam zamijetila nelagodu u njegovu ponašanju koja je i ranije privukla moju pažnju. Kad je sir Eustace zamolio gospođu Blair za ples, brzo sam se premjestila što bliže tajniku. Bila sam odlučna doprijeti do srži stvari.

“Oduvijek sam željela posjetiti Italiju”, počela sam. “Osobito Firenzu. Jeste li uživali ondje?”

“Doista jesam, gospođice Beddingfeld. A sada me ispričajte, moram još obaviti neke stvari za sir Eustacea -”

Čvrsto sam ga uhvatila za rukav kaputa.

“Oh, nemojte otići!” uzviknula sam nestašnim glasom kakve postarije udovice. “Sigurna sam da sir Eustace ne bi volio da me ostavite samu. Čini se da nikada ne želite pričati o Firenzi. Oh, gospodine Pagett, mislim da vi skrivate nešto!”

Još sam ga uvijek držala za ruku te sam osjetila kako se iznenada trznuo.

“U krivu ste, gospođice Beddingfeld”, odgovorio je iskreno. “Sve ću vam rado ispričati, ali doista bih morao poslati neke brzojave -”

“Oh, gospodine Pagett, vi se samo izvlačite, zar ne? Reći ću sir Eustaceu -”

Poskočio je. Čini se da je bio na rubu živaca.

“Što bi željeli znati?”

U sebi sam se nasmijala na njegov pokorni mučenički ton.

“Sve! O slikama, maslinicima -”

Zastala sam, na svoju štetu.

“Pretpostavljam da govorite talijanski?” nastavila sam.

“Nažalost, niti riječi. Ali, naravno, uz pomoć vodiča -”

“Upravo tako”, požurila sam se odgovoriti. “Koja vam je najdraža slika?”

“Oh, pa - Rafaelova Madonna - pa, znate.”

“Dobra stara Firenza”, promrmljala sam. “Tako pitoreskni grad na obalama Ama. Prekrasna rijeka. A tek Duomo, sjećate li se Duoma?”

“Naravno, naravno.”

“Još jedna krasna rijeka, zar ne?” riskirala sam.

“Gotovo ljepša od Ama?”

“Bez ikakve sumnje, rekao bih.”

Ohrabrena uspjehom svoje stupice, nastavila sam dalje. Nije bilo mjesta sumnji. Gospodin se Pagett odavao svakom svojom izgovorenim riječi. Čovjek nikada nije bio u Firenzi.

Ali, ako nije bio u Firenzi, gdje je bio? U Engleskoj? Je li bio ondje u vrijeme ubojstva u Mill Houseu? Odlučila sam se na hrabar korak.

“Zanimljivo,” počela sam, “mislim da sam vas već vidjela negdje. No, sigurno sam pogriješila - budući da ste u to vrijeme bili u Firenzi. A ipak -”

Proučavala sam njegovo lice. U očima mu se pojavio

strah. Prešao je jezikom preko suhih usana.

“Gdje - hm - gdje -”

“*Gdje* mislim da sam vas vidjela?” završila sam umjesto njega. “U Marlowu. Poznat vam je Marlow? Ali, naravno, kako sam glupa, sir Eustace ima kuću ondje!”

S neakvom nejasno promrmljanom isprikom moja se žrtva izvukla iz mojih ruku i pobjegla.

Te sam noći okupirala Suzanninu kabinu. Zračila sam oduševljenjem.

“Vidite, Suzanne”, navaljivala sam, “bio je u Engleskoj, u Marlowu, u vrijeme ubojstva. Jeste li i dalje sigurni u to da je ‘Čovjek u smeđem odijelu’ krivac?”

“Sigurna sam u jednu stvar”, odvratila je Suzanne neočekivano.

“U što?”

“U to da je ‘Čovjek u smeđem odijelu’ mnogo zgodniji od sirotog gospodina Pagetta. Ne, Anne, nemojte se ljutiti. Samo sam se šalila. Sjednite. Šalu na stranu, mislim da ste došli do značajnog otkrića. Dosad smo smatrali da Pagett ima alibi. Sada znamo da ga nema.”

“Upravo tako”, rekla sam. “Moramo ga držati na oku.”

“Kao i sve druge”, primijetila je snuždeno. “No, to je jedna od stvari o kojoj sam željela porazgovarati s vama. To - i o novcu. Ne, nemojte dizati nos u zrak. Jasno mi je da ste apsurdno ponosni i neovisni, ali, ipak, budite razumni. Mi smo partnerice - ne nudim vam pomoć zato što mi se dopadate ili zato što ste draga djevojka - ja želim uzbuđenja i spremna sam platiti za to. U ovome smo zajedno, bez obzira na trošak. Za početak, odsjest ćete na moj račun u hotelu Mount Nelson. Ondje ćemo isplanirati naše daljnje korake.”

Prepirale smo se oko toga. Na kraju sam popustila. Međutim, nije mi se sviđao njen plan. Željela sam sve obaviti na svoj način.

“Dakle, to je sređeno”, rekla je Suzanne naposljetku, ustajući i protežući se uz zijevanje.

“Umorila sam se od pričanja. No, razmotrimo sada naše žrtve. Gospodin Chichester ide u Durban. Sir Eustace će odsjesti u hotelu Mount Nelson u Cape Townu, a onda kreće u Rodeziju. Na željezničkoj stanici će ga dočekati privatni vagon. U trenutku slabosti, nakon četvrte čaše šampanjca, ponudio mi je mjesto u njemu. Mislim da to nije doista namjeravao, ali sada se više ne može povući.”

“Sjajno”, podržala sam njen plan. “Vi ćete paziti na sir Eustacea i gospodina Pagetta, a ja ću preuzeti Chichestera. Što je s pukovnikom Raceom?”

Suzanne me je zbunjeno pogledala.

“Anne, ne sumnjičite valjda -”

“Da, sumnjičim sve, pa čak i one koji naizgled nemaju nikakve veze sa slučajem.”

“I pukovnik Race ide u Rodeziju”, rekla je zamišljeno Suzanne. “Kad bismo mogli urediti da ga sir Eustace pozove -”

“Vi to možete. Vi možete sve.”

“Sviđaju mi se ovi komplimenti”, rekla je neskromno Suzanne.

Rastale smo se uz dogovor da će Suzanne upotrijebiti sav svoj šarm kako bi postigla maloprije spomenuto.

Bila sam preuzbuđena da odmah odem u krevet. To je bila moja posljednja noć na brodu. Rano ujutro ćemo već biti u Table Bayu.

Otšetala sam na palubu. Povjetarac je bio svjež i hladan. Brod se ljuljao na donekle nemirnom moru. Palube su bile mračne i napuštene. Prošla je ponoć.

Naslonila sam se na ogradu promatrajući magični trag pjene. Ispred nas je bila Afrika. Jurili smo prema njoj kroz tamno more. Osjetila sam se usamljenom u tom prekrasnom

svijetu. Prožeta čudnim mirom, stajala sam ondje, ne razmišljajući o vremenu, izgubljena u sanjarenju.

Odjednom me obuzeo čudan osjećaj opasnosti. Nisam ništa čula, ali sam se instinktivno okrenula. Iza mene se pojavila neobična sjenka. Kad sam se okrenula, skočila je na mene. Jednom je rukom dohvatila moj vrat, prigušavajući na taj način svaki moj povik. Očajnički sam se borila, ali nisam imala šanse. Gušila sam se od stiska, ali svejedno sam ga grizla i grebla na način na koji to samo žene znaju. Čovjek je bio oslabljen time što je morao paziti da ne viknem. Da me je uspio uhvatiti nespremnu, vrlo lako bi me prebacio preko ograde u hladno more. Morski psi bi dovršili posao.

Polako sam se počela predavati. I moj je napadač to osjetio. Upregnuo je tada svu svoju snagu. No, onda nam se, šuljajući se posve nečujno, pridružila još jedna sjenka. Jednim je udarcem šake mog napadača srušila na pod. Napokon slobodna drhteći sam se naslonila na ogradu.

Moj se spasitelj hitro okrenuo prema meni.

“Ozlijedio vas je!”

Bilo je nešto divlje u njegovom glasu - u njemu se osjećala prijetnja svima onima koji bi se usudili nauditi mi. Čak i prije nego što je progovorio, prepoznala sam ga. Bio je to *moj* čovjek - čovjek s ožiljkom.

Taj jedan trenutak u kojem je njegova pažnja bila usmjerena prema meni bio je dovoljan za bijeg oborenog neprijatelja. Hitro poput munje pridigao se na noge i odjurio palubom. Rayburn je požurio za njim.

Oduvijek sam mrzila biti isključena iz nekog zanimljivog događanja. Pridružila sam se potjeri. Preko palube stigli smo do vrata blagavaonice. Ondje je, sav sklupčan, ležao neki čovjek. Rayburn se nagnuo preko njega.

“Jeste li ga opet udarili?” upitala sam jedva, ostavši bez daha.

“Nije bilo potrebe”, odgovorio je tmurno. “Pronašao sam ga ovakvog kraj vrata. Možda ih nije mogao otvoriti pa nas samo zavarava. Uskoro ćemo saznati. A doznat ćemo i tko je on.”

Srce mi je divlje udaralo dok sam mu se približavala. Odmah sam shvatila da je moj napadač krupniji čovjek od Chicheстера. Naime, Chichester je bio mlitav muškarac koji bi vjerojatno upotrijebio nož, a ne gole ruke kad bi nekog htio ubiti.

Rayburn je upalio šibicu. Oboje smo uzdahnuli od uzbuđenja. Napadač je bio Guy Pagett.

Rayburn je bio šokiran ovim otkrićem.

“Pagett”, promrmljao je. “Bože, Guy Pagett.” Osjećala sam se pomalo superiornom.

“Iznenadeeni ste.”

“Jesam”, odgovorio je glasom koji je odavao zapanjenost. “Ne bih nikada posumnjao -” Odjednom se okrenuo prema meni. “A vi? Vi niste iznenađeni? Prepoznali ste ga, pretpostavljam, kad vas je napao?”

“Ne, nisam. Sve u svemu, nisam toliko iznenađena.”

Promatrao me je sumnjičavo.

“Pitam se kako se vi uklapate u sve ovo? I koliko doista znate?”

Nasmijala sam se.

“Podosta, gospodine - hm - Lucas!”

Uhvatio me je za ruku. Snaga njegova stiska natjerala me je da uzmaknem.

“Odakle vam to ime?” upitao je promuklo.

“Zar nije vaše?” odvratila sam dražesno. “Ili vam se više sviđa kad vas zovu ‘Čovjek u smeđem odijelu’?”

Ovo ga je uzdrimalo. Pustio mi je ruku i odmaknuo se nekoliko koraka.

“Jeste li vi djevojka ili kakva zla vještica?” rekao je

sarkastično.

“Ja sam vaš prijatelj”, rekla sam i približila mu se. “Već sam vam jednom ponudila svoju pomoć - nudim je opet. Hoćete li je prihvatiti?”

Pogodila me je drskost njegova odgovora.

“Ne, ne treba mi nikakav privjesak.”

Kao i prije, moja je narav proključala.

“Možda,” počela sam, “i ne shvaćate koliko ste zapravo u mojoj moći? Samo jedna riječ kapetanu -”

“Samo izvolite,” uzvratio je. A zatim je dodao unoseći mi se u lice: “Draga moja djevojko, zar ne shvaćate da ste vi u *mojoj* moći ovog trenutka? Jednostavno vas uhvatim za vrat i -” S riječi je prešao na djelo. Osjetila sam kako njegove ruke stižu moj vrat, “onda - istisnem život iz vas! A onda - poput našeg prijatelja koji leži u nesvijesti, ali s više uspjeha - bacim vaše tijelo morskim psima. Što kažete na to?”

Nisam ništa rekla. Nasmijala sam se. Ipak, znala sam da je opasnost stvarna. U tom me je trenutku doista mrzio. No znala sam da volim opasnost, da mi se sviđa to što su njegove ruke oko mog vrata i da ne bih mijenjala ovaj trenutak ni za što u životu.

Kratko se nasmijao pa me pustio.

“Kako se zovete?” upitao je naglo.

“Anne Beddingfeld.”

“Zar se vi ničeg ne bojite, Anne Beddingfeld?”

“Oh, bojim se”, odgovorila sam s glumljenom ravnodušnošću. “Bojim se pčela, sarkastičnih žena, vrlo mladih muškaraca, žohara i prodavača koji se prave pametnijima od vas.”

Opet se nasmijao. Onda je nogom prodrmao Pagetta.

“Što ćemo učiniti s ovim smećem? Baciti ga preko ograde?” upitao je nehajno.

“Ako želite”, odgovorila sam s jednakom mirnoćom.

“Divim se vašim krvožednim instinktima, gospođice Beddingfeld. Ipak, pustit ćemo ga da se oporavi. Njegove ozljede nisu ozbiljne.”

“Dakle, ne želite ubiti još jednom?” rekla sam dražesno.

“Ubiti još jednom?”

Izgledao je doista zbunjeno.

“Žena u Marlowu”, podsjetila sam ga, promatrajući učinak svojih riječi.

Licem mu je prošao ružan turoban izraz. Čini se da je zaboravio na moju prisutnost.

“Mogao sam je ubiti,” rekao je. “Ponekad mislim da sam je želio ubiti...”

Odjednom sam osjetila neobjašnjivu mržnju prema mrtvoj ženi. Ubila bih je tog trena da je stajala ispred mene... Jer, on ju je jednom volio - morao je - kad se osjeća ovako!

Povratila sam kontrolu nad sobom i rekla svojim uobičajenim glasom:

“Čini se da smo si rekli sve što smo htjeli - osim laku noć.”

“Laku noć i zbogom, gospođice Beddingfeld.”

“*Au revoir*, gospodine Lucas.”

Opet se trgnuo na spomen ovog imena. Približio mi se.

“Zašto kažete - *au revoir*?”

“Zato što osjećam da ćemo se opet sresti.”

“Ne, ako se mene pita!”

Ove me riječi nisu uvrijedile. Sasvim suprotno, proželo me neko čudnovato zadovoljstvo. Nisam bila baš tako glupa.

“Ipak”, rekla sam ozbiljno, “ja mislim da hoćemo.”

“Zašto?”

Zavrtila sam glavom. Nisam mogla objasniti osjećaj koji je pokrenuo moje riječi.

“Ja vas više nikada ne želim vidjeti”, rekao je odjednom vrlo agresivno.

Bile su to izrazito grube riječi, ali ja sam se samo nasmijala i nestala u tami.

Čula sam kako kreće za mnom, a onda se zaustavlja. Palubom je do mene dolepršala riječ. Mislim da je rekao “vještica”!

(Ulomci iz dnevnika sir Eustacea Pedlera)

Hotel Mount Nelson, Cape Town

Doista je olakšanje što smo se maknuli s Kilmordena.

Čitavo sam vrijeme koje smo proveli na brodu bio svjestan nevjerojatne mreže intriga koja se odvijala pred mojim očima. A kao kruna svega, Guy Pagett je doživio nezgodu koja se najbolje može opisati kao posljedica lošeg podnošenja alkohola. Što biste drugo pomislili o čovjeku koji vam dođe s čvorugom veličine jajeta i okom na kojem se ocrtavaju sve dugine boje?

Naravno da je Pagett nastojao biti tajnovit oko čitave stvari. Prema njegovim biste riječima zaključili da je njegovo crno oko izravna posljedica njegove odanosti mojim interesima. Njegova je priča bila nategnuta i isprekidana, pa mi je trebalo poprilično vremena da je povežem u cjelinu.

Dakle, ovako je počeo. Čini se, naime, da je spazio nekog čovjeka koji se ponašao sumnjivo. To su bile njegove riječi - vjerojatno preuzete iz kakvog špijunskog romana! Što je mislio pod time da se čovjek ponašao sumnjivo, ni sam nije znao objasniti. Predbacio sam mu to.

“Hodao je vrlo tajnovito, a već je prošla ponoć, sir

Eustace.”

“A što ste vi radili? Zašto niste bili u krevetu i spavali kao svaki dobar kršćanin?” podbadao sam.

“Radio sam na vašim brzojavima, sir Eustace, i prepisivao dnevnik.”

“Pa?”

“Pomislio sam da bih mogao malo prošetati prije nego što legnem. Onda sam spazio čovjeka kako ide iz smjera vaše kabine. Odmah sam pomislio da nešto nije u redu s njim. Slijedio sam ga.”

“Dragi moj, Pagette”, rekao sam, “zašto čovjek ne bi prošetao palubom? Mnogi ljudi spavaju ondje - premda je prilično neudobno. Mornari vas isperu s ostatkom prljavštine u pet ujutro.” Odbacio sam svaku pomisao na to.

“U svakom slučaju”, nastavio sam, “ako ste zagnjavili kakvog jadnika kojeg je mučila nesanica, ne vjerujem da ste od njega zaradili ovo crno oko.”

Pagett je bio strpljiv.

“Poslušajte me do kraja, sir Eustace. Bio sam uvjeren da je čovjek nešto petljao oko vaše kabine. Zasigurno nije imao nikakvog posla ondje. Jedine dvije kabine u tom prolazu su vaša i ona pukovnika Racea.”

“Race se”, rekao sam paleći cigaretu, “može brinuti o sebi i bez vaše pomoći, Pagette.” Zatim sam dodao: “A mogu i ja.”

Pagett se približio. Disao je teško.

“Vidite, sir Eustace, pomislio sam - a sada sam i posve siguran - da je to bio Rayburn.”

“Rayburn?”

“Da, sir Eustace.”

Zavrtio sam glavom.

“Rayburn me valjda ne bi budio usred noći. Mnogo je pametniji od toga.”

“U pravu ste, sir Eustace. Mislim da je želio vidjeti pukovnika Racea. Vjerojatno se radilo o kakvom tajnom sastanku - a on je išao po naredbe!”

“Ne sikćite na mene, Pagette”, rekao sam odmičući se malo, “i kontrolirajte svoje disanje. Vaša ideja je apsurdna. Zašto bi se tajno sastajali usred noći? Da su imali štogod reći jedan drugome, dogovorili bi se oko toga za vrijeme čaja na jedan posve smiren i uobičajen način.”

Pagetta se nije dalo razuvjeriti.

“Nešto se događalo prošle noći, sir Eustace”, navaljivao je. “Zašto bi me inače Rayburn tako divljački napao?”

“Sigurni ste da je riječ o Rayburnu?”

Pagett je, čini se, bio savršeno siguran. Bio je to, osim toga, jedini dio njegove priče o kojem se nije izražavao neodređeno.

“Nešto je vrlo čudno u svemu ovome”, rekao je. “Za početak, gdje je uopće Rayburn?”

Istina je, momka nismo ni vidjeli otkako smo se iskricali. Nije pošao s nama u hotel. Ipak, odbijao sam povjerovati da je to stoga što se bojao Pagetta.

Sve u svemu, čitava je stvar bila vrlo zamarajuća. Jedan od mojih tajnika je posve ispario, a drugi je izgledao poput najlošijeg boksača. Nisam ga mogao povesti sa sobom na sastanak u tom njegovom trenutnom stanju. Bio bih ruglo čitavog Cape Towna.

Kasnije.

Dogodilo se nešto vrlo ozbiljno. Otišao sam na sastanak s premijerom, a ponio sam i Milrayevo zapečaćeno pismo. Nije se činilo da je netko petljao s pismom, ali unutra sam zatekao samo prazan list papira!

Pretpostavljam da sam sada u gadnoj neprilici. Ne

moгу shvatiti zašto sam dopustio Milrayu da me uvuče u sve ovo.

Pagett nije nimalo pomogao. Kao da je bio zadovoljan time što se dogodilo! Osim toga, ponovo je načeo temu pisaćeg stola. Ako ne pripazi, sljedeći pogreb kojem će prisustvovati bit će njegov vlastiti.

Međutim, na kraju sam ga morao poslušati.

“Pretpostavimo, sir Eustace, da je Rayburn načuo riječ-dvije vašeg razgovora s gospodinom Milrayem. Prisjetite se, niste dobili nikakvu pismenu preporuku od gospodina Milraya. Prihvatili ste Rayburna na osnovu njegovih vlastitih riječi.”

“Vjerujete, dakle, da je Rayburn varalica?” upitao sam polako.

Vjerovao je. Koliko je na to utjecalo zamjeranje zbog njegovog crnog oka, nisam znao. Vrlo je uvjerljivo izložio slučaj protiv Rayburna. A i pismo je govorilo protiv njega. Nisam namjeravao poduzeti neke daljnje korake. Čovjek koji je dopustio da od njega naprave potpunu budalu nije nimalo željan objaviti tu činjenicu svijetu.

Međutim, Pagett je, potaknut nedavnim nesretnim događajima, bio za mnogo ozbiljniju akciju. Naravno, imao je svoje načine. Odjurio je na policiju, poslao beskonačno mnogo brzogova i doveo gomilu engleskih i nizozemskih službenika koji su pili viski na moj račun.

Te smo večeri primili Milrayev odgovor. Nije imao pojma o mom bivšem tajniku! Ipak, iz čitave se situacije mogla izvući tek jedna zadovoljavajuća činjenica.

“Sva sreća”, rekao sam Pagettu, “da niste bili otrovani. Imali ste tek jedan uobičajeni napad morske bolesti.”

Trznuo se. Bila je to moja jedina pobjeda.

Kasnije.

Pagett je u svom elementu. Njegov mozak jednostavno vrvi od ideja. Došao je na pomisao da je Rayburn nitko drugi do poznati 'Čovjek u smeđem odijelu'. Usuđujem se priznati da je u pravu. Ipak, sve ovo postaje izuzetno neugodno. Što prije stignem u Rodeziju, to bolje. Objasnio sam Pagettu da me neće pratiti onamo.

"Razumijete, dragi moj momče", rekao sam, "morate ostati ovdje na mjestu događaja. Možda ćete trebati identificirati Rayburna. A, osim toga, moram misliti i na svoju reputaciju. Ipak sam član Parlamenta. Ne mogu se u javnosti pojavljivati s tajnikom koji je nedavno sudjelovao u vulgarnoj uličnoj borbi."

Pagett se opet trznuo.

"Ali što će biti s vašom korespondencijom i bilješkama za vaše govore, sir Eustace?"

"Snaći ću se", odvratio sam živahno.

"Uredio sam da vas na željezničkoj postaji čeka privatni vagon", nastavio je Pagett. "Gospođa Blair sa sobom vodi svoju sluškinju?"

"Gospođa Blair?" zinuo sam.

"Rekla mi je da ste joj ponudili mjesto u vagonu."

I jesam, kad bolje razmislim o tome. One večeri kad je bio krabuljni ples. Čak sam i navaljivao da pođe sa mnom. Ipak, nisam mislio da će prihvatiti ponudu. Bez obzira kako krasna bila, nisam bio siguran jesam li želio njeno društvo čitavim putem do Rodezije i natrag. Žene zahtijevaju toliko puno pažnje.

"Jesam li još nekom ponudio mjesto?" upitao sam nervozno. Čovjek čini svakojake stvari u pripitom stanju."

"Gospođa Blair je napomenula da ste pozvali i pukovnika Racea. "

Jauknuo sam.

“Izgleda da sam bio stvarno pijan kad sam pozvao i Racea. Doista vrlo pijan. Poslušajte moj savjet, Pagette, i neka vam ovo crno oko bude upozorenje. Ne zavirujte više u čašicu.”

“Kao što znate, sir Eustace, ja sam trezvenjak.”

“Valjda nisam pozvao nikog drugog, zar ne, Pagette?” pobojavao sam se.

“Koliko mi je poznato, niste, sir Eustace.”

Odahnuo sam.

“No, tu je i gospođica Beddingfeld”, rekao sam zamišljeno. “Vjerujem da želi poći u Rodeziju kako bi iskapala neke kosti. Mislim da ću joj ponuditi mjesto privremene tajnice. Zna tipkati, tako mi je barem rekla.”

Na moje iznenađenje, Pagett se oštro suprotstavio ovoj ideji. Ne dopada mu se Anne Beddingfeld. Otkad je zaradio svoje crno oko, postao je neobjašnjivo netolerantan prema njoj. Ovih je dana doista pun tajni.

Pozvat ću djevojku samo kako bih ga razljutio. Kao što sam već spomenuo, ima izrazito dobre noge.

18

(Anne nastavlja svoje pripovijedanje)

Pretpostavljam da ću do kraja života pamtiti prvi pogled na Table Mountain. Probudila sam se vrlo rano i izašla na palubu. Upravo smo uplovljavali u Table Bay. Iznad Table Mountaina lebdjeli su bijeli oblaci, a, smješten ispod padina, odmah pored mora, ugnijezdio se uspavani grad, pozlaćen i začaran jutarnjim suncem.

Zinula sam od divljenja. Osjetila sam neku bol u dubini duše; onu vrstu boli koja se javlja kad se čovjek sretne s nečim što je osobito lijepo. Nisam sklona izražavati se o tim stvarima, ali shvatila sam da sam, makar samo na trenutak, pronašla ono nešto za čim sam tragala sve otkad sam napustila Little Hampsley. Nešto novo, nešto još nedosanjano, nešto što je zadovoljilo moju goruću želju za romansom.

Posve u tišini, ili mi se barem tako činilo, Kilmorden se sve više približavao obali. Sve je još uvijek nalikovalo na neki san. Međutim, poput svih sanjara, nisam mogla pustiti taj san. Mi, jadni ljudi, se toliko trudimo da ništa ne propustimo.

“Ovo je Južna Afrika”, ponavljala sam si marljivo.

“Južna Afrika, Južna Afrika. Putuješ po svijetu. Ovo je svijet. Ti ga doživljavaš. Pomisli na to, Anne Beddingfeld, luda glavo. Doživljavaš svijet.”

Mislila sam da sam posve sama na palubi, ali onda sam spazila još jednu figuru kako se naslanja preko ograde, opčinjenu, poput mene, slikom grada kojem smo se sve više približavali. Prepoznala sam ga i prije nego što se okrenuo. Događaj od prošle noći činio se nestvarnim i melodramatskim na smirujućem jutarnjem suncu. Što je mislio o meni? Pocrvenila sam sjetivši se stvari koje sam mu rekla. Nisam ih doista mislila - ili jesam?

Odlučno sam okrenula glavu i zagledala se u Table Mountain. Ako je Rayburn želio biti sam, nisam ga namjeravala smetati svojom prisutnošću.

Ipak, na moje iznenađenje, začula sam lagane korake iza sebe, a onda i njegov glas, ugodan i normalan:

“Gospođice Beddingfeld.”

“Da?”

Okrenula sam se.

“Želim vam se ispričati. Sinoć sam se ponio poput pravog prostaka.”

“Bila je to čudna noć”, odvratila sam hitro.

To i nije bila najsretnija primjedba, ali bila je doista jedino čega sam se mogla sjetiti u tom trenutku.

“Hoćete li mi oprostiti?”

Bez riječi sam ispružila ruku. Prihvatio ju je.

“Želio sam vam reći još nešto.” Ton mu je iznenada postao ozbiljan. “Gospođice Beddingfeld, možda niste svjesni toga, ali umiješali ste se u nešto vrlo ozbiljno.”

“To sam već i sama shvatila”, odvratila sam.

“Ne, niste. Ne znate u što ste se upustili. Želim vas upozoriti. Pustite čitavu stvar na miru. Ne tiče vas se to. Ne dopustite znatiželji da vas ponese. Ne, nemojte se opet

naljutiti. Ne govorim o sebi. Ni približno ne znate s čime imate posla - ti ljudi ne prezaju ni od čega. Posve su bezobzirni. Već sada ste u opasnosti - sjetite se prošle noći. Pretpostavljaju da znate nešto. Vaša je jedina šansa da ih uvjerite da su u krivu. Ipak, budite pažljivi, ne zaboravite da opasnost i dalje možda vreba i, slušajte, ako u bilo kojem trenutku padnete u njihove ruke, ne pravite se pametni - ispričajte im sve; to će biti vaša jedina šansa.”

“Sva sam se naježila, gospodine Rayburn”, rekla sam. “Čemu toliki trud da me upozorite?”

Šutio je nekoliko trenutaka, a onda tiho odvratio:

“Možda je to posljednja stvar koju mogu učiniti za vas. Kad se nađemo na obali, bit će sve u redu - ali postoji mogućnost da ne dospijem onamo.”

“Što?” povikala sam.

“Da, bojim se da vi niste jedina osoba na brodu koja zna da sam ja ‘Čovjek u smeđem odijelu’.”

“Ako mislite da sam ja nešto rekla -” počela sam gorljivo.

Razuvjerio me je smiješkom.

“Ne sumnjam u vas, gospođice Beddingfeld. Ako sam ikada rekao da sumnjam, lagao sam. Ne, na brodu je osoba koja je to znala od samog početka. Treba samo progovoriti - i sa mnom je svršeno. Sve u svemu, pouzdajem se u to da neće progovoriti.”

“Zašto?”

“Zato što je on čovjek koji voli igrati po svome. A kad me policija uhvati, više mu neću biti ni od kakve koristi. Pa, vrijeme će pokazati.”

Nasmijao se prilično podrugljivo, no njegovo je lice odavalo prilično teško stanje u kojem se nalazio. Ako se kockao sa sudbinom, bio je dobar kockar. Gubio je, a i dalje se smijao.

“Dakle”, rekao je blago, “pretpostavljam da se više nećemo sresti.”

“Da”, odvratila sam polako, “pretpostavljam da nećemo.”

“Dakle - zbogom.”

“Zbogom.”

Čvrsto mi je stegnuo ruku. Samo se na trenutak činilo kako njegove znatiželjne blage oči gore u mojima, a onda se naglo okrenuo i otišao. Čula sam kako njegovi koraci odzvanjaju palubom. Osjećala sam da ću zauvijek čuti te korake kako nestaju iz mog života.

Iskreno priznajem da nisam mogla uživati u pogledu sljedećih dva sata. Tek kada sam stupila na pristanište, spašena od svih smiješnih formalnosti i birokracije, osjetila sam se ponovo slobodnom. Nije bilo nikakvih uhićenja. Dan je bio božanstven, a ja sam bila izuzetno gladna. Pridružila sam se Suzanne. Naime, kako je dogovoreno, noć sam trebala provesti u hotelu u kojem je ona odsjedala. Brod nije nastavljao dalje do Port Elizabetha i Durbanu sve do sljedećeg jutra. Pozvale smo taksi i odvezle se do Mount Nelsona.

Sve je bilo božanstveno. Sunce, zrak, cvijeće! Kad sam se sjetila Little Hampsleya u siječnju, blata do koljena i neprestanih kiša, obuzelo me je nevjerojatno zadovoljstvo. Suzanne nije bila ni približno toliko oduševljena. Ipak, već je proputovala veći dio svijeta. Osim toga, nije bila tip osobe koja se uzbuđuje prije doručka. Oštro me je prekorila kad sam oduševljeno uzviknula pri pogledu na ogromne plave slakove.

Usput, željela bih raščistiti jednom zauvijek da ovo neće biti priča o Južnoj Africi. Jamčim da neće biti izvornih lokalnih boja - znate na što mislim - gomile riječi u italiku na svakoj stranici. Divim se onima koji to rade, ali ja ne mogu.

Kad boravite na južnim morima, neizostavna je i neizbježna referenca na beche-de-mer. Ne znam što je beche-de-mer, nikada nisam znala, i vjerojatno nikada neću. Više puta sam nastojala pogoditi, ali uvijek pogrešno. Znam da u Južnoj Africi svi odjednom počnu pričati o stoepu - znam što je stoep - ono što okružuje vašu kuću i gdje se odmarate. U drugim se dijelovima svijeta to zove veranda ili piazza. Zatim, tu su i papaje. Često sam čitala o njima. Ubrzo sam otkrila o čemu se radi jer sam jednu dobila za doručak. Najprije sam pomislila da je riječ o pokvarenoj lubenici. Konobarica, Nizozemka, me je prosvijetlila i nagovorila da je probam sa šećerom i sokom od limuna. Bila sam oduševljena otkrićem papaja. Uvijek sam ih nejasno povezivala s hula-hulom što je, vjerujem, iako sam možda u krivu, vrsta pletene suknje u kojoj plešu havajske djevojke. Ne, mislim da sam u krivu - to je lava-lava. U svakom slučaju, sve su ove stvari predstavljale pravo osvježanje nakon Engleske.

Suzanne je bila ponešto bolje volje nakon doručka. Dobila sam sobu odmah pored njene s ljupkim pogledom na Table Bay. Divila sam se pogledu dok je Suzanne tražila neku posebnu kremu za lice. Kad ju je pronašla i nanijela na lice, bila je spremna saslušati me.

“Jeste li vidjeli sir Eustacea?” upitala sam je. “Upravo je izlazio iz blagavaonice kad smo stigle. Pojeo je pokvarenu ribu ili nešto slično te je glavnom konobaru baš bio čitao bukvicu. Zatim je bacio komad breskve na pod da pokaže kako je tvrda - samo što nije bila tako tvrda kao što je mislio pa se sva zgnječila.”

Suzanne se nasmijala.

“Ni sir Eustace ne voli ustajati rano. No, Anne, jeste li vidjeli gospodina Pagetta? Naletjela sam na njega u hodniku. Oko mu je natečeno i tamno poput šljive. Što je zaboga

radio?”

“Mene pokušavao preko ograde baciti u more”, odgovorila sam nehajno.

Bio je to izravan pogodak. Suzanne je zahtijevala detalje. Dobila ih je.

“Postaje sve zagonetnije”, uzviknula je. “Mislila sam da ću imati lak posao ako se prilijepim za sir Eustacea, a vama ostavim velečasnog Edwarda Chicheстера, ali sada više nisam tako sigurna. Nadam se samo da me Pagett neće pokušati izbaciti iz vlaka.”

“Mislim da vi nemate razloga bojati se za svoj život, Suzanne. No, ako se dogodi najgore, poslat ću brzojav Clarenceu.”

“To me je podsjetilo na nešto - dajte mi jedan brzojav. Dakle, što ću napisati? ‘Uvučena u najuzbudljiviju zagonetku ikad molim te pošalji mi odmah čitavih tisuću funti Suzanne.’”

Uzela sam od nje papir i predložila joj da bi mogla izbaciti riječi “ikad”, “čitavih” i “molim te”, ako joj nije stalo do ljubaznosti. Suzanne se, međutim, nehajno odnosila prema novcu. Umjesto da poslušati moje ekonomske primjedbe, dodala je dvije nove riječi: “neizmjereno uživam”,

Suzanne je imala dogovor za ručak. Trebala se naći s nekim ovdašnjim prijateljima. Bila sam prepuštena svojim poslovima. Napustila sam hotel, prešla preko tramvajske pruge i uputila se hladnom, sjenovitom avenijom sve do glavne ulice. Lutala sam gradom, razgledavala znamenitosti, uživajući u suncu i crnomanjastim prodavačima cvijeća i voća. Otkrila sam, između ostalog, i mjesto gdje se prodavao najukusniji sladoled. Naposljetku, kupila sam košaricu bresaka i vratila se u hotel.

S iznenađenjem, ali i zadovoljstvom, primila sam poruku koja me je dočekala u hotelu. Poruka je bila od

kustosa muzeja. Čitao je o tome da će kćer pokojnog profesora Beddingfelda stići Kilmordenom. Poznavao je i cijenio mog oca. Na kraju je napisao da bi on i njegova žena bili presretni kad bih im se poslijepodne mogla pridružiti na čaju u njihovoj vili u Muizenbergu. Ostavio mi je i detaljne upute kako da dođem onamo.

Bilo mi je drago što se netko još sjećao jadnog tatice i što ga je toliko cijenio. Pretpostavljala sam da ću morati pretrpjeti i obilazak muzeja prije nego što odem iz Cape Towna, no odlučila sam riskirati. Za većinu bi ljudi to bila prava poslastica - ali za nekoga tko je gotovo odrastao u muzejima to i nije bila neka pustolovina.

Stavila sam svoj najbolji šešir (jedan od onih koje je Suzanne odbacila) pa sam se nakon ručka uputila na zadanu adresu. Uхватила sam brzi vlak za Muizenberg i onamo stigla za otprilike pola sata. Put je bio ugodan. Vijugali smo sporo oko podnožja Table Mountaina. Cvijeće koje se moglo vidjeti kroz prozor bilo je prekrasno. Budući da mi zemljopis nije bio jača strana, nisam znala da je Cape Town smješten na poluotoku. Prilično sam se iznenadila kad sam izašla iz vlaka i našla se opet na obali. U tijeku je bilo nekakvo zanimljivo natjecanje. Ljudi su imali kratke zaobljene daske i činilo se da plove na valovima. Bilo je prerano za čaj. Uputila sam se do mjesta gdje su se iznajmljivale takve daske i kad su me iznajmljivači upitali želim li daskati, spremno sam odgovorila "Da, rado." Daskanje izgleda posve jednostavno. Međutim, nije. Neću reći ništa više. Daska me je pošteno izudarala. Ipak, odlučila sam se vratiti i pokušati ponovo prvom prilikom. Nisam mogla dopustiti da budem pobijeđena. Onda sam, i to slučajnom pogreškom, savršeno uhvatila val. Bila sam u deliriju. Daskanje je takvo. Ili vas navodi da bijesno proklinjete sve i svakoga ili da se samodopadno divite sami sebi.

Nakon malih poteškoća, pronašla sam vilu Medgee. Bila je smještena tik uz samu planinu, izolirana od drugih kuća i vila. Pozvonila sam na zvonce. Vrata je ubrzo otvorio nasmiješeni mladi sluga.

“Gospođa Raffini?” upitala sam.

Uveo me je unutra, poveo hodnikom i otvorio vrata sobe. Odjednom sam zastala, oklijevajući. Obuzela me neka strepnja. Ipak, prešla sam preko praga, a za mnom su se s treskom zatvorila vrata.

Kad sam ušla, sa stolice se ustao čovjek i krenuo mi ususret s ispruženom rukom.

“Tako nam je drago što smo vas nagovorili da nas posjetite, gospođice Beddingfeld”, rekao je.

Bio je to visoki muškarac vatreno narančaste brade, očito Nizozemac. Uopće nije izgledao kao kustos muzeja. Zapravo, u tom sam trenutku shvatila da sam napravila budalu od sebe.

Upala sam ravno u klopku neprijatelja.

19

Odjednom sam se sjetila treće epizode iz serijala *Pameline avanture*. Kako sam samo često sjedila u kinu, jela jeftine čokoladice i čeznula za sličnim pustolovinama. Pa, dogodile su se! I nekako nisu bile toliko zabavne kako sam ih zamišljala. Sve to divno izgleda na velikom ekranu - znate da postoji i četvrta epizoda. No, u stvarnom životu nije bilo nikakve garancije da Anna Pustolovka neće prerano skončati svoj život na kraju jedne od epizoda.

Da, našla sam se u škripcu. Kroz glavu mi je prolazilo sve ono što mi je Rayburn jutros rekao. Recite istinu, napomenuo je. Pa, to je uistinu bila jedna od mogućnosti, no hoće li mi pomoći? Najprije, hoće li netko povjerovati u moju priču? Hoće li smatrati vjerojatnim da sam započela ovu ludu avanturu samo zbog komada papira koji je vonjao po kuglicama protiv moljaca? I meni je priča zvučala nemogućom. U tom sam trenutku zdravog razuma proklela svoju želju za pustolovinom i počela žudjeti za mirnoćom Little Hampsleya.

Sve je ovo prošlo mojom glavom u mnogo manje vremena nego što je potrebno da to izgovorim. Instinktivno sam posegnula za kvakom od vrata. Moj se zarobitelj samo nacerio.

“Ostanite gdje jeste”, rekao je veselo.

Nastojala sam ostaviti dojam hrabre djevojke.

“Ovamo me je pozvao kustos gradskog muzeja. Ako sam pogriješila -”

“Pogriješili? Oh, da, napravili ste ogromnu pogrešku!”
Nasmijao se hrapavo.

“S kojim me pravom zadržavate? Obavijestit ću policiju -”

“Bla, bla, bla - zvučite poput malog psa igračke.”
Nasmijao se.

Sjela sam na stolicu.

“Mogu samo zaključiti da ste opasan luđak”, rekla sam hladno.

“Doista?”

“Željela bih istaknuti da su moji prijatelji vrlo dobro upoznati s time kamo sam otišla i da će, ako se ne vratim do večeri, povesti potragu za mnom. Razumijete li?”

“Dakle, vaši prijatelji znaju gdje ste? A koji to prijatelji?”

Pokušala sam se nekako izvući iz ove neprilike. Da spomenem sir Eustacea? On je bio prilično poznat i njegovo bi ime moglo značiti nešto. No, ako su bili u vezi s Pagettom, znat će da lažem. Najbolje da ne riskiram sa sir Eustaceom.

“Gospođa Blair, naprimjer”, odvratila sam ležerno.

“Prijateljica kod koje sam odsjela.”

“Ne bih rekao”, primijetio je moj zarobitelj lagano vrteći glavom. “Niste je vidjeli od jedanaest sati prijepodne. A našu ste poruku primili za vrijeme ručka.”

Izgleda da su pomno pratili svaki moj korak, ali nisam se namjeravala predati bez borbe.

“Vrlo ste pametni”, rekla sam. “Možda ste čuli za onaj koristan izum, telefon? Gospođa Blair me nazvala dok sam

se odmarala u sobi poslije ručka. Tada sam joj ispričala kuda idem poslijepodne.”

Na moje veliko zadovoljstvo, njegovim je licem prošla sjenka nelagode. Očito je previdio mogućnost da mi je Suzanne mogla telefonirati. Poželjela sam da je to doista i učinila!

“Dosta priče”, rekao je grubo i ustao.

“Što ćete učiniti sa mnom?” upitala sam i dalje nastojeći zadržati mirnoću.

“Smjestiti vas tamo gdje ne možete učiniti nikakvu štetu u slučaju da vas vaši prijatelji potraže.”

Na trenutak mi se sledila krv, no njegove su me sljedeće riječi ipak utješile.

“Sutra ćete odgovoriti na neka pitanja, a nakon što to učinite, znat ćemo što s vama. I zapamtite, postoji mnogo načina da se tvrdoglave ljude prisili na suradnju.”

Ovo, pak, nije bilo nimalo utješno, ali je barem davalo nadu. Imala sam vremena do sutra. Ovaj je čovjek očito samo provodio naredbe s vrha. Je li njegov šef možda bio Pagett?

Pozvao je dvojicu slugu. Povelili su me na kat. Unatoč mom otporu, uspjeli su mi svezati ruke i noge, te staviti rubac preko usta. Prostorija u koju su me odveli bila je svojevrsni tavan. Nalazila se u potkrovlju. Bila je prašnjava, pa sam zaključila da vjerojatno nitko nikada nije boravio u njoj. Nizozemac se podrugljivo naklonio, pa povukao, zatvarajući za sobom vrata.

Bila sam prilično bespomoćna. Iako sam se okretala i izmicala, nikako nisam mogla osloboditi ruke i noge, a rubac mi je onemogućavao da vrisnem. Da kojim slučajem i netko dođe u kuću, ne bih mogla privući njegovu pažnju. Čula sam kako se dolje u prizemlju zatvaraju vrata. Nizozemac je očito izašao van.

Izluđivalo me to što ne mogu ništa učiniti. Čvorovi su bili tako čvrsti. Naposljetku sam se predala; ne znam jesam li se onesvijestila ili samo zaspala. Kad sam se probudila, osjećala sam bol u čitavom tijelu. Bilo je prilično mračno, pa sam zaključila da je noć zasigurno već dobro poodmakla. Mjesec je bio visoko na nebu i sjajio je kroz prašnjavi tavanski prozor. Gušio me je povez preko ustiju, a ukočenost i bol bili su nepodnošljivi.

No tada mi je pogled pao na komad slomljenog stakla koji je ležao u kutu. Na njemu se zrcalila mjesečeva zraka, pa je njegov sjaj privukao moju pozornost. Dok sam ga promatrala, na pamet mi je pala jedna ideja.

Noge i ruke su mi bile bespomoćne, ali valjda sam se mogla kotrljati. Polako i nespretno, krenula sam u akciju. Nije bilo nimalo lako. Osim što je bilo izuzetno bolno, budući da lice nisam mogla zaštititi rukama, bilo je i neizmjereno teško održati određeni smjer kretanja.

Čini se da sam se kotrljala u svim smjerovima osim u onom u kojem sam željela. Na kraju sam, međutim, ipak stigla do željenog predmeta. Gotovo je doticao moje svezane ruke.

Čak ni tada nije bilo lako. Potrajalo je dok napokon nisam okrenula staklo u položaj u kojem sam mogla upravljati njime. Postupak je bio mučan i dugotrajan i umalo sam odustala, ali na kraju sam uspjela prerezati užad kojom su mi bili svezani zglobovi. Ostalo je bilo samo pitanje vremena. Povez preko ustiju sam uspjela skinuti tek nakon što sam snažnim trljanjem zglobova povratila cirkulaciju u rukama. Spasilo me je nekoliko snažnih udisaja.

Uskoro sam prerezala i posljednji čvor, no ni tada nisam bila posve stabilna na nogama. Mahala sam rukama naprijed-nazad kako bih potaknula cirkulaciju, no najviše sam od svega željela nešto pojesti.

Pričekala sam petnaestak minuta dok u potpunosti nisam povratila snagu. Potom sam na prstima krenula prema vratima. Kao što sam se nadala, nisu bila zaključana, već samo zakračunata. Maknula sam zasun i s oprezom provirila van.

Sve je bilo mirno. Mjesečina koja je dopirala kroz prozor otkrivala je prašnjavo stepenište. Oprezno sam se spustila dolje. I dalje nisam čula nikakav zvuk - no dok sam stajala na odmorištu, do mene je doprlo prigušeno mrmljanje glasova. Sledila sam se. Nekoliko sam trenutaka ostala stajati na mjestu. Zidni je sat pokazivao da je prošla ponoć.

Bila sam potpuno svjesna toga koliko bi bilo rizično da se spustim još niže, no moja je znatiželja prevladala. S velikim sam se oprezom pripremila za istraživanje. Odšuljala sam se tiho do dna stepeništa i zastala u mračnom predvorju. Pogledala sam oko sebe i potom zaustavila dah. Mladi je sluga sjedio pokraj vrata. Nije me spazio. Po njegovom sam disanju shvatila da čvrsto spava.

Da se povučem ili da nastavim dalje? Glasovi su dopirali iz sobe u koju su me uveli kad sam tek stigla ovamo. Jedan je pripadao mom *prijatelju* Nizozemcu, a drugi nisam mogla prepoznati, premda mi se činio poznatim.

Na kraju sam odlučila da je moja dužnost da čujem sve što mogu. Morala sam riskirati sa slugom. Nečujno sam prošla predvorjem pa kleknula ispred vrata radne sobe. Na trenutak ili dva nisam ništa uspjela čuti. Glasovi su bili jači, ali nisam mogla razabrati što govore.

Prislonila sam oko na ključanicu. Kao što sam i pretpostavila, jedan od govornika bio je krupni Nizozemac. Drugi je muškarac sjedio izvan mog vidokruga.

Odjednom je ustao i krenuo prema stoliću s pićem. Njegova leđa, potamnijela i dostojanstvena, bila su baš na meti mog pogled. Prepoznala sam ga i prije nego što se

okrenuo.

Gospodin Chichester!

Sada sam počela raspoznavati riječi.

“Sve u svemu, vrlo je opasno. Što ako je potraže njeni prijatelji?”

Govorio je Nizozemac, dok je Chichester odgovarao. Njegovog svećeničkog naglasaka više nije bilo. Nije ni čudo što ga nisam prepoznala.

“Čisti blef. Nemaju blagog pojma gdje je ona.”

“Bila je vrlo uvjerljiva.”

“Vjerujem da je, no nemamo se čega bojati. Uostalom, to je Pukovnikova naredba. Pretpostavljam da mu se ne želiš suprotstavljati?”

Nizozemac je rekao nešto na svom jeziku. Zaključila sam da je riječ o psovki.

“Ali zašto je ne sredimo? Udarimo je po glavi i svršena priča”, rekao je grubo. “To bi nam bilo najjednostavnije za učiniti. Brod je već spreman. Mogli bismo je baciti u more.”

“Da”, rekao je Chichester zamišljeno, “to bih i ja učinio. Previše zna, to je sigurno. Ali Pukovnik voli igrati po svome - iako nitko drugi ne smije.” Nešto je u njegovu glasu pobudilo sjećanje koje mu se nije dopadalo. “Želi neke informacije od djevojke.”

Malo je zastao prije nego što je rekao “informacije”, a Nizozemac ga je brzo zaskočio.

“Informacije?”

“Da, informacije.”

“Dijamante”, rekla sam u sebi.

“A sad mi daj popis”, zahtijevao je Chichester.

Dugo je vremena njihov razgovor bio potpuno nerazumljiv. Čini se da su pričali o ogromnim količinama povrća. Spominjali su termine, cijene i imena mjesta koja su mi bila posve nepoznata. Prošlo je dobrih pola sata prije no

što su završili s provjeravanjem i brojanjem.

“Dobro”, rekao je Chichester. Čuo se zvuk odmicanja stolca. “Uzet ću ovo za Pukovnika”.

“Kad odlaziš?”

“Sutra ujutro u deset.”

“Želiš li vidjeti djevojku prije nego što odeš?”

“Ne. Pukovnik je strogo zabranio da je itko vidi prije njega. Je li dobro?”

“Provjerio sam je prije večere. Mislim da je spavala. Što je s hranom?”

“Malo izgladnjivanja joj neće naškoditi. Pukovnik stiže sutra. Bolje će odgovarati na pitanja ako bude gladna. Najbolje je da je do tada nitko ne posjećuje. Je li čvrsto zavezana?”

Nizozemac se nasmijao.

“Što misliš?”

Obojica su se nasmijala. I ja sam, u sebi. Onda, kad se činilo da će izaći iz sobe, brzo sam potrčala natrag. Pobjegla sam u zadnji čas. Kad sam stigla na vrh stepenica, čula sam kako se otvaraju vrata sobe, a u isto se vrijeme probudio i mladi sluga. Nitko me nije primijetio. Vratila sam se na tavan i, u slučaju da me dođu provjeriti, svezala ruke i noge pa legla na pod.

Međutim, nisu me došli provjeriti. Nakon otprilike sat vremena, odšuljala sam se opet u prizemlje, ali ovog je puta sluga bio budan i pjevušio je neku melodiju. Željela sam što prije pobjeći iz kuće, no nije bilo načina da to izvedem.

Na kraju sam se morala vratiti na tavan. Sluga je noćas očito bio na straži. Strpljivo sam čekala sve do jutra. Muškarci su doručkovali u predvorju; njihovi su razgovjetni glasovi stepenicama dopirali do mene. Bila sam vrlo uznemirena. Kako ću zaboga otići iz ove kuće?

Nastojala sam ostati strpljiva. Iznenadan pokret mogao

bi sve uništiti. Chichester je napustio kuću nakon doručka. Na moje veliko zadovoljstvo, Nizozemac je otišao zajedno s njim.

Čekala sam bez daha. Sluge su očistile ostatke doručka, a onda je i čitava kuća dovedena u red. Potom se, napokon, činilo da je zamrla sva aktivnost u kući. Još sam jednom napustila svoje skrovište. Pažljivo sam se spustila stepenicama. Predvorje je bilo prazno. Poput munje sam ga preletjela, otvorila vrata i našla se vani na suncu. Kao opsjednuta, trčala sam prilazom.

Kad sam se naposljetku udaljila od kuće, nastavila sam normalno hodati. Ljudi su znatiželjno gledali u mene. Nisam se nimalo čudila. Lice i odjeća su mi bili zasigurno prekriveni prašinom. Napokon sam stigla do garaže. Ušla sam unutra.

“Imala sam nesreću”, objasnila sam. “Željela bih automobil koji će me odvesti do Cape Towna. Moram uhvatiti brod za Durban.”

Nisam dugo čekala. Deset minuta kasnije jurila sam u pravcu Cape Towna. Morala sam doznati hoće li Chichester putovati brodom. Naposljetku sam se i sama odlučila za put. Chichester ionako ne zna da sam ga vidjela u vili u Muizenbergu. Bez sumnje će mi i dalje postavljati stupice, no bila sam spremna na sve. Također, on je bio čovjek za kojim sam tragala, čovjek koji je tražio dijamante u ime misterioznog Pukovnika.

Jao, svi moji planovi padoše u vodu! Kad sam stigla na dokove, Kilmorden Castle je već isplovio. A ja nikako nisam mogla znati je li Chichester bio na njemu ili ne!

20

Odvezla sam se u hotel. U predvorju nisam zatekla nikog poznatog. Potrčala sam gore i pokucala na Suzannina vrata. Kad mi je otvorila i shvatila da sam to ja, doslovce mi se srušila oko vrata.

“Anne, draga, gdje ste bili? Poludjela sam od brige. Što ste radili?”

“Doživljavala pustolovine”, odvrtila sam.

Ubrzo sam joj ispričala cijelu priču. Duboko je uzdahnula kad sam završila.

“Zašto se te stvari uvijek događaju vama?” upitala je žalosno. “Zašto nitko ne sveže moje ruke i noge i stavi mi povez preko usta?”

“Ne bi vam se svidjelo”, razuvjeravala sam je. “Da budem iskrena, ni meni se više ne dopadaju te pustolovine za kojima sam toliko žudjela.”

Suzanne nije bila uvjerena. Sat ili dva u onom ukočenom zastrašujućem stanju zasigurno bi promijenilo njezino mišljenje. Suzanne obožava uzbuđenja, no mrzi neudobnost.

“I što ćemo sada?” upitala je na kraju.

“Zapravo, ne znam”, odgovorila sam zamišljeno. “Vi ćete u Rodeziju kao što ste i planirali, kako biste držali

Pagetta na oku

“A vi?”

To je sad bio problem. Je li Chichester otišao Kilmordenom ili nije? Je li namjeravao slijediti svoj izvorni plan i otići u Durban? Vrijeme u koje je napustio Muizenberg sugeriralo je da je učinio upravo to. U tom slučaju, mogla sam otići u Durban i vlakom. Pretpostavila sam da bih mogla stići i prije broda. No, s druge strane, ako Chichester dozna da sam pobjegla i otišla u Durban, može vrlo jednostavno sići s broda u Port Elizabethu ili East Londonu.

Problem je bio doista zamršen.

“Za svaki slučaj ćemo se raspitati za vlak do Durbana”, rekla sam.

“A nije ni prekasno za jutarnji čaj”, rekla je Suzanne. “Popit ćemo ga u predvorju.”

U uredu željezničke postaje saznale smo da je vlak za Durban trebao krenuti u 20.15 h te večeri. Na trenutak sam odgodila odluku pa se pridružila Suzanne na prilično zakašnjelom čaju.

“Mislite li da biste prepoznali Chichestera s nekim novim identitetom?” upitala je Suzanne.

Zavrtila sam glavom.

“Nisam ga prepoznala kao poslužiteljicu i nikada ni ne bih da nije bilo vašeg crteža.”

“Čovjek je profesionalni glumac, sigurna sam u to”, primijetila je Suzanne zamišljeno. “Šminka mu je savršena. Mogao bi sići s broda kako mornar ili već netko i ne biste ga uopće zamijetili.”

“Nimalo mi ne olakšavate stvar”, rekla sam.

U tom je trenutku kroz veliki francuski prozor ušao pukovnik Race i pridružio nam se.

“Što radi sir Eustace?” upitala je Suzanne. “Danas ga

nisam vidjela.”

Pomalo čudan izraz prešao je preko pukovnikova lica.

“Zakupljen je svojim problemima.”

“Ispričajte nam.”

“Ne bih smio ogovarati.”

“Recite nam bilo što - čak i ako to morate izmisliti radi nas.”

“Pa, što biste rekle na vijest da je ozloglašeni ‘Čovjek u smeđem odijelu’ bio s nama na brodu?”

“Što?”

Osjetila sam kako mi nestaje boja s lica i onda se opet vraća. Pukovnik Race, na sreću, nije gledao u mene.

“Čini se da je prevario Pedlera navevši ga da ga povede sa sobom kao svog tajnika!”

“Dakle, to je gospodin Pagett?”

“Oh, ne, zaboga - riječ je o drugom momku. Mislim da se zvao Rayburn.”

“Jesu li ga uhitili?” upitala je Suzanne. Stisnula mi je ruku ispod stola. Iščekivala sam pukovnikov odgovor bez daha.

“Čini se da je nestao.”

“Kako sir Eustace podnosi sve to?”

“Izgleda da to shvaća kao osobnu uvredu od strane same sudbine.”

Prilika da vidimo kako je to Sir Eustace podnio pružila nam se kasnije tog poslijepodneva. Zatražio je da se sastanemo s njim u njegovoj dnevnoj sobi.

Jadni je čovjek doista bio vrlo utučen. Iznio nam je sve svoje neprilike, ohrabren Suzanninim suosjećajnim mrmljanjem. (Vrlo je dobra u takvim situacijama.)

“Najprije posve nepoznata žena ima drskosti dopustiti da bude ubijena u mojoj kući - samo kako bi me uznemirila, vjerujem. Zašto baš u mojoj kući? Zašto je od svih kuća u

Velikoj Britaniji izabrala Mill House? Što sam našao učinio toj ženi da je izabrala moju kuću?"

Suzanne ga je ohrabrila, a sir Eustace je nastavio još žalobnijim tonom:

"I, izgleda da to nije bilo dovoljno, jer je momak koji ju je ubio imao toliko drskosti da mi se prišije kao tajnik. Moj tajnik, molim lijepo! Umoran sam već od tajnika, više ne želim niti jednog. Ili su prikriveni ubojice ili bučni pijanice. Jeste li vidjele Pagettovo oko? Naravno da jeste. Kako mogu izlaziti u javnost s takvim tajnikom? A i njegovo je lice neke odvratne žute boje - nikako se ne slaže s tim crnim okom. Dosta mi je tajnika - od sada u obzir dolazi samo kakva djevojka. Zgodna, bistra, neka koja će me držati za ruku kad se razljutim. Što kažete, gospođice Beddingfeld? Jeste li zainteresirani?"

"Koliko ću vas često morati držati za ruku?" upitala sam smiješeći se.

"Po cijele dane", odvratio je galantno sir Eustace.

"U tom slučaju uopće neću stići tipkati", podsjetila sam ga.

"To nije važno. Sav je ovaj posao ionako Pagettova ideja. Želi me zamoriti do smrti. Radujem se što ću ga ostaviti u Cape Townu."

"Ne ide s vama?"

"Ne, ali vjerujem da će uživati u progonjenju Rayburna. Takvo što ga jako veseli. Obožava intrige. No, moja je ponuda ozbiljna. Hoćete li prihvatiti? Gospođa Blair je savršena pratilja, a ostat će vam vremena i za iskapanje kostiju."

"Hvala vam, sir Eustace", rekla sam oprezno, "ali mislim da ću noćas krenuti za Durban."

"No, ne budite tvrdoglavi! Sjetite se, u Rodeziji ima mnogo lavova. Vi sigurno volite lavove. Sve ih djevojke

vole.”

“Hoće li uvježbavati skok u dalj?” upitala sam smiješeći se. “Ne, hvala vam. Moram otići u Durban.”

Sir Eustace me je pogledao i uzdahnio pa otvorio vrata susjedne sobe i pozvao Pagetta.

“Ako ste završili s popodnevnim odmorom, mogli biste, za promjenu, i nešto napraviti.”

Guy Pagett se ubrzo pojavio na dovratku. Naklonio nam se i odvratio melankolično:

“Pretipkavao sam onaj memorandum čitavo poslijepodne, sir Eustace.”

“Pa, prestani već s tim tipkanjem. Odaberi neki od ureda u gradu i pronađi mi djevojku. Mora imati bistre oči i ne smije se protiviti tome da je držim za ruku.”

“U redu, sir Eustace, potražit ću vrsnu tipkačicu.”

“Pagett je vražji momak”, rekao je sir Eustace nakon što je tajnik otišao. “Mogu se kladiti da će dovesti neko bljedoliko stvorenje samo kako bi me naživcirao. Zaboravio sam spomenuti da mora imati i dobre noge -”

Uhvatila sam Suzanne za ruku i gotovo je odvukla iz sobe.

“Dakle, Suzanne”, počela sam, “moramo sve brzo isplanirati, i to brzo. Pagett ostaje ovdje, jeste li čuli?”

“Da, jesam. Pretpostavljam da to znači da ne mogu ići u Rodeziju - što me baš i ne veseli, zato jer doista želim ići u Rodeziju. Kako zamorno.”

“Razvedrite se”, rekla sam. “Ići ćete u Rodeziju. Ne znam kako biste mogli odbiti u zadnji čas, a da ne ispadne sumnjivo. A, osim toga, sir Eustace bi mogao ipak na kraju pozvati Pagetta, a onda bi bilo mnogo teže za vas da im se priključite.”

“A moje dostojanstvo? Morat ću kao izliku odglumiti veliku strast prema njemu.”

“S druge strane, ako vas zatekne ondje kad stigne, sve će biti savršeno prirodno i normalno. Osim toga, mislim da ni drugu dvojicu ne smijemo posve izgubiti iz vida.”

“Oh, Anne, pa ne sumnjate valjda na pukovnika Racea ili sir Eustacea?”

“Svi su sumnjivi”, odvratila sam, “i da ste čitali detektivske priče, Suzanne, znali biste da je zlikovac najčešće onaj u kojeg najmanje sumnjamo. Mnogi su kriminalci bili veseli debeli muškarci poput sir Eustacea.”

“Pukovnik Race baš i nije debeo - ili osobito veseo.”

“Ponekad su mršavi i suzdržani”, nastavila sam. “Ne kažem da ozbiljno sumnjam u ijednog od njih, ali, napokon, ona je žena ipak ubijena u kući sir Eustacea -”

“Da, da, ne moramo se opet vraćati na to. Pazit ću na njega, Anne, i ako postane još deblji i još veseliji, odmah ću vam poslati brzojav. ‘Sir E. opasno nabreknut. Dodite odmah.’”

“Doista, Suzanne”, poviknula sam, “vama je sve ovo igra!”

“I jest”, odvratila je Suzanne iskreno. “Takvim se ovo sve barem čini. To je vaša krivica, Anne. Ponio me vaš pustolovni duh. Zaboga, da Clarence zna da jurim po Africi loveći opasne kriminalce, doživio bi srčani udar.”

“Zašto mu ne pošaljete brzojav i ispričate sve o tome?” upitala sam sarkastično.

Suzannin smisao za humor nestaje na sam spomen brzojava. Posve je ozbiljno shvatila moju primjedb.

“Mogla bih. No, to bi bio vrlo dug brzojav.” Oči su joj zasjale na samu pomisao na to. “Ipak, mislim da neću. Muževi se uvijek žele umiješati u sasvim nevinu zabavu svojih supruge.”

“Pa,” rekla sam zaključujući temu, “vi ćete paziti na sir Eustacea i pukovnika Racea -”

“Jasno mi je zašto moram paziti na sir Eustacea”, ubacila se Suzanne, “zbog njegove figure i zabavnih razgovora. No, sumnjičiti pukovnika Racea, to je sasvim druga stvar. Mislim da ste pretjerali. Ipak, on je povezan s našom tajnom službom. Vjerujem da je najbolje da mu se povjerimo i ispričamo cijelu priču.”

Oštro sam se usprotivila njezinom prijedlogu. U njemu sam prepoznala pogubne posljedice braka. Koliko sam puta čula savršeno inteligentnu ženu kako, kao najžešći argument, kaže, “Edgar je rekao - ” A vi, naravno, jako dobro znate da je Edgar posvemašnja budala. Suzanne je kao udana žena isto tako žudila za tim da se osloni na nekog muškarca.

Međutim, na kraju je obećala da neće zucnuti ni riječi pukovniku Raceu, pa smo nastavile s izradom našeg plana.

“Jasno je da ja moram ostati ovdje i držati Pagetta na oku, a ovo je najbolji način. Pretvarat ću se da večeras putujem u Durban; iznijet ću prtljagu i ostalo, a zapravo ću se premjestiti u neki manji hotel u gradu. Malo ću promijeniti svoj izgled - stavit ću periku i nositi veo preko lica. To će mi dati priliku da doista vidim što smjera.”

Suzanne se složila s planom. Napravile smo vrlo opsežne pripreme, raspitale se još jednom o polasku vlaka za Durban i spakirale moju prtljagu.

Večerale smo zajedno u restoranu. Pukovnik Race se nije pojavio, ali su sir Eustace i Pagett sjedili za svojim stolom pokraj prozora. Pagett je u toku večere iznenada napustio prostoriju što me je vrlo uznemirilo, budući da sam se s njim namjeravala oprostiti. No, i sir Eustace je bio dovoljan. Kad sam završila s jelom, otišla sam do njegovog stola.

“Zbogom, sir Eustace”, rekla sam. “Noćas putujem u Durban.”

Sir Eustace je teško uzdahnuo.

“Tako dakle. Ne biste željeli da pođem s vama, zar ne?”

“Naprotiv, voljela bih to.”

“Draga djevojko, zaista ne želite promijeniti mišljenje i pridružiti mi se u Rodeziji?”

“Zaista.”

“Vjerojatno je vrlo zgodan momak”, rekao je sir Eustace zamišljeno. “Neki mladi deran koji, pretpostavljam, posve zasjenjuje moj zreli šarm. Usput, Pagett će sići za minutu-dvije. Možda bi vas mogao povesti do kolodvora.”

“Oh, hvala vam”, rekla sam hitro, “nije potrebno. Gospođa Blair je već pozvala taksi.”

Voziti se s Guyom Pagettom bila je posljednja stvar koju sam željela! Sir Eustace me je pozorno pogledao.

“Mislim da vam se ne sviđa Pagett. Ne krivim vas. Ponaša se poput mučenika i čini sve kako bi me naljutio i uznemirio!”

“Što je ovog puta učinio?” upitala sam znatiželjno.

“Pronašao je tajnicu za mene. Nikada niste vidjeli takvu ženu! Ima oko četrdeset godina, nosi naočale i čizme, a ostavlja dojam zastrašujuće učinkovitosti.”

“Mislite da vas ona neće htjeti držati za ruku?”

“Iskreno se nadam da neće!!” uzviknuo je sir Eustace. “To bi bio posljednji čavao na mom lijesu. Pa, zbogom, bistrooka djevojko! Ako ustrijelim lava, neću vam dati kožu - ne nakon što ste me ovako napustili.”

Toplo je stisnuo moju ruku i otišao. Suzanne me je čekala u predvorju. Trebala je sići dolje kako bi me ispratila.

“Dakle, počnimo”, rekla sam i krenula prema izlazu.

Onda sam iza sebe začula glas koji me je prilično preplašio:

“Oprostite, gospođice Beddingfeld, ali baš sam krenuo u grad. Mogu povesti vas i gospođu Blair do kolodvora.”

“Oh, hvala vam”, odvratila sam brzo. “Ne bih vas željela gnjaviti. Ja -”

“Sve je u redu, uvjeravam vas. Reći ću vrataru da stavi prtljagu u auto.”

Bila sam bespomoćna. Mogla sam protestirati i dalje, no diskretno me je Suzannino gurkanje upozorilo da pripazim.

“Hvala vam, gospodine Pagett”, odvratila sam hladno.

Svi smo ušli u automobil. Dok smo jurili prema gradu, naprezala sam mozak ne bih li pronašla neke prikladne riječi. Naposljetku je sam Pagett prekinuo tišinu.

“Pronašao sam vrlo pouzdanu tajnicu za sir Eustacea”, primijetio je. “Gospođicu Pettigrew.”

“Nije bio baš preuzbuđen zbog toga”, odvratila sam. Pagett me je pogledao hladno.

“Ona je iskusna i učinkovita”, rekao je suzdržano.

Zaustavili smo se ispred kolodvora. Ovdje nas je valjda namjeravao napustiti. Okrenula sam se prema njemu s ispruženom rukom - ali izgleda da se on još uvijek nije namjeravao rastati od nas.

“Ispratit ću vas. Tek je osam, a vaš vlak odlazi za petnaest minuta.”

Dao je upute nosaču. Stajala sam bespomoćno, ne usuđujući se pogledati Suzanne. Nešto mu je bilo sumnjivo. Želio se uvjeriti da ću ući u vlak. Što sam mogla učiniti? Ništa. Vidjela sam samu sebe kako za petnaestak minuta napuštam kolodvor, dok mi Pagett odmahuje rukom pozdravljajući me. Okrenuo je karte u svoju korist. Promijenio je i svoje ponašanje prema meni. Ophodio se s nekom lažnom ljubaznošću koja mu uopće nije pristajala, a koja je u meni izazivala mučninu. Bio je pravi licemjer. Najprije me je pokušao ubiti da bi me sada obasipavao komplimentima! Zar je mislio da ga nisam prepoznala one

noći na brodu? Ne, to je bila igra - igra u koju me je prisilno uvukao.

Bespomoćna i stjerana u kut, slijedila sam njegove stručne upute. Prtljaga me je već čekala u vlaku. Bilo je osam sati i dvanaest minuta. Vlak je kretao za tri minute.

Ali Pagett nije računao na Suzanninu snalažljivost.

“Putovanje će biti užasno vruće i iscrpljujuće, Anne”, rekla je odjednom. “Osobito kad budete prolazili kroz Karoo. Pretpostavljam da ste uzeli kolonjsku vodicu sa sobom?”

Moja je hinjena reakcija bila i više nego očigledna.

“Oh, zaboga”, povikala sam. “Ostavila sam je na toaletnom stoliću u hotelu.”

Suzannina navika da zapovijeda bila je spas u zadnji čas. Drsko se okrenula prema Pagettu.

“Gospodine Pagett, brzo, imate još vremena! Nasuprot kolodvora nalazi se ljekarna. Anne mora imati kolonjsku vodicu.”

Oklijevao je, no za Suzanninu strogost nije našao rješenje. Bila je rođeni zapovjednik. Otišao je. Suzanne ga je pratila pogledom dok posve nije nestao iz našeg vidokruga.

“Brzo, Anne, siđite s druge strane - u slučaju da nije otišao i da nas promatra s kraja perona. Zaboravite na prtljagu. Sutra ćete poslati brzoglav. Oh, kad bi vlak barem krenuo na vrijeme!”

Otvorila sam vrata na drugoj strani perona i sišla. Nitko me nije promatrao. Vidjela sam tek Suzanne kako stoji ondje gdje sam je ostavila i gleda prema vlaku, pretvarajući se da razgovara sa mnom. Oglasila se zviždaljka i vlak je krenuo. Onda sam začula kako se nečiji koraci hitro približavaju Suzanne. Povukla sam se u sjenu i promatrala.

Suzanne je spustila rupčić kojim je mahala i pogledala prema vlaku.

“Prekasno, gospodine Pagett”, rekla je živahno. “Otišla

je. Je li to kolonjska vodica? Šteta što je se nismo ranije sjetili!”

Prošli su nedaleko od mene kretajući prema izlazu s kolodvora. Guy Pagett je bio sav uspuhan. Očito je trčao cijelim putem do ljekarne i natrag.

“Da vam pozovem taksi, gospođo Blair?”

Suzanne nije zaboravila svoju ulogu.

“Da, molim vas. Vi se ne vraćate u hotel? Sir Eustace vam je zadao mnogo posla? Da barem Anne Beddingfeld sutra ide s nama. Ne sviđa mi se što tako mlada djevojka poput nje putuje sama u Durban. No, bila je odlučna. Pretpostavljam da je netko čeka ondje -”

To je bilo zadnje što sam mogla čuti. Pametna Suzanne. Spasila me je.

Pričekala sam minutu-dvije, a onda sam i sama krenula prema izlazu, pritom se umalo sudarivši s nekim čovjekom vrlo neugodna izgleda i nosom nesrazmjerno velikim za njegovo lice.

21

S lakoćom sam krenula u provođenje daljnjih planova. Pronašla sam hotel u pokrajnjoj ulici, uzela sobu, platila depozit budući da nisam imala prtljage i mirno legla u krevet.

Sljedećeg sam se jutro probudila vrlo rano, kako bih otišla u grad i kupila nešto odjeće. Ideja je bila da ne poduzimam ništa dok ne ode vlak za Rodeziju u jedanaest sati. Pagett se vjerojatno neće upuštati ni u kakve aktivnosti dok se ne riješi sir Eustacea. Stoga sam otputovala vlakom izvan grada i uživala u šetnji. Bilo je razmjerno svježije, a meni je bilo drago što sam napokon mogla malo protegnuti noge nakon dugog putovanja brodom i zatočenja u Muizenbergu.

Putem mi se odvezala vezica na cipeli. Zaustavila sam se kako bih je pričvrstila. Upravo sam bila na uglu ulice i dok sam se saginjala nad cipelom, neki se muškarac gotovo zaletio u mene. Podigao je šešir, promrmljao ispriku i nastavio dalje. U tom mi se trenutku njegovo lice učinilo poznatim, ali nisam dalje razmišljala o tome. Pogledala sam na sat. Vrijeme je polako odmicalo. Okrenula sam se i uputila u smjeru Cape Towna.

Upravo je nailazio tramvaj. Potrčala sam kako bih ga

uhvatila. Iza sebe sam začula još nečije korake. Uskočila sam u tramvaj, a jednako je učinio i drugi trkač. Odmah sam ga prepoznala. Bio je to onaj isti čovjek s kojim sam se umalo sudarila kad sam se sagnula kako bih zavezala vezice. Shvatila sam zašto mi je njegovo lice bilo poznato. Naime, radilo se o onom malom čovjeku s velikim nosom kojeg sam srela noć prije kad sam odlazila s kolodvora.

Slučajnost je bila prilično iznenađujuća. Je li me taj čovjek slijedio? Odlučila sam to što prije testirati. Sišla sam na sljedećoj stanici. No, muškarac nije učinio isto. Povukla sam se u sjenu jedne trgovine i čekala. Sišao je na sljedećoj stanici i krenuo u mom smjeru.

Nije bilo sumnje. Slijedili su me. Prerano sam počela slaviti. Moja je pobjeda nad Pagettom sada imala novo značenje. Pričekala sam sljedeći tramvaj i, kao što sam očekivala, čovjek koji me je pratio također se ukrcao na njega. Trebala sam ozbiljno razmisliti o nekim stvarima.

Bilo je savršeno jasno da sam se do grla uvalila u nešto vrlo opasno, čak i opasnije nego što sam pretpostavljala. Ubojstvo u Marlowu nije bio izdvojeni incident kojeg je počinio neki usamljeni pojedinac. Borila sam se protiv bande i, zahvaljujući onome što je pukovnik Race otkrio Suzanne te onome što sam načula u Muizenbergu, počela sam shvaćati na koji je način organizirana. Bio je to organizirani zločin kojim je upravljao čovjek kojeg su njegovi sljedbenici zvali Pukovnik! Prisjetila sam se razgovora kojeg sam čula na brodu o napadu na Rand - i natuknica da je iza svega toga stajala neka tajna organizacija. Iza svega je, dakle, stajao Pukovnik, dok su *njegovi* ljudi bili samo izvršitelji naredbi. Sam Pukovnik nije nikada sudjelovao u aktivnostima organizacije. Ograničio se isključivo na upravljanje i organiziranje. Bio je mozak operacija - udaljen od stvarnih opasnosti. Ipak, možda je i bio na mjestu događaja,

upravljajući svime iz svoje nedodirljive pozicije.

To je, dakle, objašnjavalo prisutnost pukovnika Race na Kilmorden Castleu. Lovio je opasnog kriminalca. Sve se savršeno uklapalo. On je bio visoko pozicionirani službenik tajne policije čiji je zadatak bio uhvatiti Pukovnika.

Kimnula sam glavom - sve mi je postajalo jasnije. No, što je bilo s mojom ulogom u svemu tome? Kako sam se ja uklapala u sve to? Jesu li samo željeli svoje dijamante? Zavrtila sam glavom. Bez obzira na vrijednost dijamanta, koja je zasigurno bila prilično velika, to nije objašnjavalo očajničke pokušaje da me maknu s puta. Ne, tu je moralo biti još nešto. Na neki sam način, iz meni nepoznatih razloga, za njih predstavljala prijetnju i opasnost! Zbog nečeg što sam znala ili nečeg što su mislili da znam, željeli su me, pod svaku cijenu, ukloniti - što je, vjerovala sam, bilo nekako povezano s dijamantima. Bila sam sigurna u to da me je samo jedna osoba mogla prosvijetliti - "Čovjek u smeđem odijelu" tj. Harry Rayburn. On je znao sve. No, nestao je u tami, bježeći od svojih progonitelja. Postojala je velika vjerojatnost da se više nikada nećemo sresti...

Iznenada sam se trgnula i vratila u stvarnost. Bilo je besmisleno razmišljati o Harryju Rayburnu. Od početka je iskazivao veliku antipatiju prema meni. Ili, barem - evo, opet sam počela sanjariti! Pravi je problem bio što sada učiniti.

Ja koja sam se ponosila svojom ulogom promatrača, postala sam *promatrana*. I bojala sam se! Po prvi sam put počela gubiti živce. Bila sam poput kamenčića koji je ometao savršeni rad velikog stroja - pretpostavljala sam da će se taj stroj po kratkom postupku riješiti sitnog kamenčića. Harry Rayburn me je spasio prvi put dok sam se iz druge neprilike sama izvukla - no sada sam shvatila da je sve bilo protiv mene. Moji su neprijatelji bili posvuda i polako su stezali obruč oko mene. Ako nastavim igru sama, osuđena

sam na propast.

Nastojala sam se ohrabriti. Napokon, što su mogli učiniti? Nalazila sam se u gradu - policajci su bili na svakom koraku. Znali su da ću biti opreznija. Neće me ponovo zatočiti kao što su to učinili u Muizenbergu.

Baš kad sam došla do tog zaključka, tramvaj je stigao u ulicu Adderley. Sišla sam. Onako neodlučna, hodala sam polako lijevom stranom ulice. Nisam ni trebala pogledati je li moj pratilac iza mene. Znala sam da jest. Ušla sam u obližnji kafić i naručila dvije ledene kave kako bih umirila živce. S užitkom sam uzela slamčicu u usta. Hladna je tekućina ugodno klizila mojim grlom. Brzo sam popila prvu čašu.

Sjedila sam na visokoj barskoj stolici ispred šanka. Krajičkom sam oka spazila kako je moj pratitelj ušao u kafić i razmetljivim manirima sjeo za mali stol pored vrata. Popila sam i drugu kavu te naručila još jednu.

Muškarac pored vrata odjednom je ustao i izašao van. Bila sam iznenađena. Ako je namjeravao čekati vani, zašto to nije učinio od samog početka? Spustila sam se sa stolca i oprezno krenula prema vratima. Brzo sam se povukla u sjenu. Muškarac je razgovarao s Guyem Pagettom.

Sada je bilo jasno da sumnji po pitanju njega više nije bilo. Pagett je izvadio sat i promatrao ga. Izmijenili su nekoliko riječi, a onda je tajnik krenuo prema željezničkom kolodvoru. Očito je izdao nekakve naredbe. Ali kakve?

Odjednom mi je srce poskočilo. Muškarac koji me je pratio prešao je preko ceste i obratio se policajcu. Pokazivao je rukom u pravcu kafića i očito nešto objašnjavao. Shvatila sam njihov plan. Htjeli su mi namjestiti uhićenje - pod ovom ili onom optužbom - možda zbog džeparenja. Jednoj bandi nije bio problem organizirati takvo što. Što bi vrijedili moji protesti? Pobrinuli bi se za svaki detalj. Zar već nisu optužili

Harryja Rayburna zbog krađe De Beerovih dijamanta? Ni on nije mogao opovrgnuti optužbe, iako sam bila posve uvjerena u njegovu nevinost. Nisam imala nikakve šanse.

Gotovo mehanički sam pogledala na sat i odjednom nešto shvatila. Sinulo mi je zašto je Guya Pagetta zanimalo koliko je točno sati. Bilo je par minuta do jedanaest, a u jedanaest je kretao poštanski vlak za Rodeziju u kojem su trebali biti utjecajni putnici koji bi mi, u svakoj drugoj prilici, priskočili u pomoć. To je bio razlog zbog kojeg me do sada nisu dirali. Od sinoć pa do jedanaest sati ujutro bila sam sigurna, no sada se obruč počeo sve više stezati oko mene.

Brzo sam otvorila torbicu kako bih platila piće, no dok sam to činila, srce mi je umalo prestalo kucati zato što se unutra nalazio muški novčanik prepun novca! Očito su mi ga podmetnuli dok sam silazila s tramvaja.

Bila sam posve izgubljena. Izjurila sam iz kafića. Policajac i muškarac s velikim nosom upravo su prelazili cestu. Spazili su me. Maleni je muškarac pokazivao u mom smjeru. Dala sam se u bijeg. Pretpostavila sam da policajac nije toliko brz i da ću steći određenu prednost. No, nisam imala nikakav plan. Samo sam trčala kao luda ulicom Adderley. Ljudi su me počeli promatrati. Mislila sam da će me uskoro netko od njih zaustaviti.

Odjednom mi je nešto palo na pamet.

“Kolodvor?” upitala sam bez daha.

“Samo ravno i onda desno.”

Ubrzala sam. Normalno je trčati za vlakom. Skrenula sam na kolodvor, ali ubrzo sam iza sebe začula korake. Muškarac s velikim nosom bio je očito pravi trkač. Pretpostavila sam da će me doći prije nego što stignem do željenog perona. Pogledala sam na sat - jedna minuta do jedanaest. Mogla sam uspjeti.

Ušla sam na kolodvor preko glavnog ulaza. No, izjurila sam opet van kroz stražnji izlaz. Ravno nasuprot meni bio je pokrajnji ulaz za poštu; glavni je ulaz bio u ulici Adderley.

Moj pratilac, kao što sam i pretpostavila, umjesto da je krenuo za mnom, istrčao je na ulicu kako bi mi prepriječio put kad izađem na glavni ulaz.

Brzinom munje sam pretrčala preko ceste i vratila se na kolodvor. Trčala sam kao luda. Sat je upravo otkucao jedanaest. Dugi je vlak već krenuo kad sam stigla na peron. Nosač me je pokušao zaustaviti, no izmigoljila sam iz njegovog stiska i skočila na vlak. Uspela sam se stepenicama i otvorila vrata. Bila sam sigurna! Vlak je ubrzavao.

Prošli smo pokraj muškarca koji je usamljeno stajao na kraju peronu. Mahnula sam mu.

“Zbogom, gospodine Pagett”, viknula sam.

Nikada nisam vidjela čovjeka koji je bio toliko zaprepašten. Izgledao je kao da je spazio duha.

Ubrzo sam upala u prepirku s kondukterom. No, preuzela sam odvažan ton.

“Ja sam tajnica sir Eustacea”, rekla sam samouvjereno. “Odvedite me, molim vas, do njegove kabine.”

Suzanne i pukovnik Race stajali su u hodniku i razgovarali. Oboje su bili iznenađeni kad su me spazili.

“Oh, gospođice Anne”, povikao je pukovnik Race, “odakle ste se vi stvorili? Mislio sam da ste otišli u Durban. Doista ste puni iznenađenja!”

Suzanne nije ništa rekla, no u njezinim je očima titralo tisuću pitanja.

“Moram se javiti svom šefu”, rekla sam nečkajući se. “Gdje je on?”

“U svom uredu - u središnjem odjeljku - diktira strelovitom brzinom nesretnoj gospođici Pettigrew.”

“Taj entuzijazam je nešto novo kod njega”, primijetila

sam.

“Hm”, rekao je pukovnik Race. “Njegova je ideja, vjerujem, zadati joj dovoljno posla kako bi mogla ostatak dana provesti vezana za svoj pisaći stroj.”

Nasmijala sam se, pa sam u pratnji njih dvoje potražila sir Eustacea. On je koračao gore-dolje kabinom, izbacujući pravu bujicu riječi nesretnoj tajnici. Bila je to visoka i četvrtasta žena u sivom kostimu, s naočalama i izrazito strogim izrazom lica. Pretpostavila sam da teško prati korak sa sir Eustaceom, budući da joj je olovka letjela uokolo i da se naočigled mrštila.

Ušla sam u kabinu.

“Spremna sam, gospodine”, rekla sam dražesno.

Sir Eustace je zastao usred komplicirane rečenice o stanju u sindikatu i zagledao se u mene. Gospođica je Pettigrew, unatoč dojmu koji je odavala, očito bila vrlo slabih živaca obzirom da je poskočila kao da je netko pucao u nju.

“Zaboga!” uzviknuo je sir Eustace. “Što je s onim mladićem u Durbanu?”

“Vi ste mi draži”, odvratila sam blago.

“Draga moja”, rekao je sir Eustace, “hoćete li me držati za ruku?”

Gospođica se Pettigrew nakašljala, a sir Eustace je brzo povukao svoju ruku.

“Ah, da”, rekao je. “Da vidimo, gdje smo stali? Da. Tylman Roos u svom govoru na - Što nije u redu? Zašto ne bilježite?”

“Mislim da je”, primijetio je pukovnik Race, “gospođica Pettigrew slomila olovku.”

Uzeo je olovku i dao joj novu. Sir Eustace i ja smo blijedo zurili u njega. Bilo je nešto u pukovnikovu tonu što nisam posve razumjela.

22

(Ulomci iz dnevnika sir Eustacea Pedlera)

Razmišljam o tome da se ostavim pisanja memoara. Umjesto toga, napisat ću kratki esej pod naslovom "Svi moji tajnici." Po pitanju tajnika, čini se da me prati neko prokletstvo. Ili se dogodi da ih uopće nemam ili ih pak imam previše. U ovom trenutku u Rodeziju putujem čak s nekoliko žena. Naravno, Race je završio s dvije najzgodnije, ostavljajući meni onu dosadnu. To mi se uvijek događa - a, napokon, ovo je moj privatni vagon, a ne Raceov.

Anne Beddingfeld me, osim toga, prati u Rodeziju pod isprikom da je moja privremena tajnica. Ipak, čitavo je poslijepodne provela na hodniku s Raceom, diveći se ljepotama Hex River Passa. Istina, rekao sam joj da je njena prvotna zadaća da me drži za ruku. Međutim, ni to ne radi kako treba. Možda se boji gospođice Pettigrew. Ne krivim je zbog toga. U gospođici Pettigrew nema ničeg privlačnog - ona je odvratna žena s velikim stopalima. Uostalom, više nalikuje muškarcu nego ženi.

Anne Beddingfeld se vrlo zagonetno ponašala. Uskočila je na vlak u posljednjem trenutku, dišući poput parnog stroja, kao da je sudjelovala u kakvoj utrci - a Pagett

mi je lijepo rekao da ju je sinoć ispratio na vlak za Durban! Čini se da je Pagett opet zavirio u čašicu ili se možda djevojka nekako duplicirala.

I nikada ne nudi nikakva objašnjenja. Nitko to ne čini. Da, "Svi moji tajnici Broj 1, ubojica koji bježi pred zakonom. Broj 2, pijanica koji skriva mračnu tajnu iz Italije. Broj 3, prekrasna djevojka koja posjeduje sposobnost pojavljivanja na dva mjesta odjednom. Broj 4, gospođica Pettigrew koja je, bez sumnje, opasni prevarant pod krinkom! Vjerojatno jedan od Pagettovih prijatelja iz Italije, kojeg je nahuškao na mene. Ne bih se začudio da jednog dana otkrijemo kako je Pagett u jednom trenutku zavarao i sam svijet. Sve u svemu, mislim da je Rayburn bio najbolji od svih. Nikada me nije uznemiravao ili smetao. Guy Pagett je imao obraza dostaviti onaj golemi pisači stol ovamo. Nitko od nas ne može proći a da se ne spotakne o njega.

Izašao sam na hodnik, očekujući kako će moj dolazak biti pozdravljen s oduševljenjem. Obje su žene kao začarane slušale jednu od Raceovih priča. Staviti ću oznaku na vagon - ne "Sir Eustace i društvo" već "Harem pukovnika Racea

Zatim, gospođa se Blair, kao i uvijek, zabavljala sa svojim fotoaparatom. Svaki put kad bismo ušli u neki zavoj ona bi slikala motor lokomotive.

"Zar ne shvaćate", povikala je oduševljeno, "ako fotografiram prednji dio vlaka s planinama u pozadini, to će izgledati osobito opasno."

Istaknuo sam kako nitko vjerojatno neće znati da je fotografija snimljena iz stražnjeg dijela vlaka. Pogledala me je sa žaljenjem.

"Napisat ću ispod nje. 'Snimljeno iz vlaka. Lokomotiva ulazi u zavoj.

"To možete napisati ispod svake fotografije vlaka", rekao sam. Žene nikada ne razmišljaju o takvim

jednostavnim stvarima.

“Drago mi je da ovuda prolazimo danju”, uzviknula je Anne Beddingfeld. “Ne bih to imala prilike vidjeti da sam otišla u Durban, zar ne?”

“U pravu ste”, odvratio je pukovnik Race smiješeći se. “Probudili biste se sutradan u Karoou i zatekli u vrućoj, prašnjavoj pustinji punoj kamenja i stijena.”

“Drago mi je da sam promijenila mišljenje”, rekla je Anne i zadovoljno uzdahnula.

Pogled je bio prekrasan. Okruživale su nas visoke planine kroz koje smo se polako probijali prema sve većim visinama.

“Je li ovo najbolji današnji vlak za Rodeziju?” upitala je Anne Beddingfeld.

“Današnji?” nasmijao se Race. “Moja draga Anne, samo tri vlaka tjedno prometuju u ovom smjeru. U ponedjeljak, srijedu i subotu. Zar ne znate da ćemo do Viktorijinih slapova stići tek sljedeće subote?”

“Kako ćemo dobro upoznati jedni druge do tada!” primijetila je gospođa Blair pomalo zlobno. “Koliko se dugo namjeravate zadržati ondje, sir Eustace?”

“Ovisi”, odgovorio sam oprezno.

“O čemu?”

“O tome kako se razvijaju stvari u Johannesburgu. Zamisao je bila da ostanem nekoliko dana na Viktorijinim slapovima - nikada ih nisam vidio, iako je ovo moj treći posjet Africi - a potom da odem do Johannesburga i proučim tamošnje stanje. Kod kuće me, znate, smatraju popriličnim autoritetom za južnoafričku politiku. No, prema onome što čujem, čini se da će to biti prilično neugodan posjet. Ne želim proučavati tamošnje stanje usred goruće revolucije.”

Race se superiorno nasmijao.

“Sir Eustace, mislim da su vaše bojazni pretjerane. U

Johannesburgu vam ne prijeti nikakva opasnost."

Žene su ga prostrijelile pogledom koji je govorio "Oh, kakav ste vi junak". Užasno me je naljutio. Jednako sam hrabar poput Racea, no nedostaje mi stas. Ti dugonogi, vitki, tamnopusi muškarci uvijek pobjeđuju.

"Pretpostavljam da ćete i vi biti ondje", rekao sam hladno.

"Vrlo vjerojatno. Možda ćemo zajedno putovati onamo."

"Nisam siguran, možda ću se zadržati neko vrijeme na Viktorijinim slapovima", odvratio sam ravnodušno. Zašto Race toliko inzistira na tome da odem u Johannesburg? Bacio je oko na Anne. Da, to je razlog. "Kakvi su vaši planovi, gospođice Anne?"

"Ovisi", odgovorila je neodređeno, imitirajući me.

"Mislio sam da ste moja tajnica", prigovorio sam joj.

"Ipak, osjećam se zapostavljeno. Čitavo ste poslijepodne držali gospođicu Pettigrew za ruku."

"Što god da sam radio, kunem se, to zasigurno nisam", uvjeravao sam je.

Četvrtak navečer.

Upravo smo napustili Kimberley. Race je opet morao ispričati priču o dijamantima. Zašto su žene toliko zainteresirane za sve što je povezano s dijamantima?

Mislim da sam napokon razotkrio tajnu Anne Beddingfeld. Čini se da je ona novinski dopisnik. Jutros je poslala dugački brzopjav iz De Aara. Sudeći po buci koja je cijelu noć dopirala iz kabine gospođe Blair, izgleda da je naglas čitala sve članke koje namjerava objaviti u nekoliko narednih godina.

Čini se da je čitavo ovo vrijeme zapravo bila na tragu "Čovjeku u smeđem odijelu". Navodno ga nije vidjela na

Kilmordenu - ustvari, nije ni imala prilike, no sada vrlo žustro izvještava o tome - "Kako sam putovala s ubojicom" i izmišlja najnevjerojatnije priče tipa - "Što mi je rekao" i sl. Znam kako se to radi. I sam pribjegavam takvim stvarima u svojim Sjećanjima, kad mi Pagett dopusti. Uostalom, neki od Nasbyjevih vještih zaposlenika još će i više dotjerati detalje tako da se, kad Daily Budget napokon osvane na kioscima, Rayburn uopće neće moći prepoznati.

Ipak, djevojka je pametna. Navodno je posve sama otkrila identitet žene koja je ubijena u mojoj kući. Žena je bila ruska plesačica i zvala se Nadina. Pitao sam Anne Beddingfeld je li sigurna u to. Odgovorila je da je to stvar čiste dedukcije - prilično u stilu Sherlocka Holmesa. Ipak, vjerujem da je vijest brzojavila Nasbyju kao provjerenu činjenicu. Žene posjeduju određenu intuiciju kojom se mi muškarci ne možemo pohvaliti - nimalo ne sumnjam da je Anne Beddingfeld posve u pravu - no nazvati to dedukcijom je apsurdno.

Kako se zaposlila u Daily Budgetu, uopće ne mogu pojmiti. No, ona je tip mlade djevojke kojoj sve uspijeva. Nemoguće joj je odoljeti. Neprimjetnim laskanjem dobiva ono što želi. Pa kako je samo ušla u moj privatni vagon!

Počinjem naslućivati zašto je to učinila. Race je rekao nešto o tome kako policija sumnja da se Rayburn uputio u Rodeziju. Možda je u ponedjeljak otišao onamo vlakom. Pretpostavljam da su poslali gomilu brzojava te da nisu pronašli nikoga tko odgovara njegovom opisu. Ali, to ipak ništa ne znači. On je lukav i sposoban mladić koji poznaje Afriku. Vjerojatno je vješto zamaskiran u kakvu staru domorotkinju - dok policija nastavlja potragu za privlačnim mladićem s ožiljkom, odjevenim po najnovijoj europskoj modi. Nikada mi nije legao taj ožiljak.

No, siguran sam u to, Anne Beddingfeld mu je na

tragu. Želi pokupiti sve zasluge za njegovo hvatanje. Današnje mlade djevojke su vrlo hladnokrvne i bešćutne. Natutknuo sam joj da to nije ženstveno. Nasmijala mi se. Primijećujem da se ni Raceu to ne dopada. Možda je Rayburn u ovom vlaku. Ako je tako, tko nam može jamčiti da nas neće sve poubijati u snu. Spomenuo sam to gospođi Blair - čini se da je ona toplo pozdravila tu ideju i primijetila da bi moja možebitna smrt bila veliki zgoditak za Anne! Zgoditak za Anne, doista!

Sutra prolazimo kroz Bechuanaland. Prašina će biti nepodnošljiva. Tamo na svakoj stanici mali domoroci prodaju neobične drvene životinje koje sami rezbare. Pribojavam se toga da bi gospođa Blair mogla poludjeti za njima. Postoji neki primitivni šarm u tim igračkama, koji će je, bojim se, privući.

Petak navečer.

Kao što sam i strahovao, gospođa Blair i Anne kupile su četrdeset i devet drvenih životinja!

23

(Anne nastavlja svoje pripovijedanje)

Neizmjereno sam uživala u putovanju u Rodeziju. Svakog smo dana doživjeli i vidjeli nešto novo i uzbudljivo. Najprije prekrasan krajolik doline rijeke Hex, zatim grandiozne ruševine Karooa i, napokon, ravnice Bechaunalan - da te neizrecivo dojmljive igračke mještana koje su oni sami izrađivali i prodavali. Suzanne i mene su zaboravljali gotovo na svakoj stanici - ako se to uopće može nazvati stanicama. Čini se da se vlak zaustavljao kad god bi mu se pružila prilika, a onda su se, gotovo niotkuda, pojavljivale horde domorodaca noseći u rukama zdjele s kukuruzom i šećerom, krzna te slatke izrezbarene drvene životinje. Suzanne je odmah kupila cijelu kolekciju rezbarija. Slijedila sam njezin primjer - većina ih je koštala "tiki" (tri penija) i svaka je životinja bila različita. Bilo je tu žirafa, tigrova, zmija, antilopa te smiješno malih domorodačkih ratnika. Odlično smo se zabavljale.

Sir Eustace nas je pokušao obuzdati - uzalud. Imale smo sreću što nas nisu ostavili u nekoj oazi duž puta. Južnoafrički vlakovi kreću bez najave. Dok se vi cjenkate, oni samo lagano prođu pokraj vas, a onda ste prisiljeni trčati

za njima.

Da je Suzanne bila prilično iznenađena što me vidi nakon što sam se ukrcala na vlak u Cape Townu nije potrebno posebno naglašavati. Već smo prve večeri na vlaku razmotrile cijelu situaciju. Razgovarale smo čitavu noć.

Postalo je jasno da je nužna primjena obrambene ali i agresivne taktike. Putujući sa sir Eustaceom i njegovim društvom, bila sam prilično sigurna. I on i pukovnik Race bili su moćni zaštitnici. Pretpostavila sam da moji neprijatelji neće dirati u osinje gnijezdo. Osim toga, dokle sam god bila uz sir Eustacea, bila sam manje ili više u dodiru s Guyem Pagettom - a Guy Pagett je bio ključ zagonetke. Upitala sam Suzanne je li po njenom mišljenju moguće da je sam Pagett tajanstveni Pukovnik. Naravno, odbacila je tu pretpostavku, no primijetila sam, i to više puta, da je sir Eustace, usprkos svom autokratskom ophođenju, bio pod velikim utjecajem svog tajnika. Sir Eustace Pedler bio je nehajan čovjek, netko koga je dovoljno spretan tajnik mogao vrtjeti oko malog prsta. Opskurnost njegovog položaja mogla mu je u stvarnosti biti vrlo korisna, budući da se nastojao držati podalje od svjetala reflektora.

Suzanne se, međutim, snažno usprotivila ovim idejama. Odbila je povjerovati da je Guy Pagett bio mozak cijele akcije. Pravi vođa - tajanstveni Pukovnik - skrivao se negdje u pozadini i vjerojatno je već bio u Africi u vrijeme našeg dolaska.

Morala sam se donekle složiti s njom. Ipak, nisam bila posve uvjerena. Naime, u svakoj se sumnjivoj situaciji Guy Pagett pokazao izravnim krivcem. Istina, njegovoj je osobnosti nedostajalo odlučnosti i uvjerljivosti, osobina koje biste očekivali od vrhunskog zločinca - no, prema riječima pukovnika Racea, taj je tajanstveni vođa opskrbljivao svoje podanike samo svojim idejama, a kreativni um često stanuje

u slabom i bojažljivom tijelu.

“Tako govori profesorova kći”, prekinula me je Suzanne kad sam joj to krenula objašnjavati.

“Ipak, to je istina. Sve je moguće - Pagett bi mogao biti bilo tko.”

Nekoliko sam trenutaka šutjela, a zatim sam potihlo primijetila: “Da mi je znati kako je sir Eustace došao do svog novca!”

“I dalje ga sumnjičite?”

“Suzanne, u takvoj sam situaciji da moram sumnjati u svakoga! Nije da mi je on prvi sumnjivac na listi - ali, s druge strane, on je Pagettov poslodavac i vlasnik Mill Housea.”

“O načinu na koji je stekao novac nije baš voljan razgovarati”, rekla je Suzanne zamišljeno. “No to ne znači nužno da se radilo o kakvom zločinu - možda su u pitanju konzerve ili uvijači za kosu!”

Nevoljko sam se složila.

“Nadam se”, nastavila je Suzanne zamišljeno, “da, sumnjajući u Pagettovu umješanost, nismo na pogrešnom tragu. Što ako se na kraju ispostavi da je pošten čovjek i posve nevin?”

Razmišljala sam o tome nekoliko trenutaka, a zatim sam zavrtjela glavom.

“Ne vjerujem u to.”

“Napokon, za sve ima objašnjenje.”

“Da, ali ta objašnjenja baš i nisu uvjerljiva. Naprimjer, one noć na brodu kad me je pokušao baciti preko palube - tvrdi da je slijedio Rayburna i da ga je ovaj udario. Znamo da to nije istina.”

“Da”, rekla je Suzanne nevoljko. “Ipak, to smo čule samo iz druge ruke, od sir Eustacea. Možda bi Pagettova verzija događaja bila drugačija. Znete već kako ljudi

mijenjaju priče kad ih stalno ponavljaju.”

Razmislila sam malo o tome.

“Ne”, rekla sam naposljetku, “ne vidim drugi izlaz.

Pagett je glavni negativac. Ne možete pobjeći od činjenice da me je pokušao ubiti. Zašto to toliko niječete?”

“Zbog njegovog lica.”

“Lica? Ali -”

“Da, znam što ćete reći. Ima zlokobno lice. Ali to mi se i čini sumnjivim. Nijedan čovjek s takvim licem ne može biti doista zao. Vjerojatno se priroda našalila s njime.”

Suzannino objašnjenje nije bilo uvjerljivo. Znala sam podosta o prirodi. Ako je i posjedovala smisao za humor, nije ga pokazivala, a Suzanne je bila tip osobe koja je prirodi nadijevala svoje osobine.

Trebale smo razmisliti o našim trenutnim planovima. Bilo je jasno da moram ponuditi neko smisleno objašnjenje. Nisam to mogla zauvijek izbjegavati. Međutim, rješenje svih mojih problema nalazilo se ravno pred mojim nosom, iako to nisam odmah vidjela. *Daily Budget*'. Sudbina Harrya Rayburna više nije ovisila o tome hoću li ja šutjeti ili ne. Bio je već, ionako, obilježen kao “Čovjek u smeđem odijelu”. Mogla sam mu pomoći jedino na način da se pravim da ga i ja sumnjičim. Pukovnik i njegova banda ne smiju posumnjati da između mene i čovjeka kojeg su odabrali za žrtveno janje, smjestivši mu ubojstvo u Marlowu, postoje ikakvi prijateljski osjećaji. Koliko mi je bilo poznato, ubijena žena još nije identificirana. Poslat ću brzogav lordu Nasbyju s prijedlogom da je ona nitko drugi do poznata ruska plesačica Nadina koja je čitav niz godina oduševljavala Pariz. Činilo mi se nevjerojatnim što još nije identificirana, no kad sam mnogo kasnije doznala još neke stvari o slučaju, uvidjela sam kako to zapravo uopće nije bilo čudno.

Tijekom svoje uspješne karijere u Parizu, Nadina

nikada nije posjetila Englesku. Bila je nepoznata londonskoj publici. Slike žrtve iz Marlowa bile su toliko blijede i nejasne da uopće nije čudo što je nitko nije prepoznao. I, s druge strane, Nadinin je posjet Engleskoj bio sveopća tajna. Dan nakon ubojstva, njezin je menadžer primio pismo u kojem ga, navodno, ona obavještava o tome da se iz nekih osobnih razloga vraća u Rusiju i da sam riješi situaciju s prekršenim ugovorom.

Sve sam ovo, naravno, saznala tek mnogo kasnije. Uz Suzannino puno odobrenje, poslala sam dugačak brzojav iz De Aara. Stigao je u pravom trenutku (i to sam, naravno, saznala kasnije). *Daily Budget* je žudio za senzacijom. Moje su pretpostavke bile provjerene i potvrđene, nakon čega je objavljena reportaža godine - "Otkrivena žrtva ubojstva u Marlowu - naš dopisnik putuje s ubojicom, 'Čovjekom u smeđem odijelu'. Koje je njegovo pravo lice?"

Glavne su vijesti stigle i do svih južnoafričkih novina, no svoje sam poduže članke pročitala tek mnogo kasnije! Iz Bulawayoa su brzojavom stigle pohvale i detaljne upute. Imenovana sam dopisnikom *Daily Budgeta*, a i sam mi je lord Nasby uputio čestitke. Dobila sam zadatak uhvatiti ubojicu, a ja sam, i samo ja, znala da to nije Harry Rayburn! No, u tom je trenutku bilo najbolje pustiti ostale da vjeruju u suprotno.

24

U subotu ujutro stigli smo u Bulawayo. Mjesto me je razočaralo. Bilo je užasno vruće, a hotel je bio grozan. Sir Eustace je isto bio prilično zlovoljan. Mislim da su ga naljutile sve one naše drvene životinje - osobito velika žirafa. Bila je to ogromna figura dugog vrata, blagih očiju i tužna repa. Imala je osobnost. I šarm. Problem je bio u tome što se nije znalo kome pripada - meni ili Suzanne. Svaka je platila jedan tiki za nju. Suzanne je polagala pravo na nju zbog svoje dobi i bračnog statusa, ali ja sam isticala da sam prva spazila njenu ljepotu.

Moram, ipak, teška srca priznati da su životinje zauzele povećí dio prostora kojeg smo imale na raspolaganju. Nositi sa sobom četrdeset i devet drvenih životinja raznih neobičnih oblika i napravljenih od izrazito krhkog drveta predstavlja priličan problem. Natovarili smo njima dva nosača - jednome je odmah uspjelo ispasti nekoliko drvenih nojeva, pri čemu su im se slomile glave. Opomenute tom nezgodom, Suzanne i ja smo ih odlučile ipak same nositi. Pomogao nam je pukovnik Race, a i sir Eustace, kojem sam u ruke gurnula njemu omiljenu životinjicu, veliku žirafu. Ni gospođica Pettigrew nije uspjela umaći; nju su dopale dvije figurice ratnika i veliki

nilski konj. Imala sam osjećaj da se ne dopadam gospođici Pettigrew. Možda je smatrala da samo smetam. Uglavnom, izbjegavala me je u velikom luku. Meni je, pak, njezino lice bilo odnekuda poznato, iako se nisam mogla sjetiti otkuda.

Odmarali smo se gotovo cijelo prijedodne, a poslijepodne smo se odvezli do Matoposa, kako bismo posjetili Rhodesov grob. To jest, takav je bio plan, no sir Eustace je odustao u zadnji čas. Bio je jednako loše raspoložen kao onog jutra kad smo pristali u Cape Townu - kad je bacio breskve na pod! Čini se da jutarnji sati nikako ne pogoduju njegovom temperamentu. Psovao je nosače, pa konobara za doručkom, a na kraju je prokleo i čitavo vodstvo hotela. Želio je, nema sumnje, opsovati i gospođicu Pettigrew koja se šepurila uokolo sa svojom olovkom i bilježnicom, no mislim da se čak ni on to nije usudio učiniti. Ona je bila poput učinkovitih tajnica iz knjiga. Ipak, uspjela sam spasiti našu žirafu na vrijeme. Činilo mi se da je sir Eustace silno želio baciti životinju na pod i smrskati je.

Da se vratim našem izletu. Nakon što je sir Eustace odustao, gospođica je Pettigrew izjavila da će ostati u hotelu u slučaju da je on zatreba. A onda je u posljednjem trenutku Suzanne poslala poruku s isprikom da ni ona neće moći ići, jer ima glavobolju. Stoga smo pukovnik Race i ja otišli sami.

Pukovnik je vrlo čudan čovjek. To se ne primjećuje toliko kad je u većem društvu, no kad se zateknete s njim nasamo, shvatite da je on muškarac snažne osobnosti. Postaje tada šutljiviji, a ipak vam se čini da njegova šutnja govori više od njegovih riječi.

Tako je i bilo tog dana kad smo se odvezli do Matoposa. Sve je bilo neobično tiho - osim našeg automobila. Izgleda da smo dobili prvi Ford ikada proizveden! Presvlake su bile posve razderane, a iako nisam znala gotovo ništa o motorima, bilo mi je jasno da u njegovoj

unutrašnjosti stvari baš i ne funkcioniraju najbolje.

Kako smo se približavali mjestu, krajolik se sve više mijenjao. Uskoro su se pred nama stvorile ogromne stijene, složene u fantastične oblike. Osjećala sam se kao da sam se vratila u neko primitivno doba. Na trenutak su mi se neandertalci činili stvarnima kao što su se to vjerojatno činili i tatici. Okrenula sam se prema pukovniku Raceu.

“Jednom su ovdje živjeli divovi”, rekla sam sanjivo. “A njihova su djeca bila posve jednaka današnjoj djeci - igrala su se pikulama i onaj tko je bio vještiji, bio je zadovoljniji sobom. Kad bih morala imenovati ovo mjesto, nazvala bih ga ‘Zemlja divova’.”

“Možda ste bliži istini nego što to mislite”, odvratio je mračno pukovnik Race. “Jednostavno, primitivno, veliko - to je Afrika.”

Kimnula sam odobravajući.

“Obožavate je, zar ne?” upitala sam.

“Da. Ali kad čovjek ovdje dugo živi - postane okrutan. Vrlo brzo izgubi osjećaj za važnost života i smrti.”

“Da”, rekla sam misleći na Harryja Rayburna. I on je bio takav. “No ne valjda okrutan prema slabijima od sebe?”

“Relativno je to tko je ‘slabiji’, gospođice Anne.”

U njegovom sam glasu osjetila ozbiljnost koja me je prilično plašila. Shvatila sam da znam vrlo malo o čovjeku koji je sjedio pokraj mene.

“Mislila sam, primjerice, na djecu i pse.”

“Mogu iskreno priznati da nikada nisam bio okrutan prema djeci ili psima. Dakle, vi ne smatrate žene ‘slabijim spolom’?”

Razmislila sam malo o tome.

“Ne, mislim da ne smatram - iako one to, pretpostavljam, jesu. To jest, takve su u današnje vrijeme. No tata je uvijek govorio da su u početku žene i muškarci

zajedno vladali svijetom i da su bili jednake snage - poput lavova i tigrova -”

“A žirafe?” prekinuo me je pukovnik Race.

Nasmijala sam se. Svi su se rugali toj žirafi.

“I žirafe. Bili su nomadi, znate. S podjelom poslova su započeli tek kad su se skrasili u zajednicama. Tada su žene postale slabije. No, ženska je priroda ostala jednaka - one se osjećaju jednako - i zato obožavaju fizičku snagu kod muškaraca; to je ono što su nekada posjedovale, a onda izgubile.”

“Riječ je zapravo o obožavanju predaka?”

“Otprilike.”

“Doista vjerujete da je to istina? Da žene obožavaju snagu?”

“Mislim da je tako - ako ćemo iskreno. Vjerujete da cijenite moralne kvalitete, ali kad se zaljubite, okrećete se primitivnom - fizičkom - koje postaje jedino što je bitno. No ne smatram da je to baš posve tako. Da živimo u primitivnim uvjetima, ta bi terorija bila posve točna, ali kako ne živimo - na kraju pobijedi ipak nešto drugo. Ono što smo naizgled nadvladali, zar ne? A te su pobjede jedine važne. Biblija govori o gubljenju i ponovnom pronalaženju života, zar ne?”

“Na kraju se”, započeo je zamišljeno pukovnik Race, “zaljubite - a onda i odljubite. Na to ste mislili?”

“Zapravo i ne, ali može se to i tako objasniti.”

“Ipak, mislim da se vi nikada niste odljubili, gospođice Anne?”

“Ne, nisam”, priznala sam iskreno.

“A zaljubili?”

Nisam odgovorila.

Stigli smo do našeg odredišta i razgovor je zamro.

Izašli smo iz automobila i započeli uspon prema vidikovcu. Opet sam osjetila blagu nelagodu prema pukovniku Raceu.

Svoje je misli sakrio najbolje što je mogao iza onih svojih nedokučivih crnih očiju. Plašila sam ga se. Neprestance je izazivao taj neugodan osjećaj u meni. Nikada nisam znala na čemu sam s njime.

Uspinjali smo se u tišini dok nismo stigli do vrha. Neko smo se vrijeme zadržali ondje, a onda opet spustili, odmičući se malo od same staze.

Pukovnik Race je išao prvi. Kad smo naišli na jedno vrlo opasno mjesto, rekao je: "Najbolje da vas podignem", pa me uhvatio ispod struka.

Ubrzo me je spustio i olabavio stisak. Bio je vrlo snažan - čovjek od željeza, rekla bih, s mišićima tvrdima poput čelika. Opet me je uhvatila panika, osobito zato što se nije pomaknuo u stranu, već je stajao ispred mene, gledajući ravno u moje lice.

"Što doista radite ovdje, Anne Baddingfeld?" upitao je naglo.

"Ja sam ciganka koja putuje po svijetu."

"Da, to je istina. Predstavljate se kao novinski dopisnik, no to je samo krinka. Vi nemate dušu novinara. Došli ste ovamo na svoju ruku - u potrazi za pustolovinom. No to nije sve."

Hoće li me natjerati da mu priznam istinu? Bojala sam se, strašno sam se bojala. Pogledala sam ga ravno u oči. Moje oči nisu mogle sakrivati istinu poput njegovih, ali to nije značilo da ću se odmah predati.

"Što vi zapravo radite ovdje, pukovniče Race?" bocnula sam ga protupitanjem.

Na trenutak sam pomislila da neće odgovoriti. Bio je prilično iznenađen. Napokon je rekao:

"Ambicije mi ne daju mira. Samo se o tome radi - ambicijama. Sjetit ćete se, gospođice Beddingfeld da su 'zbog toga grijeha pali anđeli'."

“Govori se”, počela sam polako, “da ste zapravo povezani s Vladom - da ste pripadnik tajne službe. Je li to istina?”

Ne znam jesam li to samo umislila ili je on doista oklijevao nekoliko sekundi prije nego što je odgovorio:

“Uvjeravam vas, gospođice Beddingfeld, da sam ja samo obični pustolov kao i vi, koji putuje isključivo zbog vlastitog zadovoljstva.”

Razmišljajući kasnije o ovom odgovoru, učinio mi se pomalo dvosmislenim. Možda je Race i želio ostaviti takav dojam.

U tišini smo sjeli u automobil. Na pola puta do Bulawayoa zaustavili smo se u nekom primitivnom odmoristu pokraj ceste kako bismo popili čaj. Vlasnik je kopao u vrtu i činio se prilično uznemirenim zbog toga što smo ga prekinuli u poslu. Ipak, bio je uslužan, pa nam je obećao da će učiniti sve što može. Nakon poduljeg čekanja, vratio se s bezukusnim kolačićima i mlakim čajem. Onda je opet nestao u vrtu.

Ubrzo nakon njegovog odlaska, našli smo se okruženi mačkama. Bilo ih je šest i sve su tugaljivo mijaukale. Buka je bila zaglušujuća. Dala sam im svoje kolačiće. Pohlepno su ih progutale. Onda sam i mlijeko izlila u tanjurić. Borile su se oko toga koja će ga popiti.

“Oh”, uzviknula sam ozlojeđeno, “posve su izgladnjele! Molim vas, molim vas, naručite još mlijeka i kolača.”

Pukovnik Race je otišao izvršiti moju molbu. Mačke su opet počele mijaukati. Vratio se s velikim vrčem mlijeka, kojeg su slistile u sekundi.

Ustala sam s odlučnim izrazom lica.

“Ove ću mačke povesti sa sobom - neću ih ostaviti ovdje.”

“Drago dijete, ne budite smiješni. Ne možete vući šest mačaka, plus četrdeset i devet onih drvenih životinja, posvuda po Africi.”

“Zaboravite drvene životinje. Ove su mačke žive. Uzet ću ih sa sobom.”

“Nećete učiniti ništa takvoga.” Pogledala sam ga ogorčeno, no on je nastavio: “Mislite da sam okrutan - ali ne možete baš uvijek spasiti sve i svakoga. Bit će vam uzalud ako budete ustrajali u tome - neću vam dopustiti da ih uzmete. Ovo je primitivna zemlja, znate, a ja sam mnogo jači od vas.”

Uvijek znam kad sam pobijeđena. Uputila sam se od auta sa suzama u očima.

“Vjerojatno danas nemaju hrane za njih”, nastojao me utješiti. “Vlasnikova je žena otišla u Bulawayo po namirnice. Dakle, sve će biti u redu. A, osim toga, svijet je pun izgladnjelih mačaka.”

“Zašto govorite tako?”, rekla sam bijesno.

“Ukazujem vam na život kakav doista jest. Naučit ću vas da budete neosjetljivi i bezobzirni - poput mene. To je tajna snaga - i tajna uspjeha.”

“Radije ću biti mrtva nego neosjetljiva”, odvratila sam strasno.

Ušli smo u automobil i krenuli dalje. Polako sam dolazila sebi. Odjednom je, na moje ogromno iznenađenje, uzeo moje ruke u svoje.

“Anne”, rekao je nježno, “želim vas. Hoćete li se udati za mene?”

Bila sam osupnuta.

“Oh, ne”, promucala sam. “Ne mogu.”

“Zašto ne?”

“Ne gajim takve osjećaje prema vama. Nikada nisam.”

“Razumijem. Je li to jedini razlog?”

Morala sam biti iskrena. Dugovala sam mu to.

“Ne”, odgovorila sam, “to nije jedini razlog. Znae - ja - ja volim drugoga.”

“Razumijem”, ponovio je. “A tako je otkako smo se ukricali na Kilmorden?”

“Ne”, prošaptala sam. “To se dogodilo kasnije.”

“Razumijem”, rekao je po treći put. Okrenula sam se prema njemu. Lice mu je bilo natmureno kao nikada prije.

“Kako to - kako to mislite?” upitala sam bojažljivo. Pogledao me je nedokučivo, ali dominantno.

“Sada znam što mi je činiti.”

Prošli su me trnci od tih riječi. U njima se osjećala odlučnost koju nisam razumjela - to me je prestrašilo.

Do povratka u hotel nismo rekli ni riječi. Kad smo se konačno vratili, odmah sam odjurila do Suzanne. Ležala je u krevetu i čitala. Uopće nije izgledala kao da ima glavobolju.

Ugledavši me, upitala je, “Zaboga, Anne, što se dogodilo?”

Briznula sam u plač.

Pričala sam joj o onim mačkama - no, osjećala sam da nije u redu da joj ispričam i ono što sam doživjela s pukovnikom Raceom. No Suzanne je bila vrlo oštroumna. Mislim da je shvatila da se iza svega krije još nešto.

“Niste se valjda razboljeli, Anne? Zvuči apsurdno da se dogodi takvo što po ovakvoj vrućini, ali vi ne prestajete drhtati.”

“Sve je u redu”, odgovorila sam. “Prolaze me trnci. Valjda su u pitanju živci. Osjećam da će se dogoditi nešto strašno.”

“Ne budite smiješni”, rekla je uvjereno Suzanne.

“Pričajmo o nečem zanimljivom. Anne, što se tiče onih dijamanta -”

“Što je s njima?”

“Mislim da više nisu sigurni uz mene. Do sada vjerojatno nitko nije ni pomislio da se nalaze među mojim stvarima. No sada svi znaju da smo prijateljice i sigurno će i na mene posumnjati.”

“Ipak, nitko ne zna da su skriveni u roli filma”, usprotivila sam se. “To je savršeno skrovište, najbolje kojeg smo se mogle dosjetiti.”

Nevoljko se složila sa mnom, ali i rekla da ćemo ponovo razgovarati o tome kad stignemo do Viktorijinih slapova.

Naš je vlak kretao u devet sati. Sir Eustace i dalje nije bio najbolje volje, a gospođica se Pettigrew doimala ukroćenom. Pukovnik Race nije izgledao nimalo drukčije. Činilo mi se kao da sam sanjala cijeli onaj razgovor s njime.

Te sam noći spavala čvrsto na svom tvrdom ležaju, boreći se sa strašnim, prijetećim snovima. Probudila sam se s glavoboljom i odmah izašla na hodnik. Jutro je bilo svježije i ugodno, a posvuda oko nas, dokle god je sezao pogled, pružale su se šume i brda. Bila sam oduševljena. Nikada nisam vidjela ljepše mjesto. U tom sam trenutku poželjela da ovdje imam malu kolibu i da tu zauvijek ostanem...

Nešto prije pola dva, pukovnik Race me je pozvao iz “ureda”, kako bi mi pokazao neobičnu maglicu koja se protezala nad jednim dijelom šume.

“Pjena iz slapova”, rekao je. “Gotovo smo stigli.”

Još sam uvijek bila obuzeta onim sanjivim osjećajem koji me je pratio cijelu noć. U meni se neobično snažno usadio dojam da sam stigla kući... Kući! A ipak, nikada nisam bila ovdje - ili jesam, u snovima?

Od vlaka smo se pješice uputili prema hotelu. Hotel je bio velika bijela građevina puna mreža koje su štatile od komaraca. Nije bilo cesta, niti drugih kuća. Izašli smo van. Bila sam zatečena. U daljini, petstotinjak metara od nas,

nalazili su se Viktorijini slapovi. Nikada nisam vidjela nešto tako grandiozno i prekrasno - nikada ni neću.

“Anne, pa vi ste ushićeni”, rekla je Suzanne kad smo sjele. “Nikada vas nisam vidjela takvu.”

Promatrala me je sa znatiželjom.

“Jesam li?” Nasmijala sam se, no moj je smijeh bio neprimoran. “Ja sam naprosto oduševljena ovim mjestom.”

“Mislim da je još nešto u pitanju.”

Blago se namrštila.

Da, bila sam sretna, ali sam, osim toga, podsvjesno znala da čekam nešto - nešto što će se uskoro dogoditi. Bila sam uzbuđena - nemirna.

Nakon čaja smo otišli do slapova. Smjestili smo se na trokolice koje su gurali nasmiješeni domoroci.

Pogled je bio veličanstven - veliki ponor, veo maglice i prskanje koje je dopiralo sve do mosta. Bila sam fascinirana.

Prešli smo preko mosta i polako se uputili označenom stazicom koja je vodila oko klanca. Napokon smo stigli do velike čistine od koje je vodila stazica dolje prema ponoru.

“Hoćemo li se spustiti dolje?” upitao je pukovnik Race. “Ili ćemo to ostaviti za sutra? Trebat će nam poprilično vremena, a uspon je dosta težak.”

“Ostavit ćemo to za sutra”, izjavio je odlučno sir Eustace. Primijetila sam da mu naporna fizička aktivnost baš i nije najbolja zabava.

Bio je na čelu kad smo se vraćali natrag. Na putu smo sreli domorotkinju. Žena je, činilo se, nosila čitavo svoje domaćinstvo na glavi! Nosila je čak i tavu za prženje.

“Nikada nemam fotoaparat kad mi zatreba”, potužila se Suzanne.

“Ovo ćete vidjeti još mnogo puta, gospođo Blair”, rekao je pukovnik Race. “Stoga, nemojte žaliti.”

Stigli smo do mosta.

“Želite li vidjeti duginu šumu?” nastavio je. “Ili se bojite da ćete se smočiti?”

Suzanne i ja smo pošle za njim. Sir Eustace se vratio u hotel. Bila sam prilično razočarana duginom šumom. Uopće nije bilo toliko mnogo duga, a smočili smo se do kože, no svako malo pružio bi nam se pogled na slapove. Njihova me je ljepota uvijek iznova iznenađivala. Oh, divni, predivni slapovi, kako vas volim i obožavam!

Vratili smo se u hotel na vrijeme, imajući vremena presvući se za večeru. Sir Eustace je, čini se, prestao skrivati svoju antipatiju prema pukovniku Raceu. Suzanne i ja smo ga pokušale oraspoložiti, ali bez uspjeha.

Nakon večere se povukao u svoju dnevnu sobu. Gospođica Pettigrew je poslala za njim. Suzanne i ja smo neko vrijeme razgovarale s pukovnikom Raceom, a onda je ona, zijevajući pritom, izjavila da odlazi u krevet. Nisam željela ostati nasamo s njim, stoga sam se i ja digla i otišla u svoju sobu.

No bila sam previše uzbuđena, pa nisam mogla zaspati. Nisam se ni presvukla. Sjela sam u stolicu i počela sanjariti. A čitavo sam vrijeme bila svjesna da je nešto na pomolu...

Na vratima se začulo kucanje. Prepala sam se. Ustala sam i krenula ih otvoriti. Na vratima je stajao mali crni dječak. Pružio mi je poruku. Bila je naslovljena na mene i napisana rukopisom koji nisam poznavala. Uzela sam je i vratila se u sobu. Držala sam je neko vrijeme u ruci, a onda sam je pročitala. Bila je vrlo kratka!

“Moram vas vidjeti. Ne usuđujem se ući u hotel. Hoćete li doći do čistine pokraj slapova? Kabina broj 17 - sjećate li se? Molim vas, dođite! Poznajete me kao Harryja Rayburna. ”

Srce mi je luđački udaralo. Dakle, bio je ovdje! Oh, znala sam to - znala sam to čitavo vrijeme! Osjetila sam da je

blizu. Posve nesvjesno stigla sam do njegovog skloništa.

Stavila sam maramu oko vrata i pohitala prema vratima. Morala sam biti oprezna. Ipak, on je bio čovjek za kojim se tragalo. Nitko ne smije vidjeti kako se nalazim s njim. Uputila sam se do Suzannine sobe. Čvrsto je spavala. Čula sam je kako ravnomjerno diše.

Sir Eustace? On je, a što bi drugo, diktirao gospođici Pettigrew. Njegov je monotoni glas ponavljao: "Stoga predlažem da u rješavanju problema obojenih radnika -" Rekla mu je da nastavi, a on je nešto ljutito promrmrljao.

Nastavila sam dalje. Soba pukovnika Racea bila je prazna. Nisam ga vidjela u predvorju. A njega sam se najviše bojala! Ipak, nisam smjela gubiti vrijeme. Iskrala sam se brzo iz hotela i krenula stazicom prema mostu.

Prešla sam preko njega i ostala neko vrijeme stajati u sjeni. Ako me je netko slijedio, vidjet ću ga kako prelazi most. Minute su prolazile, a nitko nije stizao. Bila sam sigurna. Okrenula sam se i uputila prema čistini. Napravila sam možda šest koraka, a onda zastala. Iza mene je nešto zašuštalo. To nije mogao biti netko tko me je eventualno slijedio iz hotela. Ova je osoba već bila ovdje i čekala me.

Odjednom sam, intuitivno, znala da sam u opasnosti. Bio je to isti osjećaj koji me je prožeo one noći na Kilmordenu - intuicija koja me je upozoravala na opasnost.

Osvrnula sam se oko sebe. Sve je bilo tiho. Krenula sam naprijed. Opet sam začula šuškanje. U hodu sam se osvrnula preko ramena. Iz sjene je tada izašao lik muškarca. Shvatio je da sam ga vidjela. Potrčao je prema meni.

Bilo je premračno da bih ga mogla prepoznati. Ipak, bio je visok i bez sumnje Europljanin, nikako domorodac. Potrčala sam. Čula sam kako dahće iza mojih leđa. Požurila sam, prateći označeno bijelo kamenje koje je pokazivalo put. Noć je bila bez mjesečine.

Odjednom više nisam osjećala tlo pod nogama. Čula sam kako se čovjek iza mene smije. Bio je to zao, zlokoban smijeh. Odzvanjao mi je u ušima kako sam padala dolje - dolje - dolje - u mračnu provaliju.

25

Dolazila sam svijesti polako i bolno. Kad sam se pokušala pomaknuti, osjetila sam neizdrživu glavobolju i goruću bol u lijevoj ruci. Sve je bilo poput sna, nestvarno. Pred očima su mi lebdjele slike iz noćnih mora. Osjećala sam kako padam - iznova i iznova. Vidjela sam lice Harryja Rayburna kako izranja iz izmaglice. Činilo se stvarnim. Onda je opet odlebdjelo, rugajući mi se. U jednom je trenutku netko, sjećam se, prislonio čašu na moje usne, iz koje sam zatim ispila gutljaj. Zatim mi se opet cerekalo nečije crno lice - lice vraga, pomislila sam, i vrisnula. Onda su se opet javili isti snovi - dugi uznemirujući snovi u kojima sam uzalud tražila Harryja Rayburna kako bih ga upozorila - upozorila - na što? Ni sama nisam znala. No, vrebala je opasnost - velika opasnost - a samo sam ga ja mogla spasiti. Zatim je opet iznova uslijedila tama, milostiva tama i san.

Napokon sam se probudila iz te noćne more. Sjetila sam se svega što se dogodilo: kako sam žurila na susret s Harryjem, muškarca iz sjene i posljednjeg strašnog trenutka pada...

Nekim čudom, nisam poginula. Bila sam ranjena i slaba, sve me je boljelo, no bila sam - živa. No, gdje sam se nalazila? Pomičući teškom mukom glavu, osvrnula sam se

uokolo. Bila sam u maloj sobi s grubim drvenim zidovima. Zidovi su bili pokriveni velikim životinjskim kožama i kljovama od bjelokosti. Ležala sam na svojevrsnom kauču, također prekrivena kožama, a lijeva mi je ruka bila u zavoju. Najprije sam pomislila da sam sama, no onda sam spazila nečiju figuru kako sjedi između mene i svjetla, glavom okrenutom prema prozoru. To je nečujno tijelo bilo tako mirno da se činilo da je kakva poveća rezbarija. Nešto mi je na njemu bilo poznato, ali nisam željela dopustiti svojoj mašti da uzme maha. Tijelo se odjednom okrenulo. Ostala sam bez daha. Bio je to Harry Rayburn. Harry Rayburn glavom i bradom!

Ustao je i približio mi se.

“Osjećate li se bolje?” upitao je iznenada.

Nisam mogla odgovoriti. Suze su mi se slijevale niz obraze. Još sam uvijek bila slaba, ali sam čvrsto stegnula obje njegove ruke. Da sam barem mogla umrijeti ovako dok me promatrao nekim čudnim pogledom u svojim očima.

“Ne plačite, Anne. Molim vas, ne plačite. Sada ste sigurni. Nitko vas neće povrijediti.”

Uzeo je čašu i stavio je ispred mojih ustiju.

“Popijte malo mlijeka.”

Poslušno sam primila čašu. Nastavio je govoriti, tiho i sporo, kao da se obraća malom djetetu.

“Ne postavljajte više nikakva pitanja. Pođite spavati. Ojačat ćete nakon što se dobro naspavate. Otići ću ako želite.”

“Ne,” odvratila sam hitro. “Nemojte ići.”

“Onda ću ostati.”

Donio je malu stolicu i sjeo pokraj kreveta. Položio je svoju ruku na moju. Tako umirena, opet sam zaspala.

Sigurno je tada bila večer jer je, kad sam se probudila, sunce sjalo visoko na nebu. Bila sam sama u kolibi, no kad

sam se pomaknula, prišla mi je stara domorotkinja. Bila je ružna kao sam vrag, no nasmiješila mi se, što je bilo ohrabrujuće. U kanti je donijela vodu i pomogla mi da operem lice i ruke. Zatim je donijela veliku zdjelu juhe koju sam slistila do posljednje kapi! Postavila sam joj nekoliko pitanja, ali ona je samo kimala glavom i cerekala se. Pretpostavila sam da ne zna ni riječi engleskog.

Kad je Harry Rayburn ušao u sobu, odjednom je ustala i povukla se s poštovanjem. Kimnuo joj je glavom i ona je izašla. Nasmiješio mi se.

“Danas se, vidim, osjećate bolje!”

“Doista, ali i dalje sam vrlo zbunjena. Gdje sam?”

“Na malom otoku na rijeci Zambezi, otprilike pet kilometara sjeverno od Viktorijinih slapova.”

“Znaju li - znaju li moji prijatelji gdje sam?”

Zavrtio je glavom.

“Moram im se javiti.”

“Možete to učiniti ako želite, no savjetovao bih vam da pričekate dok ne postanete malo snažniji.”

“Zašto?”

Nije odmah odgovorio, pa sam nastavila s pitanjima:

“Koliko sam dugo ovdje?”

Njegov me je odgovor zaprepastio.

“Gotovo mjesec dana.”

“Oh!” uzviknula sam. “Moram Suzanne poslati poruku. Sigurno je zabrinuta.”

“Tko je Suzanne?”

“Gospođa Blair. Odsjela sam u hotelu zajedno s njom, sir Eustaceom i pukovnikom Raceom - ali vi to zasigurno znate?”

Zavrtio je glavom.

“Ne znam ništa osim toga da sam vas našao kako u nesvijesti i s gadnom ranom na ruci visite na drvu.”

“Gdje je bilo drvo?”

“Iznad ponora. Da odjećom niste zapeli za granje, sigurno biste poginuli.”

Zadrhtala sam. Potom mi je nešto palo na pamet.

“Kažete da niste znali da sam ovdje. A tko mi je onda poslao poruku?”

“Koju poruku?”

“Onu koju ste mi poslali tražeći da se nađemo na čistini.”

Zurio je u mene.

“Nisam poslao nikakvu poruku.”

Osjetila sam da sam se zacrvnjela sve do korijena kose. Na sreću, on to nije zapazio.

“Kako ste se onda zatekli upravo na tom mjestu u tom trenutku?” upitala sam potpuno zbunjena. “I, što, uostalom, radite ovdje?”

“Živim ovdje”, odvratio je lakonski.

“Na ovom otoku?”

“Da. Došao sam ovamo nakon rata. Ponekad u svom brodu prevozim goste iz hotela, no život je ovdje vrlo jeftin. I mogu raditi što želim.”

“Živite posve sami?”

“Ne žudim za društvom, uvjeravam vas”, odgovorio je hladno.

“Žao mi je što vam smetam”, rekla sam, “no čini se da nisam imala mnogo izbora.”

Na moje iznenađenje, zatreptao je očima.

“Ne smetate. Prebacio sam vas preko ramena poput vreće ugljena i odnio do svog broda. Poput kakvog primitivnog čovjeka iz kamenog doba.”

“No, iz posve drukčijih razloga”, dodala sam.

Ovaj je put pocrvenio. Crvenilo je prodrlo kroz njegovo privlačno osunčano lice.

“Još mi niste rekli kako ste se zatekli ondje?” upitala sam brzo kako bih ga izvukla iz neugodne situacije.

“Nisam mogao zaspati. Bio sam nemiran - uznemiren - osjećao sam da će se nešto dogoditi. Na kraju sam uzeo brod i krenuo prema slapovima. A onda sam začuo vaš vrisak.”

“Zašto niste jednostavno pozvali pomoć iz hotela?” upitala sam.

Opet je pocrvenio.

“Pretpostavljam da se to vama čini kao najjednostavnija stvar na svijetu - no mislim da čak ni sada niste svjesni u kakvoj se opasnosti nalazite! Mislite da sam trebao obavijestiti vaše prijatelje? Krasni su vam to prijatelji kad su dopustili da skoro poginete. Ne, zakleo sam se samome sebi da ću se brinuti o vama bolje od svih drugih. Nitko ne svraća na ovaj otok. Imam staru Batani, koju sam jednom izliječio od groznice; ona dolazi i pazi na vas. Neće zucnuti ni riječi. Mogao bih vas ovdje zadržati mjesecima i nitko za to ne bi znao.”

Mogao bih vas ovdje zadržati mjesecima i nitko za to ne bi znao. Kako su godile ove riječi!

“Postupili ste dobro”, rekla sam tiho. “Nikome još neću poslati poruku. Ionako je svejedno hoću li im se javiti danas ili za dan-dva. Osim toga, oni nisu moja obitelj. Samo su mi poznanici - čak i Suzanne. A tko god da je napisao onu poruku, znao je mnogo. To nije učinio neki autsajder.”

Uspjela sam spomenuti poruku, a da nisam pocrvenjela.

“Kad biste me samo htjeli poslušati - ” rekao je oklijevajući.

“Vjerojatno neću”, odvratila sam iskreno. “Ali slobodno recite što ste htjeli.”

“Uvijek radite po svome, gospođice Beddingfeld?”

“Uglavnom”, odgovorila sam oprezno. Bilo kome

drugome rekla bih “Uvijek”.

“Žao mi je vašeg supruga”, rekao je neočekivano.

“Ne mora vam biti”, naglasila sam. “Ni u snu se ne bih udala za nekoga u koga nisam ludo zaljubljena. I, naravno, mislim da svaka žena najviše uživa u tome da čini stvari koje ne voli za nekoga koga doista voli.”

“Bojim se da se ne mogu složiti s vama”, rekao je s blagim podsmijehom.

“Naravno”, uzviknula sam žestoko. “Zato i ima toliko nesretnih brakova. Za sve su krivi muškarci. Ili daju previše prostora svojim ženama - a one ih zbog toga ubrzo zamrže - ili su potpuno sebični, inzistirajući na tome da stvari budu po njihovom, i nikada ne kažu ‘hvala’. Uspješni muževi svoje žene tjeraju da rade ono što oni žele, a onda se strašno uznemiruju zbog toga. Žene vole da se njima vlada, ali mrže kad se njihova žrtva ne cijeni. S druge strane, muškarci zapravo i ne cijene žene koje su čitavo vrijeme drage i ljubazne prema njima. Kad se ja udam, nastojat ću se ponašati poput kakve vračice, no svako malo ću, kad će to moj suprug najmanje očekivati, pokazati njemu i svijetu da mogu biti pravi anđeo.”

Harry se od srca nasmijao.

“Kakav ćete vi život voditi!”

“Ljubavnici se uvijek svađaju”, uvjeravala sam ga. “Zato što ne razumiju jedno drugo. A kad se to dogodi, obično više nisu ni zaljubljeni.”

“Vrijedi li i obrnuto? Jesu li ljudi koji se svađaju uvijek ljubavnici?”

“Pa - pa, ne znam”, odgovorila sam zbunjeno.

Okrenuo se prema kaminu.

“Želite li možda još juhe?” upitao je promijenivši temu.

“Da, molim vas. Toliko sam gladna da bih mogla

pojesti i slona.”

“To je dobro.”

Promatrala sam ga dok mi je pripremao juhu.

“Kad napokon ustanem iz ovog kreveta, kuhat ću za vas”, obećala sam mu.

“Pretpostavljam da ne znate ništa o kuhanju.”

“Znam podgrijavati hranu iz konzervi, baš poput vas”, odvratila sam, pokazujući prema nizu praznih konzervi koje su se nalazile na okviru kamina.

“*Touche*”, rekao je i nasmijao se.

Čitavo mu je lice mijenjalo izraz kad bi se nasmijao. Postajalo je dječjačko i sretnije. Izgledao je tada kao posve druga osoba.

Uživala sam u juhi. Dok sam jela, podsjetila sam ga na to da mi nije udijelio onaj savjet koji je namjeravao.

“Ah, da, evo što sam vam želio reći. Da sam na vašem mjestu, ostao bih ovdje dok posve ne ojačam. Vaši će neprijatelji misliti da ste mrtvi. Neće biti iznenađeni ako ne pronađu vaše tijelo. Vjerojatno će pomisliti da ga je struja odnijela niže niz rijeku.”

Zadrhtala sam.

“I onda, kad ponovno prikupite snagu i ozdravite, možete mirno otputovati natrag u Englesku.”

“To bi bilo kukavički od mene”, prigovorila sam prezirno.

“Tako govori jedna budalasta školarka.”

“Nisam budalasta školarka”, povikala sam samouvjereno. “Ja sam žena.”

Pogledao me s izrazom lica koji nisam mogla dokučiti, no svejedno sam pocrvenjela i uzбудila se.

“Bog mi pomogao, i jeste”, promrmljao je i naglo izašao van.

Moj je oporavak bio prilično brz. Dobila sam bila

udarac u glavu, dok mi je ruka bila gadno natučena. Potonja je ozljeda bila ozbiljnija i na samom je početku moj spasilac vjerovao da je ruka slomljena. Pažljiviji ga je pregled, međutim, uvjerio da ipak nije tako i, iako me je ruka neizdrživo boljela, uskoro sam je počela koristiti.

Iz sadašnje perspektive gledano, boravak je na otoku bio vrlo neobičan. Bili smo odsječeni od svijeta, kao Adam i Eva na početku svijeta - no sa znatnom razlikom! Stara se Batani motala uokolo, mirna i šutljiva poput noći. Ja sam inzistirala na tome da joj pomognem u kuhanju, barem onoliko koliko sam mogla s ozlijeđenom rukom. Harry je uglavnom bio odsutan, no dobar dio vremena proveli smo, ležeći ispod palmi, u razgovoru i svađama - diskutirali smo o svemu i svačemu, svađali se, a onda i mirili. Peckali smo jedan drugoga, no s vremenom se između nas razvilo pravo prijateljstvo - za koje nisam ni vjerovala da je moguće. Prijateljstvo - a i još nešto više.

Ipak, bila sam svjesna toga da ću se uskoro (prebrzo, rekla bih) potpuno oporaviti i da ću tada morati otići. Hoće li me pustiti da odem? Bez ijedne riječi? Bez ikakvog znaka? Imao je svoje faze tišine, duge krize, trenutke kad bi se samo digao i nestao. Takav je bio i jedne večeri. Upravo smo bili pojeli naš priprosti obrok i sjeli na prag kolibe. Sunce je počelo zalaziti.

Ukosnice za kosu bile su nužnost koju mi Harry nije uspio osigurati. Stoga mi je kosa, ravna i crna, padala sve do koljena. Sjedila sam, glavom oslonjenom na ruke, izgubljena u svojim mislima. Osjetila sam da me Harry promatra.

“Izgledate poput vještice, Anne”, rekao je napokon. Zvučao je kao nikada dosad.

Ispružio je ruku i dodirnuo mi kosu. Zadrhtala sam. Odjednom je poskočio i poviknuo:

“Sutra odlazite odavde, čujete li me? Ne mogu to više

podnijeti. Napokon, samo sam čovjek. Morate otići, Anne! Morate! Niste glupi! I sami znate da ovo ne može potrajati.”

“Pretpostavljam da je tako”, odvratila sam polako.

“No, bilo je lijepo, zar ne?”

“Lijepo? Bilo je nepodnošljivo!”

“Tako strašno?”

“Zašto me mučite? Zašto mi se rugate? Zašto to govorite, te se još k tomu i smijete?”

“Nisam se smijala. I ne rugam vam se. Ako želite da odem, otići ću. Ali ako želite da ostanem, ostat ću.”

“To ne!” uzviknuo je oštro. “Samo to ne. Ne izazivajte me, Anne! Zar ne shvaćate tko sam ja? Traženi zločinac. Progonjeni čovjek. Ovdje me znaju kao Harryja Parkera. Misle da sam u potrazi za zemljom, no uskoro će sve shvatiti i onda će biti strašno. Vi ste tako mladi, Anne, i tako prekrasni - vaša ljepota izluđuje muškarce. Svijet je pred vama - ljubav, život, sve. Moj je već iza mene - iskvaren, zagoren, s okusom gorkog dima.”

“Ako me ne želite -”

“I sami znate da vas želim. Znae da bih dao svoju dušu da vas uzmem u naručje i zadržim ovdje, skrivenu od svijeta, zauvijek. Izazivate me, Anne! S tom dugom vještijom kosom i očima, zlatnim, smeđim i zelenim, koje se nikada ne prestaju smiješiti, čak i kad su vam usta ozbiljna i mrka. No, spasit ću vas od i *vas* same i od mene. Noćas ćete otići. Krenut ćete prema Beiri -”

“Ne idem u Beiru”, prekinula sam ga.

“Ići ćete. Otići ćete pa makar vas morao nositi onamo i baciti u brod. Što mislite, kako je meni? Zar mislite da ću se buditi iz noći u noć i strahovati oko toga hoće li vas dohvatiti ili ne? Čovjek se ne može pouzdavati u čuda. Morate se vratiti u Englesku, Anne - i - i udati i živjeti sretno.”

“S pouzdanim muškarcem koji će mi pružiti pristojan

dom!”

“Bolje i to nego - nego da ovako zaglibite.”

“A što će biti s vama?”

Lice mu je postalo mračnije.

“Moram dovršiti svoju zadaću. Ne pitajte koju.

Pretpostavljam da već i pogađate o čemu se radi. No, jedno ću vam obećati - sprat ću ljagu sa svog imena, ili barem umrijeti u tom pokušaju, te istisnuti život iz onog gada koji vas je kanio ubiti one noći.”

“Nemojte pretjerivati”, rekla sam. “Nije me zapravo gurnuo u provaliju.”

“Nije ni trebao. Njegov je plan bio mnogo lukaviji. Kasnije sam se vratio gore i pregledao stazicu. Čini se da je pomaknuo kamenje koje je označavalo put i presložio ga tako da zakoračite u provaliju. Bog mu pomogao kad ga se dohvatim!”

Zastao je na trenutak, a onda posve drukčijim glasom rekao:

“O mnogo čemu nismo razgovarali, zar ne? Ipak, stiglo je vrijeme za to. Želim da čujete čitavu priču - od početka.”

“Ako ne želite razgovorati o svojoj prošlosti, ne morate”, rekla sam tiho.

“Želim da znate. Nikada nisam mislio da ću razgovarati s nekim o tom dijelu svog života. Smiješno, zar ne, kako se sudbina poigrava s nama?”

Zašutio je na trenutak-dva. Sunce je zašlo, a baršunasta tama afričkih noći obavila nas je poput plašta.

“Nešto o vama već znam”, rekla sam blago.

“Što znate?”

“Znam da je vaše pravo ime Harry Lucas.”

Oklijevao je. Nije gledao u mene, već zurio u neku točku ispred sebe. Nisam imala pojma što mu prolazi kroz glavu, no naposljetku je odlučno ispravio glavu, kao da se

pomirio sa samim sobom, i započeo svoju priču.

26

“U pravu ste. Zovem se Harry Lucas. Moj je otac bio umirovljeni vojnik koji je osnovao farmu u Rodeziji. Umro je kad sam bio na drugoj godini fakulteta na Cambridgeu.”

“Jeste li ga voljeli?” upitala sam iznenada.

“Ja - pa, ne znam.”

Onda je pocrvenio i nastavio s iznenadnom silinom:

“Zašto to pitate? Volio sam svog oca. Rekli smo si neke prilično teške riječi posljednji put kad smo se vidjeli i svađali se oko mog divljeg ponašanja i dugova, ali volio sam ga. Sada mi je to jasno - makar prekasno”, nastavio je blažim tonom. “Na Cambridgeu sam upoznao jednog momka -”

“Mladog Eardsleya?”

“Da - mladog Eardsleya. Njegov je otac bio, kao što vam je zasigurno poznato, jedan od istaknutijih južnoafričkih plantažera. Odmah su se složili, ta dvojica mladića. Jednako su obožavali Južnu Afriku i jednako su ih privlačila nepoznata i neotkrivena mjesta. Nakon što je napustio Cambridge, Eardsley se posvađao s ocem. Stari je dvaput platio njegove dugove, no odbio je to učiniti i treći put. Izbila je strašna svađa. Sir Laurence je izjavio da mu je dozlogrdilo - i da će se njegov sin od sada morati sam brinuti za sebe. On je, dakle, tada morao stati na vlastite noge. Zbog

toga su se, kao što znate, dvojica mladića uputila u Južnu Ameriku u potrazi za dijamantima. Neću sad ulaziti u sve detalje, ali krasno su se zabavljali. Bilo je izrazito teško, znate, ali živjeli su dobro - svaki su se dan borili za goli život - ali to je mjesto na kojem shvatite tko su vam pravi prijatelji. Oni su razvili takav odnos da ih je samo smrt mogla rastaviti. I, kao što vam je pukovnik Race ispričao, njihove su muke urodile plodom. Otkrili su drugi Kimberley u srcu džungle britanske Gvajane. Njihovo je oduševljenje bilo neopisivo - nije se toliko radilo o vrijednosti dijamanta u novcu, znate, Eardsley je ionako bio naviknut na novac i znao je da će postati milijunaš kad mu otac umre. Lucas je, pak, oduvijek bio siromašan i već se naviknuo na to. Ne, radilo se o čistom zadovoljstvu otkrivanja.”

Zastao je, a onda, kao da se ispričava, dodao:

“Ne smeta vam što vam ovo pričam na ovaj način, zar ne? Kao da uopće nisam sudjelovao u svemu tome. Kad danas razmišljam o tom razdoblju i sjetim se te dvojice mladića, gotovo da i zaboravim da je jedan od njih bio - Harry Rayburn.”

“Pričajte kako god želite”, rekla sam, a on je nastavio:

“Otišli smo u Kimberley - bili smo vrlo ponosni zbog našeg pronalaska. Donijeli smo veličanstvenu kolekciju dijamanta s namjerom da ju pokažemo stručnjacima. I onda smo - u hotelu u Kimberleyu - sreli nju.”

Malo sam se ukočila, a moja ruka koja je počivala na do vratku nesvjesno se stegla.

“Anita Grünberg - tako se zvala. Bila je glumica. Prilično mlada i vrlo lijepa žena. Rođena je u Južnoj Africi, no majka joj je, mislim, bila Mađarica. Bila je prilično misteriozna, zbog čega je, naravno, bila još više privlačna, osobito dvojici mladića koji su se upravo vratili iz divljine. Imala je laku zadaću. Obojica smo se zaljubili u nju, i to

jako. Bilo je to prvi i jedini put da se među nama javio razdor - no čak ni tada nije oslabilo naše prijateljstvo. Svaki je od nas, vjerujem, bio voljan uzmaknuti se u korist onog drugog. Ali ona je igrala neku drugu igru. Kasnije sam se pitao zašto je bilo tako. Naime, jedini sin sir Laurencea Eardsleya bio je popriličan zgoditak. Ipak, kako je kasnije otkriveno, ona je čitavo to vrijeme već bila udana - suprug joj je radio za De Beerove - iako to tada nitko nije znao. Pretvarala se da je naše otkriće neizmjereno zanima, pa smo joj sve ispričali. Čak smo joj i pokazali dijamante. Dalila - tako se trebala zvati - izvrsno je igrala svoju ulogu!

Uskoro je otkrivena pljačka kod De Beerovih, a policija je u hipu dojurila k nama. Zaplijenili su naše dijamante. U početku smo se samo smijali tome - čitava je stvar bila apsurdna. A onda su dijamanti izloženi na sudu, gdje je, bez imalo sumnje, utvrđeno je da pripadaju De Beerovima. Anita Grünberg je nestala. Ona je zamijenila dijamante, a naša strana priče o tome da to nisu dijamanti koje smo donijeli sa sobom naišla je samo na podsmijeh.

Sir Laurence Eardsley bio je vrlo utjecajan čovjek. Uspio je postići da se slučaj odbaci - no dvojica su mladića bila uništena i osramočena, a njihova imena zauvijek okaljana. To je slomilo starčevo srce. Vodio je jedan mučni razgovor sa sinom, izrekavši mu teške riječi. Učinio je što je mogao kako bi spasio obiteljsko ime, ali od toga je dana njegov sin prestao postojati za njega. Potpuno ga je odbacio. A mladić je, ponosna budala, samo šutio, odbijajući govoriti u svoju korist. Izašao je bijesan poslije razgovora - njegov ga je prijatelj čekao. Tjedan dana kasnije, proglašeno je ratno stanje. Dva su se prijatelja zajedno prijavila u vojsku. Znao ste što se dogodilo. Najbolji drug kojeg je čovjek ikada mogao imati je poginuo, dijelom zahvaljujući svojoj ludoj neopreznosti i srljanju u nepotrebnu opasnost. Umro je

okaljana imena... Kunem vam se, Anne, da sam uglavnom zbog njega bio toliko ogorčen na onu ženu. Njegovi su osjećaji prema njoj bili mnogo snažniji. I sam sam u jednom trenutku bio ludo zaljubljen u nju - mislim da me se čak i pribojavala - no on je volio tiše i dublje. Ona je bila središte njegovog svemira - a njezina ga je izdaja posve slomila. Udarac ga je omamio i paralizirao.”

Harry je zastao. Nakon nekoliko trenutaka je nastavio:

“Kao što vam je poznato, proglašen sam nestalim u borbi. Vjerovalo se da sam poginuo. Nikada to nisam opovrgnuo. Uzeo sam prezime Parker i došao na ovaj otok. Na početku sam rata bio željan dokazati svoju nevinost, ali je vremenom, čini se, ta volja posve nestala. Nisam vidio razloga da to učinim. Moj je prijatelj mrtav, a nismo, ni on niti ja, imali živućih rođaka kojima bi bilo stalo. Pustio sam svijet da misli da sam mrtav. Živio sam mirno na otoku, ni sretan ni nesretan - otupljenih osjećaja. Sada mi je jasno da je to, iako to tada nisam razumio, jedna od posljedica rata.

Onda se jednoga dana dogodilo nešto što me probudilo iz sna. Trebao sam voditi neko društvo na izlet duž rijeke. Pomagao sam im pri ukrcavanju na brod, kad je iznenada jedan muškarac nešto uzviknuo. Pomno sam ga promotrio. Bio je omanji, mršaviji čovjek s bradom, a gledao je u mene kao da je spazio duha. Njegovo je uzbuđenje bilo toliko jako da je probudilo moju znatiželju. Raspitao sam se o njemu u hotelu. Doznao sam da se preziva Carton, da je stigao iz Kimberleya te da je radio kao sorter dijamanata kod De Beerovih. U trenutku su me proželi stari i pomalo zaboravljeni osjećaji. Napustio sam otok i uputio se u Kimberley.

Želio sam saznati još ponešto o njemu. Odlučio sam da moram razgovarati s njim. Ponio sam pištolj sa sobom. Tada, na brodu, zaključio sam da je očito riječ o kukavici. Kad smo

se našli licem u lice, shvatio sam da me se boji. Lako sam ga natjerao da mi ispriča sve što zna. Navodno je on bio jedan od organizatora pljačke, a Anita Grünberg je bila njegova žena. Jednom nas je vidio kako s njom večeramo u hotelu i, budući da je čuo da sam mrtav, silno se iznenadio kad me je spazio živog. Anita i on oženili su se prilično mladi, no ona se ubrzo udaljila od njega. Povezala se, očito, s nekim lošim društvom, kako mi je ispričao - a tada sam prvi put čuo i za Pukovnika. Sam Carton nikada nije sudjelovao u nekom zločinu, osim u onom nama podmetnutom - nastojao me uvjeriti, a ja sam mu povjerovao. Očito nije posjedovao manire pravog zločinca.

Međutim, osjećao sam da mi taji nešto. Zaprijetio sam mu pištoljem. Potpuno prestrašen, ispričao mi je ostatak priče. Čini se da Anita Grünberg baš nije vjerovala Pukovniku. Trebala mu je predati sve dijamante koje je uzela iz hotela, no neke si je zadržala. Carton joj je savjetovao, budući da je bio tehnički potkovan, koje da ostavi. Ako ti dijamanti ikada budu pronađeni, zbog svoje će se boje i kvalitete odmah raspoznati i stručnjaci kod De Beerovih će morati priznati da to kamenje nikada nije prošlo kroz njihove ruke. Na taj će se način moja priča o zamjeni pokazati istinitom, s mog će imena biti skinuta ljaga, a krivnja će pasti na prave zločince. Shvatio sam da je, za razliku od prethodnih slučajeva, i sam Pukovnik sudjelovao u poduhvatu. Anita je stoga s pravom osjećala zadovoljstvo zbog toga što ga je držala u šaci. Carton mi je predložio da se nagodim s Anitom Grünberg, ili Nadinom, kako se već zvala. Mislio je da bi za određenu svotu novca ona mogla prodati dijamante i izdati svog bivšeg poslodavca. Rekao je da će joj odmah poslati brzojav.

Carton mi je i dalje bio sumnjiv. Bio je čovjek kojeg se moglo lako preplašiti, ali i netko tko je u svom strahu bio

sposoban ispričati gomile laži. Vratio sam se u hotel i čekao. Pretpostavio sam da će do sljedeće večeri primiti odgovor na brzojav. Nazvao sam ga kod kuće, no ondje su me obavijestili da je gospodin Carton odsutan, ali da će se do jutra vratiti. Odmah sam postao sumnjičav. Nije mi trebalo dugo da otkrijem da zapravo namjerava otputovati u Englesku brodom Kilmorden Castle koji je isplivljavao iz Cape Towna za dva dana. Imao sam baš toliko vremena da odem onamo i uhvatim isti brod.

Nisam imao namjeru uznemiravati Cartona otkrivanjem svoje prisutnosti na brodu. Imao sam podosta iskustva u glumi, stoga mi nije bilo teško preobraziti se u sredovječnog prosijedog gospodina s bradom. Oprezno sam izbjegavao Cartona, zadržavajući se pod izlikom bolesti uglavnom u svojoj kabini.

Kad smo stigli u London, s lakoćom sam ga slijedio. Odmah se uputio u jedan hotel iz kojeg nije izlazio do sljedećeg dana. Napustio ga je negdje oko jedan sat. Pratio sam ga. Uputio se do agenta za nekretnine u Knightsbridgeu. Ondje se raspitivao o nekim kućama uz rijeku koje je namjeravao unajmiti.

I ja sam potom svratio tamo, naizgled po istom poslu. Onda se najednom pojavila Anita Grünberg, Nadina - kako god da se ustvari zvala. Nadmoćna, drska, prekrasna, kao i uvijek. Bože, kako sam je mrzio. Bila je to žena koja mi je uništila život - a i jedan život koji je bio bolji od mog. U tom sam je trenutku bio u stanju uhvatiti za vrat i polako istisnuti život iz nje. Smračilo mi se pred očima. Nisam uopće slušao ono što mi je agent govorio. Sljedeće što sam čuo bio je njezin glas, visok i jasan, s izraženim stranim naglaskom: 'Mill House, Marlow. Vlasništvo sir Eustacea Pedlera. Mislim da bi mi ta kuća mogla odgovarati. Naravno, pogledat ću je najprije.'

Agent joj je ispisao nalog, pa je izašla. Niti jednom riječju ili znakom nije dala do znanja da je prepoznala Cartona. Ipak, bio sam siguran da je njihov susret bio unaprijed dogovoren. Onda sam počeo nasumce zaključivati. Ne znajući da je sir Eustace u Cannesu, mislio sam da je ovo samo izlika kako bi se s njime sreli u Mill Houseu. Znao sam da je u vrijeme pljačke bio u Južnoj Africi i, budući da ga nikada nisam upoznao, na brzinu sam zaključio da je vjerojatno on tajanstveni Pukovnik o kojem sam toliko čuo.

Nastavio sam slijediti svojih dvoje sumnjivaca. Nadina je otišla u Hyde Park Hotel u Knightsbridgeu. Požurio sam se za njom. Ušla je ravno u restoran. Smatrao sam da bi bilo riskantno ući unutra za njom, jer bi me mogla prepoznati, stoga sam odlučio poći za Cartonom. Nadao sam se da je krenuo po dijamante i da ću svojim iznenadnim pojavljivanjem, u trenutku kad to bude najmanje očekivao, izvući istinu iz njega. Slijedio sam ga do postaje podzemne željeznice u Hyde Park Comeru. Stajao je posve sam na kraju perona. U blizini je bila i jedna djevojka, ali nitko više. Odlučio sam da ću mu se ondje obratiti. Znao što se dalje dogodilo. Ostao je zatečen kad je pred sobom ugledao čovjeka za kojeg je mislio da je daleko u Južnoj Africi. Od siline šoka izgubio je glavu i pao na tračnice. Uvijek je bio kukavica. Pod izlikom da sam liječnik, uspio sam mu pretražiti džepove. Pronašao sam novčanik s nešto malo novca, dva ili tri nevažna pisma, rolu filmova koju sam kasnije negdje usput ostavio, te komad papira na kojem je bio napisan datum i mjesto sastanka - 22. tog mjeseca na Kilmorden Castleu. U žurbi, želivši što prije otići s mjesta događaja prije nego što me netko zadrži, papirić mi je ispao, no, na sreću, zapamtio sam podatke.

Požurio sam do najbližeg toaleta i uklonio šminku. Nisam želio da me objese zbog toga što sam pretraživao

mrtvačeve džepove. Zatim sam se uputio u Hyde Park Hotel. Nadina je još uvijek ručala. Neću opisivati kako sam je slijedio do Marlowa. Ušla je u kuću, a ja sam nagovorio ženu pred vratima imanja da me pusti unutra, pretvarajući se da sam s Nadinom. Potom sam i ja ušao u kuću.”

Zastao je. Nastupila je napeta tišina.

“Vjerujete mi, Anne, zar ne? Kunem se pred Bogom da je ono što ću reći istina. Ušao sam za Nadinom razmišljajući o ubojstvu, a onda sam je našao - mrtvu! U sobi na prvom katu - Bože! Bilo je strašno. Bila je već mrtva - a ja sam tek par minuta iza nje ušao u kuću. Što je najgore od svega, nije bilo nikakvih naznaka da je još netko unutra! Naravno da sam odmah shvatio u kojoj neprilici sam se našao. Jednim jednostavnim i lukavim planom ucjenjivani se riješio svog ucjenitelja, a u isto je vrijeme osigurao žrtveno janje koje će odgovarati za zločin. U svemu se nazirala Pukovnikova ruka. Po drugi sam put trebao biti njegova žrtva. Bio sam budala što sam tako lako upao u njegovu stupicu!

Jedva da znam što sam učinio sljedeće. Uspio sam izaći odande izgledajući donekle normalno, ali sam znao da će zločin uskoro biti otkriven te da će brzojavi s mojim opisom biti odaslati po čitavoj zemlji.

Pritajio sam se neko vrijeme, ne usuđujući se ništa činiti. Na kraju me je spasila puka sreća. Na ulici sam načuo razgovor dvojice sredovječnih gospodina; jedan je od njih bio sir Eustace Pedler. Palo mi je na pamet da mu se pridružim kao njegov osobni tajnik. Djelić razgovora koji sam čuo naveo me je na tu ideju. Više nisam bio tako siguran da je sir Eustace Pedler tajanstveni Pukovnik. Njegova je kuća možda sasvim slučajno bila poprište zločina ili je to bila, pak, iz nekog opskurnog razloga koji nisam mogao dokučiti.”

“Znate li da je”, prekinula sam ga, “Guy Pagett bio u

Marlowu na dan ubojstva?”

“Dakle, sada je sve jasno. Mislio sam da je bio u Cannesu sa sir Eustaceom.”

“Navodno je trebao biti u Firenzi - ali nikada nije otišao onamo. Prilično sam sigurna da je zapravo bio u Marlowu, ali to, naravno, ne mogu dokazati.”

“Kad samo pomislim da nikada nisam sumnjao u Pagetta - sve do one noći na brodu kad vas je pokušao ubiti. On je zaista odličan glumac.”

“Da, zar ne?”

“Sad je jasno zašto su izabrali Mill House. Pagett je vjerojatno mogao ući i izaći iz kuće posve neopaženo. Naravno da se nije usprotivio mom prijedlogu da putujem sa sir Eustaceom. Nije želio da me odmah objese. Vidite, Nadina navodno nije donijela sa sobom dijamante na sastanak kao što su pretpostavili da će učiniti. Čini se da su čitavo vrijeme bili kod Cartona koji ih je vjerojatno sakrio negdje na Kilmorden Castleu. Mislili su da bih ja mogao znati kamo ih je sakrio. Ti su dijamanti bili opasnost za Pukovnika - otuda i njegova želja da ih se domogne pod svaku cijenu. Gdje ih je taj vrag Carton sakrio - ako ih je uopće sakrio - ne znam.”

“To je druga priča”, rekla sam. “*Moja* priča. Ispričat ću vam je.”

Harry je pozorno slušao dok sam mu prepričavala sve događaje ko je sam zabilježila na prethodnim stranicama. Ono što ga je najviše zapanjilo i uznemirilo bila je činjenica da su dijamanti čitavo ovo vrijeme bili kod mene - zapravo kod Suzanne. Na to nikada nije računao. Naravno, nakon što sam čula njegovu priču, shvatila sam kakav je plan bio smislio Carton, dakako, pod direktivom Nadine koja je bila mozak operacije. Protiv nje ili njenog supruga nije mogla biti primijenjena nikakva taktika iznenađenja koja bi rezultirala predavanjem dijamantata. Tajna je bila zaključana u njenoj glavi, a Pukovnik ne bi nikada shvatio da su dijamanti predani na čuvanje brodskom poslužitelju!

Harry je, čini se, sada napokon mogao biti oslobođen krivnje za krađu dijamantata. No, tu je bila druga i mnogo teža optužba koja je paralizirala sve naše aktivnosti. Naime, kako su stvari sada stajale, nije mogao izaći pred lice pravde i dokazati svoju nevinost.

Iscrpno razgovarajući, neprestance smo se vraćali na pitanje identiteta Pukovnika. Je li to doista bio Guy Page?

“Kriv je barem zajedno”, primijetio je Harry. “Gotovo je sigurno da je Pagett ubio Anitu Grünberg u Marlowu - a iz toga možemo izvući zaključak da je upravo on Pukovnik, jer

likvidaciju Anite on ne bi prepustio svojim podređenima. Ipak, ono što ovu teoriju baca u vodu jest pokušaj vašeg ubojstva kod ponora. Vidjeli ste da je Paged ostao u Cape Townu - ni na koji način nije mogao stići ovamo prije iduće srijede. Malo je vjerojatno da je ovdje imao svoje izaslanike. Naime, svi su njegovi planovi bili usmjereni na to da se s vama obračuna u Cape Townu. Mogao je, naravno, brzojavom poslati upute nekom svom čovjeku u Johannesburgu, koji se mogao ukrcati na vlak u Mafeking, ali sadržaj bi ga tih uputa, koji je trebao biti vrlo određen, spriječio u tom naumu.”

Neko smo vrijeme sjedili u tišini, a onda je Harry polako nastavio:

“Rekli ste da je gospođa Blair spavala kad ste otišli iz hotela te da je sir Eustace nešto diktirao gospođici Pettigrew? Gdje je bio pukovnik Race?”

“Nigdje ga nisam vidjela.”

“Je li imao ikakvog razloga pretpostaviti da ste sa mnom u prijateljskim odnosima?”

“Možda”, odgovorila sam zamišljeno, prisjećajući se našeg razgovora u Matoposu. “On je neobično snažna osoba”, nastavila sam, “ali ne zamišljam ga kao Pukovnika. Uostalom, ta je zamisao smiješna, budući da je on pripadnik naše tajne službe.”

“Možemo li biti sigurni da je to istina? Prilično je jednostavno praviti se da si pripadnik tajne službe. Radiš u tajnosti, pa je tvoj pravi identitet ionako nepoznat, a glasine se šire sve dok svi ne povjeruju u nju. Osim toga, takvo što pruža ispriku za sve sumnjive aktivnosti. Anne, dopada li vam se Race?”

“Da - i ne. Odbojan mi je, ali me u isto vrijeme neobično fascinira. Ipak, jedno je sigurno - uvijek sam ga se pomalo plašila.”

“Bio je u Južnoj Africi, znate, u vrijeme krađe u Kimberleyu”, rekao je Harry.

“Ali, upravo je on Suzanne ispričao sve o Pukovniku i o tome kako mu je pokušao ući u trag u Parizu.”

“Kamuflaža - i to prilično lukava.”

“A kako se Pagett uklapa u sve to? U kakvoj je on vezi s Raceom?”

“Tko kaže”, počeo je Harry zamišljeno, “da se uopće uklapa?”

“Što?”

“Razmislite, Anne! Jeste li čuli Pagettovu verziju priče o događajima na Kilmordenu?”

“Da - preko sir Eustacea.”

Ponovila sam priču. Harry je pažljivo slušao.

“Spazio je čovjeka kako ide iz smjera kabine sir Eustacea i slijedio ga je na palubu. To je rekao? A tko je bio u kabini nasuprot one sir Eustacea? Pukovnik Race. Što ako se pukovnik Race išuljao na palubu i, bježeći nakon što vas je napao, naletio ravno na Pagetta koji je izlazio kroz vrata salona? Pukovnik obara Pagetta i juri unutra, zatvarajući za sobom vrata. Uskoro stižemo mi i zatječemo Pagetta kako leži na podu. Što kažete na to?”

“Zaboravili ste na to da je Pagett siguran u to da ste ga upravo vi nokautirali.”

“Pa, pretpostavimo da me je vidio kako se udaljavam s mjesta događaja baš u trenutku kad je povratio svijest. Ne bi li tada odmah pomislio da sam ga ja napao? Osobito ako je čitavo vrijeme mislio da slijedi upravo mene?”

“Moguće je, da”, odvratila sam zamišljeno. “No, tada sve naše pretpostavke padaju u vodu. A tu je i štošta drugo.”

“Sada se više ništa ne čini sigurnim. Muškarac koji vas je slijedio u Cape Townu obratio se Pagettu, a ovaj je pogledao na sat. Možda ga je samo pitao koliko je sati.”

“Mislite, dakle, da je to bila puka slučajnost?”

“Ne sasvim. Pagett je, nema sumnje, nekako povezan sa slučajem. Zašto su izabrali baš Mill House za ubojstvo? Je li možda iz tog razloga što je Pagett bio u Kimberleyu u vrijeme krađe dijamanta? Bi li on bio žrtveno janje da se ja nisam, tako prikladno, pojavio ondje?”

“Mislite, dakle, da je Pagett možda potpuno nevin?”

“Čini se tako, da, ali svejedno moramo otkriti što je radio u Marlowu u vrijeme ubojstva. Ako postoji kakvo razumno objašnjenje za to, onda smo na pravom putu.”

Ustao je.

“Prošla je ponoć. Uđite unutra, Anne, i naspavajte se! Krenut ćemo prije zore. Morate uhvatiti vlak u Livingstoneu! Jedan moj prijatelj će vas ondje sakriti do polaska vlaka. Otamo ćete poći u Bulawayo, kako biste na vrijeme stigli na vlak za Beiru. Taj moj prijatelj može doznati što se događa u hotelu i gdje su trenutno vaši prijatelji.”

“Beira”, ponovila sam zamišljeno.

“Da, Anne, nemojte se protiviti. Ovo je posao za muškarca. Prepustite ga meni.”

Nakratko smo, raspravljajući o situaciji, zaboravili na svoje osjećaje, no sada su se opet vratili. Nismo se ni pogledali.

“U redu”, rekla sam i ušla u kolibu.

Legla sam na krevet prekriven kožama, ali nisam zaspala. Čula sam Harryja kako vani nemirno korača. Napokon me je, nakon nekoliko sati, pozvao:

“Dođite, Anne, vrijeme je!”

Ustala sam iz kreveta i poslušno izašla van. Bilo je poprilično mračno, ali zora nije bila daleko.

“Uzet ćemo kanu, a ne motorni čamac -” rekao je Harry, a potom iznenada zastao i podigao ruku.

“Tiho! Što je to?”

Stala sam osluškivati, ali nisam čula ništa. On je, međutim, imao bolji sluh - ipak su njegove uši bile naviknute na život u divljini. Onda sam i ja nešto začula - tek jedva čujno zapljuskivanje vesala, koje je stizalo iz pravca desne obale rijeke i brzo se približavalo našem pristaništu.

Zagledali smo se u tamu ispred nas. Raspoznali smo čamac. Na trenutak se pojavilo neko svjetlo. Netko je upalio šibicu. Uspjela sam prepoznati jednu figuru - crvenobradog Nizozemca iz vile u Muizenbergu. Ostali iz njegove pratnje bili su domoroci.

“Brzo - natrag u kolibu!”

Harry me je povukao za sobom. Sa zida je uzeo nekoliko pušaka i revolver.

“Znate li napuniti pušku?”

“Ne, pokažite mi.”

Zapamtila sam njegove upute. Zatvorili smo vrata kolibe, a Harry je stao pokraj prozora koji je gledao na pristanište. Čamac nam se približavao.

“Tko je tamo?” povikao je Harry.

Sve sumnje koje smo imali u vezi namjera naših posjetitelja sada su bile raspršene. Uskoro se oglasila tutnjava pušaka. Na sreću, meci su nas zaobišli. Harry je podignuo svoju pušku i stao pucati iz nje. Začula sam dva jauka i pljusak.

“Ovo će im dati nešto za razmišljanje”, promrmaljao je.

“Zaboga, Anne, odmaknite se! I brzo puniti!”

Meci su pljuštali s obje strane. Jedan je okrznuo Harryjev obraz, no njegova je paljba bila ubojitija od njihove. Najvećom sam mogućom brzinom punila puške. Bile su spremne svaki put kad bi se okrenuo uzeti drugu. U jednom me je trenutku uhvatio svojom lijevom rukom i divlje poljubio prije nego što se opet vratio prozoru. Odjednom je uzviknuo.

“Odlaze - izgleda da im je dosta! Nemaju pojma koliko nas je ovdje. Ipak, sigurno će se vratiti. Moramo biti spremni na to!” Bacio je pušku i okrenuo se prema meni.

“Anne! Ljepotice moja! Kraljice! Hrabra si poput lava, ti crnokosa vještice!”

Uzeo me je u naručje. Počeo je ljubiti moju kosu, pa oči i usta.

“A sada se vratimo na posao”, rekao je odjednom i pustio me. “Iznesi van limenke s parafinom!”

Učinila sam što mi je rekao. Bio je zabavljen nečim unutar kolibe. Onda sam ga, odjednom, spazila na krovu kolibe kako puže s nečim u rukama. Pridružio mi se za minutu-dvije.

“Kreni prema čamcu! Ovo ćemo morati ponijeti sa sobom.”

Uzeo je parafin, a ja sam otrčala prema obali.

“Vraćaju se”, rekla sam tiho. Spazila sam nejasan trag s druge strane obale.

Stigao je do mene.

“Upravo na vrijeme. Kvrugu, gdje je čamac?”

Ni čamac niti kanu nisu bili na svom mjestu. Harry je zazviždio.

“Draga, bit će vrlo gusto. Hoćeš li moći to izdržati?”

“Da, dokle god sam s tobom.”

“Zajednička smrt baš i nije zabavna. Možemo mi i bolje od toga. Vidiš - sada su stigli s dva čamca. Pristat će na dva različita mjesta. A sada slijedi moj mali show.”

Još dok je govorio, koliba je počela buktjeti. U svjetlu plamena raspoznala sam dvije figure koje su klečale zagrljene na krovu.

“Moja stara odjeća - punjena krpama - ali neće izdržati još dugo. Hajde, Anne, sada smo osuđeni na očajničke pokušaje.”

Držeći se za ruke, trčali smo preko otoka kojeg je na toj strani samo uski kanal vode odjeljivao od obale.

“Morat ćemo plivati do druge strane. Znaš li uopće plivati, Anne? Zapravo, to ionako nije važno. Nosio bih te na rukama da je potrebno. Ovaj dio uz obalu nije prikladan za čamce, jer ima previše kamenja, ali je savršen za plivanje. Uostalom, i Livingstone je u tom pravcu.”

“Mogu plivati vjerojatno i dalje od toga. Kakve nam opasnosti prijetite, Harry?” upitala sam jer sam spazila da se namrštio. “Morski psi?”

“Zaboga, ne, budalice. Morski psi žive u moru. No blizu si. Moramo se paziti krokodila.”

“Krokodila?”

“Da, no nemoj razmišljati o njima - ili se pomoli, što god želiš!”

Ušli smo u vodu. Moje su molitve očito bile uslišene jer smo stigli do druge obale bez ikakvog problema.

“A sada pravac - Livingstone. Bojim se da će put biti težak, a mokra odjeća neće nimalo pomoći. Ipak, moramo otići tamo.”

Put je bio prava noćna mora. Mokra mi se suknja neprestano zapetljavala oko nogu, a čarape su mi se posve razderale. Na izmaku snaga, naposljetku sam zastala. Harry se vratio po mene.

“Drž’ se, draga. Nosit ću te jednim dijelom.”

Na taj sam način stigla u Livingstone - prebačena preko njegovih ramena poput vreće ugljena. Kako me je uspio nositi cijelim putem, doista ne znam. Nazirale su se prve zrake sunca. Harryjev je prijatelj bio mladić od dvadesetak godina, koji je bio vlasnik dućana s domorodačkim suvenirima. Zvao se Ned - vjerojatno je imao i prezime, ali ja ga nisam uspjela čuti. Nije bio nimalo iznenađen našim dolaskom, iako smo oboje bili mokri i

razderane odjeće. Muškarci su, u tom pogledu barem, zaista divni.

Pripremio nam je nešto za pojesti i vruću kavu, dok je našu mokru odjeću stavio sušiti. Mi smo se, pak, umotali u tople, debele pokrivače. Bili smo na sigurnom u maloj stražnjoj sobi njegove kolibe. Bez ikakvih se pitanja otišao raspitati o sir Eustaceovom društvu. Trebao je, prije svega, saznati da li itko od njih još uvijek boravi u hotelu.

Iskoristila sam trenutak kako bih obavijestila Harryja da me više ništa ne može natjerati da odem u Beiru. Uostalom, nikada nisam ni namjeravala otići onamo, a sada, ionako, više nije bilo nijednog razloga za to. Naš se plan zasnivao na pretpostavci da su moji neprijatelji bili uvjerenja da sam mrtva. Sada kada znaju da sam živa, odlazak u Beiru nema nikakvog smisla. Mogli bi me bez imalo problema slijediti i ubiti. Bila bih posve nezaštićena. Napokon smo se dogovorili da se pridružim Suzanne, gdje god da ona bila, i da se pobrinem za svoju sigurnost. Ni u kom se slučaju nisam smjela upuštati u avanture i tražiti tajanstvenog Pukovnika.

Trebala sam mirovati i čekati Harryjeve upute. Dijamante smo trebale ostaviti u banci u Kimberleyu na ime Parker.

“Da, ali -”, rekla sam zamišljeno, “morali bismo imati neku šifru. Ne želimo valjda da nas otkriju.”

“To je barem jednostavno. Na svakoj poruci koja stigne izravno od mene slovo će z biti prekríženo.”

“Dakle, znat će prepoznati lažnu poruku”, promrmljala sam. “A što je s brzojavima?”

“Svaki će moj brzojav biti potpisan s *Andy*.”

“Vlak uskoro kreće, Harry”, oglasio se Ned prekidajući nas.

Ustala sam.

“I, hoću li se udati za mirnog i pouzdanog muškarca kad pronađem takvog?” upitala sam nehajno.

Harry je došao bliže k meni.

“Zaboga! Anne, ako se ikada udaš za bilo koga osim mene, zavrnut ću mu vratom. A što se tebe tiče -”

“Da”, odvratila sam ne skrivajući zadovoljstvo.

“Tebe ću istući, sve dok ne poplaviš!”

“Kakvog sam samo muža odabrala!” rekla sam s osmijehom. “I kako samo mijenja mišljenja preko noći!”

(Ulomci iz dnevnika sir Eustacea Pedlera)

Kao što sam već rekao, u pravilu sam miran čovjek. Žudim za mirnim životom - a to je, čini se, jedino što ne mogu imati. Uvijek se nekako zateknem usred oluja i uzbuna. Bilo je nevjerojatno olakšanje što sam se riješio Pagetta i njegovog njuškanja. Na kraju se pokazalo da je gospođica Pettigrew izuzetno korisno stvorenje. Iako u njoj nema baš ničeg privlačnog, dvije ili tri osobine koje posjeduje su neprocjenjive. Istina je da sam se ponašao neoprostivo u Bulawayu, ali za sve je kriva neprospavana noć u vlaku. U tri sata ujutro u moju je kabinu banuo neobično odjeven mladić koji je nalikovao na kakvog komedijaša s Divljeg zapada i upitao me kamo idem. Zanimajući ono što sam mu ja uzvratio - "Čaj - i, zaboga, ne stavljajte šećer unutra" - ponovio je pitanje, naglasivši da nije konobar već službenik Useljeničkog odjela. Želivši ga se riješiti što prije, rekao sam mu da ne bolujem ni od kakve zarazne bolesti, da putujem u Rodeziju iz najnevinijih mogućih razloga, a na kraju sam ga počastio i svojim punim imenom i prezimenom te mjestom i datumom rođenja. Nakon njegovog odlaska, uspio sam malo odspavati, a onda me je, u 5.30 h, neki prilično hrabri

glupan probudio sa šalicom tekućeg šećera, koju se usudio prozvati čajem. Mislim da je nisam bacio na njega, ali znam da sam to želio. Vratio se u 6 h - ovog puta s ledenim nezašećerenim čajem - a zatim sam opet zaspao, potpuno iscrpljen. Probudio sam se ispred Bulawaya, gdje mi je u ruke predana ogromna drvena žirafa koja se sastojala od samih nogu i vrata!

No, ako izuzmemo te manje probleme, sve se odvijalo glatko. A onda je stigla propast.

Sve se dogodilo u noći našeg dolaska na Viktorijine slapove. Diktirao sam gospođici Pettigrew u svojoj radnoj sobi, kad je najednom, bez ijedne riječi isprike, banula gospođa Blair u najneprikladnijoj mogućoj odjeći.

“Gdje je Anne?” uzviknula je.

Kojeg li pitanja! Kao da je ta djevojka bila moja odgovornost. Što je očekivala da će gospođica Pettigrew pomisliti? Da ću samo tako izvaditi Anne Beddingfeld iz svog džepa? Bilo je to vrlo kompromitirajuće za čovjeka mog položaja.

“Pretpostavljam”, odvratio sam hladno, “da je u svom krevetu.”

Pročistio sam grlo i pogledao prema gospođici Pettigrew, dajući joj do znanja da sam spreman nastaviti dalje. Nadao sam se da je gospođa Blair shvatila poruku i da će otići. No, izgleda da ju nije shvatila ili da ju nije željela shvatiti. Umjesto toga, utonula je u stolicu i počela nervozno mahati nogom.

“Nije u svojoj sobi. Provjerila sam. Sanjala sam - bio je to strašan san - da se nalazi u velikoj opasnosti. Otišla sam do njezine sobe kako bih se razuvjerila, da bih ustanovila da je tamo nema. Čak nije ni legla u krevet.”

Molećivo me je pogledala.

“Što da radim, sir Eustace?”

Suzdržavajući se od toga da joj odgovorim, "Pođite u krevet i ne brinite ni za što. Sposobna mlada žena poput Anne Beddingfeld se zna pobrinuti za sebe", samo sam se namrštio.

"Što Race kaže na to?"

Zašto bi Race uvijek uživao? Neka i on malo iskusi sve prednosti i mane ženskog društva.

"Ne mogu ga nigdje pronaći."

Očito nije namjeravala pustiti ovo tek tako. Uzdahnuo sam i sjeo na stolicu.

"Nije mi jasno zašto se brinete", rekao sam strpljivo.

"Ali moj san -"

"Kriv je curry koji smo jeli za večerom!"

"Oh, sir Eustace!"

Bila je neumorna. A svi znaju da su noćne more posljedica teške večere.

"Napokon", nastavio sam uvjerljivo, "zašto Anne Beddingfeld i pukovnik Race ne bi izašli u mirnu šetnju bez da obavijeste cijeli hotel o tome?"

"Mislite da su samo izašli u šetnju? Ali, prošla je ponoć!"

"Mladi ljudi čine takve budalaste stvari", promrmljao sam, "iako je pukovnik Race dovoljno star da zna bolje."

"Doista to mislite?"

"Usudio bih se reći da su pobjegli zajedno", nastavio sam umirujući je, iako posve svjestan gluposti koje sam izrekao. Napokon, na mjestu poput ovog, kamo su mogli pobjeći?

Ne znam koliko bih još izdržao s gospođom Blair da nije naišao pukovnik Race. Ispalo je da sam djelomično bio u pravu. On je zaista izašao u šetnju, ali nije poveo Anne sa sobom. Čini se da sam pogriješio u procjeni situacije, na što mi je ubrzo ukazano. Race je dao ispremetati čitav hotel za

manje od tri minute. Nikada nisam vidio nekog toliko uznemirenog.

Bilo je to vrlo neobično. Kamo je djevojka mogla otići? Odjevena je izašla iz hotela otprilike deset minuta iza jedanaest sati i nestala. Ideja o samoubojstvu bila je nevjerojatna. Anne je bila jedna od onih mladih, energičnih žena koje su bile zaljubljene u život i kojima nije padalo na pamet da ga okončaju. Vlak je ovamo trebao stići tek sutradan poslijepodne, stoga nije mogla otputovati. K vragu, gdje je onda?

Race je, jadnik, bio izvan sebe. Sve je prevrnuo i pretražio kako bi je pronašao. Svi policajci u krugu od stotinu kilometara stavljeni su u službu. Uposljeni su i tragači domoroci. Sve što se moglo učiniti bilo je učinjeno. Ipak, ni traga od Anne Beddingfeld. Složili smo se s time da je vjerojatno mjesecarila. Na stazici pored mosta pronađeni su tragovi koji su ukazivali na to da je djevojka zakoračila preko ruba u provaliju. Ako je uistinu bilo tako, njezino je tijelo vjerojatno bilo smrskano u komadiće dolje na stijenama. Nažalost, turisti su izbrisali većinu tragova sa stazice.

Ovo me objašnjenje nije posve zadovoljilo. Kad sam bio mlađi, uvijek su mi govorili da se mjesecari ne mogu ozbiljno ozlijediti — da se njihovo šesto čulo brine za njih. A čini se da ni gospođa Blair nije prihvaćala ovo objašnjenje.

Ne mogu shvatiti tu ženu. U potpunosti je promijenila svoje ponašanje prema Raceu. Sada se prema njemu ophodi kao mačka prema miša, jedva se prisiljavajući biti ljubazna. A bili su tako dobri prijatelji. Sve u svemu, i ona se promijenila. Postala je živčana i histerična - prestraši se i najmanjeg zvuka. Mislim da je krajnje vrijeme da pođem u Johannesburg.

Jučer je do nas stigla glasina o tajanstvenom otoku,

smještenom negdje duž rijeke, na kojem obitavaju muškarac i djevojka. Race se neobično uzbudio. Međutim, pokazalo se da je riječ o lažnoj uzbuni. Muškarac je ondje živio godinama, a upravitelj hotela ga je dobro poznao. On je, naime, tijekom sezone u svom čamcu prevozio goste hotela radi razgledavanja rijeke, krokodila i nilskih konja. Vjerujem da čak i drži jednog pripitomljenog krokodila koji je istreniran za to da povremeno odgriza dijelove čamca. Nakon toga ga otjera veslom, a gosti povjeruju da su za dlaku izbjegli smrt. Koliko je dugo djevojka s njim nije poznato, ali čini se da to nije Anne. Da sam ja taj momak i da Race dođe na otok postavljati pitanja o mojim ljubavnim avanturama, dobio bi nogom u guzicu.

Kasnije.

Odlučeno je da sutra krenem u Johannesburg. Race me je gotovo otjerao onamo. Koliko čujem, situacija se tamo pogoršala. Pretpostavljam da će me ustrijeliti neki štrajkaš. Gospođa Blair je trebala poći sa mnom, no predomislila se u zadnji čas. Odlučila je ostati na slapovima. Čini se da ne želi Racea izgubiti iz vida. Večeras me je posjetila i, pomalo oklijevajući, zamolila za uslugu. Upitala me mogu li se pobrinuti za njezine suvenire.

“Ne valjda za životinje?” upitao sam sa strepnjom. Znao sam da ću prije ili kasnije zaglaviti s tim prokletim životinjama.

Naposlijetku smo postigli kompromis. Uzeo sam dvije manje drvene kutijice u kojima su bile lomljive figure. Dogovorili smo se da će životinje biti zapakirane i poslane vlakom u Cape Town, gdje će se za njih pobrinuti Pagett.

Ljudi koji su ih pakirali istaknuli su da su neobičnih oblika i da će za njih biti potrebne posebne kutije. Upozorio sam gospođu Blair na to da će do njihova dolaska u

Englesku na njih potrošiti stotinjak puta više nego što ih je platila!

Pagett, pak, inzistira na tome da mi se pridruži u Johannesburgu. Iskoristit ću kutije gospođe Blair kao izliku da ga zadržim u Cape Townu. Poslao sam mu brzojav, obavijestivši ga o tome da mora dočekati kutije i pobrinuti se za njihovu sigurnost, budući da se u njima nalaze predmeti od velike vrijednosti.

Dakle, sve je sređeno. Gospođica Pettigrew i ja odjahat ćemo zajedno u suton. A svakome tko je vidio gospođicu Pettigrew ova se izjava neće činiti nimalo neobičnom.

29

Johannesburg, 6. ožujka

Stanje u Johannesburgu baš i nije obećavajuće. Opasnost vreba sa svih strana. Bande štrajkaša, odnosno takozvanih štrajkaša, patroliraju ulicama i uznemiravaju građane. Njihova su meta naduti kapitalisti koji će biti prvi na redu za odstrijel kad započne masakr. Ne možete se ni taksijem voziti - štrajkaši vas jednostavno izvuku van iz automobila. A u hotelima vas ljubazno obavještavaju o tome da će vas, u slučaju nestašice hrane, bez imalo dvojbe izbaciti na ulicu.

Sinoć sam sreo Reevesa, stranačkog prijatelja koji je također stigao Killmordenom. Ne mogu vjerovati koliko je prestrašen. Zapravo, ponaša se poput većine političara; sposoban je držati duge demagoške govore, uglavnom iz političkih razloga, a onda žali zbog toga. Sada nastoji sve uvjeriti kako nije doista mislio ono što je govorio. Kad sam ga sreo, upravo je bio na putu za Cape Town, gdje je trebao održati trodnevni pokajnički govor na nizozemskom, u kojem je želio istaknuti kako ono što je bio izrekao zapravo znači nešto posve drugo. Zahvalan sam na tome što ne moram sudjelovati u radu Skupštine u Južnoj Africi. Parlament je

sasvim dovoljan. Osim toga, govori se samo jednim jezikom, a ograničena je i dužina trajanja govora. Prilikom zadnjeg posjeta Skupštini, slušao sam prosijedog bradatog gospodina koji je izgledao poput kornjače iz Alice u zemlji čudesa. Izgovarao je riječi na osobito melankoličan način. Svako malo, potaknuo bi samoga sebe uzvikujući nešto što je zvučalo kao "Platt Skeet" i što je bilo posve u neskladu s njegovim govorom. Kad bi to učinio, većina bi iz publike uzviknula "vau, vaul", što je vjerojatno bila nizozemska inačica za "čujmo, čujmo!", a mnogi bi se i naglo trgnuli iz ugodnog dremuckanja. Načuo sam da je dotični gospodin držao govor već tri dana. Izgleda da u Južnoj Africi ljudi imaju mnogo strpljenja.

Kako bih ga što dulje zadržao u Cape Townu, Pagetta sam okupirao brojnim izmišljenim poslovima, no uskoro mi je ponestalo mašte, stoga se moj mili tajnik vraća sutra poput vjernog psa koji sanja o smrti pored svog gospodara. A tako mi je dobro krenulo sa Sjećanjima. Izmislio sam neke izuzetno duhovite anegdote o mom okršaju sa štrajkašima.

Jutros sam razgovarao s jednim vladinim službenikom. Bio je uvjerljiv i pomalo zagonetan. Aludirao je na moj uzvišeni položaj i važnost te predložio moj premještaj u Pretoriju, pri čemu mi je voljan pomoći.

"Dakle, očekujete probleme?" upitao sam.

Nije mi dao konkretan odgovor, pa sam zaključio da se očekuje eskalacija nezadovoljstva. Rekao sam mu da je njegova Vlada kriva za to, jer je dopustila da situacija izmakne kontroli.

"Ali, sir Eustace, čovjeku možete dati dovoljno užadi i na kraju ga natjerati da se sam objesi."

"To je istina. Slažem se."

"Štrajkaši nisu naš najveći problem. Iza njih stoji neka organizacija koja ih opskrbljuje velikim količinama oružja i

eksploziva. Došli smo u posjed nekih dokumenata putem kojih smo uspjeli otkriti na koji način taj arsenal unose u zemlju. Služe se stalnim šiframa. Krumpiri znače 'detonatori', cvjetača 'puške', a za druge se vrste eksploziva koristi ostalo povrće."

"Vrlo zanimljivo", prokomentirao sam.

"I više od toga, sir Eustace. Imamo razloga vjerovati da se čovjek koji upravlja organizacijom, genijalni um koji stoji iza svega ovoga, u ovom trenutku nalazi u Johannesburgu."

Tako se zagledao u mene da sam se pobojavao da je posumnjao da sam ja taj genijalni um. Oblio me hladan znoj na samu tu pomisao. Počeo sam žaliti za tim što sam uopće prihvatio ideju o istraživanju ove problematike.

"Od Johannesburga do Pretorije ne vozi nijedan vlak", nastavio je. "No, mogu urediti da onamo otputujete privatnim automobilom. Obzirom da bi vas mogli zaustaviti na putu, sredit ću vam dvije različite putovnice. Jedna će biti izdana od strane Savezne vlade, dok će druga glasiti na ime Engleza, turista koji nema nikakve veze s ovdašnjom situacijom."

"Dakle, jednu za vaše ljude, a drugu za štrajkaše?"

"Upravo tako."

Ideja mi se nije dopadala - znam što se obično dešava u takvim situacijama. Posve se zbunite i predate pogrešnu putovnicu pogrešnoj osobi. Na kraju ću završiti ispred cijevi revolvera kakvog krvožednog pobunjenika ili, pak, jednog od onih pristaša reda i zakona koji patroliraju ulicama u šeširima i s lulom u ustima i nehajno se razmeću svakojakim oružjem. Osim toga, što bih radio u Pretoriji? Divio se tamošnjoj arhitekturi i slušao jeku pucnjave što dolazi iz Johannesburga? Tko zna koliko bi me dugo zadržali ondje. Već su, ionako, raznijeli prugu. A ne bih mogao dobiti ni

piće. Prije dva dana je vojska zauzela grad i stavila ga pod svoju kontrolu.

“Dragi momče”, rekao sam, “čini se da vi ne shvaćate da ja istražujem situaciju u Randu. Kako ću je, zaboga, istraživati iz Pretorije? Cijenim vašu brigu za moju sigurnost, ali ne brinite se zbog mene. Sve će biti u redu.”

“Upozoravam vas, sir Eustace, da je problem s hranom prilično ozbiljan.”

“Malo će gladovanja biti dobro za moju figuru”, rekao sam, ne uzbuđujući se zbog toga.

Prekinuo nas je brzjav koji je glasio na moje ime. Pročitao sam ga s čuđenjem:

“Anne je na sigurnom. Sa mnom je u Kimberleyu. Suzanne Blair.”

Ionako nisam bio ozbiljno povjerovao u to da se toj djevojčici nešto strašno dogodilo. Ona je neuništiva - ona je poput gumenih loptica koje dajete terijerima za igru. Posjeduje nevjerovatnu sposobnost da se pojavi bilo gdje, i to s osmijehom na licu. Iako, ne razumijem zašto je morala išetati iz hotela usred noći kako bi otišla u Kimberley. Jedno je sigurno, onamo nije stigla vlakom. Vjerojatno se poslužila krilima i letjela do tamo. Pretpostavljam da nam to nikada neće razjasniti. Barem ne meni. Uvijek moram nagađati, što nakon nekog vremena postaje naporno. Vjerojatno je opet riječ o nekom novinarskom izvještaju.

Presavinuo sam brzjav i riješio se svog gosta. Ne sviđa mi se to što bih mogao biti prisiljen gladovati, ali uopće nisam zabrinut za svoju sigurnost. Ipak, dao bih sav novac svijeta za jedno piće! Pitam se hoće li se Pagett sjetiti i donijeti sa sobom bocu viskija.

Stavio sam šešir na glavu i uputio se van s namjerom da kupim par suvenira. U Johannesburgu ima velik broj zanimljivih suvenirnica. Proučavajući izlog s kožnim

ogrtačima, umalo sam se sudario s čovjekom koji je izlazio iz trgovine. Na moje veliko iznenađenje, ispostavilo se da je to bio Race.

Ne mogu lagati i tvrditi da je bio oduševljen time što me vidi. Zapravo, prilično se uznemirio, no ja sam inzistirao na tome da sa mnom pođe do hotela. Dosadilo mi je razgovarati samo s gospođicom Pettigrew.

“Nisam imao pojma da ste u Johannesburgu”, rekao sam veselo. “Kad ste stigli?”

“Sinoć.”

“Gdje ste odsjeli?”

“Kod nekih prijatelja.”

Nije mu godilo moje ispitivanje.

“Nadam se da drže perad”, primijetio sam. “Uskoro će im dobro doći, koliko čujem.”

“Usput”, rekao sam kad smo stigli u hotel, “jeste li čuli vijest o gospođici Beddingfeld?”

Kimnuo je glavom.

“Dobro nas je prestrašila”, rekao sam živahno.

“Želio bih znati kamo je, dovraga, otišla one noći?”

“Čitavo je vrijeme bila na otoku.”

“Kojem otoku? Ne valjda na onom s onim mladićem?”

“Upravo tako.”

“Kako nedolično”, rekao sam. “Pagett će pasti na guzicu kad to čuje. Nikada nije odobravao ponašanje gospođice Beddingfeld. Pretpostavljam da je to bio mladić s kojim se trebala naći u Durbanu.”

“Mislim da ne.”

“Ne morate mi ništa reći ako ne želite”, rekao sam mu, iako sam ga time htio baš potaknuti na to da mi sve ispriča.

“Mislim da je riječ o mladiću kojeg bismo se svi željeli dočepati.”

“Nije valjda -?” uzviknuo sam vidno uzbuđen.

Kimnuo je glavom.

“Da, riječ je o Harryju Rayburnu, odnosno Harryju Lucasu - to je njegovo pravo ime. Opet nam je umakao, ali jednom ćemo ga već uhvatiti.”

“Zaboga”, promrmljao sam.

“Mislimo da djevojka nije umiješana ni u što. S njezine je strane jednostavno riječ o ljubavnoj avanturi.”

Znao sam otpočetak da je Race zaljubljen u Anne. Način na koji je izrekao ove posljednje riječi me je dodatno uvjerio u to.

“Otišla je u Beiru”, nastavio je prilično kruto.

“Doista”, rekao sam zureći u njega. “Kako to znate?”

“Pisala mi je iz Bulawaya, obavještavajući me o tome da se vraća kući. To je i najbolje što može učiniti, jedno dijete.”

“Imam neki osjećaj da ona nije u Beiri”, rekao sam zamišljeno.

“Poslala mi je ovu poruku upravo kad se spremala na put.”

Bio sam zbunjen. Netko je očito lagao. Ni ne trudeći se zastati i razmisliti o tome je li Anne imala dobar razlog za svoje ponašanje, bio sam oduševljen time što napokon mogu nadmudriti Racea. Uvijek je tako nadmoćan. Iz džepa sam izvadio brzojav i pokazao mu ga.

“Kako onda objašnjavate ovo?” upitao sam trijumfalno.

Bio je zatečen. “Napisala je da upravo kreće za Beiru”, rekao je začuđeno.

Znam da Race slovi kao pametan čovjek. No on je, po mom mišljenju, prilično glup. Nikada mu nije palo na pamet da djevojke ne govore uvijek istinu.

“Kimberley”, promrmljao je. “Što rade ondje?”

“Da, i sam sam bio iznenađen. Pomislio bih da bi

najprije došla ovamo kako bi prikupila informacije za Daily Budget."

"Kimberley", ponovio je. Čini se da ga je prisjećanje na to mjesto uznemirilo. "Nemaju što vidjeti ondje - rudnici više ne rade."

"Znate kakve su žene", rekao sam neodređeno.

Zavrtio je glavom, pa se zamislio. Očito sam mu dao materijala za razmišljanje.

Čim je otišao, pojavio se moj vladin službenik.

"Nadam se da ćete mi oprostiti što vas opet gnjavim, sir Eustace", ispričavao se. "No, želio bih vam postaviti nekoliko pitanja."

"Naravno, dragi momče", odvratio sam živahno.

"Samo vi pitajte!"

"Riječ je o osobi koja radi kao vaš tajnik -"

"Ne znam ništa o njemu", rekao sam prekinuvši ga.

"Nametnuo mi se u Londonu, ukrao mi neke vrijedne papire - zbog kojih ću zasigurno nastradati - i netragom nestao u Cape Townu. Istina je da sam bio na Viktorijinim slapovima u isto vrijeme kad i on, ali ja sam odsjeo u hotelu, dok je on boravio na otoku. Uvjeravam vas u to da ga uopće nisam vidio čitavo vrijeme koje sam proveo tamo."

Zastao sam kako bih došao do zrak.

"Pogrešno ste me razumjeli. Mislio sam na -"

"Što? Pagetta, možda?" uzviknuo sam iznenađeno.

"Sa mnom je već osam godina - nikada nisam upoznao odaniju osobu od njega."

Moj se gost nasmijao.

"I dalje nagađate. Mislio sam na damu."

"Gospođicu Pettigrew?" uzviknuo sam.

"Da. Vidjeli su je kako izlazi iz Agrasatove suvenirnice."

"Zaboga!" prekinuo sam ga. "Pa, i ja sam bio ondje."

Možda ste me vidjeli kako izlazim odande.”

Čini se da u Johannesburgu ne možeš napraviti ništa što odmah ne izaziva sumnju.

“Ah! Ali ona je tamo više puta dolazila - i to u prilično sumnjivim okolnostima. Najbolje da vam odmah sve kažem, bez okolišanja - u povjerenju, dakako. Naime, sumnjamo da se to mjesto koristi za tajne sastanke članova organizacije koja stoji iza revolucije. Stoga ću s užitkom poslušati sve što mi možete reći o ovoj dami. Prije svega, kako ste je i kada zaposlili?”

“Ponučena mi je”, odvratio sam hladno, “od strane vaše Vlade.”

Ovo ga je potpuno shrvalo.

(Anne nastavlja svoje pripovijedanje)

Poslala sam Suzanne brzoglas čim sam stigla u Kimberley. Stigla je što je brže mogla. Prilično sam se iznenadila otkrićem da sam joj doista draga - uvijek sam mislila da sam za nju samo još jedna avantura u nizu. Ugledavši me, ona je doslovce pala oko mog vrata i počela plakati.

Kad smo se izgrlile i izljubile, sjela sam na krevet i ispričala joj čitavu priču.

“Uvijek ste sumnjali na pukovnika Racea”, rekla je zamišljeno kad sam završila. “Ja nisam, sve do one noći kad ste nestali. Mislila sam da bi on bio savršen muž za vas. Oh, Anne, draga, nemojte se ljutiti, ali kako znate da taj vaš mladić govori istinu? Slijepo vjerujete svakoj njegovoj riječi.”

“Naravno”, uzviknula sam ozlojeđeno.

“Što vas toliko privlači na njemu? Ja sam na njemu primijetila samo dobar izgled i ovaj danas moderni, oprostite mi, ali pomalo sirovi način zavođenja.”

Suzanne je tada na vlastitoj koži osjetila snagu mog gnjeva.

“Samo zato što ste sretno udani i što se počinjete debljati, ne znači da imate pravo zaboraviti da postoji nešto što se zove romansa”, rekla sam oštro.

“Oh, nije istina da se počinjem debljati, Anne. Naprotiv, zbog briga koje ste mi priredili ja sam se prepolovila!”

“Izgledate mi sasvim dobro uhranjeno”, rekla sam hladno. ”Rekla bih da ste se udebljali barem pet kilograma.”

“Isto tako, mislim da i nisam tako sretno udana”, nastavila je Suzanne melankolično. “Clarence mi je poslao nekoliko prijetećih brzjava u kojima inzistira da se vratim kući. Nisam odgovorila na njih i sada, čitava dva tjedna nakon toga, od njega ni traga ni glasa.”

Bojim se da njezine bračne probleme nisam smatrala toliko ozbiljnima. Znat će to ona riješiti s Clarenceom. Tko bi mogao odoljeti njezinom šarmu? Promijenila sam temu počevši pričati o dijamanatima.

Suzanne me je namrgođeno promatrala.

“Da vam objasnim, Anne... Dakle, čim sam počela sumnjati u pukovnika Racea, prilično sam se uznemirila zbog dijamanata. U slučaju da vas je nakon otmice smjestio negdje u blizini, pomislila sam da bi bilo najbolje da ga držim na oku. No nisam znala što učiniti s dijamantima. Bojala sam se držati ih kod sebe.”

Suzanne je oprezno pogledala oko sebe, kao da se pribojavala toga da zidovi možda imaju uši, a onda mi je tiho prišapnula.

“Dobro ste postupili,” rekla sam. “U tom trenutku, barem. Sada je malo nezgodna situacija. Što je sir Eustace učinio s paketima?”

“Velike je poslao direktno u Cape Town. Čula sam se s Pagettom prije nego što sam otišla s Viktorijinih slapova. Ondje ih je dao staviti na sigurno. On isto napušta Cape

Town kako bi se pridružio sir Eustaceu u Johannesburgu.”

“Razumijem”, rekla sam zamišljeno. “A što je s malim paketima, gdje su oni?”

“Pretpostavljam da ih je sir Eustace ponio sa sobom.”
Nekoliko sam trenutaka razmišljala o tome.

“Pa”, rekla sam napokon, “malo je nezgodno - ali dovoljno sigurno. Za sada nećemo ništa poduzimati.”

Suzanne me je pogledala sa smiješkom.

“Ne sviđa vam se ideja da ne poduzmemo ništa, zar ne, Anne?”

“Zapravo i ne”, odvratila sam iskreno.

Ipak, nešto sam mogla napraviti. Uzela sam vozni red vlakova i izračunala kad će vlak Guya Pagetta proći kroz Kimberley. Trebao je stići u 17.40 h sutradan popodne. Željela sam vidjeti Pagetta što je prije moguće, a ovo je bila odlična prilika za to. Situacija je u Randu postala prilično ozbiljna i moglo je proći podosta vremena prije nego što mi se opet ukaže ovakva prilika.

Jedino što je, koliko-toliko, oživjelo dan, bio je brzojav koji je stigao iz Johannesburga. Glasio je posve bezazleno:

“Sigurno stigao. Sve se odvija u najboljem redu. Eric je ovdje, Eustace također, ali ne i Guy. Za sada ostani gdje jesi. Andy.”

Eric je bio naš pseudonim za Racea. Izabrala sam ga zato što je to bilo ime koje sam neizmjereno prezirala. Bilo je jasno da nisam mogla poduzeti ništa dok ne vidim Pagetta. Suzanne se zabavljala slanjem dugog pomirbenog brzogjava Clarenceu. Odjednom je postala prilično osjetljiva po pitanju njega. Na svoj je način - koji se, naravno, razlikovao od mog i Harryjevog - doista voljela svog supruga.

“Da je barem ovdje”, požalila se. “Prošlo je toliko vremena otkad sam ga posljednji put vidjela.”

“Uzmite malo kreme za lice”, rekla sam želivši ju

umiriti.

Suzanne je utrljala malo kreme na vrh svog šarmantnog nosića.

“Uskoro će mi trebati nova krema”, primijetila je, “a ovakvu možete kupiti samo u Parizu.” Uzdahnula je. “Pariz!”

“Suzanne”, prekinula sam je u sanjarenju, “uskoro će vam dosaditi Južna Afrika i pustolovine.”

“Utješio bi me jedan lijep šešir”, priznala je Suzanne tugaljivo. “Mogu li sutra poći s vama na susret s Guyem Pagettom?”

“Najbolje je da pođem sama. Lakše će progovoriti pred samo jednom osobom.”

I tako sam se sljedećeg popodneva našla pred vratima hotela, boreći se s neposlušnim suncobranom koji se nije dao otvoriti, dok je Suzanne za to vrijeme mirno ležala u krevetu s knjigom u ruci i košarom punom voća pored sebe.

Vratar hotela me je obavijestio o tome da bi vlak trebao stići na vrijeme, iako je sumnjao u to da će moći nastaviti sve do Johannesburga. Naime, pruga je dignuta u zrak - rekao mi je pompozno. Zvučao je prilično veselo dok je to izgovarao!

Vlak je ipak kasnio deset minuta. Svi su se iskricali i počeli grozničavo hodati po peronu. Brzo sam spazila Pagetta. Prišla sam mu i pozdravila ga. Nervozno je uzmaknuo kad me je prepoznao.

“Zaboga, gospođice Beddingfeld, čujem da ste bili nestali na neko vrijeme.”

“Ah, i evo me opet”, izjavila sam svečano. “A kako ste vi, gospodine Pagett?”

“Odlično, hvala na pitanju - veselim se ponovnom susretu sa sir Eustaceom.”

“Gospodine Pagett”, rekla sam, “željela bih vas nešto

upitati. Nadam se da se nećete uvrijediti, ali mnogo toga ovisi o tome, više nego što možete zamisliti. Htjela bih znati što ste radili u Marlowu 8. siječnja?”

Bio je, doslovce, zatečen pitanjem.

“Doista, gospođice Beddingfeld - ja - stvarno -”

“Bili ste ondje, zar ne?”

“Ja - zatekao sam se ondje iz privatnih razloga, da.”

“Hoćete li mi reći koji su to razlozi bili?”

“Zar vam to Sir Eustace nije ispričao?”

“Sir Eustace? Zar on zna o čemu se radi?”

“Gotovo sam siguran da zna. Nadao sam se da me nije prepoznao, ali iz njegovih primjedbi i svega što mi je natuknuo mogu sa sigurnošću zaključiti da zna. Ionako sam namjeravao sve priznati i ponuditi ostavku. On je neobičan čovjek, gospođice Beddingfeld, s čudnovatim smislom za humor. Čini se da ga zabavlja mučiti me na taj način. Uvjeran sam da je čitavo vrijeme sve znao - svih ovih godina.”

Nisam shvaćala o čemu Pagett govori, no nadala sam se da ću uskoro saznati. Nastavio je:

“Čovjeku poput sir Eustacea je teško staviti se u moj položaj. Znam da sam pogriješio, ali bila je to posve bezopasna varka. Radije bih da se izravno suočio sa mnom - a ne da se ovako šali sa mnom.”

Zviždajka je najavila polazak vlaka pa su se ljudi počeli ukrcavati.

“Da, gospodine Pagett”, prekinula sam ga, “slažem sa svime što ste rekli o sir Eustaceu. Ali zašto ste otišli u Marlow?”

“Pogriješio sam, ali s obzirom na okolnosti - da, zbog tadašnjih okolnosti mi se i dalje čini ispravnim ono što sam učinio.”

“Kojih okolnosti?” uzviknula sam, bivajući već na

rubu strpljenja.

Pagett je, čini se, tek sada registrirao moje neobično zanimanje za njegov posjet Marlowu. Zastao je na tren u svom razmišljanju o čudnovatim postupcima sir Eustacea i svojim opravdavanjima i ozbiljno me pogledao.

“Oprostite, gospođice Beddingfeld”, rekao je kruto, “ali ne razumijem zašto se vi toliko zimate za to.”

Ukrcao se na vlak i naslonio na prozor kako bi mogao razgovarati sa mnom. Bila sam očajna. Što sam mogla učiniti s ovakvim čovjekom?

“Naravno, ako je to tako strašno da mi se sramite ispričati -” počela sam suosjećajno.

Napokon sam pronašla njegovu bolnu točku. Pagett se ukočio i pocrvenio.

“Strašno? Da se sramim? Ne razumijem vas.”

“Onda mi ispričajte.”

Rekao mi je sve u tri kratke rečenice. Napokon sam saznala Pagettovu tajnu! I to nije bilo ono što sam očekivala da će reći.

Odšetala sam polako do hotela. Ondje su mi uručili brzojav. Otvorila sam ga što sam brže mogla. Sadržavao je detaljne upute o tome kako da dođem do Johannesburga. Bio je potpisan s Harry, a ne Andy.

Sjela sam u stolac i ozbiljno porazmislila o svemu.

(Iz dnevnika sir Eustacea Pedlera)

Johannesburg, 7. ožujka

Stigao je Pagett. Naravno, pokazao se pravom kukavicom. Odmah je predložio da pođemo u Pretoriju. Onda je, kad sam mu ljubazno ali odlučno rekao da ostajemo ovdje, prešao u drugu krajnost. Poželio je da je sa sobom ponio pušku te je počeo nešto mljeti o nekom mostu kojeg je branio tijekom rata. Little Puddecombe se zvao ili nešto slično tomu.

Brzo sam ga prekinuo zatraživši od njega da raspakira veliki pisaći stroj. Mislio sam da ću ga se tako riješiti na neko vrijeme — smatrajući da se pisaći stroj u transportu zasigurno pokvario - to se uvijek dogodi - i da će ga morati odnijeti nekamo na popravak. Ali, čini se da sam zaboravio na to da Pagett uvijek svakoga uspije preduhitriti.

“Već sam raspakirao sve kutije, sir Eustace. Pisaći je stroj u savršenom stanju.”

“Kako to mislite - sve kutije?”

“I one dvije male.”

“Da barem niste tako učinkoviti. Niste smjeli dirati te

dvije male kutije. Pripadaju gospođi Blair."

Pagett je bio očajan. Mrzio je griješiti.

"Dakle, možete ih opet uredno spakirati", nastavio sam. "Nakon toga pođite van i razgledajte malo Johannesburg. Do sutra će sigurno biti u ruševinama, pa vam je ovo vjerojatno posljednja prilika da to učinite."

Bio sam siguran da će ga ovo udaljiti od mene tijekom jutra.

"Nešto bih vam želio ispričati kad nađete vremena, sir Eustace."

"Sada ga nemam", hitro sam odvratio. "Sada nemam ni sekunde vremena."

Pagett se povukao.

"Usput", viknuo sam za njim, "što se nalazilo u kutijama gospođe Blair?"

"Neka krzna i nekoliko šešira, mislim."

"Tako je", složio sam se. "Kupila ih je kad smo putovali vlakom. To su doista šeširi, iako me nimalo ne čudi što niste bili sigurni u to što je to zapravo. Mislim da će staviti jednog od njih i u Ascotu. Je li još štogod bilo u kutijama?"

"Role filmova i neke košare - mnogo košara -"

"Naravno", uvjeravao sam ga. "Gospođa Blair pripada onim ženama kojima treba barem nekoliko nosača kad idu u kupovinu."

"Mislim da je to sve, sir Eustace, ako izuzmemo neke neobične tričarije, rukavice, marame — i takve, tipično ženske, stvari."

"Da niste takav idiot, odmah bi vam bilo jasno da te stvari nikako ne mogu pripadati meni."

"Mislio sam da su neke možda vlasništvo gospođice Pettigrew."

"Ah, da, kad smo već kod toga - zašto ste mi za osobnu

tajnicu izabrali tako sumnjivu osobu? Gdje vam je pamet bila?"

Ispričao sam mu sve o unakrsnom ispitivanju kojem sam bio podvrgnut. Zažalio sam u istom trenutku. Spazio sam bljesak u njegovim očima koji sam predobro poznao. Odmah sam promijenio temu razgovora. Ipak, bilo je prekasno. Pagett je već započeo.

Počeo me je zamarati dugom i beznačajnom pričom o Kilmordenu. Radilo se o nekim rolama filma i okladi; o tome kako je neki poslužitelj, koji je trebao biti pametniji, usred noći bacio role filmova kroz vrata na brodu. Mrzio sam zagonetke. Rekao sam to Pagettu, a on mi je počeo pričati cijelu priču ispočetka. I, naravno, ispričao ju je loše. Prošlo je poprilično mnogo vremena dok sam je u potpunosti shvatio.

Nisam ga vidio sve do ručka. Kad je stigao, prštao je od uzbuđenja. Poput psa koji je bio na tragu plijenu. Velika je vijest bila da je vidio Rayburna.

"Što?" uzviknuo sam iznenađeno.

Da, primijetio ga je dok je prelazio ulicu. Krenuo je za njim.

"Što mislite s kim je razgovarao? S gospođicom Pettigrew!"

"Što?"

"Da, sir Eustace. I to nije sve. Raspitivao sam se malo o njoj -"

"Pričekajte malo. I što je bilo s Rayburnom?"

"On i gospođica Pettigrew ušli su u onu suvenirnicu na uglu -"

Nesvjesno sam glasno povikao nešto neodređeno. Iznenaden mojom reakcijom, Pagett je zastao.

"Sve je u redu", rekao sam. "Nastavite."

"Čekao sam ih vani, beskonačno dugo - a oni nikako

da izađu. Naposljetku sam ušao unutra. Sir Eustace, ondje nije bilo nikoga! Zasigurno postoji još neki izlaz."

Zurio sam u njega.

"Kao što sam rekao, vratio sam se u hotel i malo raspitao o gospođici Pettigrew." Pagett je odjednom stišao glas i počeo teško disati, kao i uvijek kad je želio reći nešto u povjerenju. "Sir Eustace, sinoć je viđen muškarac kako izlazi iz njene sobe."

Podigao sam obrve od uzbuđenja.

"A uvijek sam je smatrao uzornom i dostojanstvenom damom", promrmljao sam.

Pagett je nastavio ne obraćajući pažnju na moje riječi.

"Otišao sam ravno gore i pretražio njenu sobu. Što mislite što sam pronašao ondje?"

Zavrtio sam glavom.

"Ovo!"

Pagett je podigao žilet i kremu za brijanje.

"Što bi jedna žena radila s time?"

Izgleda da Pagett nije čitao oglase u ženskim magazinima. Ja ih, pak, čitam redovito. Odbio sam prihvatiti žilet kao presuđujući dokaz o drugom spolu gospođice Pettigrew. Pagett je, naime, zaostao u vremenu. Uopće me ne bi iznenadilo da je pokazao i kutiju cigareta kao još jedan dokaz za svoju teoriju. Međutim, čak je i Pagett imao svoje granice.

"Nisam vas uvjerio, sir Eustace, je li? A što kažete na ovo?"

Proučio sam predmet koji je tako pobjedonosno stavio ispred mene.

"Izgleda kao kosa", primijetio sam s gađenjem.

"I jest kosa. Mislim da to zovu tupe."

"Doista", prokomentirao sam.

"Dakle, jeste li sada uvjereni u to da je gospođica

Pettigrew zapravo muškarac?"

"Pa, moj dragi momče, mislim da jesam. Trebao sam po nogama znati!"

"Dakle, to je to. A sada, sir Eustace, želio bih porazgovarati s vama o nekim privatnim stvarima. Iz svih vaših aluzija i primjedbi u vezi mojeg boravka u Firenzi, jasno mi je da ste me razotkrili."

Napokon će se razotkriti tajna oko Pagettova putovanja u Firenzu!

"Budite iskreni, moj dragi momče", rekao sam ljubazno. "Tako je najbolje."

"Hvala vam, sir Eustace."

"Je li riječ o njenom suprugu? Doista su drski. Uvijek se pojavljuju kad ih najmanje očekujete."

"Ne razumijem vas, sir Eustace. O čijem suprugu govorite?"

"O daminom suprugu."

"Suprugu koje dame?"

"Zaboga, o suprugu dame koju ste upoznali u Firenzi. Mora biti neka dama u pitanju. Nemojte mi reći da ste zapravo samo opljačkali crkvu ili proboli nekog Talijana u leđa zato što vam se nije sviđalo njegovo lice."

"Potpuno sam izgubljen, sir Eustace. Pretpostavljam da se šaljite."

"Ponekad, kad se potrudim, mogu biti vrlo smiješan i zabavan, ali, uvjeravam vas, danas nije jedan od tih dana."

"Nadao sam se da me niste prepoznali, sir Eustace."

"Gdje da vas nisam prepoznao?"

"U Marlowu, sir Eustace."

"U Marlowu. Što ste zaboga radili u Marlowu?"

"Mislio sam da ste shvatili da -"

"Čini mi se da shvaćam sve manje i manje. Vratite se na početak priče i počnite iznova. Otišli ste u Firenzu -"

“Onda ipak ne znate - i niste me prepoznali!”

“Koliko vidim, čini se da ste se nepotrebno odali. Ipak, ispričajte vi meni cijelu priču. Duboko udahnite i počnite ispočetka. Dakle, otišli ste u Firenzu -”

“Ali nisam otišao u Firenzu. O tome se i radi.”

“Pa, gdje ste onda bili?”

“Vratio sam se kući - u Marlow.”

“Zašto ste se, zaboga, željeli vratiti u Marlow?”

“Želio sam vidjeti svoju ženu. Razboljela se, a bila je trudna -”

“Ženu? Nisam ni znao da ste oženjeni!”

“Ne, sir Eustace, upravo vam sada to priznajem.

Prevario sam vas glede toga.”

“Koliko ste dugo u braku?”

“Nešto više od osam godina. Bio sam oženjen tek šest mjeseci kad sam stupio u vašu službu. Nisam želio izgubiti posao. Tražili ste tajnika koji bi bio spreman živjeti s vama u kući, a ne nekoga tko je oženjen. Stoga sam jednostavno to prešutio.”

“Ostavili ste me bez riječi”, rekao sam. “A gdje je ona bila čitavo to vrijeme?”

“Gotovo smo pet godina imali malu kuću na rijeci u Marlowu, blizu Mill Housea.”

“Zaboga”, promrmljao sam. “A djeca?”

“Da, imamo četvero djece, sir Eustace.”

Nijemo sam zurio u njega. Trebao sam znati da čovjek poput Pagetta ne može imati neku nečasnu tajnu. Njegovo je poštenje oduvijek bilo trn u mom oku. Ne, od njega se očekivala upravo ovakva tajna - žena i četvero djece.

“Jeste li ovo još kome ispričali?” upitao sam ga, nakon što sam napokon prestao zuriti u njega.

“Samo gospođici Beddingfeld. Dočekala me je na kolodvoru u Kimberleyu.”

Nastavio sam ga promatrati. Nervozno se meškoljio.

“Nadam se, sir Eustace, da vas nisam ozbiljno uznemirio?”

“Dragi moj momče”, započeo sam, “mogu vam bez okolišanja reći da ste sve upropastili!”

Prilično uzdrman, izašao sam van. Prolazeći pored suvenirnice na uglu, nisam mogao odoljeti pa sam ušao unutra. Prišao mi je vlasnik, trljajući rukama.

“Mogu li vam kako pomoći? Što vas zanima? Krzna, umjetnine?”

“Želim nešto posve neuobičajeno”, rekao sam. “U pitanju je jedna posebna prilika. Možete li mi pokazati što imate?”

“Biste li pošli sa mnom u stražnju sobu? Ondje imamo mnogo osobitih stvari. ”

Ovdje sam pogriješio. A mislio sam da sam tako pametan. Slijedio sam ga kroz klizna vrata.

(Anne nastavlja svoje pripovijedanje)

Suzanne mi je zadala sto muka. Svađala se sa mnom, molila me je, čak je i zaplakala prije nego što mi je dopustila da provedem svoj plan. Ipak, na kraju je bilo po mome. Obećala je da će u pismu zapisati moje upute, pa me, sva u suzama, otpratila na kolodvor.

Rano sljedećeg jutra stigla sam na svoje odredište. Dočekao me je niski bradati Nizozemac kojega nikada prije nisam vidjela. S kolodvora smo se odvezli u njegovom automobilu. U daljini se čula neobična buka. Pitala sam ga o čemu se radi. “Puške”, odvratio je nehajno. Dakle, u Johannesburgu je doista bilo pravo ratno stanje!

Shvatila sam da se naš cilj nalazi negdje u predgrađu. Kako bismo stigli ondje, okretali smo se, kružili i zaobilazili, a zvuci puškaranja su nam svake minute bili sve bliži. Bilo je vrlo uzbudljivo. Napokon smo se zaustavili ispred pomalo već ruševne zgrade. Vrata je otvorio mladi Kafir. Moj me je vodič poveo prema ulazu. Neodlučna, zastala sam u polumračnom predvorju. Nizozemac je prošao pored mene i za sobom ostavio otvorena vrata.

“Mlada je dama došla posjetiti gospodina Harryja

Rayburna”, rekao je i nasmijao se.

Najavljena, ušla sam unutra. U sobi se nalazio tek pokoji komad namještaja, a osjetio se smrad jeftinog duhanskog dima. Za stolom je sjedio neki muškarac i nešto piskarao, a kad me je ugledao, podigao je obrve.

“Zaboga”, rekao je, “pa to je naša gospođica Beddingfeld!”

“Da li to mene vara vid ili - , rekoh potpuno zbunjena. “Je li to gospodin Chichester ili gospođica Pettigrew? Sličnost je nevjerojatna.”

“Oboje su trenutno u stanju mirovanja. Izvolite, sjednite!”

Mirno sam sjela na ponuđenu stolicu.

“Čini se”, primijetila sam, “da sam pogriješila adresu.”

“Iz vašeg kuta gledišta, izgleda da je tako. Doista, gospođice Beddingfeld, dvaput upasti u istu zamku!”

“Znam, nisam se baš pokazala pametnom”, priznala sam.

Nešto ga je u mom ponašanju zbunilo.

“Uopće ne izgledate zabrinuto zbog situacije u kojoj ste se našli”, primijetio je pomalo sumnjičavo.

“Bi li moje junačenje imalo ikakvog utjecaja na vas?” upitala sam.

“Nimalo”, odvratio je.

“Moja je pratetka June običavala govoriti da prava dama ne smije biti iznenađena ili šokirana ničime što joj se dogodi”, promrmljala sam bojažljivo. “A ja se nastojim držati njenih načela.”

Na licu gospodina Chichestera, odnosno gospođice Pettigrew, jasno se odražavalo mišljenje o onome što sam govorila.

“Doista ste vješti u maskiranju”, rekla sam pohvalno. “Čitavo vrijeme dok ste glumili gospođicu Pettigrew uopće

vas nisam prepoznala - čak i kad ste slomili olovku zbog šoka koji sam vam priredila kad sam se popela na vlak u Cape Townu.”

Počeo je lupkati po stolu olovkom koju je držao u ruci.

“Sve je ovo vrlo zanimljivo, ali moramo prijeći na posao. Možda ćete, gospođice Pettigrew, pogoditi zašto smo zahtijevali vašu nazočnost ovdje?”

“Ispričavam se”, rekla sam, “ali ja uvijek poslujem samo sa šefovima.”

Ovu sam frazu pročitala u nekom poslovnom magazinu i sada mi je vrlo dobro poslužila. Prije svega, imala je poražavajući učinak na gospodina Chicheстера tj. gospođicu Pettigrew. Razjapio je usta, a onda ih je opet zatvorio. Promatrala sam ga.

“To je uzrečica mog pratetka Georgea”, dodala sam.

“Supruga pratetke June, znate. Izrađivao je dugmad.”

Zapitala sam se je li itko ikada razbjesnio gospodina Chicheстера tj. gospođicu Pettigrew. Nije mu se nimalo sviđala moja nesuradnja.

“Mislim da bi bilo mudro da promijenite ton, mlada damo.”

Nisam odgovorila, samo sam zijevnula - naglašavajući time posvemašnju dosadu.

“Što dovraga -” počeo je bijesno.

Prekinula sam ga.

“Uvjeravam vas da vikanjem nećete ništa postići.

Samo gubimo vrijeme ovdje. Nemam namjeru razgovarati s podređenima. Uštedjet ćete mnogo vremena i živaca odvedete li me izravno sir Eustaceu Pedleru.”

“Kome -”

Bio je potpuno zbunjen.

“Da”, rekla sam. “Sir Eustaceu Pedleru.”

“Ja - ja - ispričajte me -”

Izjurio je iz sobe poput zeca. Iskoristila sam priliku kako bih popravila šminku i pristojnije namjestila šešir. Onda sam strpljivo čekala povratak svog neprijatelja.

Pojavio se u ponešto krotkijem raspoloženju.

“Hoćete li poći za mnom, gospođice Beddingfeld?”

Slijedila sam ga po stepenicama. Pokucao je na jedna vrata. Iznutra se začulo odlučno, “Uđite”. Otvorio je vrata i propustio me unutra.

Sir Eustace Pedler je poskočio kako bi me pozdravio. Smiješio se.

“Dakle, dakle, gospođice Anne.” Toplo mi je stisnuo ruku. “Oduševljen sam što vas vidim. Sjednite. Niste umorni nakon putovanja? To je dobro.”

Sjeo je nasuprot mene, još uvijek sjajeći od zadovoljstva. Na to nisam računala. Njegovo je ponašanje bilo posve prirodno.

“Bili ste posve u pravu kad ste inzistirali na tome da dođete izravno k meni”, nastavio je. “Minks je budala. Dobar glumac - ali budala. To je bio Minks kojeg ste upoznali dolje.”

“Oh, doista”, rekla sam potihlo.

“A sada”, rekao je sir Eustace vedro, “prijedimo na posao. Koliko dugo znate da sam ja Pukovnik?”

“Otkad mi je gospodin Pagett rekao da vas je vidio u Marlowu, dok ste zapravo trebali biti u Cannesu.”

Sir Eustace je kimnuo s odobravanjem.

“Da, rekao sam budali da je sve uništio. Naravno, nije shvatio. Razmišljao je samo o tome jesam li ja njega prepoznao. Nije mu palo na pamet da se zapita što sam ja radio ondje. Bio je to zaista peh. Sve sam tako pažljivo organizirao - poslao sam ga u Firenzu, a upravi hotela u Cannesu rekao sam da putujem u Nicu na dan ili dva. Kad je ubojstvo otkriveno, već sam se bio vratio u Cannes. Nitko

nije ni pomislio da sam ikada napustio Rivijeru.”

Njegov je ton i dalje bio prirodan i posve miran. Morala sam se uštipnuti kako bih shvatila da je sve ovo stvarno – da je čovjek nasuprot mene zapravo traženi zločinac, zloglasni Pukovnik. Razmišljala sam što sam brže mogla.

“Znači, vi ste me pokušali baciti preko palube na Kilmordenu”, rekla sam smireno. “Pagett je vas slijedio.”

Slegnuo je ramenima.

“Ispričavam se, drago moje dijete, doista se ispričavam. Oduvijek ste mi se dopadali - ali niste se smjeli uplitati. Nisam mogao dopustiti da jedna djevojka uništi sve moje planove.”

“Mislim da ste na Viktorijinim slapovima pokazali najveću lukavost,” rekla sam gledajući zamišljeno u neku točku u daljini. “Zaklela bih se da ste bili u hotelu kad sam izašla van. Odsada ću povjerovati u nešto tek kad to vidim.”

“Da, Minks je briljirao kao gospođica Pettigrew. A, osim toga, izvrsno oponaša moj glas.”

“Ipak, zanima me jedna stvar.”

“Koja?”

“Kako ste uspjeli navesti Pagetta da zaposli gospođicu Pettigrew?”

“Oh, to je bilo prilično jednostavno. Srela je Pagetta na dovratku jednog od onih Vladinih ureda, rekla mu da sam im telefonirao tražeći tajnicu, te da je ona odabrana za taj posao. Pagett je odmah nasjeo na priču.”

“Vrlo ste iskreni”, rekla sam promatrajući ga.

“Ne postoji nikakav razlog zašto ne bih bio.”

Ovo mi se nije sviđalo. Požurila sam se ponuditi vlastito viđenje stvari.

“Vjerujete u uspjeh ove revolucije, zar ne? Budući da ste spalili sve mostove za sobom.”

“Za inače prilično inteligentnu mladu damu, to je posve neinteligentna primjedba. Ne, drago moje dijete, ne vjerujem u ovu revoluciju. Dajem joj još nekoliko dana, a onda će se potpuno slomiti.”

“Dakle, to je jedan od vaših nesupjeha?” primijetila sam zlobno.

“Poput svih žena, nemate nimalo smisla za posao. Ono što sam trebao učiniti - opskrbiti određene ljude eksplozivom i oružjem - uspio sam u potpunosti. Osim toga, sve je plaćeno unaprijed. Sam sam vodio posebnu brigu o cijeloj stvari jer je to trebao biti moj posljednji posao prije umirovljenja. A što se tiče paljenja mostova, kao što ste se izrazili, ne znam na što mislite. Ja nisam nikakav zločinački šef ili nešto slično tome - ja sam samo uvaženi posjetitelj iz Engleske koji je imao nesreću da bude malo preznatiželjan i zabada svoj nos u određenu suvenirnicu, odnosno da vidi stvari koje nije smio i zbog toga bude otet. Sutra, ili prekosutra, kad to okolnosti dopuste, pronaći će me negdje svezanog, uplašenog i izgladnjelog.”

“Ah!” uzviknula sam. “A što je sa mnom?”

“Upravo tako”, rekao je sir Eustace blago. “Što je s vama? Držim vas ovdje - ne želim biti grub - ali ovdje ste pod mojom vlašću. No, pitanje je što ću učiniti s vama. Najjednostavniji način da vas se riješim - i, dodao bih, najugodniji za mene - jest ženidba. Žene ne mogu svjedočiti protiv svojih supruga, znate, a tko ne bi želio pored sebe mladu ženu da ga drži za ruku i promatra svojim svjetlucavim očima - ne gledajte me tako pakosno! Plašite me. Pretpostavljam da vam plan ne odgovara?”

“Nimalo.”

Sir Eustace je uzdahnuo.

“Šteta! Pretpostavljam, uobičajeni problem. Zaljubljeni ste u drugog, zar ne?”

“Zaljubljena sam u drugog.”

“I mislio sam da je tako - najprije sam vjerovao da se radi o dugonogom, pompoznom Raceu, ali pretpostavljam da je riječ o mladom junaku koji vas je spasio one noći na slapovima. Žene nemaju ukusa, a ni mozga. A mene svi tako olako podcjenjuju.”

Mislim da je bio u pravu što se toga tiče, iako sam posve dobro znala kakav je čovjek i za što je sve sposoban, nisam to mogla prihvatiti. I više nego jednom pokušao me je ubiti; zapravo, već je ubio jednu ženu, a bio je odgovoran i za nebrojena druga zločinačka djela. Međutim, i dalje nisam uspjela povezati to sve s čovjekom koji je stajao ispred mene. Za mene je on ostao zabavan, inteligentan i ugodan pratilac na putovanju. Nisam ga se čak mogla ni bojati - iako sam bila svjesna da je sposoban, posve hladnokrvno, zapovijediti da me ubiju, ako se to pokaže potrebnim.

“Dakle, dakle”, progovorila je ova fascinantna osoba, naslanjajući se u stolici, “prava je šteta što vam se ne dopada ideja da postanete lady Pedler. Druge su mogućnosti prilično sirove.”

Osjetila sam kako mi kralježnicom prolaze trnci. Naravno da sam čitavo vrijeme bila svjesna rizika u koji se upuštam, ali vrijedilo je. Hoće li stvari ispasti kako sam planirala ili će se dogoditi nešto strašno?

“Činjenica je”, nastavio je sir Eustace, “da sam slab na vas. Doista ne bih želio poduzimati neke ekstremne mjere. Zašto mi ne biste ispričali čitavu priču, od početka, da vidimo na čemu smo? Ali, molim vas, bez izmišljotina, želim potpunu istinu.”

Nisam namjeravala počinuti tu pogrešku. Gajila sam veliko poštovanje prema sir Eustaceovoj oštroumnosti. Sada je bilo vrijeme za istinu, cijelu istinu, i ništa osim istine. Ispričala sam mu cijelu priču, ništa ne skrivajući, sve do

trenutka kad me je Harry spasio. Kad sam završila, kimnuo je glavom.

“Pametna djevojka. Sve ste priznali. Da nije tako, prije ili kasnije bih vas uhvatio u laži. Mnogi ljudi ne bi povjerovali u vašu priču, osobito u početak, ali ja vjerujem. Vi ste upravo tip djevojke koja se tako ponaša - spontano, bez razmišljanja. Naravno, imali ste vraške sreće, ali prije ili kasnije amater gubi u okršaju s profesionalcem. Ja sam taj profesionalac. Bio sam prilično mlad kad sam započeo s poslom. Uzevši sve stvari u obzir, to je bio najlakši način da se obogatim na brzinu. Uvijek sam imao nos za poslove i provođenje planova - makar ih nikada nisam izvodio sam. Tu nisam želio pogriješiti. Moj je moto bio - zaposliti stručnjaka. Jedini put kad sam to zanemario, itekako sam požalio. Ipak, taj posao nisam mogao nikome prepustiti. Nadina je previše znala. Ja sam jednostavan, ljubazan i dobrodušan čovjek, sve dok se ne osjetim ugroženim. Nadina me je ugrozila i zaprijetila mi - baš kada sam se našao na vrhuncu izrazito uspješne karijere. Mogao sam biti siguran tek kad ona bude mrtva, a dijamanti u mom vlasništvu. Ipak, sada mi je jasno da sam sve pokvario. Taj idiot Pagett i njegova obitelj! Moja greška - dopustio sam svom osjećaju za humor da prevlada kod zapošljavanja tog momka. Dojmilo me se njegovo petnaestostoljetno zatvoreničko lice i viktorijska duša. Ponudit ću vam jedan savjet, draga Anne. Nikada ne dopustite svom osjećaju za humor da vas ponese. Instinkt mi je godinama govorio da bi bilo mudro da se riješim Pagetta, ali momak je bio tako radišan i savjestan da nisam nalazio nikakve isprike da to učinim. Stoga sam pustio stvari da idu svojim tokom.

No, udaljili smo se od teme. I dalje ostaje pitanje što da učinim s vama. Vaša je priča bila vrlo jasna, ali nešto mi je promaklo. Dijamanti - gdje su oni sada?”

“Kod Harryja Rayburna”, odgovorila sam promatrajući ga.

Nije promijenio izraz lica; nastavio se smiješiti.

“Hm, želim te dijamante.”

“Ne vidim kako ćete ih dobiti”, odvratila sam.

“Ne vidite? Meni je potpuno jasno. Ne bih želio biti neugodan, ali htio bih da porazmislite o jednoj stvari. Mrtva djevojka pronađena u ovom dijelu grada ne bi bila iznenađenje ni za koga. U prizemlju je čovjek koji obavlja takve poslove s najvećom preciznošću. Dakle, vi ste razumna mlada djevojka. A ja vam predlažem sljedeće: sjednite i napišite Harryju Rayburnu da vam se pridruži ovdje i da donese dijamante -”

“Nemam nikakvu namjeru učiniti to.”

“Ne prekidajte starije u govoru. Želim se nagoditi s vama. Dijamanti u zamjenu za vaš život. I ne igrajte se s time, vaša je sudbina posve u mojim rukama.”

“A što će biti s Harryjem?”

“Ne bojte se, ne želim razdvajati mlade ljubavnike. I on će biti slobodan - pod uvjetom, naravno, da se nijedno od vas dvoje u budućnosti neće uplitati u moj život.”

“Kako ću znati da ćete ispuniti svoj dio nagodbe?”

“Nikako, draga djevojko. Morat ćete mi vjerovati i nadati se najboljem. Naravno, ako se hoćete junačiti i draže vam je uništenje, to je druga priča.”

Čekala sam na ovo. Pazila sam da se ne uhvatim za mamac. Postupno sam dopustila da me svlada. Po njegovu sam diktatu napisala sljedeće:

Dragi Harry,

Napokon se ukazala prilika da dokažeš svoju nevinost. Pažljivo slijedi moje upute. Pođi u Agrasatovu suvenirnicu. Traži ‘nešto neuobičajeno’, ‘za posebnu priliku’. Čovjek će

te zatim uputiti u stražnju sobu. Slijedi ga. Ondje ćeš naći glasnika koji će te odvesti do mene. Učini točno ono što ti kaže. Dijamante ponesi sa sobom. Ni riječi nikome drugome.

Sir Eustace je stao.

“Nježne pozdrave ostavljam vama”, primijetio je.

“Nemojte pogriješiti.”

“Zauvijek tvoja, Anne’, bit će dovoljno”, odvratila sam.

Napisala sam pismo. Sir Eustace ga je pažljivo pročitao. “Čini se u redu. Još samo adresa.”

Dala sam mu je. Radilo se o adresi male trgovine koja je za određenu naknadu primala pisma i brzopjave.

Udario je zvonce na stolu. Chichester-Pettigrew, alias Minks, odgovorio je na poziv.

“Hitno pošalji pismo - uobičajenim putem.”

“U redu, Pukovniče.”

Pogledao je ime na omotnici. Sir Eustace ga je pozorno promatrao.

“Vaš prijatelj, pretpostavljam?”

“Moj?” Čovjek je bio iznenađen.

“Jučer ste vrlo dugo razgovarali s njim u Johannesburgu.”

“Čovjek je tražio informacije o vašem i Raceovom kretanju. Uputio sam ga u pogrešnom smjeru.”

“Sjajno, dragi momče, sjajno”, odvratio je sir Eustace razdragano. “Moja greška.”

Bacila sam pogled na Chichestera-Pettigrew dok je napuštao sobu. Posve je probljedio, kao u smrtnom strahu. Čim je izašao, sir Eustace je podigao slušalicu i počeo govoriti u nju. “Jesi li to ti, Schwarte? Pazi na Minksa. Ni u kom slučaju ne smije, bez prethodne naredbe, napustiti kuću.”

Odložio je slušalicu i namrštio se, lupkajući lagano prstima po stolu.

“Mogu li vam postaviti nekoliko pitanja, sir Eustace,” rekla sam prekidajući tišinu.

“Svakako. Imate sjajne živce, Anne! Sposobni ste ostati čvrsti u trenucima kad bi većina djevojaka bila posve slomljena.”

“Zašto ste uposlili Harryja kao tajnika? Zašto ga niste jednostavno predali policiji?”

“Želio sam te proklete dijamante. Vražja je Nadina zaprijetila da će ih, ukoliko ne udovoljim njenim zahtjevima, prodati Harryju. To je bila druga pogreška koju sam počinio - mislio sam da će ih toga dana ponijeti sa sobom. Bila je prepametna za to. Carton, njen suprug, bio je također mrtav - nisam imao ni najmanjeg pojma gdje su dijamanti skriveni. Ipak, uspio sam se domoći brzojava koji je Nadini poslao netko s Kilmordena - ne znam je li se radilo o Cartonu ili Rayburnu. Bila je to kopija istog brzojava koji je nekako završio u vašim rukama. ‘Sedamnaest jedan dvadeset i dva’, to je pisalo u njemu. Pretpostavio sam da označava vrijeme i mjesto sastanka s Rayburnom, a budući da je on bio toliko očajan da se ukrca na Kilmorden, bio sam uvjeren da sam u pravu. Pretvarao sam se da sam povjerovao u njegovu priču i dopustio mu da pođe sa mnom. Ipak, nisam ga puštao s oka, nadajući se da ću doznati još nešto. Onda se pokazalo da je Minks pokušao igrati na vlastitu ruku. Brzo sam to zaustavio. Dobio je što je zaslužio. Bio sam izrazito ljut što nisam uspio dobiti kabinu broj 17, a također me je zabrinjavalo što vas nisam mogao nikamo smjestiti. Jeste li bili samo nevina mlada djevojka, kakvom ste se činili, ili ne? Kad je Rayburn te noći krenuo na sastanak, Minksu je bilo naređeno da ga predusretne. Naravno, sve je zabrljao.”

“Ali zašto je u brzojavu stajalo ‘sedamnaest’ umjesto

‘sedamdeset i jedan’?”

“Razmišljao sam o tome. Carton je vjerojatno dao operateru svoj primjerak brzog i uopće nije provjerio što je ovaj zapisao. Operater je napravio istu pogrešku poput svih nas jer je smatrao da na papiru piše 17.1.22 umjesto 1.71.22.”

“A pošiljka za generala Smutsa? Tko je imao svoje prste u tome?”

“Draga Anne, valjda niste mislili da ću to samo tako ostaviti na miru? Imao sam tajnika osumnjičenog za ubojstvo, pa nisam nimalo oklijevao u zamjenjivanju pošiljke. Nitko se ne bi usudio posumnjati u jednog starog Pedlera.”

“Što je s pukovnikom Raceom?”

“Da, s njime nije bilo lako. Kad mi je Pagett rekao da je Race pripadnik tajne službe, prilično sam se uznemirio. Sjetio sam se da je njuškao oko Nadine tijekom rata - a imao sam strašan osjećaj da lovi upravo mene! Nije mi se svidio način na koji se priljepio za mene. On je jedan od onih tihih, snažnih muškaraca koji uvijek čuvaju nešto u svom rukavu.”

Oglasilo se zvonce. Sir Eustace je podignuo slušalicu, slušao nekoliko trenutaka, a onda odgovorio:

“U redu, primit ću ga.”

“Posao”, primijetio je. “Gospođice Anne, dopustite mi da vam pokažem vašu sobu.”

Otpratio me je u malu otrcanu sobu, mladi je sluga donio moj kovčeg, a sir Eustace se, zahtijevajući da tražim što god želim, povukao u prizemlje. Bio je slika posve savršenog domaćina. Posuda s vrućom vodom stajala je na ormariću. Počela sam raspremati nekoliko najpotrebnijih stvari. Nešto tvrdo i nepoznato, skriveno unutar kozmetičke torbice, privuklo je moju pažnju. Otvorila sam je i pogledala unutra.

Na svoje posvemašnje iznenađenje izvadila sam mali pištolj s bisernom drškom. Nije bio ondje kad sam krenula iz Kimberleya. Dobro sam ga proučila. Čini se da je bio napunjen.

Osjećala sam se ugodno dok sam ga držala u ruci. U kući poput ove, pištolj je bio korisna stvar. Ipak, suvremena je ženska odjeća bila prilično neprikladna za nošenje vatrenog oružja. Na kraju sam ga oprezno ugurala u vrh svoje čarape. Izbočina je bila strašno velika, a, osim toga, očekivala sam da će svaki čas opaliti i prostrijeliti mi nogu. Međutim, to je bilo jedino koliko-toliko sigurno mjesto.

33

Sir Eustace je zatražio moje društvo tek kasnije tog popodneva. U sobu su mi poslužili čaj i ručak, a osjećala sam se dovoljno osnaženo za novo sučeljavanje.

Sir Eustace je bio sam. Koraćao je gore-dolje sobom. Oči su mu svijetlile, a u njegovu sam ponašanju uočila svojevrсни nemir. Bio je uzbuđen zbog nečeg. Na neki je način promijenio svoj način ophođenja prema meni.

“Imam vijesti za vas. Vaš je mladić na putu ovamo. Stići će za nekoliko minuta. No, htio bih vam reći još jednu stvar. Jutros ste me pokušali prevariti. Upozorio sam vas da bi bilo mudro da se držite istine. Poslušali ste me do određene mjere. Onda ste skrenuli s puta. Pokušali ste me uvjeriti da su dijamanti u posjedu Harryja Rayburna. Pretvarao sam se da vam vjerujem jer je to olakšavalo i moju zadaću - kako navesti Harryja Rayburna da dođe ovamo. Ali, draga moja Anne, dijamanti su bili u mom posjedu sve otkad smo napustili Viktorijine slapove - iako sam tu činjenicu otkrio tek jučer.”

“Vi znate!” prozborila sam.

“Možda će vas zanimati da mi je upravo Pagett razjasnio čitavu stvar. Inzistirao je na prepričavanju duge beznačajne priče o nekoj opkladi i kutijici s filmovima. Nije

mi trebalo mnogo da povežem stvari - nepovjerenje gospođe Blair prema pukovniku Raceu, njeno uzbuđenje, preklinjanje da se pobrinem za njene suvenire. Revni je Pagett odmah raspakirao kutije. Prije nego što smo napustili hotel, ja sam jednostavno premjestio filmove u svoj džep. Priznajem da ih još nisam pregledao, ali primijetio sam da je jedna kutijica teža od druge te da neobično zveckaa. Slučaj je prilično jasan, zar ne? A sada sam vas, razumijete, oboje uhvatio u zamku... Šteta što vam se nije dopala ideja da postanete lady Pedler."

Nisam rekla ni riječi. Samo sam zurila u njega.

Izvana, sa stubišta, začula sam zvuk koraka. Vrata su se širom otvorila i Harry Rayburn, u pratnji dvojice muškaraca, je nasilno uveden u sobu. Sir Eustace me je trijumfalno pogledao.

"Sve prema planu", progovorio je tiho. "Amateri nemaju nikakve šanse protiv profesionalaca."

"Što znači ovo?" uzviknuo je Harry promuklo.

"Znači da ste ušetali u moj salon - rekao je pauk muhi", primijetio je sir Eustace šaljivo. "Dragi moj Rayburne, vi jednostavno nemate sreće."

"Napisala si da ću biti siguran, Anne."

"Ne prilazite joj, dragi momče. Ta je poruka napisana po mom diktatu. Dama nije mogla ništa učiniti. Bilo bi pametnije da je nije napisala, ali ona to nije mogla znati. Slijedili ste njene upute, otišli ste do suvenirnice gdje su vas povelili kroz tajni prolaz u pokrajnju sobu - i eto vas ovdje, u rukama neprijatelja!"

Harry me je pogledao. Razumjela sam njegov pogled i približila se sir Eustaceu.

"Da", promrmljao je potonji, "doista nemate sreće! Ovo je naš - da vidimo, treći susret."

"U pravu ste", rekao je Harry. "Ovo je naš treći susret. Dvaput ste me nadmudrili - ali, zar nikada niste čuli za izraz

treća sreća? Sada je na meni red - pokrivaj ga, Anne.”

Bila sam spremna. U trenutku sam izvukla pištolj iz čarape i prislonila ga na glavu sir Eustacea. Dvojica muškaraca koji su čuvali Harryja skočili su prema meni, ali Harryjev ih je glas zaustavio.

“Još jedan korak - i on umire! Ako se približe, Anne, povuci okidač - nemoj oklijevati.”

“Neću”, odvratila sam veselo. “Iako se prilično bojim okinuti.”

Mislim da je i sir Eustace dijelio moj strah. Tresao se poput želea.

“Ostanite na mjestu”, naredio je dvojici muškaraca. Poslušali su ga.

“Recite im da odu iz sobe”, rekao je Harry.

Sir Eustace je izdao naredjenja. Muškarci su otišli, a Harry je zakračunao vrata za njima.

“Sada možemo razgovarati”, primijetio je mračno i, približavajući nam se, uzeo mi pištolj iz ruke.

Sir Eustace je uzdahnio od olakšanja i obrisao čelo rupčićem.

“Potpuno sam izvan forme”, primijetio je. “Mislim da je srce u pitanju. Drago mi je da je pištolj u sigurnim rukama. Gospođica Anne nije ulijevala povjerenje. Pa, dragi momče, kao što ste rekli, sada možemo razgovarati. Voljan sam priznati da ste me prilično zadivili. Ne mogu shvatiti odakle se stvorio taj vražji pištolj. Detaljno smo pretražili djevojčinu prtljagu kad je stigla ovamo. I kako se sada pojavio? Niste ga imali sa sobom prije minutu-dvije?”

“Da, jesam”, odgovorila sam. “Sakrila sam ga u čarapu.”

“Doista ne znam mnogo o ženama. Trebao sam ih još više proučavati”, primijetio je tužno sir Eustace. “Pitam se bi li Pagett znao ovo?”

Harry je udario snažno po stolu.

“Ne glumite budalu. Da nije vaše sijede kose, bacio bih vas kroz prozor. Prokleti lopove! Sijeda kosa ili ne, ja ću -”

Približio mu se korak ili dva, a sir Eustace je pobjegao okretno iza stola.

“Mladi su uvijek tako nasilni”, rekao je kudeći ga.

“Nesposobni da se koriste vlastitim mozgom. Oslanjaju se prvenstveno na svoje mišiće. Budimo razumni. U ovom ste trenutku nadjačali. Ali to ne može potrajati. Kuća je puna mojih ljudi. Nemate šanse protiv njih. Vaša trenutna prednost je rezultat puke slučajnosti -”

“Je li?”

Nešto je u Harryjevu glasu privuklo sir Eustaceovu pažnju. Pogledao ga je.

“Je li?” ponovio je Harry. “Sjednite, sir Eustace, i poslušajte što ću vam reći.” I dalje ga držeći na nišanu, nastavio je: “Karte su ovaj put na mojoj strani. Za početak, slušajte ovo!”

Ovo je bilo tupo udaranje po vratima u prizemlju. Čula se vika, naredbe i, na kraju, pucnjava. Sir Eustace je probljedio.

“Što je to?”

“To je Race sa svojim ljudima. Niste znali, zar ne, sir Eustace, da smo Anne i ja osmislili način komuniciranja po kojem smo mogli znati jesu li pisma ili brzojavi lažni? Svi su brzojavi trebali biti potpisani s ‘Andy’, a u pismima smo morali križati riječ ‘i’. Anne je znala da je vaš brzojav lažan. Došla je ovamo slobodnom voljom, ušetala je namjerno u zamku, nadajući se da će vas uhvatiti u vašu vlastitu klopku. Prije nego što je otišla iz Kimberleya, poslala je brzojav i meni i pukovniku Raceu. Gospođa Blair je čitavo ovo vrijeme surađivala s nama. Primio sam pismo koje ste vi izdiktirali, a to je bilo upravo ono čemu sam se nadao. Već

sam razgovarao s Raceom o mogućnosti postojanja tajnog prolaza koji vodi iz suvenirnice, i on je otkrio mjesto na kojem je bio izlaz.”

Začuli smo vrisak, zvuk paranja i glasnu eksploziju koja je protresla sobu.

“Gađaju ovaj dio grada. Moraš otići odavde, Anne.”

Jarko je svjetlo osvijetlilo sobu. Susjedna je kuća gorjela. Sir Eustace je ustao i počeo koračati sobom. Harry ga je i dalje držao na nišanu.

“Dakle, sir Eustace, igra je gotova. Sami ste nas odveli do svog skrovišta. Raceovi su ljudi nadgledali izlaz onog tajnog prolaza. Unatoč mjerama opreza koje ste poduzeli, uspješno su me slijedili ovamo.”

Sir Eustace se iznenada okrenuo.

“Vrlo lukavo. Vrlo uvjerljivo. Ipak, želio bih dodati nešto. Nikada me nećete uspjeti povezati s Nadininim ubojstvom. Istina, tog sam dana bio u Marlowu, ali to je sve što imate protiv mene. Nitko ne može dokazati da sam uopće poznavao tu ženu. Ali vi ste je poznavali, vi ste imali motiv za njeno ubojstvo - a vaš dosje samo govori u prilog tome. Sjetite se, vi ste lopov, običan lopov. Osim toga, jedna vam stvar možda nije poznata. Dijamanti su kod mene. I eto kako -”

Brzim iznenadnim pokretom zamahnuo je rukom i bacio nešto. Začuo se zvuk lomljenja stakla. Nepoznati je predmet izletio kroz prozor i nestao u požaru susjedne kuće.

“I tako je nestala vaša jedina nada da dokažete svoju nevinost u slučaju Kimberley. Sada ćemo porazgovarati. Nagodit ću se s vama. Stjerali ste me u kut. Race će pronaći sve dokaze protiv mene u ovoj kući. Ipak, ako uspijem pobjeći, možda ću se spasiti. Gotov sam ako ostanem, ali i vi ste, mladiću! U susjednoj se sobi nalazi prozor na krovu. Dajte mi nekoliko minuta prednosti i sve će biti u redu. Već

znam kako ću se snaći. Maknite mi se s puta, osigurajte mi prednost, a zauzvrat ću vam ostaviti potpisano priznanje da sam ubio Nadinu.”

“Da, Harry”, uzviknula sam. “Učini to, da, da!”

Okrenuo se prema meni i pogledao me kruto.

“Ne, Anne, tisuću puta ne. Ne znaš što govoriš.”

“Znam. To rješava sve.”

“Nikada više ne bih mogao pogledati Racea u oči.

Riskirat ću. Neka sam proklet ako dopustim ovom starom lukavcu da pobjegne. Nema smisla, Anne. Neću to učiniti.”

Sir Eustace je uzdahnio. Prihvatio je poraz bez imalo emocija.

“Dakle, dakle,” primijetio je. “Čini se da ste pronašli svog gospodara, Anne. Ipak, uvjeravam vas oboje da se poštenje gotovo nikad ne isplati.”

Odjednom se začuo zvuk cijepanja drva i stepeništem su odjeknuli žustri koraci. Harry je povukao pištolj. Pukovnik Race je prvi stupio u sobu. Lice mu se ozarilo kad nas je spazio.

“Anne, sigurni ste. Bojao sam se -” Okrenuo se prema sir Eustaceu. “Lovim vas već dugo vremena, Pedleru. Napokon sam vas uhvatio.”

“Izgleda da su svi poludjeli”, izjavio je veselo sir Eustace. “Ovi su mi mladi ljudi prijetili pištoljem i optuživali me za najstrašnije stvari. Doista mi nije jasno što ovo znači.”

“Nije vam jasno? To znači da sam pronašao Pukovnika. Znači također da 8. siječnja ove godine niste bili u Cannesu, već u Marlowu. Kad se vaše oruđe, madame Nadina, okrenula protiv vas, odlučili ste je se riješiti - napokon ćemo vam to moći prišiti.”

“Doista? A od koga ste dobili ove izuzetno zanimljive informacije? Od čovjeka kojega i dan danas traži policija? Njegovo će svjedočenje biti prilično pouzdano.”

“Raspolažemo i drugim dokazima. Postoji još netko tko je znao za vaš sastanak s Nadinom u Mill Houseu.”

Sir Eustace je bio iznenađen. Pukovnik Race je zamahnuo rukom. Arthur Minks alias velečasni Edward Chichester alias gospođica Pettigrew istupio je naprijed. Bio je blijed i nervozan, ali progovorio je prilično jasno:

“Vidio sam Nadinu noć prije nego što je otišla u Englesku. U to sam vrijeme glumio ruskog grofa. Ispričala mi je svoje namjere. Upozorio sam je, znajući s kakvim čovjekom ima posla, da pripazi, ali nije me poslušala. Na njezinu je stolu bio brzoglav. Pročitao sam ga. Poslije sam pomislio kako bih se i sam mogao domoći dijamantata. Gospodin Rayburn mi je prišao u Johannesburgu. Nagovorio me je da prijeđem na njegovu stranu.”

Sir Eustace je zurio u njega. Nije ništa rekao, ali Minks je naočigled kopnio.

“Štakori uvijek napuštaju brod koji tone”, primijetio je sir Eustace. “Ne marim za štakore. Prije ili kasnije, uništim gamad.”

“Još bih vam nešto željela reći, sir Eustace”, primijetila sam. “Ona kutijica koju ste bacili kroz prozor - u njoj nisu bili dijamanti. Samo obične pikule. Dijamanti su na sigurnom. Zapravo, skriveni su u žirafinom trbuhu. Suzanne je izdubila drvo, stavila dijamante u vatru kako ne bi zveckali, i onda opet zatvorila trbuh.”

Sir Eustace me je promatrao nekoliko trenutaka. Odgovor je bio posve karakterističan za njega:

“Uvijek sam mrzio tu prokletu žirafu”, rekao je. “Čini se da je to bilo intuitivno.”

34

Nismo se uspjeli vratiti u Johannesburg te iste noći. Granatiranje se nastavilo. Bilo smo odsječeni od grada, budući da su pobunjenici zauzeli još jedan dio predgrađa.

Sklonili smo se na farmu, dvadesetak kilometara udaljenu od Johannesburga. Bila sam mrtva umorna. Svo uzbuđenje i nemir, nakupljeni od prethodnih dana, uzeli su maha.

Ponavljala sam u sebi, iako zapravo i nisam vjerovala u to, da su sve naše muke gotove. Harry i ja smo bili napokon zajedno, i nikada se više nismo namjeravali razdvojiti. Ipak, čitavo sam vrijeme bila svjesna neke zapreke među nama - suzdržavanja s njegove strane, nečeg čemu nisam mogla dokučiti razlog.

Pod strogom stražom, sir Eustace je odveden. Kad je odlazio, mahnuo nam je veselo rukom.

Sljedećeg sam jutra rano izašla i zagledala se u smjeru Johannesburga. Na blijedom jutarnjem svjetlu ocrtavale su se snažne eksplozije, a u daljini se čulo prigušeno mrmljanje pušaka. Revolucija još nije bila gotova.

Farmerova je žena izašla na verandu i pozvala me na doručak. Bila je draga, ljubazna žena i odmah sam je zavoljela. Obavijestila me je da je Harry otišao u zoru i još

se nije vratio. Opet sam osjetila dašak nelagode. Kakva se to sjena prepriječila između nas?

Nakon doručka sam se vratila pred kuću. Uzela sam knjigu, ali nisam je namjeravala čitati. Bila sam toliko izgubljena u mislima da nisam ni primijetila pukovnika Racea koji je dojahao na konju. Tek kad je rekao, “Dobro jutro, Anne”, postala sam svjesna njegove prisutnosti.

“Oh”, rekla sam pocrvenjevši, “to ste vi.”

“Da. Mogu li sjesti?”

Privukao je stolac i sjeo pokraj mene. Sada smo se, prvi put nakon onog dana u Matoposu, našli nasamo zajedno. Kao i uvijek kad bih se zatekla u njegovoj blizini, osjetila sam svojevrsnu mješavinu fasciniranosti i straha.

“Kakve su vijesti?” upitala sam ga.

“Smuts bi sutra trebao stići u Johannesburg. Ovim neredima dajem još tri dana prije nego što posve prestanu. Ipak, borbe se u međuvremenu nastavljaju.”

“Kad bismo barem”, počela sam, “mogli biti sigurni da će nastradati samo pravi ljudi. Mislim na one koji su i željeli ovo - a ne jadni ljudi čija je jedina krivica što žive tamo gdje se vode borbe.”

Kimnuo je glavom.

“Znam što želite reći, Anne. No, nijedan rat nije pošten. Ali imam i druge vijesti za vas.”

“Da?”

“Priznanje o mojoj nesposobnosti. Pedler je uspio pobjeći.”

“Što?”

“Da. Nitko ne zna kako mu je to pošlo za rukom. Sklonili smo ga na jednu obližnju farmu, zatvorili i zaključali u sobu na katu, no jutros je soba bila prazna, a ptičica je odletjela.”

Iskreno, bilo mi je drago zbog toga. Naime, koliko god

to zvučalo čudno, sir Eustace mi je još uvijek bio vrlo drag. Divila sam mu se. Bio je punokrvni zločinac - ali neizmjereno ugodan i zabavan.

Naravno, nisam podijelila svoje osjećaje s pukovnikom Raceom. On je razmišljao na posve drukčiji način. Želio je sir Eustacea prvesti pravdi. No, u njegovu bijegu nije bilo ničeg iznenađujućeg. Cijeli je Johannesburg zasigurno bio pun njegovih agenata i špijuna. I, što god pukovnik Race mislio, poprilično sam sumnjala u to da će ga ikada uhvatiti.

Na pukovnikovu sam vijest reagirala na primjeren način, iako pomalo ravnodušno, a potom je razgovor zastao. Onda je pukovnik odjednom upitao za Harryja. Rekla sam mu da je izašao u zoru te da ga jutros još nisam vidjela.

“Jasno vam je, zar ne, Anne, da je on, ako izuzmemo određene formalnosti, posve slobodan čovjek? Njegovo ime nije okaljano. Više nema nikakvog razloga da budete razdvojeni.”

Izrekao je ove riječi polaganim i pomalo grčevitim glasom.

“Jasno mi je”, odvratila sam zahvalno.

“I ne postoji nikakav razlog da i dalje taji svoje pravo ime.”

“Slažem se.”

“Dakle, vi znate njegovo pravo ime?”

Pitanje me je iznenadilo.

“Naravno da znam. On je Harry Lucas.”

Nije ništa rekao. Njegova me je šutnja uznemirila.

“Anne, sjećate li se da sam vam rekao, onog dana kad smo se vraćali iz Matoposa, da znam što moram učiniti?”

“Naravno da se sjećam.”

“Mislim da mogu reći da sam to i učinio. Čovjek kojeg volite je oslobođen svake sumnje.”

“Je li to ono na što ste mislili?”

“Naravno.”

Spustila sam glavu, posramljena zbog neutemeljene sumnje kojoj sam podlegla. Nastavio je zamišljenim glasom:

“Kad sam bio vrlo mlad, zaljubio sam se u djevojku koja me je odbila. Nakon toga sam se posvetio isključivo svom poslu. Karijera mi je bila najvažnija. Onda sam sreo vas, Anne - i sve je drugo postalo nevažno. Ali mladost traži mladost... A meni uvijek ostaje moj posao.”

Šutjela sam. Pretpostavljam da je nemoguće voljeti dvojicu muškaraca istovremeno - iako čovjek pomisli da možda može. Ovaj je čovjek zračio neizmjernim magnetizmom. Pogledala sam ga u oči.

“Uvjerena sam da ćete dospjeti jako daleko”, rekla sam sanjivo. “Mislim da je pred vama velika karijera. Zasigurno ćete postati jedan od velikana našega doba.”

Osjećala sam se kao da proričem budućnost.

“Ipak, ostat ću sam.”

“Svi su veliki ljudi na kraju sami.”

“Doista to mislite?”

“Sigurna sam u to.”

Uzeo me je za ruku i rekao tiho:

“Radije bih imao - ono drugo.”

U tom se trenutku pojavio Harry. Pukovnik Race je ustao.

“Dobro jutro - Lucase”, rekao je.

Iz nekog je razloga Harry pocrvenio sve do korijena svoje kose.

“Da,” rekla sam razdragano, “najbolje da te zovemo tvojim pravim imenom.”

No Harry je i dalje zurio u pukovnika Racea.

“Dakle, vi znate, gospodine”, rekao je napokon.

“Nikada ne zaboravljam lica. Vidio sam vas jednom kao dječaka.”

“Što znači sve ovo?” upitala sam, zbunjeno pogledavajući oba muškarca.

Čini se da se radilo o nekakvom pritajenom sukobu između njih. Race je pobijedio. Harry se malo odmaknuo u stranu.

“Pretpostavljam da ste u pravu, gospodine. Recite joj moje pravo ime.”

“Anne, ovo nije Harry Lucas. Harry Lucas je poginuo u ratu. Ovo je John Harold Eardsley.”

35

Izrekavši ove riječi, pukovnik Race se okrenuo i ostavio nas same. Gledala sam kako odlazi. Harryjev me glas vratio u stvarnost.

“Anne, oprosti mi, reci da mi opraštaš.”

Uzeo je moju ruku u svoju, a ja sam je, gotovo mehanički, povukla.

“Zašto si me prevario?”

“Nisam bio siguran hoćeš li razumijeti. Bojao sam se svih tih stvari - moći i opčinjenosti bogatstvom. Želio sam da ti bude stalo samo do mene - do čovjeka kakav jesam - bez ukrasa i novca.”

“Znači da mi nisi vjerovao?”

“Možeš to i tako reći, ali to nije istina. Postao sam ogorčen, sumnjičav - uvijek u potrazi za skrivenim motivima - a bilo je tako prekrasno kad te netko voli na način na koji si ti voljela mene.”

“Razumijem”, odvrtila sam polako. U glavi sam vrtjela priču koju mi je ispričao. Po prvi sam put u njoj zamijetila nelogičnosti koje sam ranije zanemarila - prisutnost novca, moć da otkupi dijamante od Nadine, način na koji je, iz gledišta kakvog autsajdera, pričao o dvojici muškaraca. I kada je govorio o “mom prijatelju”, nije mislio

na Eardsleya, već na Lucasa. Lucas je, osim toga, bio taj koji se ludo i duboko zaljubio u Nadinu.

“Kako je došlo do toga?” upitala sam.

“Obojica smo bili neoprezni - željni bitaka. Jedne smo noći zamijenili identifikacijske oznake - za sreću! Lucas je poginuo idućeg dana - u eksploziji granate.”

Zadrhtala sam.

“Zašto mi nisi rekao? Jutros? Zasigurno nisi sumnjao u moje osjećaje prema tebi?”

“Anne, nisam želio sve pokvariti. Želio sam te odvesti natrag na otok. Što će nam novac? Ne može kupiti sreću. Bili smo sretni na otoku. Bojim se onog drugog života - jednom me je gotovo uništio.”

“Je li sir Eustace znao tvoj pravi idenitet?”

“Oh, da.”

“A Carton?”

“Ne. Vidio nas je obojicu s Nadinom u Kimberleyu, ali nije znao koji je koji. Prihvatio je moju tvrdnju da sam Lucas, a Nadina je bila zavarana njegovim brzojavom. Nadina se nikada nije bojala Lucasa. On je bio miran momak - vrlo dubok. Ja sam, pak, bio poznat po svom divljem karakteru. Nadina bi se vjerojatno nasmrt preplašila da je znala da umjesto Lucasa stižem ja.”

“Harry, da mi pukovnik Race nije ispričao sve ovo, bi li ti nastavio šutjeti?”

“Da. Nastavio bih život kao Lucas.”

“A očevi milijuni?”

“Bio sam spreman prepustiti ih Raceu. Osim toga, on bi ih bolje iskoristio. Anne, o čemu razmišljaš? Namrštena si.”

“Razmišljam o tome”, odvratila sam polako, “da mi je pomalo žao što te je pukovnik Race natjerao da mi kažeš istinu.”

“Ne. Bio je u pravu. Zaslužila si istinu.”

Zastao je, a onda nastavio odjednom:

“Znaš li, Anne, ljubomoran sam na Racea. I on te voli - a on je veći čovjek nego što ću ja to ikada biti.”

Okrenula sam se prema njemu i nasmijala.

“Harry, glupane. Ja želim tebe - i samo je to važno.”

Čim se ukazala prilika, krenuli smo prema Cape

Townu. Ondje nas je dočekala Suzanne. Zajedno smo rastavili veliku žirafu. Kad se revolucija napokon smirila, pukovnik Race nam se pridružio u Cape Townu. Na njegov je prijedlog otvorena velika vila u Muizenbergu, koja je pripadala sir Laurenceu Eardsleyu, i svi smo se smjestili u njoj.

Ondje smo počeli kovati naše planove. Ja sam se trebala vratiti sa Suzanne u Englesku. Do udaje bih živjela u njezinoj kući u Londonu. Svadbenu opremu i sve potrebno kupili bismo u Parizu! Suzanne je uživala u svemu ovome. I ja sam. No ipak, budućnost se činila tako nestvarnom. I ponekad, ni ne znajući zašto, osjećala sam da se gušim - kao da nisam mogla disati.

Noć prije nego što smo trebali isploviti nisam mogla zaspati. Bila sam očajna. Nisam htjela napustiti Afriku. Kad se vratim, hoće li sve biti isto? Hoće li ikada više biti isto kao prije?

Onda me je iznenadilo snažno lupanje po žaluzinama. Poskočila sam. Harry je bio vani na verandi.

“Obuci se, Anne, i izađi van. Želim razgovarati s tobom.”

Prebacila sam preko sebe ogrtač i izašla van na svježi noćni zrak. Harry me je odvuкао podalje od kuće. Bio je blijed, a oči su mu svijetlile.

“Anne, sjećaš li se kako si jednom rekla da žene uživaju raditi stvari koje ne vole zbog onih koje vole?”

“Da”, odvrtila sam pitajući se kamo ovo vodi.
Zagrlio me je.

“Anne, pođi sa mnom - sada - noćas. Vratimo se u Rodeziju - na otok. Ne mogu podnijeti sve ove gluposti. Ne želim više čekati na tebe.”

Odmaknula sam se od njega.

“A moje francuske haljine?” upitala sam zadirkujući ga.

Do dana današnjeg, Harry ne može pogoditi kad sam ozbiljna, a kad ga samo zadirkujem.

“Proklete haljine. Ne misliš valjda da te želim odijevati. Radije bih ih strgnuo s tebe. Neću te pustiti da odeš, čuješ li? Ti si moja žena. Ako te pustim, možda ću te izgubiti. Kad si ti u pitanju, ništa nije sigurno. Poći ćeš sa mnom - noćas - i kvragu sve.”

Privukao me je sebi, ljubeći me tako snažno da nisam mogla disati.

“Ne mogu više bez tebe, Anne. Doista ne mogu. Mrzim sav taj novac. Dat ću ga Raceu. Dođi. Pođimo.”

“A moja četkica za zube?” namrštila sam se.

“Kupit ćemo ti je. Znam da sam lud, ali, za ime Božje, pođi sa mnom!”

Udario je divljački tempo. Pratila sam ga poslušno poput one domorotkinje koju smo sreli na Viktorijinim slapovima. Jedino što na glavi nisam nosila tavu. Hodao je tako brzo da sam ga jedva pratila.

“Harry”, rekla sam napokon, “zar ćemo hodati sve do Rodezije?”

Odjednom se okrenuo i glasno nasmijao. Uhvatio me je u svoje naručje.

“Lud sam, dušo, znam. Ali kad te toliko volim.”

“Mi smo par luđaka. I, Harry, nikada me to nisi pitao, ali uopće se ne žrtvujem. Željela sam poći s tobom!”

36

To je bilo prije dvije godine. Još uvijek živimo na otoku. Ispred mene, na grubom drvenom stolu, nalazi se pismo koje mi je poslala Suzanne.

Dragi divljaci - dragi zaljubljeni luđaci,

Uopće nisam iznenađena. Čitavo vrijeme dok smo razgovarali o Parizu i haljinama, osjećala sam da to nije stvarno - pretpostavljala sam da ćete jednog dana samo nestati i oženiti se na dobri stari ciganski način. Ali vi ste par luđaka! Na takav se način odreći golemog bogatstva! Pukovnik Race je sve to želio spriječiti, ali nagovorila sam ga da odustane. Bolje od ikoga drugoga može upravljati imanjem za Harryja. Zato što, napokon, medeni mjesec ne traje zauvijek - nisi ovdje, Anne, stoga mogu bez straha reći da ćeš, iako si pobjegla od mene poput divlje mačke, jednog dana početi sanjariti o kući u Park Laneu, o raskošnim krznima, pariškim haljinama, automobilima, francuskim sobaricama i norveškim dadiljama! Oh, da, hoćeš!

No, uživajte u svom medenom mjesecu, dragi luđaci, i neka vam potraje! A ponekad pomislite i na mene, koja u udobnosti svog doma polako skuplja kilograme!

Vaša odana prijateljica,

Suzanne Blair

PS. Šaljem vam komplet tava kao vjenčani poklon i ogromnu zdjelu pate de foie grass kao podsjetnik na mene.

Ima još jedno pismo koje povremeno čitam. Stiglo je, mnogo kasnije nakon prvoga, u velikom paketu. Čini se da je napisano negdje u Boliviji.

Draga Anne Beddingfeld,

Nisam mogao odoljeti a da vam se ne javim, ne toliko iz vlastitog zadovoljstva, koliko zbog spoznaje da će vam biti drago primiti vijesti od mene. Naš prijatelj Race nije bio toliko pametan koliko je vjerovao, zar ne?

Mislim da ću vas odrediti za svog književnog kritičara. U paketu šaljem i svoj dnevnik. U njemu nema ničega što bi moglo zanimati Racea i njegovo društvo, ali pretpostavljam da ćete naići na dijelove koji će vas silno zabaviti. Iskoristite ga kako god želite. Predlažem članak za Daily Budget pod naslovom "Zločinci koje sam upoznala". Naglašavam da bih volio biti središnja ličnost članka.

Do vremena kad primite ovo pismo, pretpostavljam da više nećete biti Anne Beddingfeld, već lady Eardsley, s domom u Park Laneu. Želio bih reći da vam nimalo ne zamjeram, ni zbog čega. Naravno, teško je početi iznova, osobito u mojoj dobi, ali, entre nous, na stranu sam stavio malu uštedevinu upravo zbog situacije kakva je ova. Izvrsno mi je poslužila. Usput, ako ikada sretnete onog vašeg smiješnog prijatelja, Arthura Minksa, poručite mu da ga nisam zaboravio, u redu? To će ga dobro uzdrmati.

Sve u svemu, mislim da sam iskazao poprilično kršćanskog duha. Čak i prema Pagettu. Doznao sam da je on

- odnosno gđa Pagett - na svijet donijela i njihovo šesto dijete. Engleska će uskoro biti poplavljena malim Pagettima. Djetetu sam poslao srebrnu žlicu, a u razglednici sam izrazio želju da budem njegov kum.

Zamišljam Pagetta kako sa žlicom i razglednicom odlazi izravno u Scotland Yard bez imalo smiješka na licu!

Blagoslovljene vaše jasne i prozirne oči. Jednog ćete dana uvidjeti koliko ste pogriješili što se niste udali za mene.

*Zauvijek Vaš,
Eustace Pedler*

Harry je bio bijesan. To je jedina stvar oko koje se ne možemo usuglasiti. Za njega, sir Eustace je čovjek koji me je pokušao ubiti i kojeg smatra odgovornim za smrt svog prijatelja. Ipak, uvijek sam bila pomalo skeptična prema sir Eustaceovim prijetnjama ugrožavanja mog života. Naime, sigurna sam da sam mu se oduvijek iskreno dopadala.

No, zašto mi je onda dvaput pokušao oduzeti život? Harry je rekao “zato što je prokleti zločinac”. Smatra da je to dovoljno objašnjenje. Suzanne je bila detaljnija. Razgovarala sam s njom o tome. Ona je sve pripisala “kompleksu straha”. Istaknula je da je sir Eustaceov čitav život bio temeljen na žudnji za sigurnošću i udobnošću. Imao je izrazito naglašen osjećaj za samoočuvanjem. A Nadinino je ubojstvo uklonilo određene inhibicije. Njegovi postupci prema meni nisu bili odraz njegovih pravih osjećaja, već rezultat njegovog straha za vlastitu sigurnost. Mislim da je Suzanne u pravu. Što se tiče Nadine, ona je bila tip žene koja je zaslužila smrt. Muškarci čine kojekakve stvari zbog želje za bogaćenjem, ali žene se ne bi smjele pretvarati da su zaljubljene ako to doista nisu.

Sve sam, vrlo lako, oprostila sir Eustaceu, ali Nadini ne mogu. Nikada, nikada, nikada!

Neki sam dan raspremala neke limenke koje su bile umotane u stare brojeve *Daily Budgeta* i odjednom sam naišla na riječi “Čovjek u smeđem odijelu”. Koliko je vremena prošlo! Naravno, odavno sam raskinula sve veze s *Daily Budgetom*, mnogo prije nego što su to oni učinili sa mnom. Naime, “Moje romantično vjenčanje” imalo je velikog odjeka u javnosti.

Moj sin leži na suncu i udara nogama. On je pravi “čovjek u smeđem odijelu”. Gotovo je posve bez odjeće, što je i najbolji kostim za Afriku, i crn je poput noći. Neprestano nešto kopa po zemlji. Mislim da se ugledao na taticu. Čini se da je naslijedio njegovu strast prema praljudima.

Suzanne mi je poslala brzoglav kad se rodio:

“Čestitke i sve najbolje najnovijem članu Otoka luđaka. Kakva je njegova glava? Kratka ili duga?”

Nisam namjeravala trpjeti ovo. Poslala sam joj odgovor, jednu jedinu riječ:

“Plosnata!”

KRAJ

'Čovjek u smeđem odijelu'

Nakon očeve smrti, mlada Anne Beddingfield dolazi u London s velikim očekivanjima. Miran i dosadan život na selu želi zamijeniti velegradskim uzbuđenjima.

Niti najmanje se nije nadala da će ih pronaći na postaji podzemne željeznice u Hyde Parku. Dok čeka vlak, neki čovjek pada na tračnice i pogiba. Muškarac odjeven u smeđe odijelo, tvrdeći da je liječnik, proglašava čovjeka mrtvim i žurno se udaljava s mjesta događaja. Međutim, iz džepa mu ispada komadić papira sa zagonetnom porukom.

Policija zaključuje kako je smrt nesretni slučaj, ali Anne ne misli tako. Ona dvoji o tome radi li se o ubojstvu ili samoubojstvu?!

Lord Nasby, novinski magnat, unajmljuje Anne da istraži čitavu stvar. Naoružana svojim pustolovnim duhom, pronicljivošću i komadićem zagonetne poruke, daje se u potragu - koja je vodi od Engleske do Južne Afrike i koja rezultira otkrićem nestalih dijamanta te još jednim ubojstvom, a kako mozaik cijele zagonetke dobiva sve jasnije konture, tako Annein život biva sve ugroženiji...

ISBN 978-953-6838-49-3

9 789536 838493

www.vdt.hr